

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

11e Jaargang No. 1

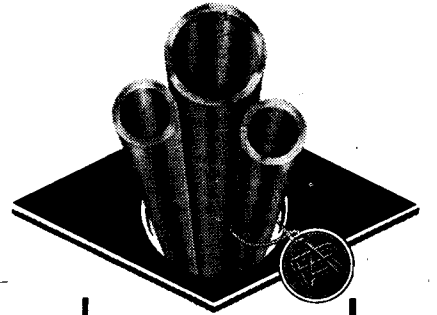
januari 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

JONG NAAST OUD

Of en in hoeverre de J.O.V.D. zich dient in te laten met de praktische politiek, is in het bijna tienjarig bestaan van onze organisatie nog steeds een interessante strijdvraag.

Vooraf tijdens onze congressen komt zij nogal eens op tafel — zoals laatstelijk in Assen — en we hebben de indruk, dat zij tot dusverre geen beantwoording vond, die iedereen bevredigde. Het kan goed zijn, juist nu het politieke leven in ons land zulk een bijzonder actueel aspect heeft gekregen, dit vraagstuk nog eens nader te bezien.

In feite ligt de zaak erg eenvoudig. Artikel 2 van onze Statuten zegt het duidelijk, dat de J.O.V.D. ten doel heeft „jongeren nader in kennis te brengen met en te doordringen van de verantwoordelijkheden, welke het Staatsburgerschap hun oplegt, hen daarbij in het bijzonder voorlichtend omtrent de vrijzinnig-politieke beginselen, zonder een politieke vorming in ruimere zin te verwaarlozen.”

Hoofddoel is dus de politieke voorlichting en daardoor de politieke vorming. Dit houdt dus in: belangstelling hebben voor de praktische politiek.

Betekent het ook een „zich bemoeien met” de praktische politiek, als *organisatie* wel te verstaan?

Wij menen deze vraag stellig bevestigend te moeten beantwoorden.

De talrijke resoluties, die op onze congressen werden aangenomen en die voor het merendeel betrekking hadden op praktische politieke problemen, wijzen er op, dat de J.O.V.D. de praktische politiek gelukkig niet uit de weg gaat. Zij wijzen er op, dat de J.O.V.D. niet alleen de politieke vraagstukken bestudeert, doch zeker ook niet schroomt de resultaten van die studie in het openbaar, in welke vorm dan ook, bekend te maken.

M.a.w. natuurlijk doet de J.O.V.D. aan praktische politiek. Zij is evenwel geen politieke partij en wenst eveneens geen *organisatorische* band met welke politieke partij dan ook.

Wel echter zijn er *geestelijke* banden met name met de V.V.D., wier beginselverklaring zo nauw met die van de J.O.V.D. overeenstemt.

Het is verheugend, dat die geestelijke band tussen J.O.V.D. en V.V.D. in de loop der jaren in belangrijke mate is verstevigd.

Aldus is de situatie in het kort geschetst van de positie der J.O.V.D. als jongerenorganisatie.

***

Anders ligt het uiteraard met de J.O.V.D.-er al individu. Het is begrijpelijk, dat velen, die in de J.O.V.D. hun

politieke vorming kregen, in de „grote politiek”, die vorming wel eens actief willen toetsen en toepassen. Dat zij daartoe dan aansluiting bij de geestverwante V.V.D. zoeken, behoeft wel geen uitvoerig betoog.

Een andere vraag is echter of de V.V.D. de jongeren ook een kans geeft om in de praktische politiek een rol van betekenis te gaan vervullen. Een vraag, die — om eerlijk te zijn — jaren geleden, toen de J.O.V.D. nog niet zo lang bestond, niet van harte bevestigend kon worden beantwoord.

Eerzijds was er het probleem, dat de „grote politieke partij” maar moest afwachten, welke krachten tenslotte uit de kringen der J.O.V.D. naar voren zouden komen. Anderzijds moest de jongerenorganisatie nog bewijzen, dat haar politieke vorming een dusdanig succes had, dat zij haar leden met goed gevolg op het harde metier van de politiek kon loslaten.

Gelukkig is er in de loop der jaren in dit opzicht heel wat veranderd. Niet alleen, dat er reeds vele J.O.V.D.-ers deel uitmaken van de plaatselijke besturen van de V.V.D., ook in de liberale gemeenteraadsfracties hebben zij inmiddels hun intrede gedaan. In Groningen zelfs in het college van B. en W.

En zo werd het bestaan van een hechte geestelijke band tussen V.V.D. en J.O.V.D. niet tot een illusie, doch tot een tastbare werkelijkheid, waarover zowel ouderen als jongeren zich oprecht verheugen.

***

De jongeren zijn gelukkig in het algemeen behept met een gezonde eerbij. In dit licht bezien is het dan ook geen wonder, dat bij de jongste kandidaatsstelling voor de Tweede Kamer talrijke J.O.V.D.-ers, die tevens lid van de V.V.D. waren, zich hebben beijverd om ook voor „hun eigen mensen” een zo goed mogelijke plaats te verkrijgen. Deze „actie” — als men het zo noemen mag — heeft tot verheugende resultaten geleid.

Waarom? Omdat — en dat mag wel eens met nadruk worden gezegd — bij de V.V.D. in het algemeen niet alleen begrip aanwezig was voor het streven der jongeren om ook bij de kandidaatsstelling voor de Tweede Kamer een redelijke plaats in te nemen, maar ook, omdat men vertrouwen in de jongeren heeft.

Het gevolg is geweest, dat onze landelijke vice-voorzitter G. Dorsman uit Vlaardingen in de kieskring Rotterdam, Den Haag, Leiden, Dordrecht op de V.V.D.-lijst werd geplaatst. De naam van ons vroegere

hoofdbestuurder, K. van Dijk, thans wethouder te Groningen, vindt men op de lijst voor de kieskring Leeuwarden, Groningen, Assen, Zwolle, waarop eveneens onze vorig jaar afgetreden secretaris O. Tammens een plaats werd toegewezen.

Voorts staat onze landelijke voorzitter H. H. Jacobse uit Amsterdam candidaat in de kieskring Amsterdam, Haarlem, Den Helder.

***

Het heeft weinig zin, thans reeds op de kansen van hun verkiesbaarheid vooruit te lopen. Die verkiesbaarheid hangt trouwens ook voor een groot deel van onze eigen activiteit af in de felle verkiezingsstrijd, die inmiddels is ontbrand. Verheugend is in elk geval, dat de liberale jongeren bij de komende Kamerverkiezingen in het gehele land op de V.V.D.-lijsten voorkomen. Verheugend vooral ook, omdat hiermee de woorden van mevrouw Fortanier-de Wit, prof. Oud, drs Korthals en mr Van Riel, bij herhaling op onze openbare manifestaties uitgesproken, dat de jongeren in de V.V.D. een behoorlijke kans dienen te krijgen, zijn waarheid.

Heel Nederland mag, kan en zal het nu weten, dat deze woorden geen slag in de lucht zijn geweest. Dat ze niet werden gesproken om de jongeren „zoet” te houden.

***

Dat vier van haar leden thans in de „grote politiek” bij de komende Kamerverkiezingen naar voren werden geschoven, is niet alleen verheugend voor de jonge liberalen in het algemeen en voor de J.O.V.D. in het bijzonder. Deze ontwikkeling heeft mede op een zeer bijzondere wijze het bestaansrecht van de J.O.V.D. als politieke jongerenorganisatie nog eens ten volle bewezen. Zij heeft aldus ook in de praktische politiek de erkenning gevonden, waarop zij recht meende te mogen hebben.

De leuze in de komende verkiezingsstrijd kan nu met recht luiden: JONG NAAST OUD! Laat deze leuze vooral bekendheid krijgen onder de jongeren van Nederland.

G. S.

APOLLO PAVILJOEN

APOLLOLAAN 2 — AMSTERDAM — TELEF. 712410

Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal” voor partijen uniek
Terras: een dorado aan het water

District Zuid-Holland van de J.O.V.D. bezon zich op praktische gemeentepolitiek

Uniek forum van burgemeesters werd doorslaggevend succes

Temidden van het met sneeuw bedekte Delft, dat zich van de meeste universiteits- en hogeschoolsteden niet onderscheidt in het hebben van te veel en te steile bruggetjes, vergaderde in restaurant Koot op zaterdag 10 en zondag 11 januari het district Zuid-Holland van de J.O.V.D.

Na de ontvangst die, in tegenstelling tot de rest van het week-end, wel iets aan vlotheid te wensen overliet, werden alle deelnemers de zaal binnengeleid.

Hier hield de heer Hoorweg zijn openingsrede, waarin hij de burgemeesters der gemeenten Dordrecht, Gouda, Maasland en Vlaardingen als leden van het forum, dat op deze middagbijeenkomst vragen betreffende de „Praktische Gemeentepolitiek” zou beantwoorden, hartelijk welkom heette. Hij betuigde prof. C. H. F. Polak zijn erkentelijkheid voor zijn bereidwilligheid om dit forum te presideren, ondanks het feit, dat men zich zo laat met dit verzoek tot hem gericht had.

De voorzitter van het district zei voorts, dat dit week-end de eerste vrucht was van de grotere activiteit, die het district zich het vorige jaar had voorgenomen aan de dag te gaan leggen.

Prof. Polak, die nu de leiding van de vergadering overnam stelde de burgemeesters aan de vergadering voor, en opende de gelegenheid tot stellen van vragen.

Dat de leiding aldus bij een bekwaam man als prof. Polak berustte kwam de objectiviteit der discussies zeker ten goede.

Immers: al worstelen vele, welhaast alle gemeenten in Nederland met identieke problemen, de opvattingen van hun burgemeesters vertonen soms een lichte divergentie.

Dit bleek bij het debat over een vraag betreffende de (moeilijke) financiële positie van de gemeenten.

De burgemeester van Vlaardingen, mr. J. Heusdens, had op dit vraagstuk eigenlijk een iets andere kijk dan zijn forum- en ambtgenoten mr. J. van der Dussen uit Dordrecht, mr. K. James uit Gouda en de heer F. Groot Enzerink uit Maasland. Vlaardingen heeft geen tekort en mr. Heusdens' „huismoederlijke wijsheid” dat de gemeenten zelf de tering naar de nering dienen te zetten leek daarom vrij gemakkelijk geuit; hij was zich dit trouwens zelf wel bewust en stelde dat het Rijk in ieder geval het goede voorbeeld moest geven.

Vele gemeenten weten geen raad met hun tekorten; vaste lasten kunnen niet worden verlaagd, verhoging van tarieven is moeilijk en een eigen plaatselijk belastinggebied bestaat vrijwel niet meer.

Noodtoestand

Mr. James zag als laatste redmiddel het afkondigen van wat hij noemde de noodtoestand: het afkappen van culturele en andere taken. Misschien kunnen de gemeenten echter iets uit de knel raken als het rijk zijn eigen uitgaven meer zou „uitsmeren”.

Mr. Van der Dussen sprak over het batige saldo van het Gemeentefonds dat niet aan de gemeenten ten goede komt. Enigszins troostrijk was de opmerking van de Dordtse burgemeester, dat in de praktijk de uitkomsten vaak in gunstige zin afwijken van de ramingen.

Twee burgemeesters, de heren Heusdens en Groot Enzerink hielden zich bezig met de vraag over de bestuurbaarheid van het gebied van de Waterweg. Begrijpelijkwijs wilde men er niet al te veel over zeggen in dit stadium: het ontwerp-Prins-Simons is pas ter tafel gekomen.

Mr. Heusdens ontwikkelde o.a. enige bezwaren tegen een rechtstreekse

verkiezing van de leden van een supragemeentelijk lichaam door de burgers van het desbetreffende gebied; dit schijnt democratisch, doch is het niet. Kleine gemeenten dreigen aldus te worden overspoeld door de grote.

Overigens meende de heer Heusdens dat men de tijd moest nemen om de geesten voor een nieuwe bestuursvorm rijp te maken. De hooggeleerde voorzitter van het forum, prof. Polak, drong daarentegen aan op grote spoed.

Prof. Polak wees op de grote scheefgaande ontwikkeling bij Den Haag en de IJmond; men kan bestuurlijk gezien de zaak niet meer aan. Wij schieten in bestuurskracht tekort, aldus prof. Polak.

Het forum beantwoordde verder vragen over wat iemand uit het gezelschap luxueuze stunts van gemeenten had genoemd en over verschillen tussen grote en kleine gemeenten.

Een vraag over het stimuleren van de belangstelling voor de publieke zaak (al dan niet door middel van ganzebordspelen en kopjes koffie voor bezoekers van de publieke tribune) gaf de leden van het forum aanleiding tot enige prijzende woorden voor het initiatief van de jeugdige organisatoren van deze bijeenkomst.

Prof. Polak merkte op dat niet de bestrijding, maar de onverschilligheid de dood van de democratie is. Het is van groot belang dat vooral jonge mensen zich interesseren voor het openbare leven en die interesse was deze middag duidelijk gebleken.

Prof. Polak sloot hierna de gedachtenwisseling, die door zijn geestige opmerkingen en door de prettige sfeer een wel zeer apart cachet kreeg, en die in de herinnering van de ongeveer negentig deelnemers zal blijven als een uniek evenement. De heer Hoorweg dankte de heren van het forum voor de buitengewoon prettige vergadering en nodigde hen uit om na het borreluurtje, dat nu volgde, deel te nemen aan het diner, aan welke uitnodiging zij allen gehoor gaven.

„Nachtrepêtitie”

Na het diner ging een groep van ruim veertig personen naar de Asvest om daar te gaan kijken naar het toneelstuk „Nachtrepêtitie”, een blijspel van Ferenc Molnar, dat op een te loven wijze werd gebracht door het toneelgezelschap de „Flits”. Hierna trotseerden de toneelbezoekers sneeuw en wind om samen met

de rest van het gezelschap onder leiding van de Delftse Studenten Band te gaan dansen. Het Delfts Studenten Cabaret onderbrak de dansavond nog met enkele geestige liedjes.

De huishoudelijke vergadering trok, ondanks de korte nachtrust, zondagmorgen veel belangstelling.

Op het ontwerp districtsreglement waren zoveel aanmerkingen, dat men het beter achtte een commissie in te stellen om te komen tot een nieuw ontwerp.

In deze commissie werden benoemd de heren Sorel, Hoven, Aris en Roggeveen. De contributie van de afdelingen aan het districtsbestuur werd vastgesteld op f 0,20 per lid per verenigingsjaar. De pas opgerichte verenigingen kunnen hiervan dispensatie krijgen.

Een bestuursverkiezing had tot resultaat dat de heer Boon in de plaats van mej. Molenaar kwam, die zich evenals de heer Van Dijk niet herkiesbaar had gesteld.

De heer Dorsman merkte op, dat voor onze landelijke organisatie financiële steun zeer noodzakelijk was. Er werd voorgesteld om daarvoor een collecte te houden. De heer Dors-

man stelde zich hiertoe aan de uitgang op. Voorzitter Hoorweg sloot hierna de vergadering.

Om 3 uur, toen een ieder geluncht had werd drs Godefroi in de gelegenheid gesteld te spreken over sociale verzekering en stelde daarna vast, dat ieder de noodzakelijkheid er wel van inzag, maar dat de grenzen ervan door velen verschillend zullen worden getrokken.

Spreker hield een korte inleiding, die zoals na de pauze bleek, zich bij uitstek leende voor discussie. Vragen over vrijstelling van verplichte verzekering onder bepaalde omstandigheden, of particuliere maatschappijen niet goedkoper zouden zijn, over V.A.R.A.-toespelingen met betrekking tot de weduwen- en wezenvoorziening en andere, werden tot ieders voldoening beantwoord. Hoewel de vergadering slechts kort duurde had het betoog zeer verhelderend gewerkt en ongetwijfeld ook velen tot denken aangezet.

Toen de heer Hoorweg de vergadering en daarmee het week-end sloot, kon hij nog mededelen, dat de collecte f 62,50 had opgebracht.

J.V.

Van de H.B.-tafel

Organisatorische opbouw der organisatie onderwerp van nader onderzoek

Tijdens zijn eerste vergadering heeft het Hoofdbestuur zich in zijn nieuwe samenstelling met zeer vele problemen bezig gehouden.

Als leden van het Dagelijks Bestuur werden gekozen mej. M. Takens en de heer J. van Gardingen.

Besloten werd tot de instelling van een organisatie-commissie over te gaan, die tot taak zal hebben, het onderzoeken van de organisatie der J.O.V.D. in zijn gehele verband; het zoeken naar wegen, opdat de leden in nog grotere mate aan het actieve werk kunnen deelnemen; het opstellen van richtlijnen voor de taken etc. van de te benoemen commissies en het bestuderen van de J.O.V.D.-administratie in al zijn geledingen. Een viertal resolutie-commissies zal het komende jaar werkzaam zijn: de commissie tot bestudering van de liberale-sociale politiek, de commissie tot bestudering van het vakverenigingswezen, de agrarische-commissie en de commissie religie en politiek.

De centrale kader-commissie heeft thans tot taak om de programma's voor de landelijke week-ends te verzorgen. Deze commissie draagt tevens zorg voor de coördinatie van de ontwerp-resoluties ter tijdige publicatie in „De Driemaster”.

Een commissie Internationale Betrekkingen zal tot taak krijgen de bestudering van de buitenlandse betrekkingen, het onderhouden der buitenlandse contacten, het informeren en verslag uitbrengen aan het HB omtrent de buitenlandse aangelegenheden alsmede het opstellen van een duidelijk rapport omtrent de buitenlandse organisatorische verhoudingen ter publicatie aan de leden.

Er zullen dit verenigingsjaar drie week-ends worden georganiseerd. Op 24 en 25 januari a.s. in „De Pietersberg” bij Arnhem, medio april

in Eindhoven en op 13 en 14 juni a.s. in „De Berenkuil” te Grollo.

De namen van de leden der diverse commissies zullen aan de afdelingssecretariaten op korte termijn bekend worden gemaakt.

De prijs van „De Statuten en het Huishoudelijk Reglement” werd gesteld op 25 cent per exemplaar.

De financiële positie van onze organisatie zal het Hoofdbestuur ook dit jaar weer vele hoofdbreken kosten. De financiële commissie, die vorig jaar reeds resultaten wist te boeken, zal trachten nieuwe bronnen aan te boren.

Nu we, met ingang van 8 november 1958, weer zijn toegetreden tot de P.J.C.R. is het wellicht interessant mee te delen, dat er op 14 april a.s. in Den Haag een zitting van het Nationaal Jongeren Parlement zal worden gehouden. Het onderwerp van de bijeenkomst zal zijn: vrijheid en verantwoordelijkheid in de democratie. Wij weten niet of deze titel gekozen is om onze joyeuse rentrée te vieren, zeker is, dat we van onze vertegenwoordigers heel wat moeten kunnen verwachten.

STALEN
KANTOORMEUBELN
GISOLAMPEN

MARGINALIA

Fakkels en braaksel

Er is weer een gouden tijd aangeboren voor degenen, die zich, zoals de lezers van deze rubriek, enigszins interesseren voor de politiek.

Sinds een zekere heer Burger zijn fakkels (mis)(ge)bruikte om een zevenklapper te ontsteken, die het hele kabinet in lichterlaaie zette, is er eindelijk weer eens sprake van spanning in het politieke leven. De politiek heeft plotseling weer een wat sensationeel kantje gekregen en de invloed daarvan is duidelijk te merken. Op de tram, bij de kapper en in het cafeetje op de hoek wordt thans voor het eerst sinds jaren weer druk gedebatteerd over wat zich in het politieke vlak afspeelt.

Het heeft er op het ogenblik alle schijn van, dat — voorlopig? — een einde is gekomen aan de kleurloze politieke compromissen en akkoordjes, waarvan zo langzamerhand iedereen de buik meer dan vol had. Als wij een ander beeld mogen gebruiken: het kabinet heeft gebraakt en de politieke onpasselijkheid is daardoor veel minder hinderlijk geworden.

Men mag nu hopen, dat de oude volkswijsheid, namelijk, dat een hond altijd tot zijn eigen braaksel terugkeert, in dit geval niet zal worden bewaarheid. Men mag hopen, dat, wanneer het rompkabinet met hoofd straks door een nieuw zal zijn vervangen, er sprake zal zijn van een kabinet, dat werkelijk zal weten te regeren zonder zich te verschuilen achter de Sociaal-Economische Raad en wat dies meer zij.

Overigens ligt het voor de hand, dat er in de komende weken nog heel wat zal zijn te beleven in de politiek. We gaan zonder enige twijfel een felle verkiezingsstrijd tegemoet. Op zichzelf is dit helemaal niet erg. Integendeel: een felle verkiezingsstrijd, mits op enigszins eerlijke wijze gevoerd, kan de politieke hemel alleen maar doen opklaren.

Piet-Pak-An . . . .

Piet Pak-An is een van de mensen die de lezers van Het Vrije Volk tot grote activiteit moeten opwekken. Hij schrijft de laatste weken dagelijks een kadertje, dat meestal nogal een verwarrend beeld van de politieke situatie geeft.

Een stukje van dit fraaie proza moge hier worden aangehaald: „Ik ben geen profeet en ik houd mijn kaken dus stijf op elkaar als anderen het over de uitslag van de verkiezingen hebben. Maar als ik de wensdromen van De Telegraaf lees — een flink verlies voor de P.v.d.A. — denk ik aan jullie — aan de tienduizenden, die hun schouders on-

der het gemeenschappelijk karwei hebben gezet. Dan zie ik de mannen en vrouwen in heel het land voor me, die weten waar het om gaat en zo hun eigen mening hebben over wat er in de harten en hoofden der mensen leeft.

Terwijl de ganzen snateren is een groot leger van ernstige vastberaden socialisten aan de arbeid. Wij zijn trots tot dit leger te behoren, dat voor de levensbelangen van het volk in het krijt treedt. Voor profetieren hebben wij geen tijd, wij werken en offeren. En wie deel heeft aan dit werk en dit offer, kan maart met gerustheid tegemoet zien. Voer het tempo op — ook om de hoop van de clowns der reactie in rook te doen opgaan.”

. . . . en Churchill

Uit deze woorden spreekt een grote zelfbewustheid. Het is de vraag, of daartoe reden bestaat. We zullen tot 12 maart moeten wachten om uit te kunnen maken, of het grote zelfvertrouwen van Piet Pak-An c.s. gerechtvaardigd is geweest. Wij zijn in ieder geval meer onder de indruk gekomen van de woorden, die sir Winston Churchill onlangs heeft gesproken: „op den lange duur ontmoeten die politicus en die politieke partij de meeste steun, die zich aangorden om te doen wat zij juist achten en niet wat zij vermoeden, dat onmiddellijk populair zal zijn.”

In zijn langdurige politieke loopbaan had Churchill trouwens nog een andere les geleerd: „de Engelse kiezers zijn niet gewend hun dankbaarheid te tonen voor hetgeen een politieke partij voor het land heeft gedaan; zij geven hun stem aan de politieke partij, die hun vertrouwen in de toekomst schenkt”.

Dat zou ook wel eens op het Nederlandse volk van toepassing kunnen zijn. En dan is het de vraag, of het „wenkend perspectief” van Piet Pak-An voormeld nog wel enig vertrouwen in de toekomst kan schenken. Wij zijn daar niet voor de volle honderd procent van overtuigd . . . .

Die Wim Kan

U hebt met de jaarwisseling natuurlijk ook naar Wim Kan geluisterd. U zult zich dan ook wel vermaakt hebben. Kan heeft op zijn onnavolgbare manier met het een en ander, dat hem blijkbaar niet zinde, ten overstaan van het gehele Nederlandse volk afgerekend. En al waren dan niet al zijn mopjes splinternieuw, hij heeft niettemin de verdienste gehad om het falen van minister Staf tij-

dens de afgelopen jaren ongenadig aan de kaak te stellen. Teerhartige lieden hebben het wel wat al te gortig gevonden, maar wat wilt u, de politiek is per slot van rekening een hard bedrijf en er kunnen wel eens rake klappen vallen.

Wim Kan heeft dus zijn tekst helemaal moeten omwerken doordat zich vlak voor de jaarwisseling nog eventjes een kabinetscrisis had voorgedaan. Daaraan was van tevoren nogal enige publiciteit gegeven. Nou, Kan heeft dat weer eens meeslerlijk opgeknapt.

Weliswaar heeft hij de naam Burger helemaal niet genoemd, zodat buitenstaanders misschien mochten denken, dat deze figuur bij de kabinetscrisis in het geheel geen rol heeft gespeeld. Maar dat is niet zo erg, want iedere Nederlander is daar wel mee op de hoogte. En de VARA heeft toch maar even toegelaten, dat Kan minister Vondeling in een portiek legde.

Wij willen maar dit zeggen: Wim Kan heeft zich deze keer naar onze smaak wel wat al te veel laten verleiden tot het plegen van een verkiezingsstunt voor de partij, die kennelijk — terecht of ten onrechte, dat moet Kan zelf maar uitmaken — zijn voorkeur geniet. Dat is erg jammer. Hij zou zijn reputatie heel wat meer eer hebben aangedaan, als hij wat minder eenzijdig was geweest.

Bergen op Zoom

In de gemeenteraad van Bergen op Zoom heeft men een incident gehad. Toen bij de behandeling van de gemeentebegroting, zo meldt de NRC, oudwethouder F. Houtman (KVP) het woord verkreeg, verlieten alle niet tot de KVP behorende raadsleden de zaal.

De reden? De heer Houtman zou hebben geweigerd, al deze leden de hand te drukken. Nadat de heer Houtman het zijne had gezegd, kwamen de weglopers weer terug en legde een van hen een verklaring af voor hun handelwijze.

In deze verklaring werd het vermoeden uitgesproken, dat de heer Houtman boos was, omdat hij niet als wethouder was herkozen. In zijn vrij summier antwoord zei oudwethouder Houtman, dat hij door zijn houding niet tot uitdrukking wilde brengen, dat hij diegenen, die hij weigerde de hand te drukken, niet fatsoenlijk achtte, maar dat het een vrijheid was van elke burger, iemand de hand te geven of te weigeren.

Dat argument geeft toch wel even te denken, in het bijzonder aan liberalen, die grote waarde toekennen aan het beginsel van de persoonlijke vrijheid. Niemand zal willen ontkennen, dat de heer Houtman de vrijheid heeft om zelf uit te maken, wie hij wel en wie hij niet de hand

wil drukken. Maar het is toch wel beschamend, dat er nog steeds mensen voorkomen, die niet beseffen, dat ook misbruik van vrijheid mogelijk is. Daaraan maakt men zich schuldig als men zoals de heer Houtman goede menselijke verhoudingen schaadt.

De heer Houtman lijkt ons typisch een van die figuren te zijn, die Amy Groskamp-ten Have op het oog had toen zij haar boek „Hoe hoort het eigenlijk” schreef. Misschien zit er een goed idee voor een verjaardagscadeautje in.

Schrale troost

Over incidenten gesproken: in Finsterwolde kent men die ook. Het is in deze gemeente de laatste jaren vrij rustig geweest, althans is er naar buiten weinig gebleken van een ernstige politieke strijd. Maar nu schijnt die strijd weer in alle felheid te zijn opgelaaid.

Tijdens een recente raadsvergadering, zo schrijft de NRC, waaraan wij ook deze wijsheid ontlenen, hebben de beide leden van de groep Gemeentebelangen de vergaderzaal verlaten.

De reden hiervan was, dat bij het benoemen van leden van de woonruimtecommissie deze fractie werd gepasseerd. Er werden vier communisten en een vertegenwoordiger van de Partij van de Arbeid in deze commissie benoemd. De voorzitter, burgemeester Loopstra, had voorgesteld, drie communisten, een socialist en een vertegenwoordiger van Gemeentebelangen te benoemen.

De woordvoerder van Gemeentebelangen zei, dat de beweringen over samenwerking en democratie van de zijde van de communisten slechts loze woorden zijn. De rechten van de minderheid worden met voeten getreden, zodat van samenwerking geen sprake is. Indien de communisten hun houding niet wijzigen, zullen wij niet in de raadsvergadering terugkomen, zo klonk het dreigend.

Het is eigenlijk maar een trieste geschiedenis. De communisten hebben nu eenmaal de meerderheid en daar maken ze gebruik van. Trouwens, daar hebben de communisten niet het monopolie van. Wij kennen wel andere gemeenten in ons land, waar ook een meerderheid, zij het dan van geheel andere politieke kleur, met rechten van de minderheid solt. Het is de schaduwzijde van de democratie, die we maar moeten aanvaarden. Want al is dan de democratie niet zonder gebreken, zij is verre te verkiezen boven elke andere bestuursvorm. Misschien is dat een troost voor Finsterwolde.

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

Vraagstukken van het Hoger-Onderwijs op bijzondere wijze benaderd

Wijziging van de studie-programma's bepleit

Het is een goed initiatief geweest van de Hoger Onderwijscommissie van de V.V.D. om een congres te organiseren, waar hoogleraren, afgestudeerden en studenten hun mening konden geven over actuele hoger onderwijsvraagstukken.

De besprekingen werden gehouden op 13 en 14 december j.l. in de studentensociëteit „Phoenix” te Delft. Uit de veelheid van onderwerpen, die door een viertal inleiders werden behandeld willen wij er een paar uitlichten. Met name was het interessant wat prof. dr C. J. F. Böttcher, hoogleraar te Leiden, zei over de studievrijheid. In feite is er al veel minder vrijheid dan vroeger, zei hij. Door militaire dienst en om financiële redenen komen zeer lange studietijden niet meer voor.

Niettemin vond minister Cals het in 1956 nodig om met een soort stok achter de deur te komen: het be-ruchte artikel 61 bis, inhoudende, dat een student die tweemaal voor een bepaald examen is afgewezen, de universiteit of hogeschool moet verlaten.

Prof. Böttcher zei met dergelijke maatregelen beslist niet te kunnen instemmen. In de eerste studie-jaren zal de vrijheid wellicht iets beperkt moeten worden. Dit temeer om de overgang van de middelbare school naar de universiteit niet onnodig moeilijk te maken. Maar dit wil nog niet zeggen, dat van overheidswege bepaald moet worden wanneer een student de universiteit moet verlaten.

De studieduur is lang, misschien te lang. Maar hiervoor zijn van de zijde van de hoogleraren ook wel oorzaken aan te wijzen, t.w. overladen programma's college-uren, die over te veel dagen verdeeld zijn, enz.

Ik geloof dat het dringend noodzakelijk is, dat aan de hoogleraren beperkingen worden opgelegd wat de samenstelling van hun boekenlijsten betreft. De beste manier lijkt mij om de studieprogramma's te laten samenstellen door de gezamenlijke hoogleraren van de betreffende faculteiten.

Artikel 61 bis is een te grove beperking van de vrijheid zolang nog betere oplossingen mogelijk zijn.

Van vele kanten werd vervolgens dit onderwerp belicht. Op een enkele uitzondering na waren de hoogleraren en studenten het met het betoog van Prof. Böttcher eens. Een student merkte op, dat er „productief niets aan de studie doen is” en onproductief. Tegen de laatste vorm van niet-studeren waren bezwaren, maar wanneer een student op een ogenblik niets aan zijn studie doet, wil dit nog niet zeggen, dat hij helemaal niets doet. De tegenwoordige student vindt het prettig om zo af en toe wat naast zijn studie te doen. Hierdoor wordt ongetwijfeld de studieduur verlengd, maar wanneer dit geen ernstige vormen aanneemt, is

er niet het minste bezwaar tegen. En voor een paar uitzonderingen kan men de vele duizenden studenten niet met een regeling binden, zoals artikel 61 bis.

Overgang is moeilijk

Vervolgens besprak men uitvoerig de problemen rond de overgang van middelbaar- naar hoger onderwijs. Hierover voerde dr. J. N. van den Ende, rector van het Thorbeckelyceum te Den Haag het woord. Hij vroeg zich af wat beter was: algemeen vormend middelbaar onderwijs of gespecialiseerd, waarbij de leerlingen in de hoogste klassen zich reeds kunnen voorbereiden op de latere studie aan een universiteit of hogeschool.

De heer Van den Ende voelde meer voor algemeen vormend onderwijs op brede basis. Het grootste aantal leerlingen weet in een eindexamenklas nog niet wat zij na het eind-examen zal gaan doen.

De overschakeling van de scholier tot student moet van de zijde van het hoger onderwijs gemakkelijker worden gemaakt. In het eerste studiejaar zal de student beter dan thans wegwijs op de universiteit moeten worden gemaakt.

Bij de te verwachten en ook reeds aanwezige toevloed van studenten uit een eenvoudiger milieu is opvangen in het begin van de studietijd dringend noodzakelijk.

Hierop werd tevens gewezen door mej. mr. A. de Waard, studentendecaan te Groningen. Zeer veel studenten raken omstreeks de Kerstmis de kluts kwijt. Als ze dan niet voldoende worden opgevangen komen er grote moeilijkheden.

Uit de discussie bleek wel de wenselijkheid — er werd vooral van studentenzijde op aangedrongen — dat er voor de eerstejaars inleidingscolleges worden gehouden.

Op de middelbare school wordt er voor de leerling gedacht, op de universiteit moet de student zich zelf maar redden. Accoord, mits daarbij in het eerste jaar de nodige steun wordt gegeven. Dat velen die steun

nodig hebben blijkt wel uit de verhalen, die de studentendecaan te horen krijgt.

Dit was een kleine greep uit een aantal onderwerpen, die op de conferentie zijn besproken.

„Het is dringend noodzakelijk, dat de betrokkenen zelf over de vraag-

stukken bij het hoger onderwijs eens hun mening zeggen”, had prof. Oud in zijn openingsrede gezegd. Van deze gelegenheid is druk gebruik gemaakt op het liberaal hoger onderwijsstudieweekende.

F. A. HOOGENDIJK.

J.O.V.D.-resolutie inzake bezitsvorming

Herhaalde publicatie op veler verzoek

Op veler verzoek drukken wij hierbij de tekst af van de resolutie der J.O.V.D. inzake de bezitsvorming, zoals die op het congres te Assen in oktober van het vorige jaar werd aangenomen.

De conceptresolutie, waarin dus door het congres enige veranderingen zijn aangebracht, hebben we reeds eerder gepubliceerd in ons augustusnummer. De definitieve inhoud luidt thans als volgt:

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, enz.

Overwegende:

dat particulier bezit door een ieder verworven dient te kunnen worden, opdat een ieder door dit bezit die onafhankelijkheid kan verwerven, welke nodig is om persoonlijke vrijheid niet slechts formeel, doch ook materieel te kunnen verwezenlijken;

dat individueel bezit groter veiligheid en verantwoordelijkheid biedt in de snel veranderende maatschappelijke omstandigheden;

dat in een maatschappij, waarin de positie van het individu tegenover overheden steeds zwakker dreigt te worden, het aanbeveling verdient de particuliere eigendom overal waar dit mogelijk is te bevorderen;

dat de huidige maatschappij met overwegend particulier bezit formeel de gelegenheid opent voor een ieder aan het bezit, ook van de productiemiddelen, deel te hebben;

dat individuele bezitsvorming in de eerste plaats is een zaak van persoonlijke verantwoordelijkheid, waartoe de overheid slechts een beperkte bijdrage kan leveren door het klimaat te scheppen waarin bezitsvorming door de mens zelf kan worden gerealiseerd;

spreekt als haar mening uit:

dat tenspoedigste een begin moet worden gemaakt met het scheppen van mogelijkheden waardoor naast sociale zekerheden, persoonlijke bezitsvorming kan worden gerealiseerd, ook in lagen van de bevolking, die daarvan tot dusverre waren verstoken; dat het daarbij als een belangrijke eis moet worden gesteld, dat de overheid niet door munt-ontwaarding, incidentele extra belastingen of heffingen van of op het vermogen, het vertrouwen in de betekenis van de bezitsvorming ondermijnt;

dat bezitsvorming zonder bezitsbescherming geen kans op welslagen biedt; dat de overheid de mogelijkheden voor persoonlijke bezitsvorming belangrijk vermindert door het beperken van haar taken tot die, welke in een vrije maatschappij niet kunnen worden gemist;

dat de overheid een belangrijke bijdrage aan de bezitsvorming kan leveren door een geleidelijk afstand doen van haar aandeel in tal van bedrijven (Staatslanderijen, K.L.M., Staatsmijnen, Hoogovens, Koninklijke Zout, enz.); dat lagere overheden op soortgelijke wijze daaraan kunnen bijdragen door het geleidelijk afstoten van haar woningbezit;

dat maatregelen dienen te worden bevorderd die het verwerven en verhandelen van huizen vergemakkelijken;

dat voor bevordering van bezitsvorming door middel van woningbouw herstel van een normaal huurpeil een eerste vereiste is;

dat beleggingen van besparingen in de productieve sector de voorkeur verdienen;

dat bedrijven in de wijze van uitkering van een winstaandeel hierbij mede een factor kunnen vormen;

dat de uitgifte van coupures (certificaten van aandelen) met een geringe in geld uitgedrukte waarde aanbeveling verdient;

dat de uitgifte van dergelijke coupures aantrekkelijk wordt gemaakt door de overheid;

dat het mede tot de taak van de overheid behoort de bevolking voor te lichten over de waarde van de bezitsvorming.

Boekbespreking

Bij Van Gorkum N.V. te Assen is een boek verschenen over Treub door prof. mr. N. E. H. van Esveld. Terecht wordt in de inleiding gezegd, dat in ons vaderland weinig studies over grote figuren worden geschreven.

Wij lezen in prof Van Esvelde's boek o.m., dat Treub een geweldige werkkraacht bezat. Het leek wel of deze onrustige natuur maar één doel had: werken!

De schrijver, die als ondertitel voor zijn boek koos „over de drempel der nieuwe samenleving”, beschrijft eerst het persoonlijk leven van Treub. Hij schetst daarin zijn jeugd, zijn studietijd, zijn drie huwelijken en zijn 70ste verjaardag.

Vervolgens beschrijft hij Treub's karakter en persoonlijkheid. „Zo Churchill en Treub. Beiden geboren op 30 november. Onafhankelijk en enthousiast karakter met religieus-filosofische neigingen... Edelmoedig en eerlijk doch trots en dikwijls lastig, prikkelbaar en opvliegend...” „Streven altijd op een hoog doelwit gericht met als gevolg een afkeer van alles wat laag en oneerlijk is...” Zeer mededeelzaam en gaarne iemand om zich heen waartegen

hij zijn gedachten kan uiten, maar mist veelal zelf het geduld om naar anderen te luisteren...” „Rusteloos doch hoopvol en in het bezit van een grote mate van intuïtie...”

Vervolgens neemt de schrijver ons mee naar het maatschappelijk leven van deze grote liberaal. Wij lezen van zijn grote activiteiten in de kiesvereniging in Amsterdam, van zijn raadslidmaatschap en wethouderschap en daarna van zijn professoraat en ministerschap. De Amsterdamse Raad, die van de „lastige” wethouder afwilde promoveerde hem weg.

Behalve werken heeft Treub in zijn leven veel moeten strijden. Een man met grote visie als hij was, werd door vele mensen niet begrepen of men wilde hem niet begrijpen.

Tijdens zijn minsterschap later valt in zekere zin de gelijkenis met Churchill op. In moeilijke tijden schuift men ze weer opzij. Doch Treub heeft ook veel in vreedstijd tot stand gebracht. Een ieder, die van deze grote figuur wil kennisnemen, kan terecht bij prof Van Esvelde's boek over Treub.

Het is jammer dat de uitgave nogal duur is. f 15,50, maar het boek is prachtig verzorgd. Het is een stimu-

lerend boek in het bijzonder voor jongeren. Treub voelde zich altijd aangetrokken tot de jeugd. Misschien komt het hierdoor, dat hij daardoor zo tot de jeugd spreekt.

F. A. H.

ADRES ALGEMEEN SECRETARIS EN PENNINGMEESTER

Adres Algemeen Secretariaat J.O.V.D.:

H. M. J. Dubbeldam, 2e Van Leyden Gaelstraat 119, Vlaardingen.
Tel. K 1898—5024.

Adres penningmeester:

K. Weide, Vred. de Vriesstraat 60, Leeuwarden.

Bankrekening: Amsterdamsche Bank N.V. te Leeuwarden. Giro 803049, rekening J.O.V.D.

Kopij voor het eerstvolgende nummer

Kopij voor de eerstvolgende Driemaster moet **uiterlijk 12 februari a.s.** in het bezit zijn van onze redactie-secretaris F. A. Hoogendijk.

Afdelingsnieuws en verslagen van vergaderingen diene men in het vervolg te zenden aan J. Verhagen, Hoge Woerd 84a Leiden. Ook hiervoor geldt als einddatum 12 februari a.s.

Gonzende activiteit van onze afdelingen

ASSEN

Groeiend ledental.

De J.O.V.D., afdeling Assen en Omstreken, kwam zaterdag 3 januari in jaarvergadering bijeen.

Het jaarverslag kwam tot de verheugende conclusie, dat het ledental was gestegen.

Het bestuur voor het nieuwe verenigingsjaar werd als volgt samengesteld:

Joh. Lammerts, voorz.
P. Pijbes, vice-voorz.
meij. M. H. Doornbos, secretaresse
H. Pott, penningmeester
F. J. Dillingh,
B. Bartelds en
R. Smit, leden.

De voorzitter vertoonde na de pauze een film over Italië. Vervolgens werd er in groepen gediscussieerd over de onderwerpen: „De voor- en nadelen van de televisie” en „Wat is Uw oordeel over de Kinderbijslag”, waarna een algemene bespreking volgde.

BAARN

Verkiezingsrecept.

Merkwaardiger wijze hebben we sinds de oprichting van de afdeling Baarn niets meer van deze ster aan het J.O.V.D.-firmament gehoord. Toch fonkelt zij met warme gloed. Ziehier een overzicht van de activiteiten. Behalve door voorzitter Joop Schuyff werd o.m. ook het woord gevoerd door Edgar Nordlohne, welke laatste spreker een even duidelijke als geestig betoog hield over „Liberale Staatskunde”. Deze rede werd eveneens aangehoord door het plaatselijke bestuur en de raadsfractie van de V.V.D. Ook een forum had in Baarn groot succes.

De laatst gehouden bijeenkomst werd o.m. bijgewoond door de landelijke secretaris Hans Dubbeldam. Er werd druk gediscussieerd over een liberaal verkiezingsprogramma.

BORCULO

Overijsselse activiteit.

Uit de afdeling Borculo bereiken ons verheugende berichten over een actief organisatieleven. Er werd o.m. een inleiding gehouden door het me-

delid D. A. Saaltink over het onderwerp: „De huidige positie van de P.v.d.A. en de opkomst van de V.V.D.”, waarop een geanimeerde discussie volgde.

Ook werd aandacht besteed aan de agenda voor de plaatselijke gemeenteraad. De opkomst was eveneens verheugend.

GOUDA

Propaganda, die insloeg.

De afdeling Gouda van de J.O.V.D. mocht zich onlangs verheugen in de belangstelling van ruim honderd jongeren, toen voorzitter Van Dijk een uitstekend geslaagde propaganda-avond opende.

Men had gezorgd voor een aantrekkelijk en gevarieerd programma. Zo sprak de heer Kruijsheer, gemeenteraadslid van Gouda over de noodzaak van de aanleg van een sportpark.

Ook onze vrienden Jacobse, Hoven en Hoogendijk voerden op deze bijeenkomst het woord.

Zo ging onze landelijke voorzitter uitvoerig in op de binnenlandse politieke crisis, waarna hij een duidelijk beeld gaf van het doel en het streven van de J.O.V.D. Jeugd en politiek, was het onderwerp van ons redactielid Hoven, die de vraag besprak waarom de jongeren zich in de politiek dienen te verdiepen, en niet naliet er op te wijzen, dat zowel jeugd als politiek de toekomst bepalen.

Tenslotte hield onze redactie-secretaris Hoogendijk een bespiegelende beschouwing over de waarden van de democratie.

Het Gouds Rythm Quartet zorgde voor de vrolijke en muzikale noot en ondersteunde menig dansje op uitnemende wijze.

GRONINGEN

Een gulden meer.

Ook van de afdeling Groningen werd de laatste tijd weinig vernomen, doch gelukkig zit men ook daar niet bepaald met de handen over elkaar.

Zo hield men een zeer geslaagde jaarvergadering waarin o.m. het gelukkige initiatief werd genomen tot contributieverhoging en nog wel een

guldentje meer dan het bestuur had voorgesteld.

Wie doet het Groningen na ?

Voorts werden er ook nog enige interessante inleidingen gehouden. En wat zeer belangrijk is: het ledental is nog steeds stijgende !

Secretaris van de afdeling Groningen is thans: K. de Jonge, Sav. Lohmanplein 3 a te Groningen.

HOEKSEWAARD

„„Moi, de Gaulle”.

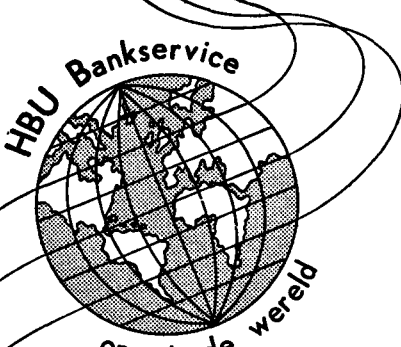
Drs Spoor, redacteur buitenland van

de Nieuwe Rotterdamse Courant sprak hier over wat er gebeurd is in Frankrijk. Hij wilde de indruk, die „Moi, de Gaulle” maakt, toeschrijven aan het feit, dat De Gaulle, in tegenstelling tot de andere Fransen, voor zichzelf een strenge tucht in acht neemt en dat hij een groot nationalist is.

De Gaulle ziet in het Frankrijk, dat door de verwickelingen veel van zijn

(zie pag. 6)

HBU

HBU

HBU Bankservice
omvat de wereld

→ Onze bankservice staat ter beschikking van de nederlandse zakenman,

→ die prijs stelt op een vlotte en juiste behandeling van zijn belangen,

→ waar ook ter wereld.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

The Rotterdam Exterminating Cy. and Ships-Maintenance Service

Het adres voor het zuiveren van schepen en gebouwen.
Opklaren, schilderen, zeeklaarmaken en provianderen van schepen.
Het leveren van aflosbemanning.
Specialisten op het gebied van het schoonmaken van ketels.

POSTBOX 950 ROTTERDAM

B. F. MUURLINK

TELEFOON 30958

(vervolg van pag. 5)

allure van machtig en toonaangevend land heeft verloren, nog altijd de leider van West-Europa en handelt daar ook naar. Verwonderlijk noemde de heer Spoor het echter wel, dat de Fransen, die toch nog altijd de mensen van de Franse revolutie zijn, aan één persoon, ingevolge de nieuwe grondwet, zoveel macht in handen geven.

Nieuwe afdeling in Leiden

In de Harmonie te Leiden werd op 18 december 1958 de afdeling Leiden en Omstreken van de J.O.V.D. opgericht. Een comité van oprichting bestaande uit de heren Huybrechts, Aris en Verhagen had hiertoe de stoot gegeven.

De heer Huybrechts opende de vergadering waar ongeveer vijftientig belangstellenden aanwezig waren om daarna het woord te geven aan de heer H. H. Jacobse, landelijk voorzitter der J.O.V.D.

De heer Jacobse sprak over de grote betekenis, dat jongeren zich verdiepen in de sociale en economische problemen en gaf zijn mening over het sociale gebouw, zoals dat in ons land op het ogenblik is opgetrokken. Hierna werd een voorlopig bestuur gekozen bestaande uit mej. N. Zwart en de heren Van Heijningen en Kramer. De afdeling die nu reeds ongeveer 20 leden telt wensden wij veel succes en grote bloe toe!

MEPPEL E. O.

Propaganda-feestavond vervroegd.

In zaal Kwint te Meppel hield de afdeling Meppel en Omstreken dezer dagen haar jaarvergadering. Uit het jaarverslag van de secretaresse, mej. A. Schiphorst bleek, dat de vereniging een goed jaar achter de rug heeft en een flinke ledenwinst heeft

geboekt. Vervolgens werd een nieuw bestuur gekozen, dat als volgt is samengesteld:

W. Dekker, voorzitter;
Mej. A. Schiphorst, secretar.;
R. van Tarry, penningmeester;
Mej. R. Snoeijenbos, en
F. van Weydom Claterbos, leden.

De jaarlijkse propaganda-feestavond, welke eerst was vastgesteld op 21 maart, zal nu in verband met de vervroegde verkiezingen, worden gehouden op zaterdag 28 februari a.s. in zaal van Dijk te Meppel.

NOORDOOSTPOLDER

Contributieverhoging!

Het huishoudelijk gedeelte van een bijeenkomst van de afdeling Noord-oostpolder bevatte het voorstel van het bestuur de contributie te verhogen van f 6.— tot f 7.50 per jaar, hetgeen werd aangenomen evenals het voorstel om de heer A. Nijdam te benoemen tot afgevaardigde in het district Noord. Hierna sprak drs. G. J. Glijnis, adjunct secretaris van de O.L.M. te Zwolle over „De hedendaagse landbouwpolitiek”. De heer Glijnis belichtte speciaal het probleem van de landbouw-subsidies. Na de pauze werd er over het gesprokene gediscussieerd.

Een latere bijeenkomst stond in het teken van de gemeentelijke indeling van de Noord-oostpolder. Twee sprekers hielden een korte leiding. De heer D. Linzel kwam hierbij tot de conclusie dat vorming van één gemeente voor de hele polder de voorkeur verdiende. De heer J. W. M. v. d. Noort bleek een voorstander van vier gemeenten te zijn.

Na de pauze beantwoordden beide sprekers de vele vragen, die door een groot aantal J.O.V.D.-ers en belangstellenden werden gesteld.

SLOCHTEREN

Gedeeld succes.

Op woensdag 3 december hielden de V.V.D. en de J.O.V.D. afdeling Slochteren een gezamenlijke vergadering.

Voor een goed gevulde zaal behandelde het Tweede Kamerlid de heer R. Zegering Hadders uit Emmen, de huidige politieke toestand.

Deze is tengevolge van verschillende oorzaken, o.m. het optreden van de Tweede Kamer-fractie van de P.v.d.A., tegenover de regering, onoverzichtelijk geworden waardoor het voeren van een goed democratisch beleid bemoeilijkt wordt.

Met betrekking tot de ontwikkeling van het Noorden wees spreker op de noodzaak, dat er door de regering behalve aan enkele z.g. industrie-kernen meer aandacht wordt besteed aan het scheppen van een gunstig klimaat voor vestiging van verspreide kleine industrieën.

Het stemt tot voldoening, dat er in een tijd van verminderde politieke belangstelling van onze bevolking, vooral van de zijde van de jongeren op deze avond, interesse voor de politieke vraagstukken werd betoond. De V.V.D. en de J.O.V.D. kunnen op een genoeglijke en sfeervolle avond terugzien.

VOORNE EN PUTTEN

Weergoden verslagen.

Op 7 januari j.l. hield de afdeling Voorne en Putten haar ledenvergadering, waarin o.m. het woord werd gevoerd door de heer Rijkstra uit Brielle.

Onder het motto „De V.V.D. in 1959” behandelde spreker diverse actuele politieke vraagstukken. Dat hij daarmee in de roos had geschoten, bleek duidelijk uit de vele vragen, die na de pauze uit de vergadering loskwamen.

Uit onze J.O.V.D.-familie

GEBOREN

ROY HUBERT

Zoon van de heer en mevrouw Jacobse-Priem.

Amsterdam, 18 december 1958.

Van Speykstraat 154

Buitengewoon verheugend was het, dat ondanks het bar slechte weer, velen toch naar Heenvliet waren gekomen. Deze deugd werd overigens door de interessante bijeenkomst dubbel en dwars beloond.

ZUIDLAREN

Neijoarsveziede.

Traditiegetrouw heeft de afdeling Zuidlaren op zaterdag 3 januari weer haar Neijoarsveziede gehouden. Ondanks de vrij slechte weersomstandigheden waren talrijke leden naar huize Entinghe gekomen om elkaar de beste wensen voor 1959 aan te bieden en daar een gezellige avond aan vast te knopen.

Dat is — ook traditiegetrouw — weer volledig geslaagd. Er heerste al spoedig een uitstekende stemming, die een hoogtepunt kreeg, toen de onvermoeibare Jan Sants een fles wijn „Amerikaans” verkocht. Dankzij zijn enthousiasme maakte de opbrengst de kosten van de avond ruimschoots goed.

En als wij dan toch namen noemen, dan moet ook die van Geert Roelfsema vallen. Geert ontpopte zich als een zeer origineel politiek conferencier, die ongetwijfeld nog veel van zich zal laten horen.

En voor wij het vergeten: allemaal nog de beste wensen voor 1959!

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempher.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren.
F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Prinsengracht nr: 1079, Amsterdam, Telefoon 35343

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-gelden uitsluitend aan G. Stempher Amsterdam, Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438.

Vrijheid, Verantwoordelijkheid, Verdraagzaamheid en Sociale Gerechtigheid

Streven naar dit beginsel vereist objectieve waarneming van toestanden en gebeurtenissen binnen en buiten de eigen landsgrenzen. Een betrouwbaar dagblad is hierbij een goed en noodzakelijk hulpmiddel. Dit dagblad moet onafhankelijk zijn, doch niet neutraal; het mag geen opinie opdringen, doch het moet een eigen kritische meningsvorming bevorderen o.a. door onopgesmukte, betrouwbare berichtgeving. De NRC is instructief en opbouwend. De NRC munt uit door haar degelijke hoofdartikelen, waarin bepaalde onderwerpen, die voor onze samenleving van belang zijn, met wetenschappe-

lijke nauwkeurigheid aan alle kanten onder de loupe worden genomen.

De NRC munt uit door haar voortreffelijke parlementaire verslagen en overzichten.

De goed geschooide buitenlandse correspondenten van de NRC zijn uitstekende Nederlandse waarnemers ten dienste van de lezers.

De literaire voorlichting van de NRC wordt door andere dagbladen niet geëvenaard.

Aan kerk en onderwijs, handel en industrie, kunst, wetenschap en sport, kortom aan alle sectoren van de samenleving schenkt de NRC volledige aandacht.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT Vraagt de NRC
14 dagen op proef

T. P. DE GEUS
AANNEMERSBEDRIJF
GROND EN WEGENBOUW

Kantoor: Schubertlaan 6 - Leidschendam - Tel. K 1761-1618

V A C A N T

Ingenieursbureau **DE REUS**

ROTTERDAM
Telefoon K 1800-86298-110737

Kranen - Liften - Grippers - Takels

J. van de Geest & Zoon

Behangerij, Stoffeerderij, Matrassenmakerij en Scheepsstoffeerderij

Weteringstraat 20 b-c - Telefoon 123835 - Rotterdam

Rotterdamsche Plaatwerkindustrie

TELEFOON 79550
TELEGRAMADRES: ROPLAATIN

ROTTERDAM - PIEKSTRAAT 20

Specialisten op het gebied van: staal, roestvrijstaal, koper en aluminium

Internationaal Motor Transportbedrijf N.V.
Stieltjesstraat 34a, Rotterdam-Z., Telefoon 117955 (2 lijnen)

Bevrachtingskantoor van Binnenschepen voor de Internationale Motor-Vaart, Transportovername.

Installatie- en constructiebedrijf „Incoro“

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing. J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

Machinefabriek en Constructiewerkplaats
Fa. J. BRANDWIJK Pzn.

Brielschelaan 58-60 - ROTTERDAM-Z. - Tel. 71197-75137

*Lichte staalconstructies en alle soorten draaiwerk.
Roestvrij stalen bouten, koppelingen en andere onderdelen.*

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP“

Industrieweg 4

Sliedrecht

GEBR. BODEGRAVEN

NIEUWKOOP

- * **Fabriek van Metaalwaren**
- * **IJzerhandel**

Telef. 01725 nr. 104 en 289

N.V. A. PRINS TH.ZOONS

Aanneming Maatschappij

SLIEDRECHT
INDUSTRIEWEG 24
TELEFOON 8

**Aannemers
van
Bagger-
Opspuitings-
en Havenwerken**

Captain A. de Jonge

Gecontroleerde Particuliere
Dag- en Nacht-Bewakingsdienst

Bewaking van Schepen,
Kaden, Loodsen, Wagons
en opgeslagen goederen

Vakkundig en Technisch
personeel voor verhalen
van schepen, openen en
schoonmaken van ruimen,
binnen- en buitenboord
verven, ketel en tank
reinigen, aflos donkey-
man, matrozen, koks, enz.

**8 b van Vollenhovenstraat,
Rotterdam**

Tel. dag en nacht 123578, 126173
en 116539

Houthandel W. L. J. HOUDTZAGERS

In- en verkoop van NIEUW HOUT en STUWHOUT

Levering van alle materialen voor het stuwen van schepen, wagons enz

Opslagterrein: HUDSONSTRAAT 49

ROTTERDAM

Telefoon 36621-70684

NA 17 UUR: KLEIDIJK 86 - RHOON - TELEFOON 595

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S

SCHEEPSWERVEN N.V.

KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

DE VRIES ROBBÉ & CO

GORINCHEM

staalconstructies

metalen ramen en deuren

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek **DE METEOR**

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Aannemersbedrijf

Fa. W. VAN HATTUM & Zonen

↓
Bagger-,
Grond-,
Rijs- en
Glooiing
werken

ZALTBOMMEL
TELEFOON 594

N.V. Rubberfabriek **BAKKER & ZON** RIDDERKERK

★
*Technische
Rubberartikelen*

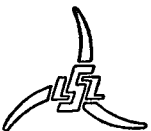
ALGEMEEN HANDELSBLAD!
het blad met de grote naam!

Laat Uw schepen varen met Ferwerda's
vlees, vleesconserven en vleeswaren.

H. FERWERDA

IMPORT
EXPORT

SCHEEPSLEVERANCIER
Oranjestraat 1E, Tel. 83357, ROTTERDAM Noord

L. SMIT & ZON
KINDERDIJK

voor

**Baggermaterieel
Zeesleefboten
Alg. Scheepsbouw**

F. ONNES & ZON
WIJNHANDEL - GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn

**HONIG'S
ARTIKELN**

*Serien in
elk serien!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

•
BIJKANTOREN :
's-GRAVENHAGE
RHENEN

•
CORRESPONDENTSCHAP :
WIJK BIJ DUURSTEDEN

DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ N.V.

VERPLEGING en ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE. WAT. WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

Steunt het werk dezer stichting, die financiële hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

★

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN „PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

•
**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

||
Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

11e Jaargang No. 2

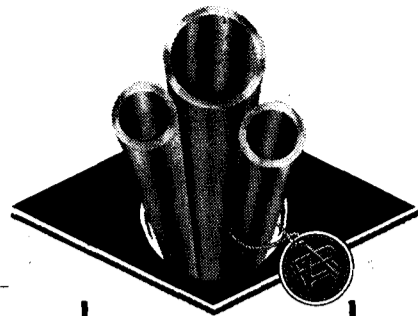
februari 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

Vier voor de laatste slag

Dit is de laatste Driemaster vóór de verkiezingen. Als het maartnummer uitkomt, zal de grote strijd weer tot het verleden behoren. De uitslag zal dan vaststaan en niet meer zijn te beïnvloeden.

Doch nu is het nog tijd. Nu kan er nog van alles worden gedaan om althans te trachten de liberale beginselen in een zo breed mogelijke kring ingang te doen vinden.

Het heeft weinig zin om op de valreep onze eigen mensen nog te overtuigen. En gelukkig heeft dat weinig zin, want aan de liberale beginselvastheid in J.O.V.D.-kring behoeft niet te worden getwijfeld.

Wel heeft het echter zin nog eens even duidelijk te stellen, waar het bij de komende verkiezingen om gaat. Dit lijkt ons vooral nuttig voor het politieke debat, dat wij ongetwijfeld in deze dagen met andersdenkende vrienden, kennissen en collega's zullen voeren. Dan moeten we niet met de mond vol tanden staan en weten waarover het gaat. En dit des te meer, omdat vooral van socialistische zijde zo hardnekkig fabeltjes worden verspreid, dat de vertellers, onder de dagelijkse aanvoering van Het Vrije Volk, er zelf nog in gaan geloven ook.

* * *

De kapstok, waaraan eigenlijk de gehele verkiezingsstrijd kan worden opgehangen, is de in december ontstane kabinetscrisis. De socialisten schreeuwen moord en brand, dat ze uit het kabinet zijn gezet door een „reactionaire” Kamermeerderheid.

En met dit, in de emotionele sfeer gebrachte motief, wordt het klavier der demagogie meesterlijk bespeeld.

Aldus wordt getracht bij het Nederlandse volk medelijden met de socialisten op te wekken, die zo maar uit het regeringskasteel werden gegooid.

Maar zo is het bepaald niet!
Wat zijn de feiten?

* * *

Er waren enige tijdelijke belastingverhogingen ingevoerd, die zeker niet alleen voelbaar waren voor de meer draagkrachtigen. Deze tijdelijke belastingverhogingen zouden 1 januari l.l. aflopen.

Nee, zei minister Hofstra toen. Dat kan nog niet. Accoord! zei de Kamermeerderheid. Als de minister vindt, dat de tijdelijke belastingverhogingen nog met een jaar moeten worden verlengd, dan willen wij de minister gaarne geven wat hij ons vraagt.

Maar toen pas begon pas het politieke touw-

tje trekken. De minister was nl. met die verlenging van een jaar niet tevreden en ging de Kamer overvragen.

Twee jaar, luidde de eis van minister Hofstra.

Dit vond de Kamermeerderheid terecht te voorbarig. Niettemin verklaarde zij zich bereid *tijdig* met de bewindsman te overleggen of de verlenging met alsnog een jaar al dan niet nodig was.

De Kamermeerderheid verlichtte dus geen lasten van welke groep ook.

De Kamermeerderheid bevoordeelde niemand of wie dan ook. De Kamermeerderheid deed slechts een beroep op de minister om in deze niet overijld te handelen.

En wat gebeurde er toen? Minister Hofstra en zijn socialistische collega's traden af.

* * *

Ter vereenvoudiging van de administratie en van de overschrijving van gelden, heeft de JOVD thans de beschikking over een eigen giro-rekening gekregen. Het nummer van deze rekening is:

9 5 3 5 0 0

NIEUWE

GIRO-REKENING

**t.n.v. penningmeester JOVD
Leeuwarden.**

Men neme vooral nota van dit nieuwe nummer en wie nog wat schuldig is wordt vriendelijk verzocht onze penningmeester niet langer te laten wachten.

* * *

Waarom?

Omdat hij een verlenging van bepaalde fiscale maatregelen, die de Kamer accepteerde bij voorbaat voor twee jaren wilde vastleggen. Een ieder, die deze zaak nuchter bekijkt zal tot de conclusie komen, dat dit een gezocht motief van minister Hofstra was. Immers, was de Kamer niet toegevend genoeg? Was een verlenging met een jaar niet redelijk? Was het onredelijk van de Kamermeerderheid om te vragen om *na afloop* van dit jaar de zaak opnieuw te bezien?

De mogelijkheid had er zelfs ingezet, dat de Kamer ook na verloop van dit jaar de minister zijn zin zou hebben gegeven.

Maar Hofstra kon niet wachten. Geen dag en geen nacht. De socialisten gingen ijlings op de vlucht onder een volkomen gezocht en formalistisch motief.

* * *

Want zo staan de zaken! De socialisten hebben vrijwillig het kabinet verlaten en hebben vrijwillig de oppositie gezocht.

Waarom? Omdat zij de vat op de massa gaan verliezen. Men is het dirigisme beu, dat vooral de jongeren de ontplooiing naar een goede toekomst in de weg staat.

De ongehuwden bleven in de „strafklasse”.

Het is in dit bestek uiteraard niet mogelijk een compleet overzicht te geven van de vele en doorslaggevend argumenten, waarvan het steeds groeiende liberalisme zich kan bedienen.

Doch het leek ons gewenst en belangrijk, het socialistische fabeltje rond de kabinetscrisis vooral te ontzenuwen. Dat zij hierbij gedaan.

Nog slechts enkele weken scheiden ons van de 12e maart. De verkiezingsstrijd is ditmaal wel bijzonder scherp en fel. Laten we daarin niet ten achter blijven.

Onze argumenten zijn talrijk, duidelijk en onweerlegbaar. Opdat een ieder van ons deze moge gebruiken. Het is nu nog tijd om (lijst) vier voor de laatste slag te laten meertellen!

G. S.

APOLLO PAVILJOEN

APOLLOLAAN 2 - AMSTERDAM - TELEF. 712410

*Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal” voor partijen uniek
Terras: een dorado aan het water*

Trekpaardenconferentie op de Pietersberg bracht jonge liberalen in galop

Vruchtbare gedachtenwisseling over organisatorische problemen

Hoe nuttig het is om na het congres een bijeenkomst te beleggen met als onderwerp van gesprek „de organisatie”, is wel duidelijk gebleken tijdens de Trekpaardenconferentie in Oosterbeek, 25 januari j.l.

Een hele zondag besteden om de afdelingsfunctionarissen en leden de gelegenheid te geven hun ideeën, op- en aanmerkingen te spuien, zal bij de buitenstaander de indruk wekken van een moeilijk te verteren rijstebrijberg. En hoe anders is de werkelijkheid: een geanimeerde discussie over praktische, organisatorische aangelegenheden.

Traditioneel werd de door de nieuwe leden soms trage ontvangst van De Driemaster becritiseerd en even traditioneel heeft het HB beloofd, dat aan dit punt alle aandacht zal worden besteed. Wij hebben echter alle hoop, dat deze belofte door het invoeren van een ander systeem, geen schuld op HB-schouders zal leggen.

Dat de financiële zijde van de JOVD, de schaduw-zijde mogen wij wel zeggen, danig bekeken is, behoeft geen betoog. Op dit punt heeft onze landelijk penningmeester, Klaas Weide, terecht alle redenen tot klagen, want er zijn nog altijd vele afdelingen, die niet op tijd hun afdracht aan hem overmaken.

Ook het propaganda-fonds waar ieder zich zo veel van had voorgesteld, heeft nog lang niet ieders aandacht helaas. De pittige woorden, die van achter de groene tafel werden gesproken, waren dan ook zeker op hun plaats.

Maar bij het punt propaganda kwam het optimisme weer te voorschijn. Overall worden nieuwe afdelingen opgericht met actieve leden, hetgeen ook bleek uit de vele nieuwe gezichten, die wij op de Pietersberg mochten ontmoeten. Door de voorzitter van de propaganda-commissie, Matie de Bruyne, werden enige suggesties gedaan om de afdelingen aan nieuwe ideeën met betrekking tot de ledenwerving te helpen.

Deze suggesties zijn reeds aan de afdelingssecretariaten doorgegeven en wij vertrouwen, dat deze er goed gebruik van zullen maken.

De verslagen van de voorzitters van de vier studievergaderingen over de reeds verrichte arbeid van deze commissies, hebben volop gelegenheid gegeven om allerlei problemen in het leven te roepen. Dat de JOVD'ers niet probleemloos door dit leven gaan, is de aanwezigen wel duidelijk geworden!

Niet iedere aanwezige bleek er van overtuigd te zijn, dat het beter is om een resolutie op degelijke wijze voor te bereiden en dan tevens de kans te lopen eens niet met een resolutie op tafel te komen. Maar het vertrouwen, dat wij in de hard werkende commissies hebben, evenals de belangstelling van de leden voor de aan de orde zijnde onderwerpen, geeft ons alle hoop, dat er zeker ook weer dit jaar een resolutie in behandeling kan worden genomen.

Een nieuwigheid in onze organisatie, nl. het omslaan van de reiskosten, waardoor diegenen, die van verre komen toch bij een week-end aanwezig kunnen zijn, ontmoette grote bezwaren, vooral bij die leden, die maar weinig reiskosten hadden gemaakt.

Het HB heeft in ieder geval toegezegd, dat dit nader zal worden bekeken en wij zullen er dus maar op vertrouwen, dat dit geschilpunt een volgende keer tot ieders genoegen zal zijn opgelost.

Daarbij kwamen nog de vele opmerkingen over o.a. de meest efficiënte verzending van convocaties en over de weer tot leven komende anti-communistische jeugdgroeperingen.

KITTY VAN RIJN

Liberaal sociale politiek

Tijdens de Trekpaarden-conferentie, die door de J.O.V.D. op de Pietersberg te Oosterbeek werd gehouden, hield het lid van de Eerste Kamer, mr. J. de Wilde, een interessante inleiding over het onderwerp: „Liberaal sociale politiek”.

De heer de Wilde begon zijn rede met op te merken, dat de titel eigenlijk had kunnen luiden: Liberale politiek. Deze is immers sociaal.

Meestal wordt onder sociale politiek „zorg” verstaan.

Voor hulpbehoevenden is sociale zorg zeker op zijn plaats; voor het overgrote deel van de bevolking dient er een zodanige sociale politiek gevoerd te worden, dat ieder de beste kansen krijgt om zich in het leven te ontplooiën.

Dit houdt natuurlijk niet in, dat iedereen ook gelijk aankomt. Er blijven verschillen qua intellect, milieu en karakter welke bepalend zijn voor de ontwikkeling van de zelfstandige krachten in de maatschappij.

Het liberale uitgangspunt voor het voeren van een sociale politiek is: ieder zoveel mogelijk zijn eigen kans geven. Overheidsmaatregelen op dit terrein mogen niet tot gevolg heb-

ben, dat één bevolkingsgroep boven de andere bevoordeeld wordt. Dit zou een a-sociale politiek zijn.

Het doel, dat centraal dient te staan in de sociale politiek van de regering, is tweeledig nl.: het handhaven van het monetair evenwicht, waardoor de waardevermindering van de munt verzekerd wordt, en een zo volledig mogelijke werkgelegenheid.

Spreker ging vervolgens in op de oorzaken en gevolgen van de bestedingsbeperking.

De afremmende effecten van deze maatregelen hebben in het afgelopen jaar een teruglopen van de voorraad-vorming en de investeringen te zien gegeven. Dit is bepaald niet bevorderlijk voor een ruime werkgelegenheid.

Daarom is de verkiezingsloonronde van '56 één van de oorzaken van de bestedingsbeperking, omdat deze verhoging van de lonen niet gerechtvaardigd werd door een evenredige

productiviteitsvergroting, a-sociaal te noemen.

De bestedingsbeperking heeft eenzijdig gewerkt, omdat in het bijzonder de activiteiten van de particuliere bedrijven werden teruggedrongen.

De heer de Wilde attendeerde hier op een socialistische bijbedoeling van deze politiek nl. het socialiseren van bepaalde bedrijven. Zijns inziens is dit steeds de achtergrond geweest van de socialistische politiek in de brede basis-kabinetten.

De vraag is echter of ontwaarding van de gulden en vermindering van de werkgelegenheid verantwoord zijn te noemen als men streeft naar een andere maatschappelijke ordening. Voor de liberalen ligt er in onze maatschappij, welke gebaseerd is op privaat bezit, een taak om te zorgen dat ieder de grootst mogelijke kansen krijgt, dat onjuistheden in het maatschappelijk bestel worden weggenomen en dat geconsolideerd wordt wat men juist acht.

Bij de socialisten wordt de achtergrond van hun politiek gevormd door datgene wat zij in de verte als ideale maatschappij zien. Dit achten zij veel belangrijker dan het nemen van de juiste maatregelen op het juiste moment. De brede basis-kabinetten waren dan ook niet in staat de sociaal-economische problemen op te lossen.

Hoge bouwkosten

Door de loon- en laagrente-politiek werd bewust een overspannen arbeidsmarkt in de hand gewerkt met o.a. als gevolg zwarte lonen en hoge kosten in de bouwnijverheid.

Vervolgens onderwierp mr. de Wilde de woning- en huurpolitiek van de regering aan een kritische beschouwing. Iedereen in den lande ziet de woningnood als een a-sociale situatie, maar is er een woningtekort? De woondichtheid blijkt nagenoeg even groot te zijn als in '39! Volgens spreker is de woningnood ontstaan door de lage huurpolitiek, welke een verkeerde bezetting van de woningen tot gevolg heeft gehad.

Men heeft de correlatie tussen productie en consumptie ontkend.

In '45 was het evenwicht verstoord en moest er ingegrepen worden. Maar nu de gulden tot op 1/3 van zijn vooroorlogse waarde is gezakt zijn de huren van de oude huizen lang niet op niveau. Dit heeft een irrationeel gebruik van de beschikbare woningen veroorzaakt.

Per jaar komen er in ons land circa 50.000 gezinnen bij. Deze kunnen ofwel 30% van hun budget aan huur voor nieuwe huizen besteden of zich laten knechten door de hoofdbewoners.

Ter vergelijking diene, dat voor de oorlog gemiddeld 15,5% van het budget aan huur betaald werd, nu voor dezelfde woningen 8%. Een jonge arbeider, die nu een nieuw huis betreft kan 30% van zijn budget aan huur betalen. De z.g. oude woningen maken 70% van het totaal uit en 75% ervan wordt gehuurd voor ongeveer acht gulden per week. Spreker vroeg zich af waarom men het niet op kon brengen kleine renteniers, welke hun geld belegd hebben in huizen en waarlijk geen rijk-aards zijn, te hoeden tegen ontwaarding van de gulden door het huurpeil van de oude woningen op te trekken. Socialistten beweren graag, dat anderen huurverhoging willen en zij niet.

Er moet dan maar uit overheidsmiddelen gefinancierd worden voor de bouw van nieuwe huizen, hetwelk fantastische bedragen gaat vragen. Terwijl onze snel toenemende bevolking geweldige investeringen nodig heeft, om voldoende werkgelegenheid te scheppen.

Er is maar één oplossing om uit de woningmisère te geraken en dat is: terug naar het vrije prijzen mechanisme, zo meent de spreker.

Dat de socialisten hier niet aan willen komt omdat zij het oude woningbezit rijp achten voor socialisatie.

Zij gebruiken de situatie van '45 voor hun eigen ideeën van „een nieuwe orde”.

Over de maatregelen, welke genomen moeten worden in het sociale vlak bestaat er tussen de verschillende politieke partijen niet zoveel verschil.

Wel in economische politiek.

Nu is het zo, dat in deze gedifferentieerde maatschappij sociale politiek primair afhankelijk is van de economische politiek. En economische politiek kan alleen bedreven worden als men deskundig en objectief gebruik maakt van die middelen, waarover we dank zij de stand van de wetenschap op het moment beschikken.

Het liberalisme wortelt in de realiteit; we staan met onze beide benen op de grond, maar we hebben ook onze idealen. De spanning tussen realiteit en ideaal kan niet overtrokken worden zonder ons schuldig te maken aan illusionisme.

Met de opmerking, dat als we het zo verstaan er een grote taak voor het liberalisme is weggelegd, besloot mr. de Wilde zijn aandachtig beluisterde toespraak.

A. V.

J.O.V.D.-speldjes

De JOVD-speldjes vliegen weg. Het geeft ons de indruk, dat er bijna geen jongere meer in Nederland rondloopt of hij heeft ons speldje op.

Als u dus nog speldjes bestellen wilt, doe het nu. De prijs bedraagt f 1,25 per stuk. Eveneens te bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 953500, t.n.v. de penningmeester JOVD, te Leeuwarden; op het girostrookje vermelden:

„..... stuks JOVD-speldjes”.

**STALEN
KANTOORMEUBELN
GISOLAMPEN**

Uit onze

J.O.V.D.-familie

GEBOREN

ELISABETH

Dochter van de heer en mevrouw De Boer-Naarding

De Bilt, 18 februari 1959

Groenekanseweg 77

MARGINALIA

Het is onbegrijpelijk

Het orakel heeft gesproken: „Een rechtse regering zal de gevangene zijn van de conservatieve vleugels der confessionele partijen, misschien met behulp van de UUD. En dan volgt onvermijdelijk na niet te lange tijd een afbraak van de sociale politiek”.

Het was niet zo maar de eerste de beste, die na raadpleging van de politieke koffiedik tot deze uitspraak kwam, nee, het was good old Suurhoff himself. Dat heeft het Vrije Volk ons bericht en die krant kunt u echt wel vertrouwen, tenminste als het de weergave van socialistische redevoeringen betreft.

Wij vinden het onbegrijpelijk, dat iemand als oud-minister Suurhoff een zo dwaze uitspraak voor zijn rekening durft te nemen. Het is immers zonder meer duidelijk, dat geen enkele politieke partij eraan denkt om aan het samenstel van sociale maatregelen te gaan tornen. Men is het er in brede lagen van ons volk geheel over eens, dat er een grote mate van sociale zekerheid behoort te bestaan en dat er zeker nog ruimte is voor verdere uitbreiding. Men hoeft alleen maar te denken aan de positie van de weduwen en de wezen.

Het verkiezingsmanifest van de UUD heeft daar dan ook geen twijfel over laten bestaan. Daar in wordt nadrukkelijk de totstandkoming van een algemene verzekering van weduwen en wezen bepleit. Over de sociale politiek in het algemeen voegt het manifest daar nog het een en ander aan toe: Bescherming van het zwakke zal onder alle omstandigheden het doel moeten zijn van een rechtvaardige sociale politiek, maar het blijft daarbij van het grootste gewicht, op welke wijze men deze bescherming wil verwezenlijken.

Het blijft onbegrijpelijk

Uit het hart gegrepen zijn ons de volgende woorden uit het verkiezingsmanifest: Men kan het zwakke beschermen, terwijl men het zwak laat. Men omringt het dan met een muur, die het beschermt tegen invloeden van buiten. Men kan zijn politiek er echter ook op richten, het zwakke sterk te maken, zodat het geen beschermende muur meer behoeft.

Onze collectieve sociale voorzieningen, hoe waardevol ook, zijn zo'n muur.

Vanzelfsprekend zijn zij onmisbaar, maar zij staan daarom in betekenis ten achter bij voorzieningen, die beogen de individuele mens sterker te maken.

Dat is toch wel duidelijke taal. Het is trouwens niet voor de eerste keer, dat van liberale zijde het pleit wordt gevoerd voor een sterke sociale politiek, zij het dan,

dat in die pleidooien het accent wat meer naar het individu ligt dan bij socialisten het geval is. Hoe dan ook, oud-minister Suurhoff weet beslist beter.

Wij weten het: het is verkiezings-tijd en dan wordt er wel eens wat meer gezegd, dan men kan verantwoorden. Vele verkiezingspraatjes moet je nu eenmaal niet met een korreltje, maar met een hele zak zout nemen.

Vandaar dan ook, dat wij van deze hele kwestie niet zouden hebben gerept, als figuren van het formaat van mr. Burger of Evert Uermeer deze uitspraak hadden gedaan. Maar nu het oud-minister Suurhoff was... Wij blijven het onbegrijpelijk vinden.

Waarom nog vechten?

Het katholieke weekblad *De Linie* — van de Jezuïeten — heeft het ook eens een keer over het sociale beleid gehad. Tekennend voor de komende verkiezingen acht het blad het, dat het deze keer duidelijker dan bij vorige verkiezingen zal gaan om fundamentele zaken.

Er zal een keuze gedaan moeten worden tussen een beleid, dat de nadruk legt op het welzijn van bepaalde maatschappelijke groeperingen, zoals in de praktijk het liberalisme en het socialisme toch feitelijk doen, en een beleid, dat de nadruk legt op het welzijn van heel het volk. Dat laatste acht *De Linie* een essentieel kenmerk van een christelijk-sociaal beleid, dat de mensengemeenschap niet ziet als een som van tegengestelde klassen, maar als een organisch geheel van op elkaar aangewezen en van elkaar afhankelijke mensen en groepen.

Als je dat zo leest, krijg je toch een klein beetje medelijden met die arme paters, die het allemaal zo goed menen. Het liberalisme is in hun ogen een zeer verderfelijke zaak, die te vuur en te zwaard moet worden bestreden. Dat doen ze dan ook met veel hartstocht. Maar als je vraagt, wat ze er tegenover stellen, dan komt er een formulering uit de bus, die — als dat mogelijk is — nog liberaler is dan de UUD.

Leest u nog maar even verder, dan ziet u, dat volgens *De Linie* in het christelijk-sociaal beleid zowel benadrukt wordt de christenplicht om voor de belangen van anderen te waken, als de verantwoordelijkheid van de mens voor zichzelf en zijn recht om zelf te beslissen „baas in eigen huis” te zijn. Waarom vechten de Jezuïeten eigenlijk nog tegen de liberalen, zo zou men willen vragen.

Waarom, Excellentie?

In deze dagen duikt ook weer het probleem op, waarvoor ons goede vaderland wel nooit een goede oplossing zal vinden, namelijk dat van de verzuiling in

radio en televisie. Elke Nederlander, die in het bezit is van radio, betaalt twaalf gulden per jaar en het recht om te mogen luisteren en kijken komt zelfs nog wat duurder te staan. Maar men mag natuurlijk niet verwachten, dat alle groeperingen van ons volk nu ook gelijke rechten hebben als het erop aankomt om door middel van deze media hun gedachten en gevoelens den volke kond te doen. Dat recht is alleen voorbehouden aan de socialisten, de katholieken en een heel klein beetje ook nog aan de christelijke groeperingen. Zo gaat dat in ons land.

Nu moeten wij natuurlijk wel eerlijk blijven, anderen mogen het ook: tien minuten per veertien dagen. En als er verkiezingen in zicht komen dan komt ineens het grote gebaar. De staatssecretaris zelf gaat zich er mee bemoeien. En hij weet het zelfs zover te krijgen, dat de omroepverenigingen afspreken om de laatste drie weken voor de verkiezingen geen

politieke uitzendingen meer te verzorgen. Dan komen de politieke partijen gelijkelijk aan bod volgens een keurig vastgelegd schema.

Nu zou men de staatssecretaris boos kunnen aankijken en hem vragen: Waarom, excellentie, geldt deze regeling eigenlijk slechts voor de laatste drie weken voor de verkiezingen? Had u het zelf ook niet billijker gevonden, wanneer de regeling onmiddellijk was ingegaan? Maar dat doen wij vanzelfsprekend niet. Wij hebben begrip voor de positie van een staatssecretaris, die het risico loopt om moeilijkheden met zijn partij te krijgen.

Daarom behoeft meneer Höppler zich ook geen zorgen te maken. Wij zullen als goede staatsburgers onze luisterbijdrage en ons kijkgeld blijven betalen. Al kost het ons dan enige moeite, want het is niet prettig om als tweederangsburgers te worden behandeld. E. T. H.

Boekbespreking

Het Nederlandse Parlement door Dr. E. van Raalte.

Onlangs is bij de Staatsdrukkerij verschenen het boek „Het Nederlandse Parlement” door dr. E. van Raalte. Nog nimmer is er een boek gewijd aan deze zo hoogst belangrijke staatsinstelling. Het boek maakt duidelijk wat het Nederlandse parlement is en doet, hoe het is samengesteld, welke bevoegdheden het heeft en hoe het functioneert.

Dr. Van Raalte is een bekend journalist. Hij volgt al vele jaren de beradslagingen in het parlement en is dus een bij uitstek deskundig auteur. Denk niet, dat het een droog boek is geworden. Op een vlotte manier maakt de schrijver ons vertrouwd met de gebruiken, die aan onze volksvertegenwoordiging eigen zijn. Het gaat hierbij, zoals de schrijver in zijn voorwoord zegt, om verschijnselen, ten dele van psychologische, ten dele van historische aard, die karakteristiek te noemen zijn en voor het parlementaire stelsel, zoals het hier te lande werkt en, in veelal onmiddellijk verband daarmee, voor aard en gedragingen van de Staten-Generaal.

Het boek bevat te veel om op te noemen: kiesstelsel, parlementaire onschendbaarheid, recht van enquête, commissieberadslagingen, formatoren en informateurs bij kabinetsformatie, enz. enz. Kortom dit boek van 342 pagina's vertelt u alles over ons parlement. Een ieder die zich een goed staats-

burger voelt behoort dit boekje te lezen. Het is wat de prijs betreft binnen ieders bereik, namelijk f 3,—.

F. A. H.

J.O.V.D.-vaarplan

Landelijke evenementen

18—19 april: landelijk week-end in Oisterwijk (bij Eindhoven).

13—14 juni: landelijk week-end in Grollo (Drenthe).

Over deze bijeenkomsten zullen alle bijzonderheden nog nader worden bekend gemaakt, doch noteert u de data reeds nu al in uw agenda.

Voorts geven wij nog een overzicht van enige plaatselijke bijeenkomsten welke van zo'n grote opzet zijn, dat wij graag uw aandacht er op vestigen:

zaterdag 28 februari: afdeling Mepel. Spreker, drs. H. A. Korthals.

zaterdag 7 maart: districtsbijeenkomst in Zuidlaren. Spreker, prof. mr. P. J. Oud.

zaterdag 21 maart: Bijeenkomst district Noord in hotel Suisse te Groningen. Spr. drs. Toxopeus.

zaterdag 11 april: afdeling Assen, propaganda-feestavond. Spreker: drs. H. A. Korthals.

11—12 april: afdeling Groningen viert haar 10-jarig bestaan. Spreker, mr. B. W. M. Kranenburg.

16—17 mei: de afdeling Amsterdam organiseert een wel zeer bijzondere bijeenkomst. Houdt dit week-end vrij!

Kritische beschouwingen

over de praktische toepassing van eigen beginselen kenmerken het liberalisme, dat wars is van dogmatiek en zelfkritiek niet schuwt.

Daarom is de NRC met haar degelijke

politieke commentaar

van veel belang voor het liberale denken in Nederland.

Een proeve van recente artikelen in een mapje met „wetenswaardigheden” krijgt U op aanvraag gratis toegezonden. Meldt telefonisch of per briefkaart Uw naam en adres met aantekening „Wetenswaardigheden.”

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824

ROTTERDAM

Staalconstructies voor alle doeleinden Speciaalbedrijf voor zwaar plaatwerk Constructiewerkplaatsen

W. Huizer n.v. Capelle a/d IJssel - telefoon 0-1804-2657

UIT HET DAGBOEK VAN EEN SCHUCHTERE MAAR NIETTEMIN SCHRANDERE STEMMER

Hoedt u voor de politiek, hebben ze me altijd gezegd. Politiek is niet te vertrouwen en politici nog minder. Dat hebben ze me ook gezegd.

Maar ik heb me er nooit wat van aangetrokken. Ben zelfs lid van de J.O.U.D. geworden en ben daar in een bijna tienjarige trouwe dienst welhaast vergrijsd. En al zijn we dan een soort semi-politieke organisatie, van bedrog geen spoor, hoor. Geen ziertje wangunst, geen spoortje van „achter de ellebogen hebben”. Niks daarvan. Allemaal stoere jongens, ferme knapen (en meiden natuurlijk ook).

Mijn opvoeders, die mij zover van de politiek hadden willen afhouden, zaten er toch maar lekker naast, zo dacht ik elke morgen verheugd als ik mij naar het bero spoedde om lede-automuziek-en nog een heleboel andere maten in bedrijf te houden. Elke morgen weer hetzelfde. Trap op, gang door, links af, recht uit, tweede deur rechts, loket 456 xy. Daar zetelde ik dan ambts-halve (trouwens nog) en juichende, vrienden. Juichend over de verhevenheid der politiek, de ongecompliceerdheid van J.O.U.D.-politici in de dop en de broeder- en zusterschap speciaal op onze veelvuldige bals ondervonden.

Totdat... totdat, vrienden, de grote desillusie kwam, die de trappen en gangen deed veranderen in benauwde onderaardse gewelven en het loketje in een miezerig w.c. raampje zonder voor- en achteruitzicht.

De oorzaak? Wel het is gauw verteld.

Toen ik dezer dagen alle namen zat te spellen van Tweede Kamercandidaten, die voorkomen op alle politieke lijsten, die ons land telt, toen was het mij duidelijk, dat ik was bedrogen. Het hoge woord moet er dan maar uit. Laat me daar nou meneer Dorsman, onlangs verheven tot vice-voorzitter van onze J.O.U.D. (onze eigenste eerlijke J.O.U.D.) nu zowel voor de U.U.D. als voor de Staatkundig Gereformeerde Partij gecandidateerd staan! Laat me nu (ook Gij Brutus, snikte ik onderwijl) diezelfde Dorsman op twee politieke stoelen tegelijk zitten!

Goed, goed, op zichzelf een knap staaltje van politieke evenwichts- en balanceerkunst. Maar, vrienden (als ik u na al deze teleurstellingen nog zo noemen mag) dit gaat te ver!

Geloof u mij niet? Welnu, bel, en schrijf alle bestaande Centrale Stembureaus in ons land op en aan en u zult het vernemen: Een zekere Dorsman staat in de kieskring Rotterdam, Den Haag, Leiden en Dordrecht voor de U.U.D. op de 18e plaats. Maar, hoort vrienden, hoort, dit belet die zelfde heer niet om in alle kieskringen voor de Staatkundig Gereformeerde Partij de vierde plaats in te nemen. Ulak achter ds Zandt, ir van Dis en meneer Kodde.

Toegegeven: Dorsman voor de U.U.D., noemt zich met de voorinitialen „G” en bij de Staatkundig Gereformeerde „P. J.” en heet daar voorts „ds” te zijn.

Maar wie zou een dergelijke politieke camouflage niet doorzien? Ik wel!

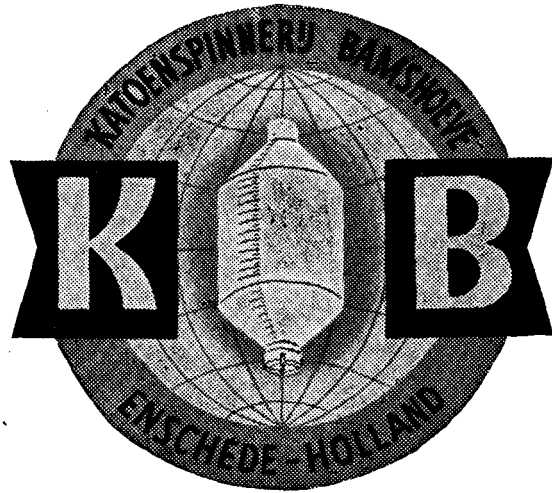
Nu zijn er goedgelovigen, die zeggen: ja, maar die ene Dorsman is de andere niet.

De Dorsman van de U.U.D. is een andere dan de Dorsman van de S.G.P. Ik heb daar nog eens lang over nagedacht. Misschien hebben ze wel gelijk. Maar ik vind de verwarring maar groot. En daarom roep ik elke minuut, dat ik wakker ben, tot aan de twaalfde maart toe: Lijst 4. Lijst 4. Dit om verwarring te voorkomen!

Moge mijn, goede, maar overigens niet dure raad tot u doordringen. Let vooral als Nederlander op uw stemsaeck. Want vrienden, de politieke verwarring is groot. De verkiezingspapieren hebben het uitgewezen!

Stemt, daarom fier lijst vier. Lijst vier! Lijst vier!! Lijst vier!!!

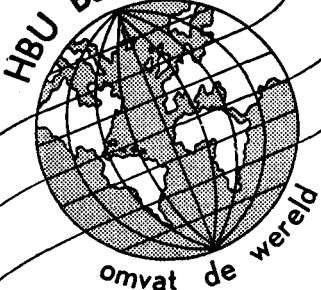
TH. R. MEPSE

Spinners en Twijners
van
Weef- en Tricotgarens

HBU

HBU

HBU Bankservice

omvat de wereld

→ Onze bankservice staat ter beschikking van de nederlandse zakenman,

→ die prijs stelt op een vlotte en juiste behandeling van zijn belangen,

→ waar ook ter wereld.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE n.v.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

LIBERAAL MANIFEST

Congres van de Intern. Federation of Radical en Liberal Youth stelde vormgeving vast

1. Het liberalisme stelt zich ten doel, elk individu de vrijheid en de gelegenheid te geven om zijn natuurlijke gaven te gebruiken en te ontwikkelen.

Naar liberale begrippen dient ieder individu de grootst mogelijke mate van vrijheid te hebben om zelf zijn beslissingen te nemen, bij voorbeeld wat betreft beroepskeuze, woonplaats, huwelijk, levensbeschouwing en maatschappelijke opvattingen. Hij moet voorts als consument vrij kunnen kiezen.

Slechts bij een zodanige vrijheid is een individu in staat om zijn persoonlijkheid te ontwikkelen, zijn eigen mogelijkheden en beperktheden volledig te kennen en zijn verantwoordelijkheden te beseffen en te aanvaarden. Ieder individu dient een opvoeding te ontvangen, die het hem mogelijk maakt, zijn talenten en gaven te ontdekken en al zijn beslissingen te nemen met open ogen.

De maatschappij dient de keuzevrijheid van het individu niet te beperken — tenzij overwegingen van maatschappelijk belang daartoe dwingen — maar zich juist te zetten tot de taak, zodanige omstandigheden te scheppen, dat voor ieder individu een ruime keuzemogelijkheid aanwezig is. Het liberalisme sluit zijn ogen niet voor het feit, dat in ieder mens krachten leven, die als ze zouden worden gebruikt of ontwikkeld, kwaad zouden kunnen doen aan anderen.

Het streeft er natuurlijk niet naar, deze krachten te ontwikkelen. Hoewel het liberalisme gaarne maatregelen aanvaardt, die erop zijn gericht om mensen ervan te weerhouden, anderen schade te berokkenen, handhaaft het de gedachte, dat voorzover mogelijk de maatschappij moet trachten om het individu de schadelijke uitwerking van zijn daden te doen inzien en hem bewust te maken van die in hem levende krachten, die zonder gevaar voor anderen kunnen worden ontwikkeld.

1a. Het liberalisme stelt zich ten doel, elk volk de vrijheid en de gelegenheid te geven om zijn natuurlijke hulpbronnen te gebruiken en te ontwikkelen.

Het liberalisme aanvaardt en ondersteunt zelfs een inheems nationalisme, dat is gericht op de onafhankelijkheid en de ontwikkeling van een volk. Het ontstaat van de nationale staten van Europa, de bevrijding van Latijns-Amerika in de negentiende eeuw en die van de Aziatische en Afrikaanse staten in de twintigste eeuw zijn geïnspireerd op liberale gedachten. Slechts zelfbeschikkingsrecht biedt een volk de kans om politieke ervaring op te doen en slechts maatschappelijke organisatie kan volledig de behoeften van een volk bevredigen.

2. De liberale doelstelling heeft gelijkelijk betrekking op alle individuen, ongeacht verschillen in begaafdheid, huidskleur, godsdienst en maatschappelijke achtergrond.

Mensen hebben uiteenlopende bekwaamheden en achtergronden. Het liberalisme onthoudt zich er onder alle omstandigheden van, mensen te waarderen op grond van hun kwaliteiten en hun ervaring. Hij, die de bekwaamheden heeft om een goede architect te worden, is niet een „beter” mens dan hij, die de talenten heeft om een goed behanger te zijn. Degene, die een goed verstand heeft, is niet beter dan degene, die geschoolde en krachtige handen heeft. De hogere of lagere betaling, die een individu ontvangt, is evenmin van belang voor zijn menselijke waarde. De liberale overtuiging verwerpt eveneens elke waardering van mensen, die verband houdt met geslacht, huidskleur, godsdienst of maatschappelijke omstandigheden.

Volgens het liberale beginsel is het essentiële punt, dat ieder zijn eigen weg moet kunnen kiezen.

2a. De liberale doelstelling heeft gelijkelijk betrekking op alle volkeren, ongeacht de ongelijkheden en verschillen in de natuurlijke rijkdommen van de landen en in het intellectueel en economisch peil, dat zij hebben bereikt.

Het liberalisme verwerpt de gedachte, waarvoor overigens geen wetenschappelijke fundering bestaat, dat enig volk of ras begaafder of „rijker” zou zijn dan anderen. Het oppert geen bezwaren tegen huwelijken tussen mensen van verschillende huidskleur of van verschillend ras.

Het liberalisme veroordeelt de overblijfselen van het kolonialisme, die bestaan uit de exploitatie van de zwakte van een volk ten einde grote winsten te behalen.

Het liberalisme veroordeelt voorts het imperialisme, dat door grove onderdrukking of door middel van uit het buitenland beheerste politieke partijen, om strategische of andere redenen de zwakte van een volk uitbuit teneinde het te onderwerpen of politiek afhankelijk te maken.

In gevallen, waarin een volk zelfbeschikking verlangt, dient de overheersing door een vreemd land te worden beëindigd of te worden geplaatst onder toezicht van de internationale gemeenschap om een snelle intellectuele en economische ontwikkeling van het volk mogelijk te maken. Wanneer het buitenlands bestuur daarop reeds is gericht, heeft een regering geen aanleiding om die internationale controle te ontgaan. Is het bestuur daar niet op gericht dan is er te meer reden om internationaal toezicht te verlangen.

3. De inrichting van de staat en in het bijzonder het regeringsapparaat behoren slechts te dienen als middel om ieder individu de vrijheid en de gelegenheid te verschaffen om zijn krachten te gebruiken en te ontwikkelen.

Zij dient neutraal te zijn op het gebied van de godsdienst, haar rechten en verplichtingen moeten bij de wet worden geregeld. Zij moet garanderen, dat ieder voor de wet gelijk is en dat niemand zonder rechtspleging van zijn vrijheid of bezittingen wordt beroofd of wordt onderworpen aan dwangmaatregelen.

De liberale beginselen verzetten zich niet tegen een krachtige regering. Zo'n regering is vereist. In een maatschappij, die economisch hoog ontwikkeld is, is omvangrijke gouvernementele arbeid noodzakelijk, bij voorbeeld op het gebied van de werkgelegenheid, de concurrentie, het onderwijs en de sociale verzekering.

Hierbij drukken wij de inhoud af van het liberaal manifest, dat vorig jaar tijdens het congres van de International Federation of Radical and Liberal Youth te Brussel is vastgesteld. Elk onderdeel van het manifest bestaat uit twee delen: één met betrekking tot de enkeling en de verhouding tussen de enkelingen, dat doorlopend is genummerd en één deel, dat in het bijzonder de positie van de staten in hun verhouding tot elkaar aan de orde stelt en dat behalve met een cijfer ook met de letter a is aangegeven. Aan elke stelling is een toelichting toegevoegd.

Door allerlei omstandigheden is de bewerking van dit manifest voor De Driemaster veel langer onder handen geweest dan oorspronkelijk de bedoeling was. Wij menen echter, dat de waarde van dit manifest door deze late publikatie niet aan betekenis heeft ingeboet. Het is nog steeds bijzonder actueel.

Red.

In een land, dat economisch onder-ontwikkeld is, is een krachtige regering nodig om het volk bewust te maken van zijn mogelijkheden en zijn schepende krachten vrij spel te geven. In zulke landen in het bijzonder kan het wenselijk zijn, dat de regering niet alleen zorgt voor scholen, wegen, havens, ziekenhuizen en dergelijke, maar zich ook bezighoudt met het vestigen van industrieën. Wanneer echter in zo'n land voldoende bestaansbronnen ter beschikking zijn gekomen dient te worden overwogen of het staatsbezit aan produktiemiddelen niet moet worden afgestoten.

Hoewel het moderne liberalisme — in tegenstelling tot het socialisme — niet gebonden is aan dogma's aangaande de omvang van de staatstaak, is zijn houding toch altijd die van kritische beoordeling, als het gaat om het aantrekken van nieuwe staatstaken. Het verlangt de grootst mogelijke mate van vrijheid van de enkeling te behouden en het ziet in elke samenballing van macht een bedreiging van die vrijheid.

De ervaring heeft geleerd, dat talloze belangen beter kunnen worden vertrouwd aan de initiatieven van enkelingen of groepen van enkelingen dan aan die van een regering. De vrees is gerechtvaardigd, dat een regering, die zich belast met de vaderlijke zorgen voor de bevrediging van iedere menselijke behoefte, het verantwoordelijkheidsbesef en het initiatief van de enkeling verzwakt en ondergraaft.

De eis, dat de regering neutraal is in godsdienstige zaken, is gebaseerd op de liberale visie, dat de enkeling vrij en onafhankelijk zijn levenshouding dient te kunnen bepalen en in vrijheid zijn godsdienst moet kunnen belijden. De uitgebreide taken en de aanzienlijke macht, die in een moderne staat aan de overheid is toegekend, moet nauwkeurig bij de wet worden omschreven en beperkt. Alleen op deze wijze kan misbruik worden geconstateerd en hersteld.

3a. Er dient een internationale regering met beperkte, maar reële macht te worden geschapen onder vrijwillige medewerking van elk volk. Deze regering dienen uitsluitende rechten te worden gegeven met betrekking tot het gebruik van een militair apparaat; zij moet voorts het recht hebben tot belastingheffing. Slechts door deze maatregelen kunnen de volkeren van de wereld vrijheid en de mogelijkheid van een vreedzame ontwikkeling veilig stellen.

In de wereld van vandaag zijn alle volkeren onderling afhankelijk. Vele internationale belangen kunnen en moeten worden behartigd door voortdurende en vrijwillige samenwerking van enkelingen, groepen van enkelingen en staten. Slechts door de overdracht van een deel van de bevoegdheden, die elk volk aan zijn eigen regering heeft toegekend, aan een internationale regering wordt het voor een volk mogelijk om zijn zelfbeschikkingsrecht op de lange duur te waarborgen.

Bespiegelingen met betrekking tot de details van zo'n regering hebben in dit stadium geen enkel doel. Het is echter vanzelfsprekend, dat de afzonderlijke landen hun eigen politie moeten behouden, terwijl slechts de internationale regering moet zijn gerechtigd om gebruik te maken van een militaire macht. Een internationale regering moet voorts een zekere bevoegdheid tot belastingheffing bezitten om haar leger, administratie en dergelijke te kunnen bekostigen.

(wordt vervolgd)

Leest U zélf wel

de veel besproken en vaak geciteerde N.R.C.?

Zo niet, vraag dan een proeve van recente hoofdartikelen in een mapje met „wetenswaardigheden” dat U op aanvraag gratis krijgt toegezonden.

Meldt telefonisch of per briefkaart Uw naam en adres met aantekening „Wetenswaardigheden”.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824

ROTTERDAM

Wij moeten Eurotisch worden

Ik wil eens even met u praten over een kwestie, die mij al geruime tijd erg hoog zit. Ik zou het met u over uw denken willen hebben.

Om het maar onmiddellijk heel duidelijk te stellen, leg ik u de vraag voor: denkt u eigenlijk wel Europees? Ik twijfel er niet aan, dat u voorstander zult zijn van de gedachte van Europese eenwording. Maar ik vraag mij toch wel met enige bezorgdheid af, of uw denkmethode wel op een brede Europese basis rust, of u wel volledig in een Europees kader denkt. Ik twijfel daar namelijk een beetje aan, ziet u?

Voor mijzelf ben ik ervan overtuigd, dat al dat gehannes met de Europese Economische Gemeenschap om nog maar niet te spreken van de tragedie met de vrijhandelszone nooit deze vorm zou hebben aangenomen, als ieder van ons volledig zijn nationalistische denkwijze had prijsgegeven voor een Europese. Niet semi-Europees, zo in de stijl van: eerst ik en dan Europa, maar volledig: eerst Europa, dan kom ik er ook wel.

Als ik het goed heb, dan is men het eerst bij de televisie met het Europese denken begonnen. Op zichzelf hoeft dat geen verwondering te wekken, hoewel ik zelf geen televisie heb, is het mij uit de kranten en uit enthousiaste verhalen van kennissen wel duidelijk geworden, dat bij de televisie de goede geest heerst. De programma's ontmoeten althans niets dan lof. En men weet er van internationale samenwerking: Eurovisie is in mijn oren een toverwoord.

Maar in de tweede plaats komt toch ongetwijfeld Rotterdam. Daar heeft men een groots havenproject de naam Europoort gegeven. Kunt u zich een betere staal van Europees denken voorstellen? Maar daar is het niet bij gebleven. Rotterdam is in korte tijd een stad geworden, waar de Eurotiëk van afstraalt. Daar gaan ze, om een ander voorbeeld te geven,

ter gelegenheid van de internationale tuinbouwtentoonstelling, die in 1960 zal worden gehouden, een grote uitzichttoren bouwen. Voor degene, die ook maar iets van de Rotterdamse geest aanvoelt, was het zonder meer duidelijk, dat ook deze toren een rol in de integratie moest gaan spelen.

Zo kwam men tot de naam Eurotoren. Maar al spoedig besefte men, dat dit toch niet voldoende was. Het woord toren komt immers maar in vrij weinig talen voor, in tegenstelling tot het woord mast. Zodat men na enige tijd besloot, de toren Euromast te gaan noemen. Daarmee is het een symbool geworden, dat vrijwel iedere wereldburger onmiddellijk aanspreekt.

Er zijn meer voorbeelden te geven. Er zal in Rotterdam een motel komen, u weet wel, een hotel voor automobilisten. Hoe dit etablissement zal gaan heten is natuurlijk duidelijk: Eurotel.

Hoek van Holland, zo heeft een Rotterdams raadslid al eens bepleit, moet veel meer de allure van een internationale badplaats krijgen, opdat het de naam Eurobad waardig zal worden. Denkt u zich dat eens in: alle schepen, die de Nieuwe Waterweg binnenstomen, zien van ons land het eerst aan stuurboord Europoort en aan bakboord Eurobad. Kunt u zich een indrukwekkender symbool voor de lotsverbondenheid van de Europese volkeren voorstellen?

Wij, jonge Euroliberalen, mogen nu niet langer achterblijven. Als wij onze roeping goed verstaan, zullen wij allemaal onze uiterste best moeten doen om op korte termijn door en door Eurotisch te worden.

Daarom geef ik het hoofdbestuur ernstig in overweging, spoedig een Eurotiseringscommissie in te stellen. Het zal daarmee in een behoefte voorzien.

SPIONEUR.

De A.O.W. en de ongehuwden

Een kanttekening bij een onbillijkheid

Ruim een jaar geleden heeft de Sociaal Economische Raad een uitvoerig rapport uitgebracht aan de regering over een Algemene Weduwen- en Wezenverzekering. Een wetsontwerp tot invoering van deze verzekering is, kort voor het uittreden van de socialistische ministers uit het laatste kabinet-Drees, bij de Staten-Generaal ingediend. Dit laatste niet als verkiezingsstunt, doch eenvoudig omdat juist op het tijdstip van uittreden het betreffende wetsontwerp gereed was gekomen. Op de aanstaande verkiezingsuitslag zal het dan ook van weinig invloed blijken te zijn, temeer daar alle grote politieke partijen zich hebben uitgesproken vóór een wettelijke weduwen- en wezenverzekering.

En terecht. De praktijk heeft maar al te vaak aangetoond, dat de krachtens de Invaliditeitswet gedane uitkeringen verre van voldoende zijn om de meest elementaire behoeften te kunnen bevredigen. Het wetsontwerp, zo dit tot wet verheven zal worden, levert dan ook een constructieve bijdrage tot oplossing van een totaal verouderde weduwen- en wezenvoorziening. Omtrent de grote lijnen van het wetsontwerp treft men een verheugende eenstemmigheid aan.

Zonder aan de strekking van het wetsontwerp te willen tornen, moge echter een kritische opmerking worden geplaatst.

Evenals bij de Algemene Ouderdoms Wet wordt de premie als percentage van het inkomen geheven via de belastingadministratie. Dit heeft mede tot gevolg, dat ook de ongehuwden de volle premie voor deze verzekering zullen moeten opbrengen.

Zelfs al gaat men uit van een volksverzekering en aanvaardt men het beginsel der solidariteit in de sociale verzekering, dan mag de vraag, of

het juist is, dat de ongehuwden de volle premie moeten opbrengen, ontkendend worden beantwoord.

Bij de A.O.W. ligt het criterium voor de verzekering voor een ieder in het heden; bij de A.W.W. eerst op het moment, dat men de verantwoordelijkheid aanvaardt tot het sluiten van een huwelijk. Voor de ongehuwden is het in aanmerking komen voor de uitkering zeer problematisch, zeker indien een bepaalde leeftijdsgrens werd overschreden.

Opmerkelijk is, dat de belastingdienst wel degelijk verschil maakt in haar belastingheffing ten aanzien van de belastingplichtigen, naar hun burgerlijke staat. Terecht mag de moeilijkheid weerlegd worden, dat, wat bij de belastingheffing wel mo-

gelijk is, gradatie bij de premieheffing niet mogelijk zou zijn.

Trouwens ook bij de Kinderbijslagwet, waarbij de uniforme premie conditio sine qua non is, heeft men uitzonderingen gemaakt ten aanzien o.a. van personeel in de verpleging werkzaam. Kennelijk heeft hierbij de gedachte voorgezet, dat het „risico" van deze groep voor de verzekering zo gering is, dat geen volledige premie kan worden gevraagd.

De kans, dat ongehuwden een lagere of in het geheel geen premie zullen moeten betalen, mag zeer gering worden geacht, nu de meerderheid van de Commissie voor Sociale Zaken en Volksgezondheid uit de Tweede Kamer in haar Voorlopig Verslag aan de minister, van mening is, dat de positie van de vrijgezellen bij deze weduwen- en wezenregeling geen nadere voorziening behoeft.

Een troost voor hen moge evenwel zijn, dat genoemde commissie voorstelt te zijner tijd, als enige ervaring

met de nieuwe wet is opgedaan, het geheel van fiscale en sociale lasten van de groep van vrijgezellen in nadere overweging te nemen.

Het is te hopen, dat geen politieke moeilijkheden zullen ontstaan, die de datum van invoering der A.W.W. zullen vertragen, in het belang van de tot nu toe slecht verzorgde weduwen en wezen. Doch het is evenzeer te wensen, dat in dit opzicht geen regeling wordt geschapen, die de vrijgezellen als een onbillijkheid voelen.

M. DE BRUIJNE.

Tweede lustrum afd. Groningen

Meldt U tijdig voor het feest op 11 en 12 april

De AFD. GRONINGEN nodigt u hierbij uit om haar 2e LUSTRUM bij te wonen, hetwelk gehouden wordt op 11 en 12 APRIL a.s.

Ongetwijfeld zult u dit feest mee willen maken. Wij raden u dan ook aan om onderstaand strookje ingevuld te zenden aan:

Lustrum-secretaresse Mej. Tineke Buiten, p/a Paterwoldseweg 95, Groningen. Het is in uw eigen belang (en voor ons ook wel prettig) dat u zich vóór 28 maart a.s. opgeeft!

Lustrum-Vierder/ster: .....

Voornaam: ..... Achternaam: .....

Straat: .....

Gehuisvest te: .....

komt op 11 en 12 april a.s. Lustrum-vieren te Groningen.

Als u denkt, het niet zonder slaap te kunnen stellen, wordt u verzocht het woord BED duidelijk te onderstrepen, tenzij u hiervoor zelf wilt zorgen.

Per feestvierend-hoofd bedragen de Lustrumkosten f 8,—, welk bedrag u kunt overmaken op de rekening der J.O.V.D. afd. Groningen bij:

Mesdag & Groeneveld's Bank te Groningen. Gironummer 802919.

Eigenhandige ondertekening:

Kopij voor de eerstvolgende Driemaster moet uiterlijk 12 maart a.s. in het bezit zijn van onze redactie-secretaris F. A. Hoogendijk.

Afdelingsnieuws en verslagen van vergaderingen diene men in het vervolg te zenden aan J. Verhagen, Hoge Woerd 84a Leiden. Ook hiervoor geldt als einddatum 12 maart a.s.

Briefpapier J.O.V.D.

Er is weer JOVD-briefpapier en JOVD-enveloppes verkrijgbaar.

De prijs voor het briefpapier bedraagt f 3,— per 100 vel en voor de enveloppes f 2,50 per 100 stuks. Te bestellen door het verschuldigde bedrag te storten op giro 953500, t.n.v. de penningmeester JOVD, te Leeuwarden; op het girostrookje vermelden:

..... vel JOVD-briefpapier;
..... stuks JOVD-enveloppes".

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

emalle- lakken

leverbaar in iedere kleur

DRIEBERGEN

Activiteit en ledenwinst

Begin oktober van het vorige jaar werd de afdeling Driebergen opgericht. Hoewel De Driemaster nog geen activiteiten uit Driebergen heeft gemeld, heeft men daar toch niet stil gezeten.

Kort na de oprichting werd al een geslaagde propaganda-avond gehouden, waar Huub Jacobse sprak. De kabinetscrisis werd besproken door de plaatselijk secretaris van de V.V.D. en in januari sprak Matty de Bruyne over „Modern Liberalisme”. Zoals het merendeel van de afdelingen groeit ook Driebergen nog steeds.

EELDE-PATERSWOLDE

Ernst en luim

Op 9 januari hield de afdeling Eelde-Paterswolde haar eerste nieuwjaarsvisite, welke bij de aanvang al een groot succes bleek. Er waren 90 J.O.V.D.- en V.V.D.'ers uit de omstreken aanwezig, waaronder zelfs uit Zuidlaren en Leek.

De heer Kortleven, de plaatselijke V.V.D.-voorzitter, hield een korte inleiding over de a.s. verkiezingen. Toen begonnen de feestelijkheden. Een grote verloting, dienende om de kosten van de avond te dekken en een nog groter bal besloten deze ongetwijfeld uitstekend geslaagde avond.

Op 2 februari werd in samenwerking met de V.V.D. een bijeenkomst gehouden, waar de heer Zegering Hadders het woord voerde. Spreker hield een uitermate boeiende inleiding, met als onderwerp „De gevolgen van de kabinetscrisis en de a.s. verkiezingen”. Er waren plm. 60 aanwezigen.

GOUDA

Kruipende inflatie

Drs F. J. Hooftman, lid van de Goudse gemeenteraad voor de V.V.D. stelde hier o.m. de vraag: „Is het toeval, dat minister Hofstra de 'aanleiding tot de kabinetscrisis werd?'” Spreker beantwoordde deze vraag ontkennend en om dit nader toe te lichten behandelde hij verscheidene aspecten van het financieel en economisch beleid. Hierbij legde hij nog eens extra de nadruk op het gevaar, dat schuilt in maatregelen die een kruipende inflatie in de hand werken. Na een gezellige discussie kon Gouda, dat sinds de oprichting nog haast niet uit het nieuws is geweest, tevreden naar huis gaan.

WEER

NIEUWE AFDELINGEN

Het gaat goed met de JOVD. Overall bruisen de liberale activiteiten, zodat er weer twee nieuwe afdelingen aan de al zo lange lijst van afdelingen kunnen worden toegevoegd en wel: De afdeling HET GOOI, secretaresse mevrouw H. van Raalte, 's-Gravesandelaan 2, Hilversum en de afdeling PAPENDRECHT, secretaris de heer J. Stam, Eilandstraat 38, Papendrecht.

Van deze plaats wensen wij deze beide afdelingen bijzonder veel succes.

Goed nieuws hoorden wij vanuit BREDA, DORDRECHT, EDE en de provincie FRIESLAND. Wij verwachten er veel van en zien met belangstelling uit naar de oprichtingsvergaderingen in deze plaatsen.

GRONINGEN

Tweede lustrum in het vooruitzicht Om te bewijzen, dat de afd. Groningen echt niet met „de handen in het haar zit”, kondigt zij hierbij haar tweede lustrum aan.

De viering zal plaats vinden op 11 en 12 april a.s. De afdeling heeft gemeend aan deze lustrumviering een landelijk karakter te moeten geven. De lustrumrede zal worden uitgesproken door Mr. B. W. Kranenburg, lid der provinciale staten van Overijssel.

Voorts vermeldt het programma o.a. een groots lustrumbal. Voor verdere mededelingen zie de aankondiging elders in dit blad.

NOORD-GRONINGEN

Ondanks mist naar Amerika

Op 27 januari j.l. hield afdeling de eerste vergadering in het nieuwe jaar. Het is de bedoeling om ieder jaar een stevige basis te leggen, vandaar dat deze avond dan ook begon met een stevige maaltijd, bestaande uit boerenkool met worst en een portie ijs.

Nadat deze basis gelegd was, heeft de heer R. H. Clevering een causerie gehouden over Amerika.

De afdeling kan terugzien op een zeer geslaagde avond. Het was alleen jammer dat er door de dichte mist buiten de stad niet meer belangstelling was.

DEN HAAG

Ook voor de steden

Mr dr J. Winsemius, dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Delfland, vertelde iets over de structuur en het doel van waterschappen. Hierbij kwam vast te staan, dat het werk van waterschappen bepaald niet alleen de belangen van het platteland betreft, maar zeker ook die der steden.

Dit werk verdient de volle belangstelling van de stedelingen, iets wat in het zuiden des lands, sinds de ramp van 1953, ook het geval is. Zoals uit de discussie bleek, is voor Delfland bij bestuursverkiezingen de religie van meer belang dan de politiek der kandidaten.

Na afloop van de vergadering kon de voorzitter meedelen, dat hij met succes een beroep had gedaan op de offervaardigheid van de leden om het 2e lustrum van de afdeling te kunnen vieren.

LEIDEN

Wat weet de kiezer?

De heer D. C. J. van Peype besprak hier het gedrag van de kiezer. Het is ongelofelijk hoe bitter weinig de kiezer afweet van de zaken, waarover hij meebeslist. Ook de redenen waarom men de ene partij wel en de andere partij niet stemt, blijken vaak moeilijk naspurbaar. Veelal zijn dit vermeend eigenbelang of familietraditie.

De even jonge als actieve afdeling Leiden had weer een zeer goede keuze gedaan, die door de leden erg werd gewaardeerd. Een waardering die af te meten is aan de lengte van de steeds groeiende ledenlijst.

N.O.P.

Onze beginselen

Dr E. Nordlohne uit Amsterdam sprak op 23 januari over „Onze beginselen”. Na het grote verlies, dat deze afdeling door het vertrek van Rob Stapel heeft geleden is zij zeker niet bij de pakken neer gaan zitten en uit de keuze van het onderwerp blijkt, dat de belangstelling in het nieuwe land, ondanks de vele, voor dit gebied, specifieke problemen, toch uitgaat naar nog vele andere terreinen.

PAPENDRECHT

Nieuw!

Mochten wij in december van onze blijde verwachtingen getuigen, thans geven wij kennis van de geboorte van een gezonde afdeling in Papen-

drecht, die een kleine twintig leden telt. Op haar op 10 januari gehouden ledenvergadering werd, met slechts twee stemmen tegen, een bestuursvoorstel, om toe te treden tot de landelijke J.O.V.D. aanvaard. Tevens werd het ontwerp-reglement aangenomen, hetgeen ter goedkeuring aan het H.B. is voorgelegd.

Sinds haar oprichting in september 1958 organiseerde de afdeling reeds 4 avonden voor leden en introducè's en een avond voor ongeveer tweehonderd jongeren uit Papendrecht en omgeving; avonden, die zeer in de smaak vielen en waarop ernst en humor het hen toekomstig deel kregen. Gezien de ligging van de gemeenten Alblasterdam, Sliedrecht en Papendrecht bestaat hier de mogelijkheid tot een nauwe samenwerking tussen de J.O.V.D.-afdelingen in deze plaatsen. Een samenwerking, die gestadig in omvang toeneemt.

WESTLAND

Ook Nieuw!

Gemeentepolitiek en gemeentebegrotingen vormden het onderwerp van de heer Verhagen, wethouder te Naaldwijk voor de V.V.D., die het eerste gedeelte van de avond de vergadering boeide en vele vragen uitlokte.

Na de pauze werd een definitief bestuur gekozen, dat als volgt werd samengesteld: J. van Doorn, voorzitter; mej. A. Scheffers, secretaresse; J. van Staalduinen, penningmeester en mej. H. Beekenkamp en L. Beekenkamp, leden.

Zes nieuwe leden gaven zich deze avond op, waardoor de afdeling Westland nu veertig leden telt. Nóg tien van dergelijke avonden Westland!

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempher.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren.
F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Prinsengracht nr. 1079, Amsterdam, Telefoon 35343

Abonnementprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-gelden uitsluitend aan G. Stempher Amsterdam, Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438.

Frank Rijdsijk's Industriele On- dernemingen n.v.

Hendrik-Ido-Ambacht
Tel. H.-I.-Ambacht 245
Rotterdam 117615

SCHEEPSSLOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

N.V. BETONDAK

Fabrieken Arkel - kantoor Gorinchem

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Delft”

TWEE TORENS

Telefoon 25242 - Delft

C.V. OLIEFABRIEKEN

„DE TOEKOMST”

WORMERVEER

Veevoerders,
Technische oliën
„Smaragd” Slaolie

Maak het thuis
gezellig!

Wij Hollanders können niet buiten huiselijke gezelligheid.
Wij zijn daar ware meesters in.
'n Prettige kring... 'n sfeer van hartelijkheid
... iets lekkers te eten en te drinken...
... dat vocht op 'n tijd: een dampende kop ver-
rukkelijke, geurige Wessanen-cacao!
'n Tractatie, die niemand afziet.

Schenk WESSANEN-CACAO... altijd even heerlijk!

Maak 't gezellig: Maak vaak 'n kop

Wessanen-Cacao

FRIESCH-GRONINGSCHЕ HYPOTHEEKBANK N.V.

EN AANGESLOTEN BANKEN

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

Gelden beschikbaar

De Directie: Mr. M. J. BOS Mr. J. WILKENS
Mr. F. C. KLEYN Mr. J. DE WILDE

REDERS - CARGADOORS
EXPEDITEURS
AGENTEN VAN GEREDELDE LIJNEN
P. A. van ES & Co. N.V.

ROTTERDAM — AMSTERDAM
GRONINGEN — HAMBURG

Fa. W. VAN 'T HART & ZONEN

TELEFOON 39416-33267-50699-32280

- Classificeren en volledig onderhoud van schepen.
- Reinigen van alle typen stoomketels
- Vervanging dek- en machinekamerpersoneel
- Onderhoudswerkzaamheden van constructiebouw.
- Zandstralen van alle voorkomende werkzaamheden.
- Mastiekwerkzaamheden.

DRIJVENDE LUCHT-, LICHT- EN ZANDSTRAAL-INSTALLATIES
HUDSONSTRAAT 37-39 — ROTTERDAM-W.

N.V.
W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam

COMPRESSORS voor alle gassen en iedere druk.
INSTALLATIES voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

TRIPLEX & BOARDHANDEL

D. BRAND

„Picus”-Betontriplex — Meubelplaten — Deuren

Spangeskade 115 — ROTTERDAM

Tel. 01800 30231-51995

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en buitenland, als U op een goed ochtendblad geabonneerd bent. Terwijl U slaapt, stroomt nieuws binnen uit het gehele land en uit alle delen der wereld. Het Algemeen Dagblad wordt 's nachts gedrukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten (o.a. New York)
- belangwekkende advertentiepagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- takenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73

De fineerimport

K. MAG-LEAN Jr.

Jacob Catstraat 113-115, Rotterdam, Tel. 0.1800-40735-88508

UITGEBREIDE SORTERING

FINEER

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

The Rotterdam Exterminating Cy. and Ships-Maintenance Service

TELEFOON 30958 - GIRO 478901 - POSTBUS 950

Storework

Owner: B. F. Muurlink

Schoonmaak en onderhoudswerk - Gouvernestraat 7 - Rotterdam

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek **DE METEOR**

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Cellophane
GED. MERK
Plastics

Inlichtingen en
monsters
op aanvraag

SIDAC N.V. - UTRECHT

Westerdijk 16

Telefoon 13992-13993

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S
SCHEEPSWERVEN N.V.
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

*Serien in
elk serin!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
BHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

VACANT

LIBERTAS

twee maandelijks
orgaan van de

**NEDERLANDSE
LIBERALE
STUDENTEN**

*Vraagt
proefnummer!*

Adm. Churchilllaan 224
Amsterdam-Z.

DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ N.V.

VERPLEGING èn ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT, WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

Steunt het werk dezer stichting, die financiële hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

•
**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

||
Twee dwarsellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

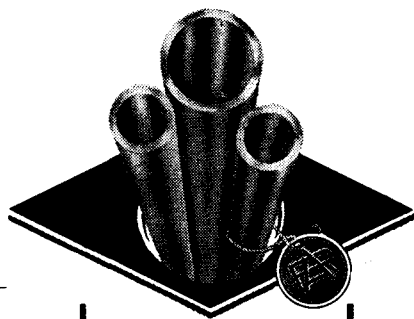
11e Jaargang No. 3

maart 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

Liberales opmars voortgezet

De (verkiezings)strijd is gestreden. Zij heeft een opmerkelijke liberale overwinning van liefst zes zetels opgeleverd.

Het zal voor de politiek geïnteresseerde weinig zin hebben om op deze plaats uitvoerig cijfermateriaal aan te dragen, aangezien hij inmiddels via zijn dagblad voldoende zal zijn ingelicht.

Toch heeft het o.i. zijn nut na te gaan hoe en in welk tempo het liberalisme in ons land na de bevrijding aan invloed heeft gewonnen. Deze ontwikkeling blijkt duidelijk uit het navolgende staatje van percentages der stemmen, die de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (in 1946 nog Partij van de Vrijheid geheten) op zich wist te verenigen.

1946:	6.41 %
1948:	7.95 %
1952:	8.83 %
1956:	8.77 %
1959:	12.22 %

***

Geleijk men ziet, een gestadige groei, die in 1956 in zeer geringe mate werd onderbroken, doch twee weken geleden op een even verrassende als aanzienlijke mate toenam.

Wat ons in deze ontwikkeling het meest frappeert is wel het feit, dat de zwartkijkers (ook in J.O.V.D.-kringen) van 1956 ongelijk hebben gehad.

Zij immers beweerden toen, dat het liberalisme in ons land geen groeikracht meer vertoonde en dat het wel onmogelijk zou zijn de barrière van om en nabij de 9% der stemmen te doorbreken.

Zij zagen voor het liberalisme geen toekomst meer en verwachtten hooguit een stabilisatie, die ons volk niet meer zou weten te bezielen en te overtuigen.

Deze zwartkijkers, die het goed bedoelden, hebben gelukkig op een overduidelijke wijze ongelijk gekregen.

Het liberalisme heeft de gevreesde verstarren wel ter dege kunnen doorbreken en is er in geslaagd inmiddels ruim een tiende deel van het Nederlandse volk achter haar beginselen te scharen.

***

Wat velen met ons op 12 maart j.l. in spanning zal hebben gehouden was wel de vraag of de V.V.D. haar geweldige vooruitgang bij de Statenverkiezingen van 1958 behaald zou weten te consolideren of nog eventueel te overtreffen. Immers, het waren weer de zwartkijkers, die zeiden, dat bij die Statenverkiezingen de V.V.D. het maximum aantal stemmen had be-

reikt, dat een teruggang of hooguit een consolidatie was te verwachten en dat een verdere groei van de aanhang wel als uitgesloten moest worden geacht.

Maar de pessimisten kregen opnieuw ongelijk. Het percentage stemmen door de liberalen bij de Statenverkiezingen van 1956, t.w. 11,4 werd op 12 maart j.l. nog verbeterd tot 12,22.

Aldus werd duidelijk bewezen, dat de enorme vooruitgang in 1958 geen politieke conjunctuurwinst was, die velen in die tijd o.m. toeschreven aan de helmenaffaire en andere vraagstukken, die in dat jaar het politieke leven beroerden.

***

Dit alles betekent een verheugende ontwikkeling, die ertoe heeft geleid, dat de V.V.D. thans de Anti-Revolutionaire Partij en de Christelijk Historische Unie in zeteltal in het parlement voorbij is gestreefd en thans, wat fractiegrootte betreft, de derde partij in ons land is geworden...

Wat de politieke toekomst, inzonderheid met betrekking tot de kabinetsformatie zal brengen, is op het moment, dat wij deze regels schrijven, nog niet te voorzien en het heeft weinig zin in dit verband aan de nodige speculaties op deze plaats nog een nieuwe toe te voegen.

Doch één ding staat vast — en daarop willen we dan ook liever het zwaartepunt van onze beschouwing leggen — dat de liberale jongeren in deze verkiezingsstrijd een zeer actieve en enthousiaste rol hebben gespeeld.

Meer dan in voorgaande jaren heeft de J.O.V.D. getoond een militante groep jongeren te zijn, die op zijn leeftijdgenoten in den lande een verstrekkende invloed heeft weten te ontwikkelen. En we kunnen ons dan ook voorstellen, dat vooral onder de liberale jongeren over de gehele linie vreugde heerst. Vreugde over de beloning van het vele inspannende werk en vreugde over het feit, dat het liberalisme als politieke organisatie tot een macht is uitgroeid, waarmee ter dege rekening zal moeten worden gehouden.

***

Maar bij al deze verheugende feiten zullen we één ding niet mogen vergeten, n.l. dat de (liberale) overwinnaar niet moet denken, dat hij nu onkwetsbaar is en dat hij op zijn pas veroverde lauweren zal kunnen gaan rusten.

Integendeel. Naarmate het behaalde succes groter is, wordt ook de verantwoor-

delijkheid groter om de behaalde winst op zijn minst te consolideren en — wat veel noodzakelijker is — verder uit te breiden.

Nu immers komt het er op aan, de zeer velen, die hun vertrouwen aan het liberalisme hebben geschonken iets te bieden en hun aandacht voor de liberale politiek bij voortdurende bezig te houden.

De J.O.V.D. heeft hierbij wel een zeer belangrijke en bijzondere taak. De taak n.l. de Nederlandse jongeren voor te lichten wat het liberalisme is en wat het wil.

De taak ook om in alle delen van ons land door woord en geschrift te verkondigen, dat het liberalisme niet alleen is een politieke organisatie, maar vooral en bovenal een levenshouding, waarvan de innerlijke waarde ver uitstijgt boven die van de normen der praktische liberale politiek.

Als ons aller strijdbaarheid ooit verder tot ontwikkeling moet komen dan is het wel op dit ogenblik. Op het moment, dat wij de wind in de zeilen hebben en men in brede lagen van ons volk belangstelling heeft voor de vrijheid en de democratie, zoals die door het liberalisme worden gezien en vertolkt.

Daarom is het een gelukkige gedachte van ons Hoofdbestuur, juist nu een groots opgezette ledenwerfcampagne te ontketenen.

Het is een gelukkig verschijnsel, dat ons maandblad hierbij een belangrijke rol speelt. Met vreugde kunnen wij vaststellen, dat onze oplage de laatste tijd met vele honderden omhoog gaat.

Wij zullen op deze weg voort moeten gaan, juist nu!

Moge aldus de vreugde niet verstarren in een overwinningroes, doch ons allen zonder uitzondering aansporen tot nieuwe vurige activiteit, opdat opnieuw de gereserveerden en zwartkijkers ongelijk krijgen. Want de liberale winst is voor verdere uitbreiding vatbaar. Mogen wij in een gezamenlijke enthousiaste strijd bewijzen, dat dit geen ijdele woorden zijn, doch een tastbare realiteit.

Om in een ware „Driemasterstijl” te spreken: alle hens aan dek!

G. S.

APOLLO PAVILJOEN

APOLLOLAAN 2 - AMSTERDAM - TELEF. 712410

Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal” voor partijen uniek
Terras: een dorado aan het water

De tegenstelling confessioneel: niet-confessioneel spreekt de jongeren niet meer aan

Aldus prof. Oud op de zevende districtsdag van het Noordelijk District

De zevende districtsdag van het noordelijk district, op zaterdag 7 maart traditiegetrouw in Zuidlaren gehouden, is — alweer: traditiegetrouw — een overweldigend succes geworden. Er zijn zonder enige twijfel weer enige records gebroken.

De opkomst was groter dan ooit en het enthousiasme deed zeker niet voor die van voorgaande jaren onder. Het noordelijk district heeft getoond, dat het niettegenstaande de sterke groei van de JOVD, met name in het westen en zuiden van het land, een toonaangevend deel van het geheel is gebleven. Mogen wij verklappen, dat die toon ons zeer goed bevalt?

Het districtsbestuur, voor het eerst onder de voortreffelijke leiding van Kees Vlas, heeft dan ook eer van zijn werk. Ondanks de zeer grote belangstelling voor deze manifestatie liep de organisatie op rolletjes. Daarin heeft ook het bestuur van de afdeling Zuidlaren zijn deel gehad en zoals Kees Vlas in zijn openingswoord eerlijk toegaf: de ervaring, die men in Zuidlaren heeft opgedaan met het organiseren van districtsdagen, heeft de organisatie ten zeerste vergemakkelijkt.

Verheugend was het ook, dat de afdeling Zuidlaren na een inzinking van enige jaren thans zover was, dat zij zelf weer de verantwoordelijkheid voor het amusementsgedeelte van deze dag op zich kon nemen. Er is een nieuwe toneelgroep opgericht, die onder de bezielende leiding van de heer Kloppenburg — voor een districtsdag een begrip — tot een opmerkelijke prestatie kwam met de opvoering van een stuk, dat van de spelers zeer veel vroeg. En al kwam dan niet alles zo uit de verf als de schrijver het zal hebben bedoeld, men kon toch oprecht van het spel genieten. Dat is een groot compliment voor een groepje, waarvan vrijwel ieder lid voor de eerste keer op de planken stond.

Een groot aandeel in het welslagen van de districtsdag had ook prof. mr. P. J. Oud, die niettegenstaande de verkiezingen zijn reeds maanden geleden gedane toezegging om te komen spreken gestand heeft gedaan. Spijt zal hij daarvan niet hebben gehad, want er is wel heel duidelijk gebleken, dat het vertrouwen, dat jong in Oud stelt, niet gering is.

De jeugd en de politiek

Prof. Oud hield zijn gehoor uitvoerig bezig met het onderwerp: de jeugd en de politiek. En het kon wel niet anders, of hij trok daarin een vergelijking met zijn eigen jonge jaren. Ook toen was men zich ervan bewust, dat het van groot belang is, dat de jeugd zich gaat voorbereiden op de taak, die haar wacht als zij politieke verantwoordelijkheid te dragen krijgt. En ook toen bestond er onder de jeugd de behoefte, om haar geestdrift in dienst te stellen van het liberale beginsel.

Het is van groot belang, aldus prof. Oud, dat jongeren naast ouderen een plaats krijgen in de vertegenwoordigende lichamen. Wij kunnen de veer in het uurwerk niet missen. Juist vóór de oorlog heeft er vrijwel in alle partijen veel aan de

doorstroming ontbroken. Prof. Oud herinnerde eraan, dat hij het jongste Kamerlid was toen hij in 1917 in district Den Helder werd gekozen. Maar twintig jaar later, toen hij voorzitter van zijn fractie werd, was hij nog steeds de jongste van de fractie.

Voor de jongeren is het bestuderen van de politieke vraagstukken het belangrijkste. Er is dan wel een band van geestverwantschap met de politici door het liberale beginsel. Maar die band is niet voldoende. Dagelijks moeten wij ons ook afvragen, hoe wij de praktijk met dit beginsel kunnen doordringen. Nadrukkelijk wees prof. Oud erop, dat dit niet gelukt, als men zich alleen door de aanhangers van dit beginsel laat voorlichten. Laat u van alle kanten voorlichten, zo bond hij zijn gehoor op het hart. U zult dan wel ontdekken, dat er niet alleen sprake van verschillen is, maar dat er ook vele punten van overeenstemming zijn.

Over de sterke vooruitgang van de JOVD sprekende, merkte prof. Oud op dat de jeugd zich kennelijk aangesproken voelt door 't liberalisme, dat zich steeds afvraagt of tengevolge van de ontwikkeling van de maatschappij geen andere wegen moeten worden bewandeld om het doel te bereiken. Het socialisme mist deze openheid, het is verstard in het dogma, dat de overheid het allemaal maar moet doen.

Ook de tegenstelling confessioneel tegenover niet-confessioneel spreekt de jeugd niet aan. Zij voelt dat deze tegenstellingen verouderd zijn. Zij zoekt nieuwe wegen, ver-

langt een perspectief voor de toekomst en zij voelt aan, dat het het liberalisme is, dat die nieuwe weg wijst.

Prof. Oud besloot met een beroep op de jongeren om het liberalisme te bestuderen. Groei op als zelfstandig denkende mensen. Dan zult u ertoe kunnen bijdragen, dat ook in de politiek een fris geluid kan blijven doorklinken. Een nieuwe aanpak is nodig. Het élan van de jeugd kan daarvoor zorgen. Met dit fragmentarisch verslag moet u het dan maar doen. Het is onbegonnen werk om in dit korte bestek een goed beeld van de noordelijke districtsdag te schetsen. Je moet het zelf meemaken. Daarom tenslotte dit advies: kom volgend jaar zelf eens een kijkje nemen. Wij houden ons ervan overtuigd, dat u er geen spijt van zult hebben.

EVERT HOVEN

**Bezoekt de grote
PROPAGANDA-
FEESTAVOND
van de J.O.V.D.
afd. Assen en Omstreken
op zaterdag 11 april a.s.
in Bellevue te Assen.**

**Spreker:
Drs. H. A. KORTHALS.
Aanvang 8 uur.**

Landelijk J.O.V.D.-weekend in Oisterwijk op 18 en 19 april a.s.

Een voorproefje van Uw vacantie

In de streek van vennen en bossen, het mooiste gedeelte van Brabant, ligt het conferentieoord „De Pastorale”. Een bij uitstek geschikt oord om in deze tijd van het jaar de leden van de J.O.V.D. bijeen te brengen en gezamenlijk te genieten van discussie, luim en natuurschoon.

Programma: zaterdag 18 april.

± 17 uur ontvangst in de „Pastorale”, Vennelaan 2, Oisterwijk.

De leden, die met de trein in Oisterwijk aankomen kunnen tussen 16 en 18 uur gebruik maken van auto's, welke een pendeldienst onderhouden tussen het station en de „Pastorale”. Als U later komt, moet U ± een half uurtje lopen.

18.00 uur. Koffiemaaltijd.

19.30 uur. „De POLITIEKE SITUATIE” zal besproken worden door de heer **mr. W. J. A. Burger**, fractie-voorzitter van de Partij van de Arbeid in de Tweede Kamer.

22.00 uur. Gezellig bijeen zijn, waarbij de Eindhovense J.O.V.D.-ers de zware taak zullen hebben de aanwezigen aangenaam bezig te houden.

.... einde van de bijeenkomst van zaterdag.

Programma: zondag 19 april.

± 9 uur ontbijt.

De morgenuren kunt U gebruiken al naar het U uitkomt: kerkbezoek, wandelen, commissie-vergaderingen, uitslapen.

12.30 uur. Warme maaltijd.

14.00 uur. Als voorbereiding tot een nieuwe resolutie inzake liberale sociale politiek zal een onderlinge gedachtenwisseling over dit onderwerp plaats vinden.

Met het oog op de politieke ontwikkeling zal deze inleiding bijzonder belangwekkend zijn, terwijl tevens ruim gelegenheid tot debat zal worden gegeven.

17.00 uur. Sluiting van het week-end.

VOOR IEDERE DEELNEMER BEDRAAGT DE

DEELNEMERSPRIJS f 15.—

AAN IEDERE DEELNEMER WORDEN ALLE REISKOSTEN VERGOED.

In deze f 15.— is dus begrepen: Uw reiskosten en het verblijf in de „Pastorale”. Voor het huren van lakens zal f 1.50 extra worden gerekend. Breng dus Uw lakens of slaapzak mede.

Meldt U terstond. De „Pastorale” kan niet alle leden van de J.O.V.D. bergen en wij zijn er van overtuigd, dat U dit week-end niet wilt missen.

J.O.V.D.-week-end

Vóór 10 april te verzenden!!

AANMELDINGSFORMULIER

aan de heer D. van Leeuwen, Pasteurlaan 36, Eindhoven.

Ondergetekende .....

adres ..... Woonplaats .....

lid van de afdeling .....

geeft zich op als deelnemer/neeemster voor het week-end 18—19 april. Wil wel/geen gebruik maken van vervoer van Oisterwijk naar de „Pastorale”.

....., 1950

Handtekening.

J.O.V.D.-Vaarplan

18—19 april: landelijk week-end in Oisterwijk (bij Eindhoven) alle bijzonderheden over dit week-end kunt U in dit nummer van de Driemaster lezen.

13—14 juni: landelijk week-end in Grolloo. Tijdens dit week-end zullen twee onderwerpen de aandacht vragen. Onderwerpen waar in onze kring belangstelling voor bestaat, n.l. „de Europese integratie” en „religie en politiek”.

**STALEN
KANTOORMEBELEN
GISOLAMPEN**

MARGINALIA

Geestelijke vrijheid of ... dictatuur?

Het katholieke dagblad *De Maasbode* heeft zich opgewonden over het verkiezingsprogramma van de VVD. In dat programma was namelijk nog weer eens de gedachte van een nationale omroep ter sprake gebracht en werd het pleit gevoerd voor gelijk recht der verschillende richtingen in ons volk voor bijzondere uitzendingen. De *Maasbode* moet daar niets van hebben.

Christenen, die sympathie mochten hebben voor de vrijheidsleuze van de VVD, mogen wel bedenken, dat deze vrijheid op cultureel gebied onmiddellijk de nek zou worden omgedraaid, als de liberalen het voor het zegen zouden hebben, zo orakelt dit dagblad. Maar in katholieke kringen huldigt men dan ook wel heel vreemde opvattingen over de geestelijke vrijheid. Daar kan de Nederlandse vereniging voor sexuele hervorming van meepraten.

In het decembernummer van „*Spreekuur Thuis*” had de NVSH een advertentie geplaatst, waarin in korte trekken de doelstellingen van de vereniging werden geschetst. De redactie was daarmee zeer ingenomen en schreef aan de NVSH, dat zij hoopte, dat deze advertentie het begin zou zijn van een regelmatige campagne. Nou, daar komt niets van.

Het katholieke dagblad „*De Sirene*” is zich namelijk met de kwestie gaan bemoeien. Dit blad schreef, dat „*Spreekuur Thuis*” zich door opnemings van de publicatie van de NVSH heeft bestempeld als een voorlichtingsorgaan, dat aanbeveling van wegen toelaat en verspreidt, die voor katholieken principieel niet te betreden zijn. En daarom behoren zij tegen „*Spreekuur Thuis*” voortaan „niet thuis” te laten horen. Kort daarop schreef „*Spreekuur Thuis*” aan de NVSH, dat zij niet kon ingaan op de suggestie tot herplaatsing van de betrokken advertenties.

De methode, die de eigen kring hermetisch poogt af te sluiten voor de denkbeelden van andersdenkenden en dus direct met veto's gaat werken, zodra geloofsgenoten en andersdenkenden toevallig in één hokje komen te verkeren, is de methode van de wanhoop, die de schaapjes bijeen poogt te houden door ze permanent onmondig te verklaren, zo schrijft de NVSH in haar maandblad over deze trieste geschiedenis.

Wij kunnen er niets anders in zien dan een bedroevend staaltje van geestelijke dictatuur.

Boter op het hoofd

Nu is het merkwaardige, dat men in katholieke kring op dit stuk van zaken beslist boter

op zijn hoofd heeft. Daarover heeft Bas Roodnat in een jubileumuitg. van de Nederlandse Journalistenkring een boekje open gedaan. Roodnat heeft namelijk geschreven over het verschijnsel van de damesbladen in ons land. Uit dit artikel willen wij graag wat citeren; helaas is het te uitvoerig om het in zijn geheel over te nemen.

Wij lezen met vele honderd-duizenden, met miljoenen zelfs, *Margriet*, *Romance*, *Libelle*, *Rosita*, *Eva* en *Moeder*. Dat laatste blad kunnen we buiten beschouwing laten, aangezien het een landelijk dekkingspercentage heeft van anderhalf percent. Dat betekent voor een damesblad niets.

Goed, aldus Roodnat, behalve *Eva* is de rest van het hierboven opgesomde lijstje katholiek. En hoewel *Eva* niet op gewijde personen wordt gedrukt, staat het wel onder een katholieke hoofdredacteur.

Margriet bereikt 23,1 procent van de Nederlandse gezinnen, *Libelle* 17,7 procent. Roodnat becijfert dan, dat bijna de helft van ons volk geabonneerd is op katholieke damesbladen, die zich echter als neutrale bladen presenteren.

In de „neutrale” bladen worden katholieke symbolen pijnlijk zorgvuldig vermeden. Maria-beeldjes en crucifixen op foto's zijn bijvoorbeeld streng verboden. Moeten er platen worden gemaakt in het huis van een katholiek gezin, dan worden die symbolen even weggehaald. Het is wel eens gebeurd, dat op een interieurfoto weliswaar geen kruisbeeld aan de muur te zien is, maar wel een kruisvormig verschoten plek in het behang.

In allerlei personeelsvertrekken van de Spaarnestad (een van de beide katholieke uitgeverijmaatschappijen op dit gebied, de *Geïllustreerde Pers* is de andere) en ook boven de personen hangen kruisbeelden; in de wachtkamers voor het bezøkende publiek zijn de muren met neutraler dingen versierd, zo weet Roodnat te melden.

Het verhaal van Roodnat achten wij ontstellend. U moet zich eens afvragen, wat dit betekent voor de beantwoording van allerlei vragen, die lezeressen (en lezers) met levensproblemen aan de redacties van deze bladen voorleggen. U kunt er wel verzekerd van zijn, dat dit antwoord zal berusten op de katholieke geloofsleer. Op zichzelf is dat natuurlijk niet erg. Maar het getuigt toch wel van een zeer bijzondere mentaliteit, dat men zich blijkbaar in alle mogelijke bochten wringt om de lezer over het ware karakter van zijn weekblad in het onzekere te laten.

Voorlichting een moeilijk vak

Voorlichting is trouwens een uitzonderlijk moeilijk vak. Zelfs als de meest eerlijke bedoelingen voorzitten ontkomt men niet altijd aan een eenzijdige weergeving van de feiten. Om er nog maar niet van te spreken, wanneer de bedoeling om objectieve voorlichting te geven ontbreekt. Dat hebben we in de afgelopen verkiezingscampagne weer herhaaldelijk kunnen constateren. En dan moet toch wel weer in de eerste plaats *Het Vrije Volk* worden genoemd. Het is bijna ongelooflijk, wat een figuur als Piet Pak-an zich op het stuk van feitenverdraaiing heeft durven permitteren.

Het is echter niet alleen in verkiezingstijd, dat *Het Vrije Volk* zich schuldig maakt aan eenzijdige voorlichting. Wij herinneren ons nog de begrotingsbehandeling van enkele maanden geleden in een van onze grote steden. Bij de discussie over de volkshuisvesting werd van alle kanten het woord gevoerd. In het bijzonder de liberale woordvoerder trok de algemene aandacht door een zeer deskundige behandeling van dit vraagstuk. Dit betoog liep uit op de formulering van een aantal concrete eisen, waaraan het woningbeleid zou moeten voldoen, wilde het gemeentebestuur op de medewerking van de liberale fractie kunnen rekenen.

Las men echter het *Vrije Volk*, dan had eigenlijk alleen de woordvoerder van de Partij van de Arbeid serieuze aandacht aan het woningvraagstuk besteed. Daarover schreef de raadsverslaggever kolommen vol. De overige fracties moesten het maar met een paar regeltjes stellen. Over het liberale standpunt werd slechts gezegd, dat de woordvoerder een aantal onzinnige eisen stelde. Wat die eisen inhielden, behoeven de lezers van het *Vrije Volk* blijkbaar niet te weten. Ze zouden eens tot de ontdekking kunnen komen, dat zo'n standpunt nog zo gek niet is...

Maak het gezag niet belachelijk

Maar goed, in Rotterdam kan nu ieder, die er behoefte aan heeft om z'n gedachten den volke kond te doen, daartoe de gelegenheid krijgen. In de nieuwe algemene politieverordening is het houden van toespraken op de openbare weg verboden. Burgemeester en wethouders hebben echter bepaald, dat dit verbod niet geldt op zaterdagavonden van acht tot tien uur voor een vijftal pleinen. Ieder, die dat wil, mag op een handwagen of een ander spreekgestoelte van kleine afmetingen klimmen voor het uitspreken van een redevoering.

Het spreekt wel vanzelf, dat er een aantal voorwaarden zijn. Ook Rotterdam ligt per slot van

rekening in Nederland. Zo is bepaald, dat degene, die van deze gelegenheid gebruik wil maken, uiterlijk vier uur tevoren zijn naam en de plaats, waar hij gaat spreken bij de politie bekend moet maken. Verder moet hij vijftig meter uit de buurt blijven van een andere spreker. De batteren, collecteren of het gezag belachelijk maken is verboden.

Met de algemene strekking van deze voorwaarden kunnen wij het wel eens zijn, omdat ze kennelijk gericht zijn op het voorkomen van misbruik. Maar aan de andere kant mag men zich toch wel afvragen, of dergelijke voorwaarden nu wel nodig zijn. Spreekt er eigenlijk niet een onderschatting van de Nederlander uit? Moet men inderdaad zich niet afvragen, of het gezag zich niet een beetje belachelijk maakt door het belachelijk maken van het gezag te verbieden? Nee, aan de goede bedoelingen van het Rotterdamse gemeentebestuur twijfelen wij niet. Maar de voorschriften doen ons toch wat onprettig aan.

E. T. H.

Ons congres vervroegd Thans op 24 en 25 oktober

De eerste publicatie over ons congres, het tweede lustrum, is in de *Driemaster* niet onder een gelukkig gesternte geboren. Het zal U wellicht opgevallen zijn, dat als spreker staat aangekondigd: mr. B. W. M. Kranenburg. Dit is niet juist.

De heer Kranenburg zal niet op ons congres maar bij de viering van het tienjarig bestaan van de afdeling Groningen het woord voeren.

Na het verschijnen van de *Driemaster* is bekend geworden, dat de datum waarop wij op luisterrijke wijze het lustrum wilden vieren, tevens de luisterrijke intocht van St. Nicolaas in Amsterdam zal plaats vinden.

Deze beide manifestaties zijn niet te combineren en aangezien Sint Nicolaas de oudste rechten heeft, hebben wij gemeend ons congres te moeten verzetten naar 24 en 25 oktober a.s.

Noteert u nu vast dat u op deze datum in Krasnapolsky aanwezig moet zijn?

Afdelingsevenementen

donderdag 2 april:: afd. Den Haag viert tienjarig bestaan: Spreker mr. P. J. Oud. Restaurant „De Kroon”, Spui 8—10, Den Haag.

zaterdag 11 april: afdeling Assen „propaganda-feestavond” Spreker: de heer drs. H. A. Korthals.

11—12 april: afdeling Groningen viert haar tienjarig bestaan. Spreker: mr. B. W. M. Kranenburg.

16—17 mei: afdeling Amsterdam zal u een verrassing brengen!

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

Wat lezers ons schreven

Liberaal onderwijspolitiek nodig op de helling

De liberale belangstelling, i.c. in de V.V.D., voor het onderwijs, is in verhouding tot die voor economische vraagstukken, uitgesproken schriek, getuige ook weer een Verkiezingsmanifest van 2 tot 3 bladzijden met **g e e n e n k e l**, en een Urgentieprogramma van 21 paragrafen met **s l e c h t s e n k e l e** woorden over het onderwijs, in dit geval gemeenplaatsen, hetgeen met Urgentieprogramma's helaas vaak het geval pleegt te zijn!

Zelf zoon van een (liberaal) hoofdonderwijzer en zelf leraar in spe, wil ik trachten in enkele woorden uiteen te zetten de volgens mij enig juiste, liberale onderwijspolitiek, respectievelijk onderwijspolitiek, die door de V.V.D. dient te worden gevoerd! Algemeenheden als kleinere klassen, meer scholen, betere salariëring e.d. wil ik buiten beschouwing laten, als zijnde niet specifiek **l i b e r a a l**, maar ik wil mij in eerste instantie beperken tot die onderwijspolitiek, die zuiver **l i b e r a a l** mag heten.

„Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders,” heeft een antirevolutionair eens gezegd en ik, principiële liberaal, ben het met deze rechtse tegenstander volkomen eens. Gekoppeld aan de liberale verantwoordelijkheid wil dit zeggen: **wederinvoering van het schoolgeld!**

Immers, is het geen afschuiven van verantwoordelijkheid van ouders op Vadertje Staat en dus ook op het belastinggeld van kinderarme ouders, kinderloze ouders en ongetrouwden? Wat laatstgenoemde categorie betreft, hier doet zich precies hetzelfde voor als bij de wet op de Weduwen- en Wezen-voorziening, waarvoor ongetrouwden pre-

mie zullen moeten betalen en dus ook hier weer het kind van „andermans” rekening worden! Een „vrijgezellenvoorziening” ware te verkiezen boven deze verkapt „huwplicht”! Maar dit tussen (zij het: verontwaardigde) haakjes.

Wederinvoering van het schoolgeld dus, eventueel te compenseren met een loonronde, stellig niet echter met verhoging van de kinderbijslag! Integendeel, genoemde maatregel en geleidelijke afschaffing van de kinderbijslag zullen hopelijk bij vele, met name roomse en gereformeerde ouders, het zo nodige verantwoordelijkheidsgevoel vermeederen of... brengen! Het stelsel van beurzen en renteloze

voorschotten onderga een zodanige uitbreiding, dat werkelijk iedereen gelijke kansen hebbe!

„Alles goed en wel,” zal men mij tegenwerpen, „van schoolgeld alleen bestaat geen enkele school”. Inderdaad, belasting- en deviezen-geld, opgebracht door bedrijfsleven, handel, landbouw en visserij, kortom, door de toekomstige werkgevers (en profiteurs!) der huidige jeugd, zal waar nodig de financiële basis moeten leggen voor de geestelijke basis van onze economie:

HET ONDERWIJS.

„Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders.” Hoe waar en hoe misbruikt! Misbruikt door de rechtsen! Dat wij thans in een volkomen verdeeld en verzuimd Nederland leven, is, het is maar al te bekend, „te danken” aan antirevolutionairen, christelijk-historischen en roomsen. Helaas echter niet aan de clericalen alleen: de partijen van links hebben in 1917 de **openbare school** verpatst tegen het **algemeen kiesrecht**.

Persoonlijk betreur ik dit ten zeerste. Immers, algemeen kiesrecht was er (gelukkig!) toch gekomen; slechts **minderheden** liberalen en clericalen weifelden nog, die on-

der invloed der Russische (1917) en Duitse revolutie (1918) beslist wel waren omgegaan (vgl. 1848)! De openbare school echter, de volkschool voor arm en rijk, rooms en rood, kon slechts **eenmaal** verkocht worden. Ze werd verkocht; tegen welke prijs? Verdeling, verzuiling, vermindering der volkskracht, verslapping van het nationaal gevoel! Berust de V.V.D. hierin? Het heeft er waarachtig de schijn van. Verblind door felle, nietsontziende socialistenhaat, maakt zij de stellige indruk de scherpe anti-these rechts-links finaal te zijn vergeten of... te willen vergeten wellicht, terwille van de negatieve leuze: „Tegen het socialisme”, maar ten koste van de heel wat positievere leuze: „Vóór de openbare school!” Baarn.

G. B. VAN DIJK

Naschrift redactie

Wij geven hierij ons Baarnse lid graag gelegenheid eens stoom af te blazen over een zeer belangrijk onderwerp, waaromtrent wij zeker nog wel eens het onze zouden willen zeggen. Gezien de opzet van ons maandblad lijkt het ons echter beter en zelfs dringender gewenst, dat eerst anderen hierover in de pen klimmen. De beschouwing van Van Dijk vraagt daar bepaald om. Wie vangt deze knuppel in het onderwijs-hoenderhok op? Reacties graag vóór 15 april aan onze redactiesecretaris. — Red.

Verhouding V.V.D. en J.O.V.D. opnieuw ter sprake

(Ingezonden)

Gaarne vraag ik Uw aandacht voor het volgende wat betreft de verhouding tussen JOVD en VVD.

Naar aanleiding van het dagboekblad van een schuchtere, maar niettemin schrandere stemmer in de „Driemaster” van februari j.l. het volgende.

Wat mij in dit artikel onaangenaam getroffen heeft, is de onverbloemde propaganda, die daarin wordt gemaakt voor de VVD. Nu ben ik niet de eerste en zal ook niet de laatste zijn, die als JOVD'er klaagt over al dan niet vermeende invloed van de VVD in onze organisatie.

Om mijn goede gezindheid in dezen aan te geven, meen ik wel te mogen stellen, dat ik van onverdacht liberalen huize ben, gezien mijn lidmaatschap v. d. JOVD (in liefde bloeiende) en van de VVD, deze voor het maatschappelijk leven in ons land toch zo nuttige vereniging.

Op het laatste congres is de verhouding JOVD—VVD weer in het middelpunt van de belangstelling komen te staan en een zeer voorstaanend lid van de VVD achtte het zelfs nodig, gezien het hoog oplopen der hartstochten, in de vergadering te verklaren, dat de VVD

ten aanzien van de JOVD geen enkel usurpatorisch gevoel koesterde. Deze uitspraak werd met applaus ontvangen.

Voor de buitenstaander en vooral voor de politieke buitenstaander, is het daarom wel zeer merkwaardig in de laatste „Driemaster” te lezen: „Stemt daarom fier lijst vier.

Lijst vier! Lijst vier! Lijst vier!!!!” Ten eerste acht ik dergelijke kretten in een studieorgaan ten enenmale misplaatst, ten tweede acht ik het van een, in ideologisch opzicht de VVD zeer nastaaende, maar in organisatorische zin volkomen loszinnige organisatie, onjuist propaganda voor de VVD te maken in haar orgaan; en ten derde geeft dit rhytmisch geschreeuw met zes uitroeptekens mij onaangename gedachten aan perioden in ons politieke leven, die gelukkig ver achter ons liggen.

Men versta mij niet mis; ik lees de propaganda voor de VVD in „Vrijheid en Democratie” met groot genoegen, maar in de „Driemaster” acht ik ze misplaatst.

Voor de buitenstaander is het eveneens vreemd een verspreking van de ondervoorzitter van de VVD te horen, waar deze spreekt van „... onze jongerenorganisatie...”,

doelende op de JOVD (radiouitzending van 20 februari).

Onze landelijke voorzitter corrigeerde deze verspreking gelukkig onmiddellijk, maar het zou beter geweest zijn deze woorden van het bandje geschrapt te hebben, waar ze op waren opgenomen. En al zou spreker in kwestie het woord „onze” niet in bezittelijke, maar in patroniserende zin hebben gebruikt, dan nog meen ik te mogen stellen, dat, met alle respect en waardering voor de ondervoorzitter van de VVD, de JOVD met een patroniseren niet gebaat is.

Gelukig staat hier weer tegenover, dat het interview met enkele JOVD-leden in 't Handelsblad van 26 februari, niets aan duidelijkheid te wensen overlaat waar het de

plaats van de JOVD naast de VVD betreft.

Ik mag de redactie van de „Driemaster” tot slot uitnodigen in het vervolg de propaganda voor de VVD over te laten aan „Vrijheid en Democratie” en de „Driemaster” te gebruiken voor informatieve artikelen.”

L. J. VRIJMAN

Naschrift van de redactie

Gaarne geven wij onze vriend Vrijman de raad ons hoofdartikel in ons januari-nummer eens aandachtig te lezen, waaraan wij — ook na zijn betoog — niets hebben toe te voegen. Red.

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

LIBERAAL MANIFEST (slot)

4. Onderwijs moet beschikbaar zijn voor iedereen. Het is van groot belang, dat dit onderwijs zich onthoudt van politieke of godsdienstige beïnvloeding.

De opvoeding van de enkeling is van fundamenteel belang, zowel voor hemzelf als voor de gemeenschap. Het is het beste middel om de enkeling tot bewustheid van zijn eigenwaarde en capaciteiten te brengen. Slechts door onderwijs en beroepsopleiding voor iedereen toegankelijk te maken kan men de individuen gelijke kansen bieden om zich in vrije mededinging met anderen te ontwikkelen naar zijn eigen voorkeur en aanleg. Bovendien is onderwijs en opleiding een noodzakelijke voorwaarde, indien een gemeenschap een hoog intellectueel en economisch peil wil bereiken.

Het is even belangrijk, de enkeling in staat te stellen om zich een gefundeerde mening te vormen omtrent sociale problemen en om de oplossing daarvan te beïnvloeden. Voorlichting en kennis voor ieder is noodzakelijk, wil een democratie goed functioneren. Objectiviteit in onderwijs ten aanzien van ideologische zaken geeft de enkeling de beste middelen om zich een eigen mening te vormen.

4a. De onderwijsstelsels van alle landen moeten kennis verschaffen met betrekking tot nationale omstandigheden en eigenaardigheden, maar zij mogen geen chauvinistische trekken vertonen. Zij moeten een beter begrip voor andere volkeren bevorderen en verdraagzaamheid aankweken.

Door hun eigenaardigheden en hun verschillende culturen kunnen de volkeren elkaar verrijken. Daarom moet ieder volk ruime en ongekleurde kennis van andere volken en culturen bezitten. Bovendien is die kennis voorwaarde voor een onbevooroordeelde beschouwing van internationale vraagstukken en voor de mogelijke vestiging en functionering van een internationale regering.

Teneinde deze kennis te vermeerderen dient uitwisseling tussen de verschillende landen van studenten, leraren en anderen te worden bevorderd. Wenselijk is ook de oprichting van een internationale universiteit voor hogere studies.

5. Het initiatief van het individu en zijn ambitie om te werken tot zijn eigen voordeel zowel als tot dat van anderen moet worden aangemoedigd.

Het liberale beginsel neemt aan, dat de enkeling de lust tot werken in zijn eigen voordeel heeft evenals de behoefte om anderen te helpen en vreugde te bezorgen. Op grond van deze overweging aanvaardt en ondersteunt de liberaal de gedachte van de winstprikkel, het recht op privé eigendom en erfenis en van een belastingpolitiek, die zodanig is ontworpen, dat werken ook iets oplevert.

De liberale doctrine maakt gebruik van de wens van de enkeling om tot zijn eigen voordeel te handelen om concurrentie op gelijke voorwaarden aan te moedigen. Het ziet in zo'n mededinging een goed middel om de werkzaamheid van het individu te prikkelen en te handhaven, hem aan te moedigen zijn bekwaamheden te ontwikkelen.

Vrije mededinging zorgt bovendien voor de meest doelmatige werkverdeling. De mate van ontwikkeling en de doelmatigheid van een bepaalde menselijke handwijze zijn altijd moeilijk te schatten indien de concurrentie ontbreekt, aangezien men dan ook niet over vergelijkingsmaatstaven beschikt.

Vakverenigingen kunnen een belangrijke functie vervullen in het behartigen van de belangen van bepaalde groeperingen. Hetzelfde geldt voor coöperatieve organisaties, omdat zij een zeer nuttige rol vervullen in de mededinging tussen individuen en groepen van individuen.

Het liberalisme wenst tevens uitlaatmogelijkheden voor de neiging van het individu om anderen te helpen. Er moet ruimte zijn voor activiteiten, die ontstaan uit de solidariteit tussen verschillende groepen van mensen. Deze activiteiten verdienen de voorkeur boven overheidsmaatregelen.

5a. Een vreedzame economische en culturele mededinging tussen afzonderlijke landen of groepen van landen is ten voordele van allen.

Vrije internationale handel en vrije internationale concurrentie onder gelijke voorwaarden zijn belangrijke voorwaarden, waaraan moet zijn voldaan, zal de meest doelmatige internationale werkverdeling tot stand komen en de hoogst mogelijke mate van ontwikkeling bereikt worden. Protectie moet worden tegengegaan.

Economische samenwerking tussen groepen van landen — in de vorm van douane-unies, bovennationale organen, en dergelijke — is welkom, althans wanneer dit leidt tot grotere doelmatigheid en produktiviteit en de internationale concurrentie niet uitschakelt. Enige regeling van de internationale handel met het oog op de veiligstelling van de werkgelegenheid, de bescherming van de levensstandaard van de volken of de bevordering van een snelle ontwikkeling van achtergebleven gebieden kan gerechtvaardigd zijn. Daarop dient echter internationale controle te worden uitgeoefend.

Culturele en intellectuele mededinging tussen enkelingen en volkeren kan een stimulans vormen om eigen mogelijkheden te ontdekken en de geestelijke horizon van de mensheid te verruimen.

6. Hinderpalen, die het voor de enkeling nutteloos maken om zich in te spannen, moeten worden afgeschaft. Klassevoordelen, kastenstelsels, exclusieve gilden, kartels en andere beperkingen op de economische en maatschappelijke beweeglijkheid van de enkeling dienen te verdwijnen. Waar uit veiligheidsoverwegingen beperkingen onmisbaar zijn, moeten deze onder openbaar toezicht worden gesteld.

Het liberalisme is in sterke mate gekant tegen hinderpalen, die enkelingen of groepen hebben opgeworpen om hun voordelige positie te beschermen, mogelijkterwijls om anderen de kans te ontnemen, dezelfde positie in te nemen. Om een voorbeeld te noemen, het onderwijs mag niet voor een bepaalde groep worden gereserveerd.

Indien selectie noodzakelijk is, moet deze geschieden op basis van kennis en aanleg. De uitoefening van verschillende beroepen, zoals die van arts of apotheker, mag slechts uit een oogpunt van openbare veiligheid worden beperkt en alleen op basis van kennis, deskundigheid en oordelingsbevoegdheid.

In het economisch leven van een land moeten beperkingen, die ten doel hebben het toetreden van nieuwe concurrenten te voorkomen of prijzen en

markten te beschermen, worden onderdrukt. Lidmaatschap van een vakvereniging mag nimmer voorwaarde voor tewerkstelling of uitkering van sociale voorzieningen zijn.

In beginsel zijn beperkingen op de economische en maatschappelijke beweeglijkheid van de enkeling even schadelijk als zij in het leven zijn geroepen door de regering als wanneer dat het gevolg is van handelingen van enkelingen of groepen. Uit een oogpunt van openbare veiligheid kan echter een zekere beperking noodzakelijk zijn. In dat geval is openbaar toezicht wenselijk.

6a. Kartels, monopolies en andere beperkingen op de internationale vrijheid van individuen of volkeren moeten worden afgeschaft of onder openbaar toezicht worden geplaatst.

Beperkingen op de internationale mededinging door middel van prijscontrole, marktverdeling en andere hinderpalen bij de toetreding van nieuwe concurrenten leiden gemakkelijk tot ondoelmatigheid, irrationele internationale arbeidsverdeling en hoge prijzen voor de consument. Zulke beperkingen kunnen alleen doeltreffend worden bestreden door samenwerking van de staten. Een zekere stabilisering van de prijzen van bepaalde grondstoffen kan onontkoombaar zijn. In dergelijke gevallen dient er echter openbaar toezicht op de handelsbeperkingen te zijn. Een internationaal orgaan moet de bevoegdheid bezitten om tegen eventueel misbruik op te treden.

7. Volledige vrijheid van meningsuiting en volledige persvrijheid moeten gewaarborgd zijn om een goed-gefundeerde openbare mening en een getrouw beeld van de werkelijkheid mogelijk te maken. Vrijheid van godsdienst en van vergadering moet eveneens worden gewaarborgd.

Het liberalisme, dat is gebaseerd op het vertrouwen in de redelijkheid van het individu, gaat ervan uit, dat ieder de gelegenheid moet hebben om zijn eigen mening te vormen inzake politiek, godsdienst en wetenschap. Vrije discussie vormt de beste voedingsbodem voor een gefundeerde openbare mening. Voor een vrije openbare mening is het nodig, dat het bestuur over middelen als de pers, uitgeverijen, radio en televisie niet geconcentreerd is in de handen van de overheid of van kleine groepen, maar behoorlijk verdeeld is. De ambitie van de mens om te zoeken naar waarheid mag onder geen voorwaarde worden gehinderd, zelfs niet wanneer de resultaten algemeen aanvaarde opvattingen aantasten.

7a. Volledige internationale vrijheid van meningsuiting, persvrijheid en vrijheid van berichtgeving moet zijn gewaarborgd om een goed gefundeerde internationale openbare mening mogelijk te maken. Nationale censuur veroorzaakt gemakkelijk verwarrende beelden van de werkelijkheid, die moeilijk te corrigeren zijn en daardoor een bedreiging voor de vrede vormen.

(zie pag. 6)

Tweede lustrum afd. Groningen

meldt U tijdig voor het feest op 11 en 12 april a.s.

De afdeling Groningen nodigt U hierbij uit om haar 2e lustrum bij te wonen, hetwelk gehouden wordt op 11 en 12 april a.s. Ongetwijfeld zult U dit feest mee willen maken. Wij raden U dan ook aan om onderstaand strookje ingevuld te zenden aan:

Lustrum secretaresse: **Mej. Tineke Buiters**,
p/a Paterswoldscheweg 95,
GRONINGEN.

Het programma is als volgt samengesteld:

Z a t e r d a g :

16.00 uur Ontvangst in 't Concerthuis, Poelestraat.
16.15 uur Opening door de voorzitter.
17.00 uur Feestrede door dr. M. J. Hartgerink.
18.30 uur Koffiemaaltijd in Restaurant „Suisse”.
20.30 uur Aanvang lustrum bal (Concerthuis).

Z o n d a g :

's morgens gelegenheid tot kerkbezoek of koffie in Restaurant „De Kwinke”.
12.30 uur Diner in Restaurant „Suisse”.
14.30 uur Rede door mr. B. W. Kranenburg, met als titel: „De vermolming van onze staatkunde”, in Restaurant „De Kwinke”.
16.00 uur Sluiting.

Onderstaand strookje gaarne voor 28 maart a.s. of uiterlijk 2 dagen na het verschijnen van dit blad, opzenden aan het lustrum-secretariaat (adres zie boven).

Lustrumvierder/ster:

Voornaam: ..... Achternaam: .....

Straat: .....

Gehuisvest te: .....

komt op 11 en 12 april a.s. lustrum-vieren te Groningen. Als U denkt, het niet zonder slaap te kunnen stellen, wordt U verzocht het woord BED duidelijk te onderstrepen, tenzij U hiervoor zelf wilt zorgen. Per feestvierend-hoofd bedragen de lustrumkosten f 8.—, welk bedrag U kunt overmaken op de rekening der J.O.V.D. afd. Groningen bij: Mesdag & Groeneveld's Bank te Groningen, gironummer 802919.

Eigenhandige ondertekening:

(vervolg van pag. 5)

In de gemeenschap van volkeren zijn beperkingen van en verboden op de vrijheid van meningsuiting zeer gevaarlijk, aangezien zij leiden tot standpunten, die zijn bepaald op grond van eenzijdige voorlichting. Het is ten zeerste verontrustend, dat de miljoenen mensen, die leven onder communistische of fascistische dictatuur en wier houding ten aanzien van de wereldproblemen van het grootste belang is voor de handhaving van de wereldvrede, elke mogelijkheid ontnomen is om volledige voorlichting en kennis van afwijkende opvattingen te verkrijgen.

8. Elk individu moet de gelegenheid hebben zich werk, bestaanszekerheid en vrijheid van vrees en armoede te verwerven.

Een van de belangrijkste taken van de gemeenschap is de handhaving van werkgelegenheid. Slechts wanneer dit verzekerd is kan de enkeling zich vrij voelen wat zijn inkomen en de keuze van zijn werk betreft en slechts bij volledige werkgelegenheid worden de welvaartsbronnen van de gemeenschap voor het gemeenschappelijk welzijn benut.

De hoge mate van specialisatie, die een vereiste vormt voor de hoge levensstandaard in een moderne maatschappij, maakt ieder tot op grote hoogte onderling afhankelijk. De overheid moet daarom het optreden van verstoringen in een deel van de samenleving, die een ernstige terugslag op andere sectoren hebben, trachten te voorkomen. Voor zover mogelijk dient de gemeenschap alle burgers sociale zekerheid te bieden.

8a. Elk volk heeft recht op bestaanszekerheid en vrijheid van vrees en armoede.

De gemeenschap van volken moet de mogelijkheden onderzoeken om de mensheid van voldoende voedsel te voorzien. Zij zal zich ook moeten beraden over de groei van de wereldbevolking en het vraagstuk van de geboortebeperving.

In de onderontwikkelde landen zijn uitgebreide inspanningen nodig om de mensen te bevrijden van armoede. Aanzienlijke grotere internationale deelneming aan projecten op dit gebied is noodzakelijk in het belang van iedereen. De landen, die betrekkelijk rijk zijn, zullen het als hun taak moeten beschouwen om bij te dragen tot de ontwikkeling van de achtergebleven gebieden. Ook zullen stappen moeten worden genomen tot vergroting van de handel van de onderontwikkelde landen.

9. Het liberalisme gelooft — in tegenstelling tot het socialisme — dat de macht in de samenleving over zoveel mogelijk mensen moet worden verdeeld en beschouwt de toepassing van dit beginsel als het beste middel om de vrijheid te bereiken en te handhaven.

Elke macht kan worden misbruikt, maar aangezien men mag verwachten, dat misbruik van geconcentreerde macht de vrijheid van de enkeling ernstig zal aantasten, ondersteunt het liberalisme het spreiden van alle macht. Het liberalisme beschermt de plaatselijke en regionale zelfbeschikking zowel als de onafhankelijkheid van de rechtgevendende macht ten opzichte van de wetgevendende en uitvoerende macht.

Naar liberale opvatting vormt privé-bezit, individueel of coöperatief, het beste middel om decentralisatie van de economische macht te bewerkstelligen. Het liberalisme is uit beginsel gekant tegen nationalisatie van de produktiemiddelen, aangezien zulke maatregelen leiden tot concentratie van economische en politieke macht in de handen van de overheid. Het liberalisme staat een wijdverbreid bezit van industriële en andere effecten voor.

9a. Het liberalisme wenst in de internationale sfeer een wereldgemeenschap, waarin de economische en politieke macht evenwichtig over de volkeren

is verdeeld — in tegenstelling tot het communisme, dat streeft naar een wereld, geregeerd vanuit Moscou — en ziet in zulk een verdeling van macht het beste middel tot handhaving van de vrijheid.

In het internationale vlak is de belangrijkste taak de overdracht van een deel van de bevoegdheden van de nationale regeringen aan internationale autoriteiten. Daarbij is het wenselijk, dat elk land en elk volk in de gelegenheid zijn om hun stem te laten horen en hun invloed te doen gelden bij de oplossing van gemeenschappelijke problemen.

10. Democratie is het enige politieke stelsel, dat voor een moderne liberale maatschappij aanvaardbaar is. De politiek van de regering behoort te berusten op de wil van het volk, zoals die in vrije algemene verkiezingen tot uiting komt, maar moet eveneens rekening houden met de belangen van de minderheid. De moderne liberale maatschappij is de beste waarborg voor een democratisch staatsbestel.

De eis van een regering, die stoelt op de wil van de meerderheid, zoals die bij vrije algemene verkiezingen tot uiting komt, moet worden beschouwd als een uitvloeisel van de liberale gedachte van de verdeling van macht en als een uitdrukking van het vertrouwen van het liberalisme in de bekwaamheid van de enkeling om een redelijk standpunt in te nemen. Elke beperking van de politieke invloed van de enkeling is noodzakelijkerwijs willekeurig en leidt onvermijdelijk tot een samenballing van de macht bij bepaalde groepen ten koste van diegenen, aan wie de politieke macht is ontnomen.

Weliswaar kan de regering in een oligarchie of een dictatuur aan de enkeling de individuele vrijheid en de mogelijkheid om zijn eigen mogelijkheden te ontwikkelen bieden, maar in deze politieke stelsels bestaat — in tegenstelling tot het democratische stelsel — geen enkele waarborg, dat dit ook bewaard blijft evenmin als een regelmatige procedure, waardoor een regering, die dit doeleinde heeft verlaten, tot aftreden kan worden gedwongen. Bovendien maakt een democratie een grote sociale en economische beweeglijkheid mogelijk.

Het democratische regeringsstelsel functioneert het best in een staat, waar de economische macht en invloed zijn verdeeld, waar alle burgers een behoorlijke mate van onderwijs hebben genoten en waar een vrije openbare mening en vrije meningsuiting bestaan. Vanuit liberale gezichtshoek is bij gevolg ook de ontwikkeling van een soortgelijk maatschappelijk stelsel in de onderontwikkelde gebieden wenselijk, aangezien dit de beste waarborg inhoudt voor een ontwikkeling, die voor de enkeling gunstig is.

10a. Het streven dient te zijn gericht op een volledig democratisch stelsel als de politieke organisatievorm van de gemeenschap van de volkeren. Daartoe moet er een vertegenwoordigend lichaam komen, dat bevoegd is om bepaalde wettige maatregelen te nemen, dat uitvoerende macht heeft en onafhankelijke rechtscolleges.

De politieke organisatie van de volkerengemeenschap moet stap na stap worden ontwikkeld. In de huidige internationale situatie heeft het weinig zin om bespiegelingen te houden over een gedetailleerd programma of een tijdschema voor de totstandkoming van een democratische wereldfederatie. Niettemin is het belangrijk, dat men dit doel bij voortdurend voor ogen houdt.

Als een voorlopige oplossing zou men kunnen streven naar een stelsel van gewogen stemmen in de Verenigde Naties en naar de toekenning van een zekere mate van beslissingsmacht. Voorts moet steun worden gegeven aan de gedachte tot de oprichting van een permanent leger der Verenigde Naties.

Van de H.B. tafel.

Bundeling van resoluties

In de H.B. vergadering van 8 maart j.l. te Assen kwam de reiskostenregeling welke getroffen was voor de deelnemers aan de Trekpaardenconferentie ter sprake.

Op de Pietersberg bleek immers, dat de voor deze gelegenheid als experiment geïntroduceerde hoofdelijke omslag van de reiskosten bij veel leden niet in de smaak was gevallen. De oorzaak hiervan was de onzekerheid, waarin men verkeerde omtrent het uiteindelijke bedrag, dat men aan reiskosten zou moeten betalen.

Om alle vaagheid hieromtrent uit de weg te ruimen is voor de beide volgende landelijke weekends, respectievelijk in Oisterwijk en Grolloo, nu deze regeling vastgesteld: elke deelnemer(ster) betaalt f 15.—, terwijl alle reiskosten worden vergoed.

Voor het programma van het weekend in Oisterwijk kan verwezen worden naar de mededeling hierover in dit nummer; in Grolloo zal het onderwerp „Religie en Politiek” in het spotlight komen.

De financiële commissie hoopt in een uit te werken rapport de oplossing te kunnen geven om uit de chronische geldnood waarin onze organisatie verkeert, te kunnen geraken.

Het is, geloof ik, niet voorbarig om te overwegen in hoeverre een verhoging van de afdrachten aan de landelijke penningmeester een stap

in de goede richting kan zijn. In vergelijking met andere organisaties is de contributie voor de J.O.V.D. ook beslist laag te noemen.

Het H.B. is van mening, dat door aanhoudend amenderen van resoluties tijdens het jaarlijks congres deze daardoor niet aan duidelijkheid winnen. Ieder heeft ook kunnen constateren, dat de behandeling van de amendementen zeer tijdrovend kan zijn.

Bovendien kan de vraag rijzen, hoe de positie wordt van de afgevaardigden, die van de afdelingen een mandaat hebben gekregen om te stemmen over de ter tafel liggende resolutie. (Wellicht is dit een kluit voor de juristen onder ons?)

Het leek het H.B. dan ook raadzaam, de afdelingen dringend te adviseren eventuele amenderingen zo veel mogelijk te beperken tot de bijeenkomsten van het centraal kader.

Aangezien Sinterklaas, Spanje, vrijheid en democratie nogal uiteenlopende begrippen zijn is besloten Lustrumcongres te verschuiven van 14—15 november naar 24—25 oktober.

Gepoogd zal worden alle resoluties, waarin de J.O.V.D. de afgelopen tien jaren haar licht heeft laten schijnen over politieke, sociale en economische vraagstukken en welke bijzonder representatief geacht mogen worden voor onze doelstel-

lingen en werkzaamheden te verzamelen en uit te geven.

Hoewel scherpe geesten onder u de gevolgtrekking zouden kunnen maken, dat het H.B. eurotische verschijnselen gaat vertonen, voel ik me verplicht u mede te delen, dat er een commissie is ingesteld, welke zich gaat bezighouden met de bestudering van vraagstukken verband houdende met de Europese integratie.

Mocht iemand een potentiële adverteerder voor de Driemaster op het spoor komen, dan wordt verzocht u in verbinding te stellen met de H.B. contactcommissie voor de afdeling waartoe u behoort.

A.V.

Blijf Ieden werven voor de J.O.V.D. !

Moet dat zo ?

In het Vrije Volk lezen wij, dat de socialistische jongeren druk doende zijn om de nederlandse jeugd rijp te maken voor de politiek. Dit wordt dan gedaan onder het motto „Roemers en Reys”. Als U weet, dat Roemers een politicus is en Reys behoort tot een der beste nederlandse jazz-zangeressen, dan begrijpt U, dat we met meer dan gewone belangstelling hebben zitten lezen hoe de Nieuwe Koers denkt de jongeren tot politieke vraagstukken te brengen. Tijdens thé-dansants, waarbij dan bekende jazz-musici voor de muziek van de dansants zullen zorgen, wordt tijdens de thé een socialistisch getint relaas opgehangen.

Wij durven te veronderstellen, dat deze beboppende jongeren het gevoel hebben gekregen op de koffie te zijn gekomen.

Gaat dat zo ?

In ditzelfde lijfblad lezen wij het verheugende bericht, dat „Jonge

strijd” ook nieuw leven in het jonge leven van de NVV'ers wil gaan blazen. Jarenlang is er gedokterd op welke wijze de jonge leden van het NVV belangstelling voor de socialistische zaak moest worden bijgebracht. En zij hebben het gevonden.

In vele steden worden zgn. sociteiten opgericht, waar de jeugd zich kan vermaken met ping-pong, plaatjes draaien en ook nog met discussie. Het geeft de indruk, dat gepoogd wordt de jeugd van de straat te houden en deze poging juichen wij toe.

Minder verheugend vinden wij het, dat wij uit dit krantenberichtje lezen, dat door de gemeente Velsen financiële steun gegeven wordt aan de sociëteit van Velsen. Deze subsidie vinden wij des te bedenkelijker worden nu wij tijdens de uitzending van „Multiplex” moesten horen, dat de leiding van Jonge Strijd op deze wijze probeert vakbondsleiders en kamerleden op te leiden. Socialistische uiteraard. Wij durven veronderstellen dat de gemeenteraad van Velsen hier nog wel meer over zal horen.

Groei van de J.O.V.D. opnieuw weerspiegeld door het oprichten van nieuwe afdelingen

De balans van deze maand nog eens opmakend komen we tot de slotsom dat we weer een grote groei van de J.O.V.D. te melden hebben.

Twee nieuwe afdelingen die beide hoopgevend zijn begonnen en de oprichting van een district in een gebied dat tot voor kort nog praktisch braak lag voor de J.O.V.D.

Vorige maal maakten wij melding van vage geruchten over op handen zijnde geboorten van nieuwe afdelingen. Wij leven in het atoomtijdperk, want deze geruchten blijken nu al hard lopende afdelingen te zijn.

Afdeling Dordrecht: secretaris de heer D. A. Bergman, Hooikade 13, Dordrecht.

Afdeling Rijswijk (Z.H.): secretaris de heer F. L. Meijers, Kleiweg 117, Rijswijk (Z.H.)

Afdeling Breda: secretaris de heer L. Melzer jr., Taxandrialaan 27, Breda.

Afdeling Hoogezand/Sappemeer: voorzitter de heer W. Boyenga, Hoogezand.

District Centrum: secretaris de heer H. Hermans, Hoofdstraat 97, Driebergen.

District Centrum opgericht.

J.O.V.D.-ers uit de afd. Amersfoort, Baarn, Driebergen, 't Gooi, Utrecht, hebben besloten het district Centrum op te richten. Matty de Bruijne en Jan Schragen, vice voorzitter van de afdeling Utrecht, hadden het initiatief genomen tot deze bijeenkomst.

Het voorlopig bestuur, dat in deze vergadering werd gekozen werd samengesteld uit leden van de genoemde afdelingen. Dat het ook, hier, evenals overal elders in de J.O.V.D. niet aan geestdrift ontbreekt, bleek toen er op deze dag al gesproken werd over een te houden districtsdag. Vermoedelijk zal deze in mei te Utrecht plaatsvinden.

BORCULO

Geen thuisblijvers.

De J.O.V.D. afdeling Borculo heeft onlangs weer twee vergaderingen georganiseerd.

Tijdens de eerste bijeenkomst werd een inleiding gehouden door de heer J. Kok, over het onderwerp „De val van het kabinet-Drees en de verkiezing van een nieuwe Tweede Kamer”.

De opkomst was goed.

Op 24 februari hield ons lid, de heer G. J. Griemelink, eveneens een inleiding, waarvan de gesprekstof in discussiegroepen werd verdeeld.

De opkomst was ook nu zeer goed.

(zie pag. 8)

BINGHAM & Co. N.V.

NIEUWE HAVEN 69 — SCHIEDAM

- Dekkledenverhuurinrichting
- Zeilmakerij
- Vlaggen en wimpels
- Tenten
- Zonneschermen
- Metalen jalouziën
- Rolluiken
- Lichtafsluitende gordijnen

TELEFOON 69095 — 64775 (meer lijnen)

Vuurvaste stenen in alle soorten
„MOLISOL” moler isolatiestenen
Vuurvaste isolatiestenen
Zuurvaste stenen
„PRODORITE” chemisch bestendige producten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 2842* - (1820)

VAN VLOTEN'S

HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

KEIZERSGRACHT 674 — TELEFOON 32177 — 63490 (6 lijnen)

AMSTERDAM

koopt industriële objecten

HBU

HBU

HBU Bankservice

omvat de wereld

Onze bankservice staat ter beschikking van de nederlandse zakenman,

die prijs stelt op een vlotte en juiste behandeling van zijn belangen,

waar ook ter wereld.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

The Rotterdam Exterminating Cy. and Ships-Maintenance Service

Het adres voor het zuiveren van schepen en gebouwen.
Opklaren, schilderen, zeeklaarmaken en provianderen van schepen.
Het leveren van aflosbemanning.
Specialisten op het gebied van het schoonmaken van ketels.

POSTBOX 950 ROTTERDAM

B. F. MUURLINK

TELEFOON 30958

(vervolg van pag. 7)

DORDRECHT heropgericht

In Dordrecht heeft de heroprichting plaats gevonden van de afdeling „Dordrecht en Omstreken”. De kleine zaal van de poffertjeskraam van de heer Visser was geheel gevuld met jongeren uit Dordrecht, Dubbeldam en Zwijndrecht en afgevaardigden van de reeds bestaande afdeling Papendrecht.

Drs Th. Linssen maakte de vergadering in het kort duidelijk wat de J.O.V.D. zoal doet en wil. Spreker beantwoordde na de pauze vele vragen van zeer uiteenlopende aard.

Als voorlopig bestuur werd op deze avond — die tweeëntwintig leden opleverde — gekozen G. J. Lovink, voorzitter en D. A. Bergman secretaris. Alweer een nieuwe, veelbelovende afdeling, die evenals de andere in deze omgeving gelegen afdelingen zeker tot grote bloei zal komen.

ZUID-OOST DRENTE**Concurrentie van Wim Kan.**

Mevrouw Doornbos-Oosting uit Pieterburen sprak hier over het onderwerp: „De politieke situatie van het ogenblik”.

Het Nederlandse volk is na de verkiezingen van 1956 tot de overtuiging gekomen, dat het sociaal-economisch dirigisme te weinig mogelijkheden biedt aan het individu. Dat dit besef ook onder socialistische jongeren leeft, is wel gebleken uit een gehouden enquête.

De schets „Jazz en menuet”, die door enkele leden werd opgevoerd besloot de propaganda-feestavond waarvoor de opkomst kleiner was dan gewoonlijk, doordat het optreden van Wim Kan vele jongeren naar Emmen had getrokken.

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempfer.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren.
F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Prinsengracht nr. 1079, Amsterdam, Telefoon 35343

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-gelden uitsluitend aan G. Stempfer Amsterdam, Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438.

GOUDA naar Boskoop

Gouda hield deze maand ook weer een vergadering, waar A. R. I. Aris duidelijk maakte hoe ons Nederlandse staatsbestel in elkaar zit. In een geestig betoog wist de heer Aris de aanwezigen te boeien met een materie, die op het eerste gezicht nogal droog lijkt te zijn.

Het was een avond, die volledig aan de doelstellingen van de J.O.V.D. beantwoordde en die bepaald in gezelligheid niet te kort schoot toen de avond besloten werd met een dansje. Lofwaardig is ook, dat deze avond nu eens niet in Gouda werd gehouden maar in Boskoop. Een gemeente, die ook veel leden van die afdeling onder haar inwoners telt.

GRONINGEN**Tweede Lustrum in het vooruitzicht.**

De leden van onze afdeling maken zich op om tesamen met vele J.O.V.D.-ers uit het hele land, het tweede lustrum op 11 en 12 april enthousiast te gaan vieren.

Voor de niet-Groningers is dit tevens een prachtige gelegenheid om de stad nader te leren kennen. De lustrum-commissie is druk bezig om voor het grote aantal belangstellenden een feest te organiseren waarover men nog lang zal napraten.

Mr Kranenburg zal U allen ongetwijfeld bekend zijn, en de Noordelingen weten welk een dynamische figuur dr Hartgerink is. Voor de verdere bijzonderheden verwijzen wij naar de aankondiging elders in dit blad.

DEN HAAG**Prof. Oud spreekt**

Prof. Oud spreekt op 2 april a.s. voor de afdeling Den Haag ter gelegenheid van het tweede lustrum van de Haagse afdeling der J.O.V.D. De bijeenkomst zal gehouden worden in Café-Rest. De Kroon op het Spui. Toegangsprijs f 1.25. Bal na. Alle J.O.V.D.-ers uit Den Haag en omstreken worden deze avond verwacht! De aanvang is bepaald op 8 uur.

LEIDEN**Evert en de toekomst.**

In „Nieuw-Minerva” sprak Evert Hoven over „Het gaat om de toekomst”. Hij duidde op het gevaar van de ontstellende bevolkingsaanwas en de daarmee samenhangende groei van het woongebied en de industrialisatie. Als vooruitzicht stelde spreker, dat dit vraagstuk op po-

litiek terrein zal moeten worden opgelost. Een reden temeer voor iedere jongere om zich met die politiek bezig te houden en zich nu reeds op de hoogte te stellen van de politieke verhoudingen in ons land.

Spreker noemde het betreurenswaardig, dat er zich zo weinig mensen voor interesseren. Slechts 10 % van de Nederlandse kiezers is immers bij een politieke partij aangesloten!

RIJSWIJK**Ook hier een nieuwe afdeling**

Onder grote belangstelling werd op 4 maart de afdeling Rijswijk van de J.O.V.D. opgericht. Evert Hoven wees hier op de noodzaak van het actief deelnemen aan politieke besluitvorming door jongeren. Voorts kwam de industrialisatie van het Westen in verband met Europort en delta-plannen, met als gevolg de groeiende bevolking van randstad Holland.

In de pauze meldden zich 16 leden en enige donateurs aan voor de nieuwe afdeling. In het voorlopige bestuur werden gekozen: J. Krijnen, voorzitter. F. L. Mijers, secretaris en mej. N. Velgersdijk penningmeesteresse.

De nieuwe leden kregen op de dansvloer nog de gelegenheid om nader kennis te maken.

VLAARDINGEN-SCHIEDAM**Viering 2e lustrum**

Op zaterdag 25 april a.s. zal de afdeling Vlaardingen—Schiedam haar 10-jarig bestaan vieren. Wij hebben daarom besloten om op deze dag een feestvergadering te beleggen in Café-Restaurant Beyersbergen, Vlaardingerstraat 32 te Schiedam.

Dit alom bekende Restaurant annex stalhouderij zal ons enige uren gastvrijheid verlenen tegen betaling van de luttele som van f 6.50. Wij nemen aan, dat dit voor een echte amateur van vrolijke fransen geen bezwaar oplevert. Wat echter wel bezwaarlijk is, dat er slechts plaats is voor een beperkt aantal deelnemers zodat U — indien niet tijdig opgegeven — U zult moeten scharen onder de duizenden, die buiten zullen staan rekhalsen om alsnog een glimp van dit briljante feest te mogen opvangen.

Voor eventuele eerstelingen en outsiders zij nog vermeld, dat wij in onze afdeling beschikken over enkele prominente J.O.V.D.-bestuurders, die deze avond bezichtigd en besproken kunnen worden. Na de uiterst korte vergadering is het de bedoeling ons gezamenlijk voor te bereiden op het bekende „Blooker-uurtje”.

Op goed Schiedamse wijze gaan we tezamen naar een te goeder naam en faam bekend staande distilleerderij om eens te zien hoe en

waarom er zo voorzichtig met diverse drankjes wordt omgesprongen.

Hierna voortzetting in Beyersbergen. Om ongeveer 7 uur gaan we dan aan tafel, waar aan de verzorging van de inwendige mens de nodige aandacht zal worden besteed. Om omstreeks 9 uur zal dan onder luid gejuich de deputatie van de vakereniging „Minnestreeks” onderafdeling „SAINTS” ontvangen worden, die alles op haren en snaren zullen zetten om ons al zingend en dansend het 10-jarig bestand te laten verbreken en met elkaar het 1e jaar van het 3e Lustrum in te gaan. En dat allemaal voor f 6.50!!!!

Tot 25 april a.s. Blijf niet aan de (Zelf)kant staan, maar zorg dat je er ook bij komt.

Voor een onbeperkt aantal slaappleaatsen kan worden gezorgd. Geef je vóór 21 april a.s. op aan onze secretaresse:

Mej. C. Wielaard, Schiedamseweg 145 te Vlaardingen en vermeld of je je bijdrage hebt gestort op girorekening nummer 140423 t.n.v. Penningmeesteresse J.O.V.D. Afdeling Vlaardingen-Schiedam onder vermelding „Deelname Lustrum” of dat je aan de zaal wilt betalen.

Lieden, die — wegens financiële omstandigheden — niet aan het diner willen aanzitten, kunnen zich om 8 uur toegang tot de zaal verschaffen tegen inlevering van f 1.50,—.

Dit wordt echter niet aanbevolen.

Programma

16.00	Vergaderuren.
17.00	Bloekeruren.
19.00	Tafeluren.
21.00	Dansuren.
02.00	Avonturen.
	Walkuren.
	Kateruren.

ZUID VELUWE**Bezitsvorming en twee professoren**

Op vrijdag 13 januari hield de afdeling Zuid Veluwe een bijeenkomst waarop mr. D. Sorgdrager, lid van de gemeenteraad van Arnhem voor de VVD, een inleiding hield over het onderwerp „Liberale visie op Bezitsvorming en winstdeling”.

Gezien de vele facetten van de bezitsvorming moest spreker zich uiteraard beperken en de winstdeling werd dan ook slechts summier behandeld.

Na de ongebruikelijk lange pauze, waarin met grote interesse werd geluisterd naar het radiodebat tussen prof. Oud en prof. Samkalden, vond een prettige gedachtenwisseling plaats. Hieruit bleek duidelijk de grote belangstelling van de leden voor deze actuele problemen.

De afdeling kan op een zeer nuttige en genoeglijke avond terugzien.

T. P. DE GEUS
AANNEMERSBEDRIJF
GROND EN WEGENBOUW

Kantoor: Schubertlaan 6 - Leidschendam - Tel. K 1761-1618

Installatie- en constructiebedrijf „**Incoro**”

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

N.V. Scheepsbouw- en Machinefabriek
„DE KLOP”

Industrieweg 4 Sliedrecht

GEBR. BODEGRAVEN
NIEUWKOOP

- ★ **Fabriek van Metaalwaren**
- ★ **IJzerhandel**

Telef. 01725 nr. 104 en 289

Ingenieursbureau **DE REUS**

ROTTERDAM
Telefoon K 1800-86298-110737

Kranen - Liften - Grippers - Takels

N.V. A. PRINS TH. ZOONS

Aanneming Maatschappij

SLIEDRECHT
INDUSTRIEWEG 24
TELEFOON 8

Aannemers
van
Bagger-
Opspuitings-
en Havenwerken

Aannemersbedrijf

Fa. W. VAN HATTUM
& Zonen

Bagger-,
Grond-,
Rijs- en
Glooiing
werken

ZALTBOMMEL
TELEFOON 594

J. van de Geest & Zoon

Behangerij, Stoffeerderij, Matrassenmakerij en Scheepsstoffeerderij

Weteringstraat 20 b-c - Telefoon 123835 - Rotterdam

Rotterdamsche Plaatwerkindustrie

TELEFOON 79550
TELEGRAMADRES: ROPLAATIN

ZWIJNDRECHT - POSTBUS 65

Specialisten op het gebied van: staal, roestvrijstaal, koper en aluminium

Houthandel W. L. J. HOUDTZAGERS

In- en verkoop van NIEUW HOUT en STUWHOUT

Levering van alle materialen voor het stuwten van schepen, wagons enz

Opslagterrein: HUDSONSTRAAT 49 - ROTTERDAM
Telefoon 36621-70684

NA 17 UUR: KLEIDIJK 86 - RHOON - TELEFOON 595

Machinefabriek en Constructiewerkplaats

Fa. J. BRANDWIJK Pzn.

Brielschelaan 58-60 - ROTTERDAM-Z. - Tel. 71197-75137

Lichte staalconstructies en alle soorten draaiwerk.

Roestvrij stalen bouten, koppelingen en andere onderdelen.

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

BRINK

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam
Telefoon 77610 (3 lijnen)
Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en buitenland, als U op een goed ochtendblad geabonneerd bent. Terwijl U slaapt, stroomt nieuws binnen uit het gehele land en uit alle delen der wereld. Het Algemeen Dagblad wordt 's nachts gedrukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten (o.a. New York)
- belangwekkende advertentiepagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- tekenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S
SCHEEPSWERVEN N.V.
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

DE VRIES ROBBÉ & CO

GORINCHEM

staalconstructies
metalen ramen en deuren

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES
Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek DE METEOR
DE STEEG
Tel. Velp K 8302 - 3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

ALGEMEEN HANDELSBLAD!
het blad met de grote naam!

L. SMIT & ZOON
KINDERDIJK

voor
Baggermaterieel
Zeesleephoten
Alg. Scheepsbouw

HONIG'S
ARTIKELN

*Serien in
elk serien!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.
BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

VERPLEGING èn ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT, WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

Steunt het werk dezer stichting, die financiële hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

AVERY

zelfklevende etiketten . . . .

Hechten direct,
Zonder bevochtiging,
Lijm of verwarming

VRG Papier

Postbus 725 - Tel. 0 20-57001 - Amsterdam

Laat Uw schepen varen met Ferwerda's vlees, vleesconserven en vleeswaren.

H. FERWERDA

SCHEEPSLEVERANCIER

IMPORT
EXPORT

GRASWINCKELSTR. 79 Tel. 83357, ROTTERDAM

F. ONNES & ZOON

WUNHANDEL - GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn

**DE ROTTERDAMSCHE
DROOGDOK MIJ N.V.**

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

Twee dwarshellingen, elk 115 mtr. lang. Overdekt droogdok 116x30 meter, geschikt voor het zwaarste materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

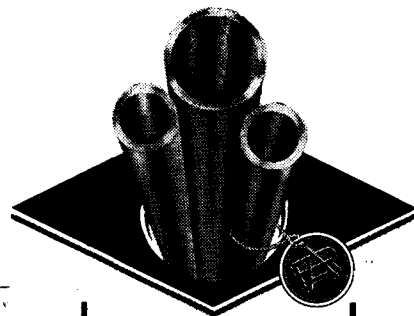
11e Jaargang No. 4

april 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

**NAADLOZE
STALEN
BUIZEN**

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

Afschaffing loongrens werkloosheidswet?

Gelijke kappen voor ongelijke monniken

In februari is een advies verschenen van de Sociaal-Economische Raad omtrent afschaffing van de loongrens voor de werkloosheidswet. Ingevolge de huidige regeling zijn, behalve o.a. ambtenaren en personen, die een vast loon genieten van meer dan f 6900.— per jaar, allen die in loondienst werkzaam zijn, verzekerd tegen de geldelijke gevolgen van onvrijwillige werkloosheid.

Een kleine meerderheid in de SER is van mening, dat uit het oogpunt van rechtsgelijkheid ook de werknemers, wier inkomens boven de huidige loongrens uitgaan bij werkloosheid een uitkering krachtens de Werkloosheidswet dienen te ontvangen. Men acht het namelijk irreëel te ver-

onderstellen, dat deze werknemers uit eigen middelen de gevolgen van werkloosheid kunnen dragen. Van het totaal aantal werknemers geniet 8% een inkomen van meer dan f 6900.— Onder hen bevindt zich een aantal, dat juist boven de grens zit, en voor wie het inderdaad moeilijk zal zijn, vooral bij langdurige werkloosheid hieraan financieel het hoofd te bieden.

* * *

Evenwel mag dit op zichzelf, uit het oogpunt van rechtsgelijkheid, sociaal gezien nimmer een reden zijn, om nu maar de loongrens geheel te doen vervallen, zodat ook de werknemers met de zeer

hoge inkomens onder de werking van deze wet komen te vallen. Immers men schakelt hier gelijk wat niet gelijk is. Het is een miskenning van het feit, dat een verzekering, die bedoeld en waardevol is voor beampten met lagere inkomens en grotere werkloosheidsrisico's, dit niet behoeft te zijn en in de praktijk ook niet is voor hogere beampten met grote inkomens en zeer geringe werkloosheidsrisico's. Tot deze laatste categorie kunnen immers gerekend worden voornamelijk leidinggevende en staffunctionarissen, zoals directeuren van N.V.'s, accountants, juristen, economen, ingenieurs etc., voor wie frictie- en seizoenwerkloosheid geen risico's inhouden.

* * *

Grote ledenwerfcampagne gestart

Een ernstig beroep op aller medewerking

De J.O.V.D. groeit zeer snel. U weet, dat in het vorige verenigingsjaar het ledental met ruim 52% toenam. U weet ook, dat eveneens dit jaar het ledental met sprongen toeneemt en er bijna iedere maand berichten zijn over nieuwe afdelingen. Deze groei is meer dan verheugend en tekenend voor de kracht van het liberalisme, voor de kracht van de J.O.V.D. Dit jaar, het jaar van het 2e lustrum, zal ongetwijfeld een ledental te zien geven, waaraan de oprichters zelfs in hun meest optimistische stemmingen niet durfden geloven.

Nu overschatten wij de waarde van het getal niet. Waardevoller dan duizenden nieuwe leden is het bestaan van een hechte organisatie, waarin gewerkt wordt en die werkelijk levend is. De manier echter, waarop men in districten en afdelingen de zaak aanpakt doet ons geloven, dat het moment van consolidatie nog niet gekomen is.

Ook al worden de organisatorische problemen ingewikkelder, een organisatie, die zoveel energie vertoont als de J.O.V.D. kan zich veroorloven in snel tempo door te groeien zonder in wezen zwak te zijn. Daarom heeft het Hoofdbestuur in overleg met de Propagandacommissie besloten te bevorderen dat zo mogelijk het tempo nog wordt opgevoerd!

Daarom een belangrijke ledenwerfcampagne, die gehouden zal worden van 1 april tot 1 oktober. Op ieder lid, op iedere afdeling wordt een beroep gedaan een uiterste krachtsinspanning te leveren, zodat het lustrumcongres een ledental te zien geeft dat het record van vorig jaar nog met tientallen procenten overtreft!

— Deze actie loopt van 1 april tot 1 oktober; bepalend voor de telling is de datum van binnenkomst der opgaven bij het algemeen secretariaat.

— Aan de afdeling, die de meeste leden wint, zal op het congres de beker voor de meest actieve afdeling uitgereikt worden. Tevens zal aan deze afdeling door het Hoofdbestuur in november een feestavond worden aangeboden, teneinde na de inspanning een ordentelijke mate van ontspanning mogelijk te maken!

— Opdat ook de afdelingen in de z.g. moeilijke streken des lands voor een beloning mee kunnen dingen zal — ook op het congres — een J.O.V.D.-vlag worden uitgereikt aan de afdeling, die in procenten tijdens bovengenoemde actie het grootste aantal nieuwe leden heeft geboekt.

— Voor afdelingen, die na 1 april zijn of worden opgericht wordt als startpunt het aantal leden op de oprichtingsavond genomen, met een minimum van tien leden.

— Maandelijks zal in de Driemster de stand gepubliceerd worden, dit tot leerin- ghe ende vermaecke van het ganse land.

Welnu, dit is het dan. Gij weet, niets heeft zoveel succes als succes. Niets is ook zo gevaarlijk als succes. Ge sukkelt dan makkelijk in slaap, mompelt af en toe, dat het bijzonder goed gaat en dut dan weer vredig voort. Deze kant moet het niet heen. Vandaar deze actie, vandaar dat Uw inspanning nodig is!

Onze algemeen secretaris zit gereed achter zijn (in bruikleen ontvangen) tel- en rekenmachines.

Verder is het woord en de daad aan U!

, Het Hoofdbestuur,

Afgezien nog van de financiële consequenties, die afschaffing van de loongrens met zich zou brengen (kosten: f 3,3 miljoen voor het Rijk en f 14,8 miljoen voor het bedrijfsleven) bestaan er ook principiële ernstige bezwaren tegen de afschaffing. Deze bezwaren werden terecht vertolkt door een grote minderheid in de SER. De geadviseerde maatregel zou namelijk ernstig te kort doen aan de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers voor de eventuele gevolgen van werkloosheid. Daarnaast is het een gelukkig verschijnsel, dat in de na-oorlogse jaren in depressie-tijden de hoger gesalarieerden zo lang mogelijk aan de ondernemingen blijven gebonden.

Een aantal ondernemingen hebben in dit opzicht vrijwillig bepaalde voorzieningen getroffen. Deze gelukkige tendentie zou bij afschaffing van de loongrens niet worden gestimuleerd. Integendeel, aan alle getroffen voorzieningen in dit opzicht zou de grondslag ontvallen en de werkgever zou licht in de verleiding worden gebracht, gemakkelijk tot ontslag over te gaan, zich beroepende, dat ontslagene nu toch uitkering geniet.

Bovendien staat geenszins vast, dat in de

(zie pag. 2)

APOLLO PAVILJOEN

APOLLOLAAN 2 — AMSTERDAM — TELEF. 712410

Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal” voor partijen uniek
Terras: een dorado aan het water

kring der betrokkenen behoefte bestaat aan opnemings in de verplichte wachtgeld- en werkloosheidsverzekering. In dit verband zij verwezen naar een rapport van de Raad van verenigingen van Hoger Personeel. Ook hierin wordt gesteld, dat de sociale voorzieningen beperkt dienen te worden, tot die groepen, die dit strikt nodig hebben.

Hierbij dient te worden aangetekend, dat de SER er nog niet toe heeft kunnen besluiten, deze verenigingen van Hoger Personeel een vertegenwoordiging in de Raad toe te staan. Opmerkelijk is, dat juist de thans zittende werknemers-vertegenwoordigers, met name die van K.A.B. en

N.V.V., hun solidariteitsgedachte en hun beginsel van rechtsgelijkheid niet zover wensen uit te dragen, dat gekomen kan worden tot een zo breed mogelijk samengestelde vertegenwoordiging van werknemers in de SER.

* * *

De door de SER-meerderheid, voornamelijk de werknemers-afgevaardigden en een aantal Kroonleden, naar voren gebracht solidariteitsgedachte, betekent in feite dan ook niets anders dan een nodeloze, extra belastingheffing, waarbij de betrokkenen zeer weinig zijn gebaat.

In het verleden heeft de liberale senator, wijlen prof. Molenaar, bij herhaling geprotesteerd tegen de verhoging van de welvaartsgrens en er op gewezen, dat deze verhogingen in ernstige mate de persoonlijke verantwoordelijkheid ondermijnen.

Moge de samenstelling van het nieuwe kabinet van dien aard zijn, dat zij het SER-advies voor kennisgeving zal aannemen en het niet aan de volksvertegenwoordiging zal voorleggen, opdat geen vermeend sociale maatregelen op onjuiste gronden worden getroffen, waaraan bij betrokkenen geen behoefte bestaat.

M. DE BRUIJNE.

De verhouding liberalisme-socialisme nader bezien

Een onhoudbare verklaring van prof. Zijlstra

Over de verhouding tussen liberalisme en socialisme is de laatste maanden nogal het één en ander gezegd, dat de moeite van een nadere beschouwing waard is. Min of meer door de emotie van de verkiezingsstrijd gekleurd, hebben we o.a. van prof. Zijlstra vernomen, dat liberalisme en socialisme uit een zelfde wortel stammen en tot elkaar te herleiden zijn, terwijl mr. Van Riel verklaarde een innerlijke afschuw van het socialisme te hebben. Op meer praktisch terrein verklaarde prof. Oud elke samenwerking met de socialisten te moeten afwijzen, waartegenover de N.R.C. stelde, dat niet bij voorbaat elke samenwerking uitgesloten geacht mocht worden. En deze voorbeelden zijn met vele aan te vullen.

Men kan zich afvragen in hoeverre nu van overeenkomst, resp. van verschil sprake is. Bezien we de verhouding tussen beide politieke stromingen historisch en dus min of meer abstract, dan zal het een ieder duidelijk zijn, dat de verklaring van prof. Zijlstra onhoudbaar is. Het socialisme is in oorsprong een materialistische belangenstrijd, terwijl het liberalisme in oorsprong een ethisch beginsel, een denkwereld vertegenwoordigt.

Ten aanzien van het oorspronkelijke socialisme is er wel het één en ander veranderd. Het heeft in de meeste landen, althans officieel, zijn revolutionaire jas uitgetrokken en heeft in vele gevallen een sterk ethische inslag gekregen. Voor vele „nieuwe” socialisten is deze ethische inslag zelfs hoofdzakelijk geworden. Wat het socialisme echter behouden heeft, is haar collectivistische tendens, welke, naar ik meen, te verklaren is uit een veelal onbewuste ontkenning van de spanning tussen gezag en vrijheid. Echter zijn er ook reeds socialisten, die deze spanning zeer wel onderkennen en die bij concretisering van hun ideeën op praktisch politiek terrein vaak dicht bij liberale politici komen te staan.

Het liberale beginsel daarentegen is (in overeenstemming met het wezen van een beginsel, wat het socialisme niet is) onveranderd gebleven.

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofredacteur: G. Stempfer.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren.

F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Prinsengracht nr. 1079, Amsterdam, Telefoon 35343

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentiegelden uitsluitend aan G. Stempfer Amsterdam, Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438.

Ten aanzien van de grondslagen van beide richtingen blijkt het socialisme zich dus in „liberale” richting bewogen te hebben, waarbij het liberalisme op zijn plaats bleef. Enigszins anders ligt deze verschuiving op praktisch politiek terrein.

Het socialisme is, in tegenstelling tot het liberalisme, van zijn oorsprong af een stroming geweest, die zich bezig hield met de praktische politiek en in feite daaruit is ontstaan. Het liberalisme daarentegen is in oorsprong een abstracte denkwereld, die zich uitte in een geesthouding. Hoewel deze denkwereld, deze geesthouding, zich wel op praktisch politiek terrein openbaarde, lag haar betekenis, vóór 1848 toch elders.

Na 1848, door de crisis in filosofisch idealisme en door sociale wantoestanden, welke zich uitte in revolutionaire bewegingen, ontwikkelde zich het politieke liberalisme in Nederland en het krijgt omstreeks 1880 het socialisme daarbij tegenover zich. Sindsdien is steeds een onbewuste en vaak ongewilde wederzijdse beïnvloeding merkbaar geweest. Ondanks de fundamentele tegenstelling, zien we in beide kampen schakeringen optreden, waarvan de tegengestelde uitersten elkaar op praktisch politiek terrein steeds meer gaan benaderen. Sluitstuk van deze ontwikkeling is geweest het opgaan van de in wezen liberale Vrijzinnig Democratische Bond in de socialistische Partij van de Arbeid.

Een tegengestelde ontwikkeling zien we na deze gebeurtenis optreden. Door het tegen de eisen van een moderne samenleving onnodig doorzetten van een collectivistisch (oorlogs-)beleid en een socialistische overmoed op velerlei terrein, wordt men zich de nog steeds fundamentele tegenstelling weer scherp bewust. Leek het, dat het de laatste decennia mede onder invloed van socialistische ideeën volledig ontplooid sociale aspect van het liberalisme samenviel met socialis-

tische wensen, weldra bleek, dat de grens tussen sociale zekerheid en persoonlijke verantwoordelijkheid voor beide richtingen principieel anders lag.

Ook op economisch terrein vertoonde het liberalisme dynamische aspecten, welke onvereenigbaar bleken met fundamentele socialistische eisen. Verder openbaarde zich op het gebied van de staatkundige organisatie en t.a.v. de geestelijke vrijheid het wezenlijk verschil.

Alvorens zelf tot een conclusie te komen t.a.v. onze vraagstelling naar overeenkomst, resp. verschil tussen liberalisme en socialisme, eerst een citaat van de socialistische prof. G. E. Langemeyer („Confrontatie”, blz. 113). Deze constateert o.a.: „De voornaamste tegenstelling schijnt een gradueel hogere schatting van de macht van het individu tegenover de omstandigheden bij het liberalisme” en „De tegenstelling ligt — tenminste in Nederland — voor afzienbare tijd nauwelijks in het vlak van hoofdlijnen van praktische politiek...” en iets verder „De tegenstelling ligt vooral in tal van meer gedetailleerde desiderata...”

Principiële stellingname

Men kan waardering hebben voor het werk van socialisten en voor verrichtingen van het socialisme (het zou alleen maar kleinzielig zijn de op verschillende punten volkomen gerechtvaardigde waardering te verzwijgen), zonder nochtans principieel tegen het socialisme als systeem stelling te nemen. Deze stellingname vindt men voortreffelijk bij Nordlohne („Confrontatie” blz. 145) die op de vraag „wat denkt U van de mens” antwoordt: „Zijn de socialisten niet te zeer geneigd de mens te zien als functie in het maatschappelijk bestel? En is dit niet het principieel verschillende van de liberalen, die de verplichtingen van de enkeling ten opzichte van de medemens erkennen, maar niettemin stellen, dat de individu er niet is voor het grote geheel, maar het grote geheel ter ondersteuning van onze eigen persoonlijkheid...?”

Concluderend zou ik nu willen stellen:

1. dat het liberalisme en het socialisme uit geheel verschillende wortels stammen;
2. dat beide richtingen nooit tct elkaar te herleiden zijn, omdat zij twee tegengestelde polen van de menselijke geest voorstellen;
3. dat een synthese van beide noodzakelijk spanningen en ontbinding moet oproepen.

4. dat evenwel in de praktische politiek raakvlakken en gemeenschappelijke doelstellingen ontstaan zijn, waarvan de ontkenning irreal en ten nadele van een constructieve nationale politiek zou zijn.

Noot: Hiermee is niet gezegd, dat de afwijzing van VVD-zijde tot samenwerking met de socialisten in één Kabinet in de politieke constellatie anno 1959 onjuist zou zijn. Integendeel: het nationale belang eist n.n.m. een nieuwe aanpak en in deze zin is genoemde afwijzing positief te waarden (Of het t.a.v. de VVD als partij tactisch juist is, is een geheel andere zaak). Wel zijn n.n.m. verschillende overwegingen tot en vooral verschillende uitleg van deze afwijzing voor bestrijding vatbaar, omdat zij tegenstellingen oproepen, welke niet reëel en niet constructief te noemen zijn.

J. SCHUYFF

Districtsdag Utrecht

Het district Centrum organiseert op zaterdag 23 mei a.s. te Utrecht zijn eerste districtsdag.

Als sprekers zijn uitgenodigd het Tweede Kamerlid mevrouw mr. Stoffels-Van Haften en een functionaris van het K.N.M.I. te De Bilt.

Internationaal nieuws

Voor hen, die deze zomer op internationaal terrein contact met jonge liberalen willen zoeken bestaan daarvoor de volgende mogelijkheden 28 april—7 mei: Europa-Haus (Marienburg-Dtsl.) Studieweekend Europese Integratie.

16—20 juni: WFLRY-conferentie over Oost-West-verhoudingen (tevens JEL-Congres) Berlijn.

12—19 juli: Studie-weekend. Venstres Ungdom (Den.) Intern. politiek.

25 juli—2 aug.: Studieweekend Venstres en D. J. D. (Den.) Intern. Politiek.

22 aug.—6 sept.: School for Freedom (Engeland).

J. S.

STALEN
KANTOORMEUBELN
GISOLAMPEN

MARGINALIA

Kabinetsformatie

Het is het noodlot van een kroniekschrijver in een maandblad, dat de gebeurtenissen, die zich bij uitstek voor commentaar lenen, zich net voltrekken als hij de kopij voor het volgende nummer al heeft verzonden. Zo ligt het deze keer met de geschiedenis rond de kabinetsformatie. Op het ogenblik, dat deze regels uit de machine komen is de kabinetsformateur nog druk bezig met wat men dan noemt polsen, maar de kans is groot, dat op het moment, dat de Driemaster uitkomt, het kabinet al voor de volksvertegenwoordiging is verschenen. Wij willen daarom in hoofdzaak volstaan met de merkwaardigheid te vermelden, dat de anti-revolutionairen kennelijk nog niet helemaal hebben begrepen, dat ze na de laatste verkiezingen nog slechts de vierde partij in den lande zijn.

Wanneer men de commentaren rond de kabinetsformatie mag geloven, dan stellen de anti-revolutionairen hoge eisen. Die eisen komen in wezen neer op een versterking van de positie, die zij in het laatste kabinet-Drechs hebben gehad. Tot die eisen schijnt ook te behoren het verlangen naar het vice-premierschap. Onder de politieke verhoudingen na de laatste verkiezingen is dat, voorzichtig uitgedrukt, merkwaardig. Een grotere dosis bescheidenheid zou de anti's naar ons gevoel beter staan. Maar ja, al is dan bescheidenheid een grote deugd, er zonder komt men verder. Als tenminste deze wijsheid ook voor de politiek geldt.

Er zijn trouwens bij deze kabinetsformatie wel meer merkwaardige zaken. Neemt u bij voorbeeld het opvallende verschijnsel, dat prof. De Quay uit eigen kring zoveel bedankjes krijgt, als hij de beschikbare portefeuilles aanbiedt. Denkt u ook aan het langdurige getouwtrek als het gaat om de vraag of er voor Europese Zaken en Buitenlandse Handel een afzonderlijk departement moet komen. Eigenlijk hebben wij hier te maken met een uitvloeisel van de competentiestrijd tussen de ministers Zijlstra en Luns, die beiden de zaken met betrekking tot de Europese economische integratie in hun portefeuille wilden stoppen.

Nee, het beroep van kabinetsformateur in een land met zoveel politieke hoofden en evenvele politieke zinnen is geen sinecure. Laten we in ieder geval hopen, dat prof. De Quay erin zal slagen een kabinet te formeren, dat een grote regeerkracht weet te ontwikkelen. Want daaraan heeft ons land grote behoefte.

Gordiaanse knopen

Een voorbeeld, waaruit duidelijk blijkt, dat wij behoefte hebben aan een regering, die in staat is en de moed heeft om Gordiaanse knopen door te hakken, vinden we in het gezanik rond de IJ- en/of Coentunnel. Er is in Nederland zo langzamerhand geen sterveling meer, die er niet van doordrongen is, dat er een oplossing moet worden gevonden voor de middeleeuwse verbindingen voor het wegverkeer tussen de beide delen van Noord-Holland, die door het IJ en het Noordzeekanaal van elkaar gescheiden zijn. De industriële ontwikkeling van Amsterdam-Noord en van de Zaanstreek wordt door het ontbreken van die verbindingen sterk belemmerd. De lange wachttijden bij de veren vergen vele kostbare arbeidsuren om van de ergernis nog maar niet te spreken.

Natuurlijk zijn er plannen voor een oplossing. Het ongelukkige is echter, dat er in de loop van de tijd twee groepen zijn ontstaan: de ene groep meent, dat de voorrang moet worden gegeven aan de IJtunnel, de andere bepleit hetzelfde ten aanzien van de Coentunnel. Daarover ruziet men nu al sedert menscheugenis, als wij ook eens een beetje mogen overdrijven. Het is wel duidelijk, dat ook de overheid hier iets heeft te zeggen. En wat zegt nu onze minister Van Aartsen?

Met betrekking tot de bij Amsterdam ontworpen tunnels voor motorisch verkeer wordt door het Centraal Planbureau een onderzoek ingesteld inzake de economische rendabiliteit van de verschillende oplossingen, die worden voorgesteld, namelijk het uitsluitend bouwen van een IJtunnel in eerste instantie, het uitsluitend bouwen van de Coentunnel in eerste instantie en het reeds dadelijk bouwen van beide tunnels. Dit maakt een zeer omvangrijke studie noodzakelijk.

Dat zei onze minister Van Aartsen in zijn memorie van antwoord aan de Eerste Kamer.

Wel ja, zouden wij zeggen, waar heb je anders een Centraal Planbureau voor. Laten die heren nu eens lekker uitrekenen, welke van de drie mogelijkheden nu het meest rendabel is. Tegen die tijd zijn we weer een jaar of wat verder en als we het dan over de uitkomsten van dat onderzoek eens zijn, kunnen we direct met de tunnelbouw beginnen. En als we het niet eens zijn, dan vragen we nog eens een advies aan de Sociaal-Economische Raad. Die is tegen die tijd wel zo ongeveer klaar met zijn advies over de subsidiepolitiek.

„Gefundenes Fressen”

Voor de Haagse redacteurs van onze dagbladen is alles, wat zich rond de kabinets-

formatie afspeelt, natuurlijk „gefundenes Fressen”. Het is vermakelijk om de speculaties van de verschillende dagbladen naast elkaar te leggen en eens na te gaan, hoever de gissingen uit elkaar lopen. Echter niet alleen is er sprake van gissingen.

In de verschillende commentaren rond het optreden van prof.

De Quay treft men soms ook zeer merkwaardige uitspraken aan.

In de bladen van de Nieuwe Pers, die verbonden zijn met het Amsterdamse Parool, zodat socialistische sympathieën niet al te verwonderlijk zijn, trof ons in een van die commentaren een zeer merkwaardige uitspraak: Teleurstelling bij vele VVD-kiezers (over de politiek van een kabinet, waarin ook liberalen zitting zouden hebben) kan niet uitblijven. Regeren is altijd een positieve zaak en zal als zodanig nooit veel instemming verwerven bij degenen, die in hoofdzaak van negatieve gevoelens zijn beziel. Het lijkt dan ook niet al te boud om te voorspellen, dat de VVD van deelneming aan de regering voor wat haar stemmental betreft geen voordeel zal hebben. Doch zuiverend voor de politieke verhoudingen zal het wel zijn, wanneer een democratische partij de steun verliest van elementen, die achter de NSB zouden staan, wanneer ze er nog was.

Er zou over deze opmerking heel wat te zeggen zijn. Want zo eenvoudig als hier geschetst verloopt de ontwikkeling van het politieke denken niet. Wij, JOVD-ers, hebben de laatste tijd wel heel duidelijk kunnen constateren, dat vooral onder de jongeren het inzicht groeiende is, dat het socialisme niet de beste weg naar een goede samenleving weet te bieden. Men kan dat vanuit socialistisch oogpunt dan negatief willen noemen, niet te ontkennen valt, dat daar een zeer positieve waardering van de politieke ontwikkeling, zoals wij die in ons land na de tweede wereldoorlog hebben meegemaakt, achter schuil gaat.

Maar laten we er niet al te veel over zeggen. De poging, die men herhaaldelijk van verschillende socialistische zijden onderneemt, om de liberale verkiezingswinst aan Poujadisme en wat dies meer zij toe te schrijven, is daarvoor al te bedenkelijk.

Er spreekt een even merkwaardige mentaliteit uit als men aan de „elementen” toeschrijft. En die mentaliteit is niet bewonderenswaardig.

Mensenrechten

De marginale opmerkingen staan dit keer sterk in het teken van merkwaardige uitspraken en verschijnselen, die we de laatste tijd zijn tegengekomen. Daarom tot slot nog een merkwaardige uitspraak.

Wij troffen die aan in Mens en Bedrijf, kaderblad van de Chris-

telijke Bedrijfsgroepen Centrale in Nederland, dat eens per kwartaal verschijnt. In het laatste nummer is een zeer kritisch artikel opgenomen met betrekking tot de universele verklaring van de rechten van de mens van de Verenigde Naties. Een passage uit dat artikel halen wij hier aan:

„Tracht men, los van de Woordenopenbaring, de rechten van de mens, zoals recht op arbeid, rechtvaardige beloning, recht op een behoorlijke levensstandaard, recht op maatschappelijke zekerheid, enzovoort, te waarborgen, dan kan het niet anders of het moet fout gaan. Immers, zodra men het enige houvast niet vindt in Christus, zoekt men het ergens anders, hetgeen dan altijd een houvast is dat uit de aarde aards is en dus nimmer zekerheid biedt.”

Wij zullen de laatsten zijn om andersdenkenden aan te tasten in hun diepste levensovertuiging. Wij menen, dat ieder individu onvoorwaardelijk het recht heeft om naar eigen inzicht zijn levensbeschouwing op te bouwen en daarnaar te leven. Wij zullen dat, principieel verdraagzaam als wij zijn, eerbiedigen, zelfs als dat tot verhoudingen leidt, die wij menen te moeten afkeuren. Ook al verfoeien wij het zuilenstelsel hartgrondig, wij zullen nooit iemands recht ontkennen om zich zo te verenigen als hij denkt te moeten doen, zelfs als dat tot betreurenswaardige constructies leidt. Maar verder gaat onze verdraagzaamheid niet. Wij zullen ons altijd te weer stellen tegen iedereen, die uit exclusiviteitswaan, uit een houding van alleen maar de wijsheid in pacht te hebben, de eerlijke en oprechte overtuiging van anderen in een kwaad daglicht wil stellen. Wij achten de christelijke levensovertuiging zeer eerbare. Maar het is niet de enige eerbare levensovertuiging. Wanneer men pretendeert, dat de rechten van de mens alleen maar vanuit de christelijke geloofsovertuiging kunnen worden gewaarborgd, dan is er sprake van een houding, die wij zeer afkeurenswaardig achten. En ontstellend hoogmoedig.

E. T. H.

Ede-Wageningen komt tot nieuw leven

Begin april is in Ede het initiatief genomen voor de oprichting van een nieuwe afdeling.

Zij, die adressen van belangstellenden in Ede, Wageningen, Bennekom of omstreken weten, kunnen deze opgeven aan de heer W. Holtslag, Beatrixlaan 47, Ede, tel. K 8380/9876. Er is een voorlopig bestuur gevormd en naar de stellige verwachtingen zal in mei de oprichtingsavond gehouden kunnen worden.

Staalconstructies voor alle doeleinden Speciaalbedrijf voor zwaar plaatwerk Constructiewerkplaatsen

W. Huizer n.v. Capelle a/d IJssel - telefoon 0-1804-2657

REHABILITATIE VAN EEN DICHTER

Het is met een gevoel van diepe schaamte, dat uw Spioneur zich op deze mooie voorjaarsavond achter de schrijfmachine zet om boete te doen. Want al kent hij de oeroude waarheid, dat het boetekleed de mens siert, hij is niettemin een van die stervelingen, die zich liever in een wat minder sierlijk kleed tooien.

Maar Spioneur heeft herhaalde malen een groot poëtisch genie miskend en nu hij dan eindelijk tot het goede inzicht is gekomen, wil hij toch niet nalaten een poging tot rehabilitatie te ondernemen.

Wat is er namelijk aan de hand? Spioneur heeft jarenlang in de heer K. Voskuil — man van Vrije Volk en Socialistisch Commentaar — niet veel meer kunnen zien dan iemand die er op uit is om de massa van ons volk te imponeren door in zijn politieke stukjes en praatjes demagogische voorstellingen te geven om op die wijze zijn politieke tegenstanders te kunnen afmaken. In al zijn oprechtheid is Spioneur daartegen — ook in de Driemaster — ten strijde getrokken. Helemaal ten onrechte, want Voskuil is een poëet!

Alleen was dat niet zo gemakkelijk te ontdekken voor een poëtisch niet al te geschoold staatsburgertje, zoals uw Spioneur er eentje is. Die heeft nauwelijks gehoord van vrije versvorm, laat staan, dat hij het doorhad, dat alles wat de heer Voskuil schreef en sprak poëzie was, zij het dan in een zodanig vrije versvorm, dat het als twee druppels water leek op het gewone schoolse proza, waarin Spioneur zich pleegt uit te drukken.

Spioneur zal daarom altijd dankbaar blijven voor dat ene nummer van het Vrije Volk, dat hij na de verkiezingen in handen kreeg. Daarin had de heer Voskuil namelijk weer eens een van zijn gedichten geschreven, maar nu in de traditionele versvorm. Spioneur moge dit poëtische meesterstuk hier voor u citeren:

*De Oudjes doen het toch maar best
Ze kweekten winst uit pure mest!
En wie dat grof vindt is een kniezer,
Dus makkers, op: van vies tot viezer!*

Degenen onder u, die Spioneur persoonlijk kennen, zullen het niet geloven, maar toen hij dit heldendicht onder ogen kreeg wist hij zijn ontroering niet baas te blijven.

Hij heeft gehuild, uw Spioneur, en hij realiseerde zich, dat hij nu pas voor het eerst kennis had gemaakt met een staaltje van experimentele, progressieve kunst. Tot nu toe verkeerde hij altijd in de waan, dat het Paul Rodenko c.s. waren, die op het gebied van de dichtkunst de toon aangaven. Was het niet Paul Rodenko, die schreef:

*Bourbon bourbon de wereld is van oker
een afgeknaagde pijn staat als een huis te staan
op alle lopers liggen keverlijken
de socialist¹⁾ heeft als de postkoets afgedaan*

of iets, dat daar veel op lijkt?

Maar als u de kleinburgerlijke gemaaktheid van dit vers vergelijkt met de stoere, in de harde werkelijkheid wortelende lyriek van een Voskuil, dan begrijpt u hopelijk toch ook wel, waarom juist voor de laatstgenoemde dichter de kolommen van het Vrije Volk openstaan. Dit is progressiviteit, dit is experimentaliteit, dit is mentaliteit. U voelt er het kloppen van het leven in.

Daarom: abonneert u op het Vrije Volk. Het is weliswaar geen dagblad, al lijkt het daar erg veel op. Het is veel meer. Het is een dichtwerk, een bloemlezing van het beste op het gebied van de vooruitstrevende poëzie. Het ligt voor de hand, dat men zich daarbij voortdurend aan dichtelijke vrijheden te buiten moet gaan. Maar dat is een voordeel, aangezien het uw kritische zin ontwikkelt. **SPIONEUR.**

¹⁾ Ons geheugen is niet al te best, het is dus mogelijk, dat Rodenko hier schreef: statistiek.

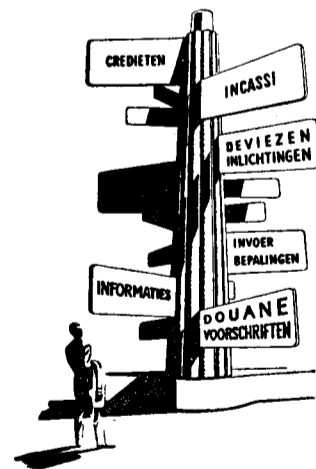

Spinners en Twijners
van
Weef- en Tricotgarens

HBU

HBU

Uw wegwijzer: de HBU

Dank zij onze vele eigen kantoren in het buitenland zijn wij in staat steeds een "up to date" voorlichting op het gebied van de aldaar geldende voorschriften te verstrekken.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Liberale onderwijspolitiek in het brandpunt van de discussie

Hier volgen enkele van de vele ontvangen reacties:

In het ingezonden stuk „Liberale onderwijspolitiek nodig op de helling” heeft de heer Van Dijk getracht uiteen te zetten wat z.i. de enig juiste liberale onderwijs politiek is, daar volgens schrijver de belangstelling van liberale zijde voor dit onderwerp schriel is.

Ik zou graag op diverse punten van deze beschouwing willen ingaan. Dat het onderwijs in de eerste plaats een taak der ouders is zullen weinigen meer ontkennen. Maar de redenering van de schrijver, dat de consequentie van het aanvaarden van deze maxime, wederinvoering van het schoolgeld moet zijn is toch wel al te simplistisch. Het is weer het gewone gevaar dat men uitgaande van een algemeen maxime, zich te weinig rekenschap geeft van de nuances van de bijzondere verhoudingen.

Primair is het onderwijs een taak der ouders, maar men zal daarnaast de **verantwoordelijkheid van de staat** voor de volksopvoeding en volksontwikkeling toch zeker niet ontkennen. De invoering van de leerplicht zou dan eveneens een schending van genoemd maxime betekenen. (Bij de invoering van de leerplicht werd om deze reden dan ook oppositie gevoerd door de katholiek Travaglino. Hij voerde aan: „Een heilig natuurrecht zou worden geschonden en volgens hem is het een onomstotelijke waarheid, dat de kinderen niet toebehoren aan de staat maar aan de ouders.”) Bovengenoemd maxime is niet onjuist als richtinggevend beginsel, maar de taak der ouders is er ook een te verrichten in het algemeen belang.

Op deze grond is de invoering van de leerplicht geen aantasting van de positie der ouders en is ook de afschaffing van het schoolgeld te verdedigen.

Verantwoordelijkheid van de ouders

Schrijver acht het een afschuiven van de verantwoordelijkheid van de ouders op de staat en op het belastinggeld van kinderarme of kinderloze ouders en ongehuwden. Kan hier worden gesproken van een afschuiven van de verantwoordelijkheid op de staat? Naar mijn mening stellig niet. De periode van het lager onderwijs kan hier buiten beschouwing blijven, omdat de leerplicht de verantwoordelijkheid der ouders vastlegt. Maar de verantwoordelijkheid wordt zeker **niet** ondermijnd, indien voor het niet verplichte onderwijs het schoolgeld zal zijn afgeschaft. Immers besluiten ouders, dat hun kinderen middelbaar of hoger onderwijs zullen volgen, dan betekent dit voor hen wel degelijk het brengen van geldelijke en ook immateriële offers. Men denke hierbij aan het onderhoud e.d. De afschaffing van het schoolgeld kan in het bijzonder voor de bevolkingsgroepen met de lagere inkomens een stimulans zijn hun kinderen voortgezet onderwijs te doen volgen, zonder aantasting van hun verantwoordelijkheid in deze. Is het juist, dat iedere staatsburger hieraan bijdraagt? Ook deze vraag meen ik bevestigend te moeten beantwoorden. De ontwikkeling van de staatsburger is een zo groot staatsbelang, waarbij niet alleen de betrokken staatsburger maar de gehele gemeenschap belang heeft. Daarom is financiering van het onderwijs uit de staatskas volkomen gerechtvaardigd.

Het voorstel van schrijver om de wederinvoering van het schoolgeld gepaard te doen gaan met een looncompensatie zullen weinig liberalen onderschrijven. Deze redenering is bovendien weinig rechtlijnig, want in dat geval zullen de ongehuwden en kinderloze echtparen een compensatie ontvangen

voor iets waar zij niet aan mee betalen. Zou men dit willen voorkomen dan kan dit slechts geschieden door grote administratieve rompslomp.

Dat wij thans in een verdeeld en verzuild Nederland leven is volgens de heer Van Dijk te wijten aan het feit, dat de partijen van links de openbare school in 1917 hebben „verpatst” tegen het algemeen kiesrecht. In dit verband is het wel nuttig aan te halen wat prof. Oud hierover schrijft in zijn boek „Honderd jaren”:

„Men kan het wel voor zeker houden, dat noch het onderwijsartikel er zonder het kiesrechtontwerp, noch het kiesrechtontwerp er zonder onderwijsartikel gekomen zou zijn. Maar het is een **verband in hogere zin dan die van koop en verkoop**. Het is het verband, dat de loop der gebeurtenissen heeft gelegd tussen twee problemen, beide jarenlang aan de orde en die zolang zij niet zijn opgelost als een kanker ons politiek bestel blijven aantasten.”

Werd het algemeen kiesrecht verkocht (en niet het denigrerende „verpatst”) tegen de prijs van verdeling en verzuiling?

De prijs van de verdeling zeker niet, want de ongelukkige schoolstrijd, waaraan de liberalen van de vorige eeuw door hun kortzichtigheid veel schuld dragen, verdeelde ons volk en verzwakte de volkskracht. Prof. Oud spreekt dan ook terecht van een kanker in ons staatsbestel.

Verzuiling was er eveneens niet het gevolg van. De historische ontwikkeling heeft helaas in die richting geleid, maar men kan er allerminst de in 1917 getroffen oplossing de schuld van geven.

De schrijver besluit met de opmerking, dat de V.V.D. de antithese rechts-links schijnt te zijn vergeten door felle niets ontziende socialistenhaat. Hij wil blijkbaar de schoolstrijd weer in de politieke arena voeren.

Het verheugt ons, dat op het artikel van de heer G. B. van Dijk, genaamd „Liberale onderwijspolitiek op de helling”, opgenomen in ons maart-nummer, zovele reacties zijn binnengekomen.

Hieruit blijkt niet alleen duidelijk, dat het vraagstuk van het onderwijs intens in onze kringen leeft, er blijkt ook uit, dat onze Driemaster als discussieorgaan in een belangrijke behoefte voorziet.

Wat ons vooral optimistisch heeft gestemd, is het verantwoorde peil, waarop de ingezonden reacties zich bevinden.

Gebrek aan plaatsruimte belet ons helaas alle reacties op te nemen. Doch in ons eerstvolgend nummer, zullen wij de artikelen, die moesten blijven overstaan zeker plaatsen.

Het zou o.m. prettig zijn als de in deze kolommen aan de orde gestelde discussiestof zou kunnen dienen om er in de afdelingen praatavonden over te organiseren.

Het onderwerp is een benadering ook op deze wijze, zeker de moeite ten volle waard.

RED.

De liberalen zullen pal blijven staan voor het openbaar onderwijs door het bepleiten van maatregelen ter verbetering ervan, maatregelen, die door schrijver terloops als „algemeenheden” worden aangemerkt. Met Thorbecke zal men moeten zeggen:

„Geen voorgedij over de leer, noch schooldwang, bij vrijheid van ieder om nevens de openbare, anders geregelde instellingen te vestigen met onderwijzers wier bekwaamheid volgens het gemene recht bewezen zij”. Aanvaardt men dit standpunt dan zal men ook de financiële gelijkstelling te hebben accepteren, daar anders de voorstanders van de

bijzondere school hun belasting betalen, doch niet voor de instandhouding van die bijzondere school, die geheel door henzelf zal moeten worden bekostigd.

Op welke wijze men de antithese in de politieke verhoudingen ziet is in dit verband volkomen irrelevant.

„Voor de openbare school” is een leuze met de inhoud waarvan ik het eens ben, maar als onderwerp van politieke strijd heeft zij afgedaan. De conclusie over de door de heer Van Dijk voorgestelde onderwijspolitiek zal dan ook helaas moeten luiden: **schriel en negatief**.

W. MAGENDANS

Een zaak van primair nationaal belang

De redactie van ons orgaan slaat de spijker op de kop als zij stelt, dat het artikel onder de titel „Liberale onderwijspolitiek nodig op de helling” reacties zal uitlokken, al was het alleen maar, omdat hier een zo belangrijk gebied als het onderwijs het punt van discussie is.

Aangezien ik niet kon vermoeden, dat er in onze kring behoefte bestond aan een zo radicale vernieuwing van de liberale onderwijspolitiek, begon ik de bijdrage van ons medelid uit onderwijsmillieu met genoegen te lezen, mede omdat ik met hem van mening ben, dat onderwijsproblemen speciaal in onze kringen meer aandacht verdienen dan tot nu toe het geval was. Daartoe aangespoord door de noot van de redactie werden de onderstaande kanttekeningen op schrift gesteld als kleine bijdrage tot de discussie, die ongetwijfeld volgen zal.

Tegenover de uitdaging van het Oosten is een voortdurende krachtsinspanning van de gehele westerse wereld nodig en indien het Westen de leiding wil behouden kunnen wij ons niet veroorloven, dat er potentieel intellect door omstandig heden niet tot zijn recht zou komen. Hiertoe is in de eerste plaats nodig een efficient en volledig onderwijsstelsel met de essentie, dat alle capaciteiten de gelegenheid krijgen tot volledige ontplooiing. Dit is een zaak van primair nationaal belang, en ook de bijdrage van het bijzonder onderwijs in deze nationale inspanning is op zijn plaats en waardevol. Aangezien het onderwijs van minstens even groot belang is als bijv. de volksgezondheid of de defensie in de ruimste zin, dient de overheid uit de haar ten dienste staande algemene middelen, te zorgen voor

(zie pag. 6)

Géén vervlakkig

Een dagblad, dat onbelangrijke gebeurtenissen met op effect jagende opschriften in het midden van de belangstelling plaatst, dat met uitvoerige, sentimentele verslagen en interviews met foto's appelleert aan de meest primitieve gevoelens, zulk een dagblad wordt helaas vlotter verkocht dan een goede courant.

Zo'n dagblad is oppervlakkig en nivellerend, dus in zekere mate ontbindend.

Sommige bladen zijn weliswaar minder verderfelijk, maar hun culturele waarde wordt beperkt door concessies aan de gemiddelde smaak, dus aan vervlakkig. Bladen, die min of meer

afhankelijk zijn van politieke of kerkelijke groepering oefenen dagelijks op hun lezers invloed uit in een bepaalde richting

Een courant, behoeft noch eenzijdig, noch oppervlakkig te wezen om onderhoudend te zijn. U kunt een „goed” dagblad kiezen, dat zeer onderhoudend kan zijn en haar maatschappelijke functie van nieuwsvoorziening en voorlichting verricht op hoog niveau, niet neutraal, wel volkomen onafhankelijk en strevende naar de grootst mogelijke objectiviteit.

Een dagblad met onopgesmukte, betrouwbare berichtgeving, instructieve en opbouwende artikelen, die de intellectuele belangstelling opwekken en bevredigen.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

★
Vraagt U de NRC eens
14 dagen op proef.

(vervolg van pag 5)

de financiële basis van het onderwijs.

Elke Nederlander, ook de vrijgezel en het kinderloze ouderpaar, is, direct of indirect gebaat bij dit onderwijs en de grotere mogelijkheden bij voorziening uit de algemene middelen weegt ruimschoots op tegen de aan schoolgeld gekoppelde verantwoordelijkheid der ouders, waarvoor trouwens nog ruimte genoeg is.

Het argument, dat weder invoeren van het schoolgeld en afschaffing van de kinderbijslag het verantwoordelijkheidsbesef van de ouders zou vermeerderen is in dit verband weinig reëel. Licht hier niet meer een taak voor voorlichting, opvoeding en onderwijs? Door zijn afkeer van dit ontbreken van verantwoordelijkheid in de vorm van schoolgeld laat de schrijver zich verleiden tot het door elkaar halen van verschillende zaken, zodat de inderdaad uit liberaal oogpunt aanvechtbare algemene premieheffing voor de kinderbijslag en de weduwen- en wezenvoorziening wordt vergeleken met de zorg van de overheid voor een nationale zaak, het onderwijs.

Waarom „algemeenheden” niet primair verwezenlijkt?

Gaarne maak ik van de door de redactie geboden gelegenheid gebruik te reageren op het betoog van G. B. van Dijk over de liberale onderwijspolitiek. Ik meen zijn verhandeling in twee delen te mogen splitsen: a. een pleidooi vóór het schoolgeld; b. een pleidooi tégen de bijzondere school.

Ik wil niet bestrijden, dat wederinvoering van het schoolgeld het verantwoordelijkheidsgevoel der ouders zal versterken. Ik wil er slechts twee opmerkingen bij maken. Het is wenselijk, dat het schoolgeld naar draagkracht wordt betaald. Verder is het volkomen juist, dat daarnaast allen (dus ook zij, die geen kinderen hebben) aan het onderwijs meebetalen via de belastingen, omdat een bekwaame toekomstige generatie een nationaal belang is, waarvan het nut groter genoemd mag worden dan dat van de defensie.

Zeer pijnlijk ben ik getroffen door het eenzijdig betoog tegen de bijzondere school.

Thorbecke had in zijn ontwerp van de grondwet van 1848 het openbaar onderwijs gewild als aanvulling op het bijzonder onderwijs. De Kamer echter, bevreesd voor bijzondere scholen der roomsen, liet in artikel 194 bepalen: „Het openbaar onderwijs is een voorwerp van aanhoudende zorg der Regering” en: „Er wordt overal in het Rijk van overheidswege voldoende openbaar onderwijs gegeven”. Hierdoor werd het bijzonder onderwijs ten achter gesteld bij het openbaar. Waarom? Uit angst voor het katholicisme en niet uit liberale beginselen! Tijdens de gehele periode van de schoolstrijd beriepen de liberalen zich angstvallig op bovengenoemd artikel.

In 1917 werd de zaak dus opgelost. Van Dijk noemt deze oplossing: „het verkwanselen van de openbare school tegen het algemeen kiesrecht”. Dit laatste was er volgens hem toch wel gekomen uit angst voor de revoluties in Rusland en Duitsland (de opmerking „vgl. 1848” gaat niet op, omdat in 1848 niet de conservatieve Kamer toegaf aan de liberale eisen, uit angst voor een revolutie, maar de Koning, die in één nacht van conservatief liberaal ge-

De liberaal geeft de voorkeur aan algemeen onderwijs en is dus voorstander van het openbaar onderwijs, doch zijn vrijheidsbeginsel zal aan andersdenkenden de mogelijkheid tot gericht onderwijs niet willen onthouden.

Het openbaar onderwijs verdient ten volle onze aandacht terwijl een gedachteswisseling hoe dit te verbeteren valt meer vruchtdragend zal zijn dan die over de door Van Dijk opgeworpen punten.

Het zal duidelijk zijn, dat mijn vreugde, dat het onderwijs in discussie werd gebracht, snel omsloeg in teleurstelling bij het bestuderen van de voorgestelde vernieuwingen. Indien echter de hartekreet van Van Dijk er toe mag bijdragen, dat in onze kring het openbaar onderwijs met de daarmee samenhangende problemen als bijv. de autonomie, de invloed van de ouders, taak bij de opvoeding tot het staatsburgerschap van het openbaar onderwijs etc., onderwerp van gedachtenwisseling en studie blijft, dan is de hieraan bestede aandacht toch nog goed besteed, zodat ik de redactie mag danken voor de geboden gelegenheid tot reactie.

Ir O. BUSSEMAKER

worden was en erbij de onwillige Kamer op aandrang de grondwet te aanvaarden).

Mening van Prof. Oud

Ik ben echter over de oplossing van 1917 dezelfde mening toegedaan als de voorzitter van de V.V.D., prof. mr P. J. Oud, die in zijn boek „Honderd Jaren” (tweede druk, blz 246-247) zegt:

„Mag men hier links verwijten, dat het terwille van het algemeen kiesrecht de openbare school verkocht heeft? Zeer zeker niet. Ook los van het kiesrechtprobleem verdient de oplossing van het onderwijsvraagstuk alle aanbeveling. Veel te lang heeft het de politieke verhoudingen in Nederland beheerst. Niet alleen ten schade van de politiek in het algemeen, ook van het onderwijs zelf. Voor de verbetering van dat onderwijs is reeds sinds jaren de schoolstrijd de grote hindernis. De krachten, die een zo nuttige aanwending ten bate van het onderwijs in het algemeen zouden kunnen vinden, worden in onderlingen strijd verbruikt. Men mag thans hopen, dat het in de toekomst anders zal gaan”.

Verder nog enkele andere opmerkingen.

Ons volk is verzuild, inderdaad. Van

Dijk wijt dit aan de bijzondere (Christelijke)scholen. Dit is een zeer misleidende voorstelling. Immers, de religieuze tegenstellingen, waarop deze verzuiling berust, kunnen door het openbaar onderwijs niet worden weggenomen. Of moet er misschien een staatsgodsdienst komen, net zoals een staatschool? Een staatschool! Ik vind dit een typisch niet-liberale instelling!

Van Dijk legt in het begin van zijn betoog de nadruk op de verantwoordelijkheid van de ouders. Ik wil hier de vrijheid van de ouders (ook een goed liberaal beginsel) beklemtonen. Onder een liberale regering (of liever: een regering, waaraan liberalen deelnemen) zullen de ouders vrij moeten zijn hun kinderen naar een school te sturen, zoals zij zich die wensen, mits deze instelling beantwoordt aan door de regering gestelde eisen van doeltreffendheid, hygiëne, e.d.

Dat de bijzondere school „vermindering der volkskracht, verslapping van het nationaal gevoel” heeft veroorzaakt, is niet te bewijzen. Het is niet meer dan een veronderstelling. Het omgekeerde zou misschien met meer recht geponeerd kunnen worden.

Van Dijk bestrijdt alleen de bijzondere Christelijke scholen. Weet hij niet, dat er ook bijzondere neutrale

scholen bestaan, gesticht en in stand gehouden door een schoolvereniging? Moeten nu ook deze bijzondere scholen verdwijnen? Of verslappen zij het nationaal gevoel niet, omdat er niet gebeden en geen Bijbelonderricht gegeven wordt?

Tenslotte nog dit. Is het niet in strijd met de politieke realiteit, om de anti-these-gedachten op te raken op het moment, dat de V.V.D. en de Christelijke partijen elkaar juist hebben gevonden? Een opleving van de schoolstrijd zou Nederland onregeerbaar maken en dit zou het onderwijs zeker niet ten goede komen.

Ongetwijfeld ben ik nu ook enigszins verplicht de lijnen van een andere liberale onderwijspolitiek aan te geven. Helaas ben ook ik niet in staat boven het peil der algemeenheden uit te komen: Kleinere klassen, betere salariering, meer en betere scholen (met gymnastieklokalen en sportvelden), gelijke kansen voor allen, behoud van de studievrijheid, minder nutteloze en meer nuttige stof op de middelbare scholen, e.d. Maar als deze algemeenheden worden verwezenlijkt zal het Nederlandse onderwijs zijn goede naam kunnen behouden en in wezen liberaal blijven.

Baarn.

J. C. A. DE MEIJ

Weekend-conferentie te Amsterdam op 23 en 24 mei a.s.

Alle J.O.V.D. leden wordt verzocht deze conferentie bij te wonen. De organisatie berust bij het district Noord-Holland in samenwerking met de afdeling Amsterdam.

Programma: ZATERDAG 23 MEI

16.00 u.: Thee in het Victoria Hotel t.o. het Centraal Station.

18.30 u.: Maaltijd in de Amsterdamse Chinezenbuurt.

20.00 u.: Debat in Krasnapolsky tussen de heer J. G. Suurhoff (oud-minister van Sociale Zaken) en Prof. N. E. H. van Esveld (gevraagd).

± 22.30 u.: Bezoek aan enkele bekende amusementsgelegenheden.

ZONDAG 24 MEI

11.00 u.: Er bestaat gelegenheid deel te nemen aan een rondwandeling door de historische binnenstad van Amsterdam.

Voor leden van het district Noord-Holland: districtsvergadering.

13.00 u.: Uitgebreide koffietafel in Krasnapolsky.

14.00-16.00 u.: Bespreking van de concept-resolutie inzake de Sociale Zekerheid.

De kosten van het weekend bedragen f 6.50. Hierbij is inbegrepen: Thee in Victoriahotel, Koffietafel in Krasnapolsky, benevens koffie of thee op zaterdagavond en zondagmiddag. De maaltijd op zaterdagavond komt voor rekening van de deelnemers. De prijzen zijn evenwel zeer bescheiden.

Opgaven gaarne voor 15 mei aan G. J. Randoe, Overtoom 26 I, Amsterdam-W., tel. 020-88740.

Men wordt verzocht te vermelden of men voor de nacht:

- Een hotelkamer wenst door bemiddeling van de organisatiecommissie (s.v.p. prijsklasse vermelden).
- Wenst te worden gehuisvest bij een Amsterdamse geestverwant.
- Zelf voor huisvesting zal zorgen.

Dit weekend komt in de plaats van de in de vorige Driemaster aangekondigde „verrassing van de afdeling Amsterdam”. Bedoelde verrassing zal U in het volgende seizoen alsnog worden bereid.

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

TANDWIEL- EN GIETWERK-SPECIALISTEN

Fabricagerechten voor de BENELUX-gebieden van STOECKICHT planetaire-overbrengingen

METAALBEDRIJF

RADEMAKERS N.V.

ROTTERDAM

KLAZIENAVEEN

De onvoltooide emancipatie van prof. Romme

Wat nu, katholieke V.V.D.-stemmer?

De wijze, waarop prof. Romme in de Volkskrant van 28 maart j.l. onder het hoofd van „Onvoltooide emancipatie”, het feit van de katholieke vvd-stemmen bespreekt en zijn gevolgtrekkingen daaruit maakt, doet mij de schrik om het hart slaan.

Prof. Romme deelt deze stemmen in drie groepen, twee kleine, nl. een groep van katholieken, die vrijwel geen contact met de Kerk meer hebben, en een groep van missionaire figuren, en voorts de derde groep (een overgrote meerderheid volgens prof. Romme), bestaande uit die mensen, gave katholieken binnen de muren der kerk, maar daarbuiten onvoldoende bewust van wat een katholieke levenshouding eist, die kerk en staat, niet alleen formeel, maar ook wezenlijk gescheiden achten.

Prof. Romme zegt verder: „Het zijn de mensen van de onvoltooide emancipatie, van de niet tot volle wasdom gekomen innerlijke katholieke groei. De mensen, aan wie nog moet worden bijgebracht, dat ook op het economische terrein wij, katholieken, iets eigens hebben te zeggen en iets eigens aan ons volk hebben te bieden. De mensen, voor wie nog een deur dicht is naar katholiek optreden. De mensen, die niet alleen geen weet hebben van een pauselijk woord uit een op de goudschaal afgewogen encycliek, „dat Wij het recht en de plicht hebben, om met oppergezag te beslissen in kwesties van sociale en economische aard”, maar aan wie vooral de waarheid van zo'n woord ontgaat en de zegen, die ervoor hen zelf en hun volk in ligt besloten.”

De mensen, wie aan het verstand en in het hart moet worden gebracht, dat het een principieel-katholieke taak is om mee te werken aan een economische maatschappij, die niet draait om het scharnier van de overheidsinvloed of om het scharnier van vrije concurrentie, maar dat een zedelijk gerechtvaardigde en doeltreffend gerichte economie alleen kan draaien om het scharnier van de menselijke solidariteit, als een weerspiegeling van de goddelijke wijsheid.”

Prof. Romme zegt, dat het onredelijk zou zijn deze mensen ernstige verwijten te maken, de huidige generatie leeft immers nog altijd tegen de achtergrond van een onchristelijk kapitalisme. Om dit zedelijk karakter van economie en overheid te verbeteren ligt een gemeenschappelijke taak voor de sociale en de politieke organisaties. „Want het gaat om niet minder dan om de dóórtrekking van het Verlossingswerk tot in het werklevens”. Tot zover de citaten uit zijn artikel.

Bewuste nonchalance

Met een bewuste nonchalance worden het Verlossingswerk van Christus en de paus, de kerk en de kvp door elkaar gebruikt, hetgeen de lezer de indruk moet wekken, alhoewel dit natuurlijk nergens expliciet vermeld staat, dat de paus, de plaatsbekleder van Christus op aarde, en „met oppergezag beslissend in kwesties van sociale en economische aard” in Nederland slechts prof. Romme met zijn kvp als uitvoerder van deze beslissingen vindt. Als slot van het artikel vindt men dan: „want het gaat om de dóórtrekking van het Verlossingswerk in het werklevens”. De lezer wordt geacht hieruit de conclusie te trekken, met dit Verlossingswerk mee te werken door kvp te stemmen en het tegen te werken door op de vvd te stemmen.

Ik aarzel niet om dit laatste, speciaal wanneer het over het Verlossingswerk van Christus gaat, als Christen, ja juist als Christen, die

deze dingen zeer ter harte gaan, ten scherpste te veroordelen als een m.i. onchristelijke gedachtengang. Het verlossend werk van onze Heer Jezus Christus is altijd oneindig veel ruimer dan wij in onze beperkte visie kunnen beseffen en Zijn Verlossingswerk gaat zeker elk menselijke uitleg hiervan (ook die der kvp) te boven.

Het Hervormde Herderlijke Schrijven van 1955 zegt in dit verband: „Een dergelijke kortsluitende vereenzelviging van de gehoorzaamheid aan Christus met een bepaalde politieke houding dringt zich telkens weer op, wanneer Christenen bezig zijn met het concrete gebod in de politiek en hun gedrag een uitvloeisel van hun belijden weten. Toch moeten wij deze begrijpelijke vereenzelviging evenzeer zonde noemen, als wanneer men zijn politieke keuze van zijn geloofsinzicht losmaakt. Men staat zo zijn geloofsgenoten en vooral de anderen in de weg om de eigen aard van het christen-zijn te verstaan en men scheidt onnodige ergernissen, die het uitzicht op de echte ergernis en de bevrijding van het evangelie wegnemen. Zou een partij in dit tijdsgewricht de keuze te harer gunste willen voorstellen als in uitsluitende zin de keuze voor God en Christus, dan zou deze voorstelling door de Kerk moeten worden gebrandmerkt als een ijdel gebruik van des Heren Namen in de zin van het derde gebod.” Ik behoef hieraan niet veel toe te voegen.

Het is duidelijk, dat voor ieder bewust Christen, of hij nu reformato- risch dan wel rooms-katholiek is, belijdenis en leven niet te scheiden zijn, m.a.w. zijn geloof heeft natuurlijk consequenties op het terrein van de wereld. Zou dit niet het geval zijn, dan houdt hij op Christen te zijn. Onze Heer Jezus Christus heeft ons een niet mis te verstane uitspraak meegegeven (Matth. 22:34-40). Niet alleen binnen de kerkmuren moet men Christen zijn, maar ook en juist daarbuiten. Van de katholieke vvd-stemmers wordt nu gezegd, dat zij hier niet naar handelen in politicis. Om dit te benadrukken wordt het bekende, zeer onjuiste en niet waarheidsgetrouwe beeld gegeven (ik neem tenminste aan, dat prof. Romme zelf ook niet in deze simplificatie gelooft) van de keuze tussen pvda, vvd en kvp als tussen de resp. scharnieren van overheidsinvloed, vrije concurrentie en menselijke solidariteit. Elke Christen in elke partij zal het gaan om de menselijke solidariteit in het licht van Gods genade. Dit te betwijfelen of te kleineren lijkt mij wederom onchristelijk. Daarbij worden dan de katholieke vvd-stemmers afgeschilderd als de arme drommels, die het nog allemaal niet zo goed doorhebben, wat een katholieke levenshouding is, hetgeen prof. Romme siert met de mooie naam: onvoltooide emancipatie. Nu betekent volgens Koenen emancipatie:

bevrijding van een of ander gezag. Prof. Romme schijnt onder emancipatie echter te verstaan juist het zich onderwerpen aan een gezag. In zijn Volkskrantartikel mengt hij verschillende soorten gezag (van Christus, de Paus, de Kerk en de politieke organisatie) door elkaar. De „nog niet tot volle wasdom gekomen innerlijke katholieke groei” uit zich nl. in het liberaal stemmen. Onvoltooide emancipatie is aldus het gezag van de kvp nog niet voldoende erkennen. Ik kan niet anders concluderen, dan dat ik het een onwaarsachtige voorstelling van zaken vindt, eigen trouwe volgelingen geëmancipeerd te noemen, en diegenen, die zich een eigen mening hebben gevormd en deze politieke leiding niet volgen, nog onvolwassen te verklaren. De zaak wordt hier toch volledig op zijn kop gezet.

De Nijmeegse hoogleraar Rogier heeft juist de volgzzaamheid een verschijnsel van geestelijke onvolwassenheid genoemd. Ik kan me voorstellen, dat het prof. Romme gunstiger uitkomt zijn eigen emancipatietheorie er op na te houden. Ik vrees echter voor hem, dat, des te meer de werkelijke emancipatie doordringt, niemand meer in deze theorie zal geloven.

Het moet hem toch ook wel zijn opgevallen, dat juist onder de katholieke intellectuelen en jongeren (prof. Oud moet hem eens verhalen over zijn ontvangst bij de Nijmeegse studenten) de liberale stemmers zijn te vinden. Het wordt eens tijd, dat men in katholieke kring zijn eigen mondigheid eens erkende, in plaats van die steeds weg te drukken in de volgzzaamheid. Dit lijkt mij meer te stroken met het begrip emancipatie.

Ik kan mij tenslotte niet aan de indruk onttrekken, dat de anders zo uitgebalanceerde voorzichtigheid in prof. Romme's artikelen, waarschijnlijk door de drukke informatie-besognes, ditmaal moeilijk te ontdekken is. De gedachtengang is bepaald geweest door het politieke doel, waarbij het gezag van grootheden van veel hoger orde tot middel heeft moeten dienen, hetgeen mij zeer verontrust heeft.

Ieder mens, die tracht om zijn eigen activiteiten (zo in dit geval de politieke) te rechtvaardigen, raakt verstrikt in zijn eigen gedachten-gangen. Een bevrijding hiervan is iets, wat men, oud of jong, altijd zal moeten nastreven. De emancipatie is dus blijkbaar nooit voltooid.

Delft. FRITS WAGENMAKER

EEN OPEN BRIEF,
Ofwel een getuigenis van onkunde en wanbegrip.

Het zal velen in de roes der verkiezingsstrijd wellicht zijn ontgaan, dat 32 kunstenaars zich vlak voor de verkiezingen via het ANP tot het Nederlandse Volk hebben gericht met een „Open brief”.

Deze brief, die helaas te lang is om hier in zijn geheel weer te geven, bevat een aantal opmerkingen waarvan het toch bepaald interessant is kennis te nemen. Na bijna alle partijen een veeg uit de pan gegeven te hebben en uitdrukkelijk verklaard te hebben, communisme en fascisme af te wijzen, schrijven de ondertekenaars: „De politieke partijen ontstaan uit de grote maatschappelijke tegenstellingen van de 18e en 19e eeuw. In deze helft van de 20e eeuw zijn de tegenstellingen hier uitgewoed. De idealen der partijen zijn schimmen geworden, spokend in de hoofden, die door het verleden worden gekweld. De verkiezingen, hoe zij ook uitvallen, zullen niets veranderen. Nederland wordt niet geregeerd, maar geadministreerd en er is geen keuze tussen „linkse” en „rechtse” administratie”.

En zij besluiten: „Wat de ondertekenaars betreft: alle belangstelling, die zij de politieke partijen onthouden, richten zij op hun tijd en werkelijkheid”.

Het is een raadsel hoe betrekkelijk ontwikkelde lieden tot een dergelijke getuigenis kunnen komen. In een poging de onmacht van ons politieke systeem aan te tonen, geven zij een getuigenis van eigen onkunde t.a.v. de democratie en haar problemen. Erger nog, zij trachten het Nederlandse volk te suggereren, dat politieke idealen niet meer bestaan en zo zij bestaan mochten hebben, te herleiden zijn tot maatschappelijke tegenstellingen.

Zonder het zelf te merken paren zij nihilisme aan historisch materialisme, maar verklaren zonder blozen daarna besliste voorstanders te zijn van de parlementaire democratie. Indien niet zulke vooraanstaande artisten de ondertekenaars van dit negatieve en ondemocratische geschrift waren zou men het voor een „artistieke flop” kunnen houden. Thans zou ik een ieder en met name het hoofdbestuur en de plaatselijke besturen willen uitnodigen deze mensen voor te lichten en uit te nodigen op discussie-avonden opdat zij niet in de toekomst verrast zullen worden door een politiek systeem, dat met noodzakelijkheid uit de door hen verkondigde stellingen moet voortvloeien.

Want dan zouden zij niet meer dergelijke brieven mogen schrijven en dat zou voor hen jammer zijn.

J. S.

Zo gezond en... zo héél erg lekker!

DROSTE
verpleegster
cacao
altijd welkom!

vraag Droste cacao „met de verpleegster!” in cartons en bussen 1/10 - 1/4 - 1/2 en 1 kg.

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

Afdelingsnieuws

GRONINGEN

Samenwerking

Het bestuur van de afdeling Groningen hield een contactavond voor de besturen van de omliggende afdelingen. Het doel van deze avond was eens nader kennis te maken met elkaar en enige problemen te bespreken, die in die afdelingen voorkomen. Het belangrijkste probleem bleek het vaststellen van de data voor afdelingsactiviteiten. Het bleek in de praktijk, dat er te weinig onderling overleg wordt gepleegd, zodat men elkaar wel eens in de wielen rijdt.

Dit kan echter voorkomen worden door tijdig convocaties te zenden naar het district Noord. Indien een afdeling iets organiseert, waarbij het wenselijk is veel mensen van buiten de afdeling aan te trekken, is het zaak om overleg te plegen met het district alvorens men voorbereidingen treft.

Het was een avond, die, gezien de resultaten, voor navolging door andere afdelingen is aan te bevelen.

MEPPEL

Propaganda-avond en ledenwinst

Door de J.O.V.D. afd. Meppel werd een propaganda-feestavond gehouden, waarvoor grote belangstelling bestond.

De voorzitter, de heer W. Dekker, deelde mede, dat de spreker, drs Korthals, wegens ziekte was verhinderd. Hartelijk welkom werden geheten dhr Louwes, de afgevaardigden van vele V.V.D. afdelingen en van talrijke J.O.V.D. afdelingen, benevens enkele h.b.-leden.

De heer Louwes, die de spreekbeurt van de heer Korthals waarvan, sprak over de betekenis van de verkiezingen en constateerde twee grote tegenstellingen in het politieke leven n.l. een liberale en een socialistische gedachte. Hij besprak de lange geschiedenis van het liberalisme en was van mening, dat in wezen het liberale beginsel met de mens is verweven. Geestelijke vrijheid en maatschappelijke zelfverantwoordelijkheid zijn van groot belang. Ons wordt altijd aangewre-

ven "Uw vrijheid leidt tot enkele rijken en vele armen". Wij hebben echter eerbied voor iedere wereldbeschouwing, aldus spreker.

De mens moet in dit leven gelegenheid vinden trouw te zijn aan het beste dat in hem is. Verder staat het liberalisme sympathiek tegenover de godsdienst.

Vervolgens behandelde spreker het socialisme. Niet het individu, maar de gemeenschap wordt bij het socialisme op de voorgrond geplaatst. Indien wij een socialistische maatschappij zouden zien verwezenlijkt, dan zou de geestelijke en politieke vrijheid in het gedrang komen.

Na de pauze kreeg spreker een groot aantal vragen te beantwoorden. De voorzitter dankte de heer Louwes voor zijn betoog en overhandigde hem een boek. Een gezellig bal met muziek van het orkest Martin Vijver uit Leeuwarden sloot deze avond.

Zeer verheugd zijn wij over het feit, dat wij op deze avond al 10 nieuwe leden konden inschrijven.

DISTRICT NOORD

Allerlei initiatieven

De propaganda-commissie van het district Noord organiseerde een kaderbijeenkomst voor afdelingsbestuursleden en belangstellenden. Drs Toxopeus uit Groningen behandelde hierbij vergadertechniek.

Hij zette uiteen op welke wijze men in het organisatieleven zijn koers dient te bepalen. Via soorten verenigingen en vergaderingen kwam spreker op de capaciteiten en taken van de functionarissen van een bestuur. Dit is een onderwerp, dat veel meer belangstelling verdient dan het in de meeste afdelingen heeft.

Verder wordt er in het Noordelijk District hard gewerkt aan de totstandkoming van de J.O.V.D.-bibliotheek. De voor dit doel ingestelde commissie zal binnenkort overgaan tot de aanschaf van diverse boeken en tijdschriften. Het reglement voor de bibliotheek is reeds aan de afdelingen van het District Noord toegezonden.

De propaganda-commissie van dit district heeft in samenwerking met het districtsbestuur een enquête sa-

mengesteld voor de afdelingen. Het resultaat van deze enquête zal een goed overzicht geven van de aard en gesteldheid van de afdelingen in het Noorden en zal er ongetwijfeld toe bijdragen om te komen tot begrip en eventueel tot een oplossing voor plaatselijke of regionale problemen.

VLAARDINGEN—SCHIEDAM

Propaganda in de politiek

G. Dorsman, vice-voorzitter van de J.O.V.D. hield hier een inleiding over propaganda. Hij zei, dat voorlichting en propaganda een prooi zijn geworden van deskundigen, die met gebruikmaking van psychologische wetmatigheden de brede massa beïnvloeden. Hij duidde op het gevaar, dat hierin schuilt en illustreerde dit met enige voorbeelden uit de jongste verkiezingsstrijd. Het gevaar is des te groter, aldus spreker, daar hij, tot wie de propaganda is gericht gewoonlijk weinig kritisch is.

Aan het einde van de avond voerde spreker nog een pleidooi voor eerlijkheid in de politieke propaganda. Politiek dient er immers op gericht te zijn, dat de democratie goed functioneert!

Na de pauze werden nog talrijke vragen door de spreker op zeer bevredigende wijze beantwoord.

VLAARDINGEN-SCHIEDAM II

Religie en politiek

Ds J. B. Schouwink uit Schiedam probeerde nader te bepalen waar religie en politiek elkaar raken. De sociale aspecten van het politieke streven hadden hierbij zijn speciale belangstelling. Naar zijn mening kon politiek zeer in het algemeen gedefinieerd worden als het streven om een zo groot mogelijk aantal mensen gelukkig met elkaar samen te doen leven.

Vanuit dit standpunt bezien betekent alle arbeid voor zichzelf dode arbeid. Het modern liberalisme stelt, dat een overmatig winststreven moreel te veroordelen is.

De politiek is er om voor de verdeling van de aardse rijkdommen zorg te dragen. Doel is een maatschappij met gelijke kansen en niet met gelijke mensen, aldus spreker. Het open karakter, dat het liberalisme kenmerkt, had vervolgens de belangstelling. Deze vrijheid meende de spreker, biedt aan de christenen de kans om door het liberalisme haar sociale idealen te verwezelijken.

VOORNE EN PUTTEN

Politiek commentaar

In Heenvliet sprak onze landelijke secretaris H. Dubbeldam over het verloop van het parlementaire gebeuren voor en na de verkiezingen. Hij behandelde de politieke oorzaken van de Kamerontbinding en de gevolgen, hetgeen aan de zaal vragen

ontlokte, die na de pauze behandeld werden in een open discussie.

De afdeling Voorne en Putten, die nog geen jaar bestaat en iedere afdelingsavond nieuwe leden boekt, heeft haar leden weer eens vergast op een gezellige avond die zeker zal hebben bijgedragen tot het bereiken van het doel, dat de J.O.V.D. voor ogen heeft.

ZUID VELUWE

Geestelijke achtergronden van het liberalisme

Op 24 maart sprak dr E. Nordlohne voor onze afdeling over de geestelijke achtergronden van het liberalisme. Spr. schetste de maatschappelijke ontwikkeling in de middeleeuwen en wees in dit verband op opbloeiende handel wat leidde tot een bevordering van het individualisme dat voor de ontwikkeling van de liberale gedachte van groot belang is.

Ook op de invloed van de reformatie, juist door het breken met de tradities werd de aandacht gevestigd.

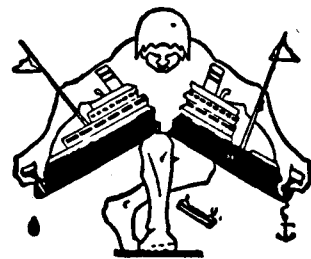
Spr. wees verder op de invloed van het klimaat op de ontwikkeling van het liberalisme. In het tropische klimaat is de maatschappelijke structuur geheel anders dan bijv. in het gematigd klimaat. Het gezinsleven speelt er lang niet zo'n belangrijke rol als in ons klimaat.

De maatschappelijke structuur in het tropische klimaat zal de ontwikkeling van het liberalisme afremmen.

Na dit boeiende betoog beantwoordde spreker na de pauze nog diverse vragen.

Frank Rijdsijk's Industriele On- dernemingen n.v.

Hendrik-Ido-Ambacht
Tel. H.-L.-Ambacht 245
Rotterdam 117615

SCHEEPSSLOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

Sebronkel en
ZIG ZAG
vindt u niet in
ALGEMEEN HANDELSBLAD

N.V. BETONDAK

Fabrieken Arkel - kantoor Gorinchem

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Delft”

TWEE TORENS

Telefoon 25242 - Delft

C.V. OLIEFABRIEKEN „DE TOEKOMST” WORMERVEER

Veevoeders,
Technische oliën
„Smaragd” Slaolie

Maak het thuis
gezellig!

Wij Hollanders kunnen niet buiten huiselijke gezelligheid.
Wij zijn daar ware meesters in.
'n Prettige kring... 'n sfeer van hartelijkheid
... iets lekkers te eten en te drinken...
des voorliefde op z'n tijd: een dampende kop ver-
rukkelijke, geurige Wessanen-cacao!
'n Tractatie, die niemand afstaat.

Schenk WESSANEN-CACAO... stijd even heerlijk!

Maak 't gezellig: Maak vaak 'n kop

Wessanen-Cacao

FRIESCH-GRONINGSCHЕ HYPOTHEEKBANK N.V.

EN AANGESLOTEN BANKEN

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

Gelden beschikbaar

De Directie: Mr. M. J. BOS Mr. J. W. LKENS
Mr. F. C. KLEYN Mr. J. DE WILDE

REDERS - CARGADOORS

EXPEDITEURS

AGENTEN VAN GEREDELDE LIJNEN

P. A. van ES & Co. N.V.

ROTTERDAM — AMSTERDAM
GRONINGEN — HAMBURG

Fa. W. VAN 'T HART & ZONEN

TELEFOON 39416-33267-50699-32280

- Classificeren en volledig onderhoud van schepen.
- Reinigen van alle typen stoomketels
- Vervanging dek- en machinekamerpersoneel
- Onderhoudswerkzaamheden van constructiebouw.
- Zandstralen van alle voorkomende werkzaamheden.
- Mastiekwerkzaamheden.

DRIJVENDE LUCHT-, LICHT- EN ZANDSTRAAL-INSTALLATIES
HUDSONSTRAAT 37-39 — ROTTERDAM - W.

N.V.

W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK

Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam

COMPRESSORS voor alle gassen en iedere druk.
INSTALLATIES voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

TRIPLEX & BOARDHANDEL

D. BRAND

„Picus”-Betontriplex — Meubelplaten — Deuren

Spangesekade 115 — ROTTERDAM

Tel. 01800 30231-51995

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

Installatie- en constructiebedrijf „Incoro”

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

De fineerimport

K. MAG-LEAN Jr.

Jacob Catsstraat 113-115, Rotterdam, Tel. 0.1800-40735-88508

TEAK - FINEER

TELEVISIE - RADIO

WILLEM DE JONG

voorheen PASSAGE

Specialisten sinds 1906
GRAMO
TAPE-RECORDERS

Korte Hoogstraat 16
ROTTERDAM
Telefoon 117640 (3 lijnen)
Tussen Gerzon en V. & D.

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

The Rotterdam Exterminating Cy. and Ships-Maintenance Service

TELEFOON 30958 - GIRO 478901 - POSTBUS 950

Storework

Owner: B. F. Muurlink

Schoonmaak en onderhoudswerk - Gouvernestraat 7 - Rotterdam

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek DE METEOR

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Cellophane
GED. MERK
Plastics

Inlichtingen en
monsters
op aanvraag

SIDAC N.V. - UTRECHT

★ Westerdijk 16 — Telefoon 13992-13993

Captain A. de Jonge

Gecontroleerde Particuliere
Dag- en Nacht-Bewakingsdienst

Bewaking van Schepen,
Kaden, Loodsen, Wagons
en opgeslagen goederen
Vakkundig en Technisch
personeel voor verhalen
van schepen, openen en
schoonmaken van ruimen,
binnen- en buitenboord
verven, ketel en tank
reinigen, aflos donkey-
man, matrozen, koks, enz.

8 b van Vollenhovenstraat,
Rotterdam
Tel. dag en nacht 123578, 126173
en 116539

LIBERTAS

twee maandelijks
orgaan van de

**NEDERLANDSE
LIBERALE
STUDENTEN**

*Vraagt
proefnummer!*

Adm. Churchillaan 224
Amsterdam-Z.

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S
SCHEEPSWERVEN N.V.
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

*Serien in
elk serien!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.
BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ N.V.

VERPLEGING èn ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT,
WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN
SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het
Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten
Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

Steunt het werk dezer stichting, die financiële
hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT

Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

11e Jaargang No. 5

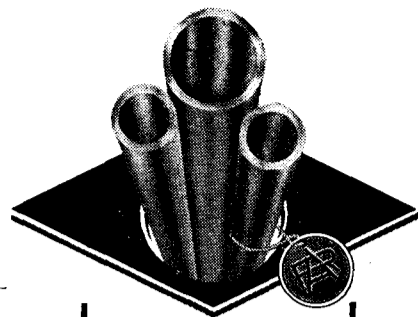
mei 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

KABINET ZONDER SOCIALISTEN

Nederland heeft een nieuw kabinet. Panklaar heeft prof. De Quay het uit handen van de minister van staat, prof. Beel ontvangen.

Bij de formatie, die ruim twee maanden heeft geduurd, vallen twee dingen op. In de eerste plaats werd voor het eerst sinds 1945 ernstig geprobeerd tot een regering zonder socialisten te komen; in de tweede plaats was het opvallend hoeveel kandidaat-ministers voor de eer bedankten.

Dit laatste is niet direct een nieuw verschijnsel. Bij de formatie van 1952 hebben bijvoorbeeld ook eerst zes KVP-kandidaten geweigerd voor de post van Buitenlandse Zaken alvorens de heer Luns bereid werd gevonden.

Dit is toen echter niet publiek gemaakt. De grootste fout van prof. De Quay is geweest, dat hij te veel aan de parlementaire redacteurs van de kranten bekend maakte.

* * *

Tussen de formateur en de pers was een gentleman-agreement gesloten, dat de formateur alles aan de pers zal meedelen, wat de journalisten toch te weten zouden zijn gekomen als zij de formateur gevolgd hadden.

Voor de oorlog was het gewoonte, dat een horde journalisten achter de formateur aanliepen, waar hij ook ging. Het is zelfs gebeurd, dat een journalist zich in de badkamer van een formateur had verstopt in de hoop nieuws te horen uit het gezang van de formateur bij het scheren! Het gentleman-agreement tussen de formateurs en de pers heeft het voor beide partijen wat rustiger gemaakt.

Formateur De Quay heeft dit agreement wel erg gunstig voor de pers uitgelegd, daar hij zelfs de telefoongesprekken, die hij had gevoerd aan de pers bekend maakte. Deze informatie had hij beslist niet behoeven te geven, daar telefoongesprekken nu eenmaal nooit te achterhalen zijn.

Op deze informatie van formateur De Quay zijn wij wat uitvoerig ingegaan, omdat enerzijds door zijn optreden zijn informatie is mislukt, anderzijds prof. De Quay het voor volgende formateurs wel moeilijk heeft gemaakt minder inlichtingen aan de pers te verstrekken.

* * *

Was het in 1913 een novum, dat gepoogd werd socialisten in de regering te krijgen, in 1959 is het een nieuwigheid in de na-oorlogse politiek, dat er een kabinet is gevormd zonder socialisten. Wij geloven, dat het reëel is geweest, dat er niet te veel tijd is verspild om toch tot

een socialistische medewerking te komen. In de eerste plaats hebben de socialisten in december van het vorig jaar door het forceren van de crisis duidelijk gemaakt, dat zij liever heil zoeken in de oppositie. In de tweede plaats heeft het Nederlandse volk zich bij de verkiezingen, gezien de grote winst van de VVD, uitgesproken voor een niet-socialistisch beleid.

Dat een verzetten van de bakens met name voor de KVP moeilijk was, zal een ieder wel kunnen begrijpen. Voor een partij, die zoveel jaren met de socialisten heeft samengewerkt, en verder een liever met de PvdA samenwerkende KAB naast zich weet, is het moeilijk van koers te veranderen.

Toch ook de KVP-leiding zal wel hebben ingezien dat, gezien de eisen van de PvdA, een regering met socialisten tot de onmogelijkheden moest worden gerekend.

* * *

De katholieke (in)formateurs hebben gedurende de gehele formatie getracht mensen uit de vakbeweging in de regering te krijgen. We hebben dit een bedenkelijk verschijnsel gevonden. Het is bekend, dat de Nederlandse vakverenigingen zeer sterke pressure-groups vormen in de Nederlandse politiek. Een sterke binding met het kabinet zou toch te veel van het goede zijn geweest.

Prof. De Quay dacht — en misschien is het wel zo — sterker te staan, als hij een regering met een figuur uit de KAB en CNV zou kunnen vormen.

Dat het uiteindelijk niet gelukt is berouwt ons niet. Een regering, die een goede sociale politiek voert, kan toch wel sterk staan tegenover de vakbeweging, ook zonder vertegenwoordigers uit deze kringen in het kabinet.

* * *

In de socialistische pers noemt men het kabinet conservatief. Hier heeft weinig over gezegd te worden. Alles wat niet-socialistisch is, is conservatief. In de christelijke pers tracht het kabinet-De Quay ook reeds een etiketje te geven. In christelijke kringen kan men herhaaldelijk vernemen, dat het kabinet een christelijk-sociaal stempel draagt.

Tegen deze betiteling moeten wij als liberalen toch wel ernstige bezwaren uiten. Zover wij weten zitten er altijd nog drie liberalen in het kabinet. Net zo onjuist als het zou zijn te spreken van een liberaal kabinet, zo onjuist is het christelijk te noemen.

Wij zouden maar liever aan het einde van de zittingsduur van deze regering bekijken wat voor een naam het moet hebben.

Dat stempel is niet zo belangrijk. Alle partijen, die in het kabinet vertegenwoordigd zijn, zullen echter moeten begrijpen, dat slechts door een eendrachtige samenwerking, een goede politiek van een regering te verwachten is.

De christelijke partijen zullen ook loyaal met de VVD-vertegenwoordigers in de regering moeten samenwerken. Als men dit wil moet men niet met christelijke etikettes gaan werken.

* * *

Er wordt veel van dit kabinet verwacht. Het zal moeten kunnen bewijzen, dat een politiek met wat meer vrijheid voor Nederland gunstiger is, dan een dirigistische politiek. Het zal sterk moeten staan tegenover een felle socialistische oppositie. Wat dit betreft is het jammer, dat prof. De Quay over zo weinig

Het gaat goed met onze ledenwerfactie. De jonge afdeling 't Gooi werd topscorer met 34 nieuwe leden. Meppel won er 13 en Dwingelo en Rijswijk 6.

Afdelingsbesturen, neem er een voorbeeld aan. Ons 2e lustrumcongres moet een ledenwinst te zien geven als nooit te voren. Daarom allen aan de slag.

parlementaire ervaring beschikt. Wellicht kan hij dit gemis compenseren door de grote populariteit, die hij nu reeds bij het Nederlandse volk heeft.

Deze innemende figuur is door zijn tv-optreden — zie hier weer de geweldige mogelijkheden van dit nieuwe medium — in een paar weken populair geworden.

Drie vooraanstaande liberalen hebben zitting in het nieuwe kabinet. Ons JOVD-ere-lid, drs H. A. Korthals, Mr E. H. Toxopeus en de heer S. J. van den Bergh. Wij willen van onze kant hen hartelijk gelukwensen met hun benoemingen.

Veel zal van hun werkkraft en talenten geveerd worden. Wij hopen van ganser harte, dat mede door hun beleid, deze regering het Nederlandse volk tot meer voorspoed zal kunnen brengen.

F. A. HOOGENDIJK

APOLLO PAVILJOEN

APOLLOLAAN 2 — AMSTERDAM — TELEF. 712410

*Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal” voor partijen uniek
Têrras: een dorado aan het water*

Op bezoek bij de Deutsche Jungdemokraten

Als symbool van het oprukkend Amerikanisme diende een cola-flesje als voorzittershamer

Belangrijke problemen voor het liberalisme aan de zonegrens

Drie J.O.V.D'ers, te weten Hans Dubbeldam, Joop Schuyff (namens de W.F.L.R.Y.) en ondergetekende, woonden op 25 en 26 april een grote bijeenkomst in Helmstedt bij van de „Deutsche Jungdemokraten”. Ruim 250 gedelegeerden van de verschillende „Landesverbände” en gasten uit 7 landen waren naar deze plaats aan de zonegrens gekomen. Met opzet had men dit stadje gekozen, om op deze wijze weer eens een demonstratie te geven van de wil tot hereniging met Oost-Duitsland. Men doet op zo'n vergadering als buitenlander — en vooral als Nederlander met veel zeer duidelijke herinneringen — merkwaardige ervaringen op. Doch de merkwaardigste sensatie was daarbuiten, nog geen tweehonderd meter achter het spreekgestoelte, de prikkeldraadversperring te weten, de scheiding tussen vrijheid en onvrijheid, het begin van een andere wereld

Bijzonder nuttig was het een min of meer officieel contact te leggen. Het werd ook zeer op prijs gesteld, dat zoveel buitenlanders naar Helmstedt gekomen waren en dit uitte zich in een voorkomendheid, die moeilijk te overtreffen viel. Een enigermate volledig verslag van deze dagen, van vele gesprekken en vele redevoeringen, zou zoveel ruimte vergen, dat het de hoofdredacteur van dit blad zelfs in een periode van de ergste kopynood te bar zou worden. Wij moeten dus volstaan met wat ons al schrijven als typerend weer in de gedachten komt, indachtig het gezegde, dat journalistiek nu eenmaal gedoemd is tot oppervlakkigheid. Een verslag dat des te moeilijker is, omdat het dagen waren van tegenstrijdigheden.

's Morgens om 5 uur bij aankomst van de trein uit Nederland stond bij het station een taxi op de gasten te wachten. Men kijkt elkaar aan en zegt: „typisch Duitse organisatie”. Om dezelfde dag als eerste tegenstrijdigheid te constateren, dat geen enkel programmapunt op tijd begint en men zich dientengevolge in de J.O.V.D. waant. De vergaderzaal. Microfoons, bandrecorder, stemkaarten, dossiers, gedrukte kaarten met de namen van de delegaties, enfin, „gründlich”.

De vergadering begint en als symbool van het oprukkend Amerikanisme dient een flesje coca-cola als voorzittershamer. Een hartverwarmende kritiek op de onvrijheid, communisme en nationaal-socialisme, maar ook een barkeeper, die midden onder een gesprek over politiek onder zijn bar duikt en een exemplaar van „Mein Kampf” opdiept. „De grondgedachte was goed, maar de uitvoering deugde niet”, zegt hij.....

Toevalligheden? Onbelangrijk? Uiteraard, maar in alle toevalligheid overeenstemmend met een diepere lijn. Het Duitse liberalisme is nooit erg hecht gefundeerd geweest. Een vrijere geesthouding gedijt niet in een volk, dat macht een bewonderenswaardig goed vindt, dat eerder formeel dan praktisch is en om met Goethe te spreken individueel zo schitterend maar als geheel zo miserabel is.

Bijna al deze jongeren, merendeels nog enkele jaren in de Hitlerjugend opgevoed, zien de fouten, die in het verleden gemaakt werden, zien ook de typische eigenaardigheden van de Duitse geest en streven er naar het nog erg tere stekje van hun democratie gaaf te houden. Het woord vrijheid is niet van de lucht. De vergadering, de meningsvorming, het gaat allemaal zo super-democratisch, haast nog democratischer dan bij ons. En toch heeft men steeds een gevoel, dat de hele gang van zaken regelrecht uit het overigens fictieve Leerboek der Democratie (in 3 delen) komt en meer verwonderd aanvaard dan werkelijk doorleefd en tot tweede natuur geworden is.

Jaar van beslissing

Een hoogtepunt van het Bundesjugendtreffen was een rede van dr Mende, de fractievoorzitter in de Bundestag. Hij beschouwde 1959 als het jaar van de beslissing; wordt het probleem van de Duitse hereniging dit jaar niet opgelost, dan zal het voorgoed in de archieven van de grote mogendheden verdwijnen. Hij noemde de liberale jongerenorganisatie de groep van hen, die in de toekomst de leiding zullen hebben en nu in de partij voortdurend „de geestelijke onrust” vormen. Dr Mende drong aan op politiek idea-

Op vele plaatsen van Helmstedt werd met spandoeken de aandacht op de vergadering gevestigd.

lisme. Politiek is van een hobby voor de rijken tot een beroep geworden, maar het dienen moet meer aanspreken dan het verdienen. Op een vraag of de F.D.P. bereid was in een nieuwe regering zitting te nemen, vroeg hij van de liberale fractie niet te vergen, dat zij voor een paar ministersposten de onafhankelijkheid van de partij op zou geven.

Zaterdagmiddag werd een tocht langs de zonegrens gemaakt; mede om incidenten te voorkomen, onder geleide van enige leden van de Westduitse grenspolitie. Op vele plaatsen werd gestopt voor een blik op Oostduits gebied. Overal kon men de wachttorens in het landschap zien verrijzen, overal zag men aan de andere zijde van het prikkeldraad de tien meter brede, regelmatig met de ploeg bewerkte controlestrook.

Daarachter ligt een 500 meter brede bewakingszone, vervolgens een afgesloten zone van 5 kilometer. Sedert 14 jaar loopt deze strook nu door Duitsland, 1381 kilometer lang.... Op één punt zagen wij een paar leden van de Oostduitse volkspolitie langs de geploegde strook lopen, spreken met Westduitsers is verboden en met afgewend gezicht gingen zij voorbij, een politiehond aan de lijn houdend.

Liberalisme

en communisme

Na deze tocht hield voorzitter Gerhard Daub in het dorps huis van Offleben een rede over de grondgedachten voor een liberale politiek. Hierbij stelde hij het beeld van de autonome mens tegenover het mensbeeld van de socialistische en christelijke partij. Het grote alternatief in de strijd tussen oost en west is niet welvaart en gebrek, doch vrijheid en onvrijheid. Hij was van mening, dat alleen de stabiliteit van de liberale krachten een tegenwicht tegen de communistische bekoring kan bieden en bestempelde het socialisme als een zakgelddemocratie, die in feite nooit principieel strijdbaar tegenover het communisme zou kunnen staan.

De gedachtenwisseling, die hierop volgde was bijzonder fris van de lever; Daub noch F.D.P. werden op

teerhartige wijze gespaard en een van de voorzichtigste opmerkingen was, dat de geachte voorzitter er in geslaagd was door het opsommen van algemeenheden aperte onjuistheden te vermijden. De grondlijn van de gedachtenwisseling was echter, dat de F.D.P. door het voeren van een opportunistische politiek er nooit in was geslaagd het liberalisme op deze tijd te betrekken.

Vergadering in vogelvlucht

De tweede dag was de dag van de eigenlijke vergadering: bestuursverkiezing, financiën, jaarverslagen, resoluties. Zowel het jaarverslag over de door het bestuur van de Jungdemokraten gevoerde politiek als het verslag over de organisatorische werkzaamheden gaven geen aanleiding tot veel commentaar.

Bij de financiën werd o.m. even stilgestaan bij het bedrag van 4000 mark voor autokosten, een sommetje waar vele van onze brave penningmeesters jaren lang de hele huishouding moesten bestieren.... Een ander verschil met onze J.O.V.D. bleek ook, dat — behalve de beschikking over een auto — de meeste Duitse landelijke groepen de beschikking hebben over gehonoreerde krachten.

De discussies over de resoluties waren kort en kernachtig. Aangenomen werden de volgende voorstellen. Geëist werd het volledig terugtrekken van Hallstein en Blankenhorn, in het belang van het aanzien, dat de Bondsrepubliek in het buitenland heeft. Voorts de vervanging van het symbool der Jungdemokraten (de E van Europa met daarin een adelaar) door de F.D.P.-adelaar met daarin „DJD”. Voorzitter Daub haastte zich hierbij op te merken — misschien omdat een van ons in een toespraak tot het congres de hoop had uitgesproken, dat het probleem der hereniging niet zou leiden tot een afstand nemen van Europa —, dat de buitenlandse gasten dit moesten zien als het in ere herstellen van een oud symbool van voor de Hitler-tijd en niet als een onheus gebaar tegenover het Verenigde Europa. Opvallend was, dat deze resolutie met een uiterst kleine meerderheid werd aangenomen.

(zie pag. 7)

Gerhard Daub, voorzitter van de Deutsche Jungdemokraten spreekt. Tweehonderd meter achter hem.... de zonegrens!

MARGINALIA

Het ei van de SER

Onze nationale kip heeft haar ei gelegd: het lang verbeide advies van de Sociaal-Economische Raad inzake het in 1959 en 1960 te voeren sociaal-economische beleid is eind april toch nog verschenen. Het is een bijzonder interessant advies geworden.

De raad kwam tot de volgende conclusie, dat voor de jaren 1959 en 1960 een zekere verruiming van de bestedingen aanvaardbaar kan worden geacht. Maar dat is dan ook vrijwel de enige conclusie, waar alle leden van de raad achter staan. Voor de rest valt het advies in feite uiteen in drie verschillende standpunten: een confessioneel, dat twintig stemmen op zich wist te verenigen, een socialistisch met elf stemmen en een liberaal met tien stemmen.

Op de concrete inhoud van die standpunten gaan wij hier niet verder in, de dagbladen hebben daarover zeer uitvoerig bericht.

Wij willen liever een opmerking van principiële aard over de consequenties van dit advies maken. Daar is des te meer reden toe, omdat in de Driemaster al enige keren zeer kritisch is geschreven over de adviesaanvraag, die de regering op 16 september aan de SER heeft gezonden.

Immers, de regering constateerde in september, dat om essentiële staatstaken niet op onaanvaardbare wijze in het gedrang te brengen het noodzakelijk is te komen tot een wezenlijke verlaging van de subsidielast. De noodzakelijke beslissing durfde zij echter niet te nemen, dat wilde zij liever aan de SER overlaten. Daarmee gaf zij in wezen een stuk regeringsbevoegdheid uit handen. De regering zag ervan af, zelf het beleid te bepalen. Op het moment, dat de situatie in ons land een krachtig optreden vroeg, toonde de regering zich zwak.

Maar nu is het advies van de SER verschenen. In dat advies treft de regering drie verschillende combinaties van beleidsmaatregelen aan. Dat betekent dus, dat de regering een keuze zal moeten doen, of om het wat anders te zeggen, zij zal ondanks het SER-advies zelf het beleid moeten bepalen.

Daarmee heeft de SER — ongewild — het vraagstuk weer in de sfeer getrokken waar het tot een oplossing behoort te worden gebracht; de sfeer van de regering. Het is alleen zo ontzettend jammer, dat de regering, die in september geen beslissing durfde nemen, er nu niet meer is. Dankzij de crisis van december heeft het laatste kabinet-Drees geen gelegen-

heid meer gekregen om zich te zuiveren van de blaam, zich zo graag achter de SER te mogen verschuilen.

Bevrijding zonder feest

Deze mooie meimaand heeft ons overigens niet alleen discussies over het SER-rapport gebracht. Wij hebben ook weer gelegenheid gehad om het feest van de bevrijding te vieren en wij hebben ook — eensgezind — onze doden uit de jaren 1940-1945 herdacht. De dodenherdenking heeft daarbij wel in sterke mate het accent gekregen.

Al is er in een aantal bedrijven, zonder dat daartoe strikte noodzaak bestond, op de avond van de vierde mei rustig doorgewerkt, in grote meerderheid heeft ons volk zich toch wel in diep ontroering bezonnen op de betekenis van deze avond door in ingetogenheid de nagedachtenis te herdenken van die ontelbaar velen, van wie de strijd om de vrijheid het offer van hun leven heeft gevegd. Wij kunnen daar trots op zijn.

Maar het feest van de bevrijding op de vijfde mei is niet meer geworden dan een schamel, bloedeloos vertoon van onmacht. Men is er — en daar behoeven we beslist niet trots op te zijn — volledig in geslaagd om de nationale feestdag de nek om te draaien. Veertien jaar is het geleden, nog maar veertien jaar, doch op de vijfde mei ziet men slechts hier en daar een vlag, een enkele optocht van zingende schoolkinderen en als er een actief comité van voorbereiding is ook nog een slecht bezocht lunapark. Zo viert men in Nederland het feest van de bevrijding van de meest meedogenloze dictatuur, die ooit haar stempel op onze samenleving heeft gezet.

Wij weten best, wat de motieven zijn geweest. In de jaren vlak na de oorlog stond ons land op de rand van de afgrond. Ons economisch leven was grondig verstoord. De grootst mogelijke inspanning was nodig om bestaansmogelijkheden te scheppen voor onze snel groeiende bevolking.

En daarom kon er op vijf mei geen vrije dag af. Het Neder-

landse volk mocht wel het bevrijdingsfeest vieren, maar daarvoor mocht niet meer dan een halve dag worden uitgetrokken. Het was ongetwijfeld goed bedoeld, maar het betekende tegelijkertijd het systematisch vermoorden van de nationale feestdag.

Nederlanders zijn geen Fransen. Men hoeft niet verwachten, dat wij het in het vieren van nationale feesten zullen brengen tot een manifestatie als die van de Quatorze Juillet. Dat is ook niet nodig. Maar het is een veeg teken, als een volk niet de nodige fantasie kan opbrengen om tot een grootse viering te komen, als een bevrijding zoals wij in 1945 hebben meegemaakt moet worden herdacht.

Touwtrekken om Baarle

Ook in internationale zin is er deze maand iets voorgevallen, dat men als een veeg teken mag zien in het kader van de ontwikkeling naar internationale eenwording. Wij duiden daarbij op de zaak van de Eclave onder Baarle Nassau, die voor het internationale gerechtshof is gebracht. Het is een juridisch geschil tussen België en Nederland over de vraag of een aantal betwiste percelen moeten worden beschouwd als Nederlands of Belgisch. Dat proces wordt gevoerd in een sfeer van vriendschap, verstoring van de goede verhoudingen tussen beide landen zal men er dan ook niet van behoeven te verwachten.

In Baarle liggen Belgische enclaves en Nederlands gebied nauw dooreengestrengeld, hetgeen tot een zeer merkwaardige situatie heeft geleid. Maar van de kant van Nederland is gesteld, dat Baarle in feite slechts een dorp is, dat alleen maar juridisch in twee afzonderlijke gedeelten, Baarle Nassau, dat Nederlands grondgebied is, en Baarle Hertog, dat Belgisch gebied is, kan worden onderscheiden.

Er is in dit proces uitvoerig gesproken over allerlei oude documenten, waaruit de betwiste rechten moeten blijken. Daarbij bleek er nogal wat verschil in inzicht te bestaan bij de Nederlandse en de Belgische pleiter over de bewijskracht, die aan die verschillende documenten moet worden toegekend.

De gang van zaken bij dit proces is voor een leek dermate ingewikkeld en onoverzichtelijk, dat hij er niet in slaagt om een behoorlijk inzicht in de problematiek te krijgen.

Of eigenlijk is dit veel te sterk uitgedrukt. De leek krijgt in feite wel een indruk van de problematiek. Hij begrijpt niet, hoe het mogelijk is, dat twee kleine bevriende buurlanden, die nu al jarenlang bezig zijn met het opbouwen van een nieuwe eenheid, in volle ernst jarenlang bekvechten om de soevereiniteit van een paar lapjes grond. Want al gaat het in

MENSENRECHTEN

Onder dit hoofd geeft E. T. H. in de rubriek Marginalia, in de Driemaster van april, een „merkwaardige uitspraak” weer van het kaderblad „Mens en Bedrijf” van de Christelijke Bedrijfsgroepen Centrale in Nederland.

Dit blad heeft in een zeer kritische beschouwing over de universele verklaring van de rechten van de mens gezegd, dat het met al die z.g. „rechten” fout gaat, wanneer men een ander houvast zoekt, dan dat er is in Christus.

E. T. H., die, zoals hij meedeelt, principieel verdraagzaam is en het inzicht van andersdenkenden eerbiedigt, verklaart vervolgens exclusiviteitswaan en „de wijsheid in pacht hebben” van een christelijke geloofsovertuiging, die pretendeert, dat de rechten van de mens alleen maar vanuit de christelijke geloofs-overtuiging kunnen worden gewaarborgd, zeer afkeurenswaardig en ontstellend hoogmoedig te achten. Ik wil hier toch wel gaarne ook enkele kanttekeningen bij maken. En wel, omdat het stukje zo duidelijk en zonder omwegen de helaas in liberale kringen nog zo veel voorkomende houding weergeeft, die ik in dit blad reeds verscheidene malen getracht heb aan de kaak te stellen.

Wat zegt E. T. H.? Allereerst, dat hijzelf zo geheel ieder het zijne gunt, zo verdraagzaam en ruimdenkend is, en vervolgens kwalificeert hij toch een ander, die pretendeert, dat de enige zekerheid in Christus is, als ontstellend hoogmoedig. Ik beschouw dit tenminste als de kern van zijn ergernis, waarbij de mensenrechten slechts een oorzakelijke bijkomstigheid zijn.

Ik meen echter, dat men pas werkelijk verdraagzaam is, wanneer men de ander volledig accepteert in zijn eigen manier van zijn, en niet de ander veroordeelt, omdat hij

anders is. Wil men zo'n andersdenkende beoordelen, dan dient men eerst zijn achtergronden te begrijpen.

De verdraagzaamheid moet niet een dogma zijn, waar men niet naar leeft en men mag nooit een vrijzinnige geestelijke instelling vereenzelvigen met vrijzinnige politiek.

Ik ken het blad „Mens en Bedrijf” niet, noch de organisatie, die het uitgeeft, en ik denk ook niet, dat ik me met al de uitspraken zal kunnen verenigen, maar het aangehaalde stukje kan ik voor mijn rekening nemen. E. T. H. moet inderdaad goed weten, dat er liberalen zijn, die door hun geloof eveneens de pretentie hebben, dat Christus „de Weg, de Waarheid en het Leven” is, en dat er geen andere weg, geen andere waarheid en geen ander leven mogelijk is in absolute zin.

Men kan dit hoogmoedig vinden of niet, een feit is, dat dit de pretentie der Kerk is, die zij iedereen voorhoudt. Ook naar het inzicht van deze christen-liberalen zijn er geen twee waarheden en zijn wij op weg naar een toekomst, waarin de hele wereld, dus ieder mens, de heerschappij van Christus zal erkennen. In de tussentijd is het onze taak de aarde leefbaar te maken voor iedereen, en daarom zijn de rechten van de mens m.i. ook goed, maar bieden nimmer de zekerheid, omdat de mens tegenover God geen enkel recht heeft, maar alleen leeft naar Zijn Genade.

Daarom kan ik meegaan met wat „Mens en Bedrijf” schrijft in het gedeelte, dat E. T. H. het belangrijkste heeft geacht aan te halen en ben ik verder van mening, dat deze marginalia van E. T. H. volledig de plank misgeslagen hebben en niets te maken hebben met liberale politiek.

Delft. FRITS WAGENMAKER

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

't Lijkt wel toveren!

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

(vervolg van pag. 3)

grote vriendschap, het is toch wel vreemd, dat men niet in eenvoudig overleg blijkt te kunnen komen tot een aanvaardbare regeling.

Nota bene: het internationale gerechtshof moet eraan te pas komen. Wij kunnen dit nauwelijks in overeenstemming brengen met de geest, die twee volken behoort te bezielen, als het er om gaat om nieuwe vormen van samenwerking, die van grote betekenis zullen zijn voor de handhaving van het vrije westen, te verwezenlijken.

Moord in Poplarville

Aan de lange reeks van schandalen, die de zuidelijke staten van de Verenigde Staten wat betreft het mensonterende bedrijf van de rassens-

haat al op hun naam hebben staan, is er deze maand weer een toegevoegd. Het hordenmisdrijf in Poplarville. Uit de gevangenis van Poplarville is een neger ontvoerd, die daar zijn berechting zat af te wachten, omdat hij een blanke vrouw zou hebben aangerand. Men was echter kennelijk bang, dat de rechter niet voldoende streng tegen deze neger zou optreden en daarom drongen enige gemaskerde mannen de gevangenis binnen. Zij wisten de neger te ontvoeren. Later is zijn verminkte lijk teruggevonden. De daders van deze politieke moord, want zo mag men het toch wel zien, heeft men niet kunnen achterhalen.

Amerika, zo melden de kranten ons, is ernstig geschokt door deze gebeurtenis. Men had zo langzamerhand het gevoel, dat

dergelijke wandaden tot het verleden behoorden. Geen enkele Amerikaan, die een leidende positie bekleedt, wenst thans een dergelijk wanbedrijf nog te vergoelijken. Ieder beseft, dat dergelijke vergripen tegen de rechtsstaat zeer bedenkelijk zijn voor het morele klimaat in het algemeen.

Wanneer deze opvattingen inderdaad in het denken van de Amerikanen zijn gaan overheersen, ook voor het geval het negers betreft, dan kan men daarover slechts verheugd zijn. Een stilzwijgende goedkeuring van verantwoordelijkheid dragende personen, die in het verleden in dergelijke gevallen heel normaal was, duidt op een mentaliteit, die met het dragen van verantwoordelijkheid wel heel moeilijk te verdedigen is. Iedere verandering daarin ten goede is een stap vooruit in de opbouw van een aanvaardbare samenleving in de Verenigde Staten, die er nu nog bij lange na niet is.

Het is echter de vraag, of de blanke bevolking in de zuidelijke staten er ook zo over denkt. Men hoeft niet over al te veel inzicht in de blanke mentaliteit te hebben om de veronderstelling uit te spreken, dat men in de zuidelijke staten toch van oordeel zal zijn, dat Mack Charles Parker zijn verdiende loon heeft gekregen.

Er zal ongetwijfeld grote voldoening zijn over deze moord. Zolang dat niet verandert hebben de rechten van de mens in de Verenigde Staten niet veel kans.

E. T. H.

AFDELINGS- NIEUWS

VOORNE EN PUTTEN

Bevolkingsuitbreiding in het Deltagebied.

„Bevolkingsuitbreiding in het Deltagebied” was hier het onderwerp van E. Hoven. Een onderwerp dat juist in dit gebied, dat er zo veel mee te maken zal krijgen in de nabije toekomst, wel veel belangstelling móést trekken.

Hoven deed een beroep op de aanwezigen om zich toch vooral theoretisch-politiek te bezinnen op dit probleem. Doordrongen te zijn van de verantwoordelijkheid ten opzichte van dit probleem is plicht voor ieder, die in dit gebied woont en de enige waarborg tegen het gevaar, dat deze zaak later verder uit de hand gelopen zal zijn dan nodig was geweest.

Het recente rapport van de 27 gemeenten over „De ruimtelijke ordening in het Nieuwe Waterweggebied”, geeft duidelijk het gevaar weer van aaneenkittig van de randstad Holland, die door de vestiging van een industrie- en havengebied aan het Haringvliet zeer in de hand gewerkt zou worden.

Hoven besloot met de J.O.V.D. te verzoeken mee te werken aan het zoeken naar een oplossing en toch vooral niet leidzaam een oplossing af te wachten, die misschien later toch niet zo gelukkig zou blijken.

Als aangewezen weg hiervoor zag Hoven het bewust deelnemen aan de politieke ontwikkeling en besluitvorming. Een zaak, waarvoor slechts 1% van de Nederlandse kiesgerechtigden tot nu toe voldoende interesse kon opbrengen.

Landelijk weekend in de Berenkuil te Grolloo op 13 en 14 juni a.s.

Belangwekkende onderwerpen komen ter sprake

LANDBOUWSCHAP en RELIGIE EN POLITIEK

Het laatste J.O.V.D.-week-end voordat wij van een welverdiende zomervacantie gaan genieten. Laat het een groots week-end worden door met vele J.O.V.D.'ers naar de Berenkuil te gaan; aan het programma zal het zeker niet liggen.

Ook het conferentie-oord heeft een vertrouwde klank in onze organisatie, waardoor succes reeds eigenlijk verzekerd is.

Geef U dus per omgaande op als deelnemer/deelnemster bij mejuffrouw M Takens, Friesestraatweg 24/9a, Groningen. Als U zich na 5 juni opgeeft, kunnen wij U niet garanderen dat er nog een plaatsje voor U te vinden is. Doe het dus terstond!

PROGRAMMA

zaterdag 13 juni:

16.30 uur Opening.

18.— uur Maaltijd.

19.30 uur De commissie Religie en Politiek zal, nadat een der commissieleden een korte inleiding heeft gehouden, als forum achter de tafel zitten, waarbij wij vertrouwen, dat door de medewerking van de aanwezige een vruchtbare discussie zal ontstaan.

De nog resterende avonduren zullen op J.O.V.D.-waardige wijze worden doorgebracht.

zondag 14 juni:

De ochtenduren zijn vrij voor wandelingen, commissie-vergaderingen en andere tijdpasseringen.

12.30 uur Maaltijd.

14.— uur „Het LANDBOUWSCHAP”; dit onderwerp wordt ingeleid door de heer H. D. Louwes, voorzitter van het Landbouwschap en lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor de VVD.

17.— uur Sluiting.

De Berenkuil is te bereiken vanuit Assen met de DABO-EDS bus, richting Emmen. Vertrek uit Assen Aankomst Grolloo

14.05 uur	14.24 uur
16.05 uur	16.24 uur
18.05 uur	18.24 uur

De bussen staan links van de uitgang van het station Assen en stoppen in Grolloo dicht bij het conferentie-oord De Berenkuil.

Ook bij dit week-end bedraagt de deelnemersprijs weer f 15.— per persoon, WAARBIJ ALLE REISKOSTEN WORDEN VERGOED.

Het is overal
bon ton...

om van Droste
pastilles te genieten.
Kies uit vijf heerlijke
smaken: dessert, melk,
mokka, bitterzoet en
koffiemelk.

Droste
PASTILLES

Altijd welkom!

Voortgezet debat over liberale onderwijspolitiek

Niet bang zijn voor de overheid

Naar aanleiding van het artikel „Liberale onderwijspolitiek nodig op de helling” in de Driemaster van maart j.l. waar de heer G. B. van Dijk te Baarn zijn visie op een toekomstige liberale onderwijspolitiek gaf, neem ik (ook aanstaande leraar) de vrijheid mijn mening hier tegenover te stellen.

De heer Van Dijk stelt twee punten centraal:

1e. De ouders verantwoordelijk voor het onderwijs van hun kinderen.

2e. Het afschaffen van het bijzonder onderwijs.

Bij het eerste punt pleit de heer Van Dijk voor verhoging van de schoolgelden, volgens de heer Van Dijk zal bij de ouders daardoor meer verantwoordelijkheid t.o.v. hun kinderen komen te liggen. Met deze maatregel ben ik het in het geheel niet eens, want evenals prof. Oud 2 april tijdens de tweede lustrumviering van de afdeling Den Haag nog betoogde, zeg ik, dat liberale onderwijspolitiek er in de eerste plaats borg voor moet staan, dat ieder die de capaciteiten bezit om door te studeren, daartoe in de gelegenheid moet worden gesteld. En verhoging van het schoolgeld betekent dat de kinderen van de minder draagkrachtigen die gelegenheid zullen missen, en zich dus niet verder kunnen ontwikkelen. Door deze maatregel zou veel intellect onbenut blijven en dat zou dus schadelijk zijn voor het land. Inderdaad bepleit de heer Van Dijk een zodanige uitbreiding van beurzen en renteloze voorschotten, zodat iedereen gelijke kansen hebbe. Maar men zou dit systeem van beurzen dan wel zo geweldig moeten uitbreiden, dat het ook al voor het middelbaar onderwijs zou gelden, wil men iedereen **werkelijk** gelijke kansen geven, en is dit dan in wezen ook niet het afschuiven van de verantwoordelijkheid van ouders op Vadertje Staat, waar de heer Van Dijk zo geweldig tegen te keer gaat?

Onderwijs voor ieder

Ik geloof juist, dat het belang van de hele gemeenschap is, dat ieder het onderwijs kan volgen, dat hem ligt en juist omdat het een gemeenschapsbelang is, vind ik dat er **bij de overheid een grote verantwoordelijkheid ligt met betrekking tot het onderwijs** en niet bij de ouders, deze zijn verantwoordelijk voor de opvoeding en materiële verzorging (daarom op den duur kinderbijslag afschaffen).

Ten eerste moet de overheid daarom zorgen voor goede scholen en ten tweede moet de overheid er zorg voor dragen, dat deze scholen door iedereen bezocht kunnen worden. Daarom vind ik, dat men naar **afschaffing van schoolgeld** moet streven en bij hoger onderwijs naar een ruimere toekenning van beurzen. Maar omdat de overheid dus in de eerste plaats verantwoordelijk is, vind ik ook, dat de overheid dan zekere rechten moet krijgen. Zo vind ik, dat het onderwijzend personeel, wanneer een kind ongeschikt blijkt voor het onderwijs dat het volgt, de bevoegdheid moet krijgen de leerling dan na zekere tijd (b.v. 2 jaar)

van school te verwijderen. Dit is nu niet mogelijk, men kan slechts advies geven en dit heeft ten gevolge, dat vele leerlingen ongeschikt voor het onderwijs, dat ze volgen, op deze school een jaar of zes blijven hangen en het einddoel toch niet bereiken.

Bij het tweede punt betoogde de heer Van Dijk, dat naar afschaffing van het bijzonder onderwijs moet worden gestreefd om de verzuiling in het onderwijs tegen te gaan. Nu gaat het in de eerste plaats om goed onderwijs bij de liberale onderwijspolitiek. Bij de openbare school zal de vrije ontwikkeling der karaktervorming het best worden gegarandeerd, dat is het grote voordeel van de openbare school. Maar aan de andere kant moet men ook de vrijheid van de ouders om het milieu van hun kind te bepalen zoveel mogelijk onaangetast laten. Ik zou daarom de liberale onderwijspolitiek met betrekking tot het bijzonder onderwijs als volgt willen zien:

Had men maar naar Thorbecke geluisterd

Zoals de redactie in haar naschrift op het stuk van G. B. van Dijk reeds opmerkte, valt over deze beschouwing heel wat op te merken. Schrijver wil zich in eerste instantie beperken tot die onderwijspolitiek, die zuiver liberaal mag heten. De heer Van Dijk is er naar mijn mening goed in geslaagd enkele essentiële kwesties aan de orde te stellen, maar zuiver liberaal is zijn beschouwing geenszins.

„Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders”. „Gekoppeld aan de liberale verantwoordelijkheid wil dit zeggen: wederinvoering van het schoolgeld!”

De heer Van Dijk wil dit eventueel compenseren met een loonronde. Hij heeft blijkbaar van de verkiezingsloonronde van 1956 niets geleerd. Ik weet niet of de heer Van Dijk kennis heeft genomen van het feit, dat de K.A.B. en het C.N.V. ook de gevaren van loonronden inzien en er in de huidige situatie tegen zijn.

De vrijstelling van schoolgeld kan gerust gehandhaafd blijven. Wel vind ik — naar ik meen heeft mevr. Fortanier-de Wit dat destijds in de Tweede Kamer ook voorgesteld —, dat eerst het collegegeld en het schoolgeld voor de niet-leerplichtigen afgeschaft hadden moeten worden. Hiermee komt men de ouders, die voor hun kinderen nog meer onderwijs wensen dan wettelijk verplicht is, tegemoet. Dit zal voor vele ouders een stimulans zijn om hun kinderen verder te laten leren. Een zo groot mogelijke verstandelijke ontwikkeling van de burgers is een algemeen belang, zodat afschaffing van schoolgeld verantwoord is. Met het oog op het algemeen volksbelang meen ik echter, dat ook vrijstelling van schoolgeld voor het verplichte onderwijs gewenst is.

Naar mijn mening legt de heer Van Dijk de klemtoon eenzijdig op de verantwoordelijkheid van de mens en ziet hij geen medeverantwoordelijkheid.

1e. In de grote steden, waar door het grote aantal kinderen bijzondere scholen groot genoeg zijn om geen nadelige invloed op het onderwijs te hebben, de bestaande toestand handhaven. Wel de openbare school zoveel mogelijk propageren, maar geen openbare school tegen de wil van de ouders opdringen.

2e. Op het platteland moet de hoogst ongewenste toestand van b.v. vijf eenmansscholen in één dorp verdwijnen. De bestaande toestand kan onmogelijk het onderwijs ten goede komen. Daarom geloof ik, dat hier een maatregel moet komen, die een minimum aantal leerlingen bepaalt van iedere school.

Zo geloof ik, dat in de toekomst een liberaal onderwijsbeleid zal moeten zijn. Dit zijn natuurlijk maar enkele aspecten oppervlakkig belicht. Men moet niet bang zijn als liberalen, om de verantwoordelijkheid, als dit werkelijk het landsbelang is, in handen van de overheid te leggen.

J. J. VAN LEEUWEN

vrije keuze van de ouders als liberaal beginsel vooropstellen. Dat neemt niet weg, dat een liberaal hierover zijn particuliere mening zal hebben; mijn voorkeur gaat b.v. uit naar het openbaar onderwijs. Maar deze keuze vloeit niet voort uit liberale beginselen. De opvatting van de heer Van Dijk is geschikt voor een totalitaire staat. Hij wil ieder „zijn” volksschool opdringen!

Wanneer men die wil opdringen onder de schone leuzen van: tegen „verdeling, verzuiling, vermindering der volkskracht, verslapping van het nationaal gevoel!”, dan wordt geen rekening gehouden met de eisen van een ware democratie. Een eerste voorwaarde voor democratie is geestelijke vrijheid. Het is een ramp voor Nederland geweest, dat vele liberalen deze geestelijke vrijheid t.a.v. de schoolkwestie niet hebben willen zien.

Had men naar Thorbecke geluisterd, dan was de schoolstrijd overbodig geweest. De schoolstrijd heeft nu juist de verdeling, verzuiling, enz. sterk bevorderd. Wanneer de katholieken en calvinisten zich unaniem voor bijzonder onderwijs verklaren, dan behoort de staat deze groepen recht te doen, ongeacht hun meerder- of minderheidspositie. Wanneer de heer Van Dijk stelt, dat de liberalen de stellige indruk maken de scherpe anti-these rechts-links finaal te zijn vergeten, dient hij niet te vergeten, dat het links was, die deze anti-these heeft bevorderd. Aan deze verouderde anti-these hebben we nu juist in het minst geen behoefte.

Maak het waar!

De heer Van Dijk doet beter zijn uitspraak „Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders” waar te maken. Wat hij daarentegen wil, is de geestelijke verscheidenheid van boven af onderdrukken (geestelijke gelijkenschakeling). Wanneer de openbare school ooit weer een algemene volksschool mag worden, kan dit slechts uit vrije wil van de ouders geschieden.

Mijn bezwaar tegen vele V.V.D.'ers is juist dat men zegt, dat de liberalen voor openbaar onderwijs zijn. Nu zijn de meeste liberalen dat logischerwijze ook wel, daar de V.V.D. vele aanhangers telt onder (kerkelijk) vrijzinnigen en humanisten.

Zoals de heer Van Dijk wil, zullen alle stromingen, die in de V.V.D. vertegenwoordigd zijn, juist die uitleg ten aanzien van het liberalisme moeten aanvaarden, die door één bepaalde geestelijke groepering binnen de V.V.D. gegeven wordt. Propaganda van de V.V.D. voor de openbare school is niet op zijn plaats, wil ze de term **volkspartij** geen geweld aan doen. In een repetitie, die ik in een Ulo-klas heb gegeven, schreef een leerling, dat V.V.D. betekent: „Volksonderwijs, Vrijheid en Democratie”.

Laat de V.V.D. niet de partij van „Volksonderwijs” worden, zodat men een groot gedeelte van het volk buiten haar poorten houdt. Bezinning over dit vraagstuk is van enorme betekenis, het raakt de verhouding godsdienst-politiek.

REINDERT M. STRAATSMA
Hijum

„Ongeloof en Revolutie”

Thorbecke was ook geen voorstander van louter openbaar onderwijs. Groen van Prinsterer schrijft in „Ongeloof en Revolutie”, dat Thorbecke en hij 30 jaren lang voor de vrijheid van onderwijs hebben gestreden en dat Thorbecke de vrijheid van onderwijs in de grondwet heeft gebracht. Ja, hij noemt Thorbecke zelfs de beschermer van het bijzonder onderwijs. Thorbecke wenst niet, dat het staatsonderwijs regel en het particuliere onderwijs aanvulling zou zijn. „Een regering, die zich niet staande kan houden dan door dwangonderwijs, is reeds half verloren. Staatsmacht behoeft slechts aanvulling van particulier te zijn.” Volgens dr Boersema zou men mogen zeggen, dat Thorbecke het bijzonder onderwijs primair heeft geacht, met daarnaast de taak van de overheid (zorg voor voldoende onderwijs, toezicht).

Men moet echter als liberaal noch het bijzonder noch het openbaar onderwijs primair achten, maar de

Wederinvoering van het schoolgeld

Naar aanleiding van de beschouwing van de heer G. B. van Dijk in het maart-nummer van de Driemaster wil ik graag enige opmerkingen maken.

Hoewel ik voorstander ben van de Openbare school en ik overtuigd ben, dat de katholieke- en christelijke scholen de verzuiling (enigszins) in de hand werken, vind ik toch niet, dat men ouders, die de opvoeding van hun kinderen gedeeltelijk aan de onderwijzer moeten overdragen, de kans mag ontnemen om die kinderen zoveel mogelijk in hun eigen — en volgens hen de enig goede — gedachtenwereld te laten opvoeden.

Zij moeten dan echter wel bereid zijn een extra financieel offer te brengen, omdat men de andersdenkenden, die er geen belang bij hebben, er niet voor mag laten opdraaien. De subsidie zal dus lager moeten zijn dan die voor de, in het belang van de nationale samenleving werkende, openbare school. Dhr Van Dijk wil echter de, door de V.V.D. naar voren gebrachte betere salariering van de onderwijskrachten buiten beschouwing laten als zijnde niet specifiek liberaal. Dit is erg bescheiden en vriendelijk van de heer Van Dijk, die ondanks dat toch leraar wil worden. Maar m.i. is dit juist het belangrijkste punt.

Docent nummer één

De enige mogelijkheid om tot goed en verantwoord onderwijs te komen ligt niet zozeer in de aard van de school als wel bij de docent. Docenten kunnen bizonder veel invloed hebben op de vorming van een kind. Dit geldt zowel voor de lagere- als middelbare scholen. Het gaat erom, dat de beste krachten worden aangetrokken tot het onderwijs. Dit is alleen dan mogelijk wanneer men als docent evenveel kan verdienen als op een even verantwoordelijke post in het bedrijfsleven. Weinig mensen zijn als filantroop geboren en we mogen niet verwachten, dat docenten dat wel zouden zijn. Hier komt bij, dat er dan meer sollicitanten komen voor een onderwijsfunctie waardoor de beste krachten kunnen worden uitgekozen.

De heer Van Dijk kan toch niet ontkennen, dat dit een typisch liberaal beginsel is. Beter onderwijs te bereiken lijkt mij urgenter dan het „kost wat het kost” streven naar de Openbare school.

De mooiste oplossing zou, volgens mij, deze zijn: Een openbare school met verplicht onderwijs in de religies, in de ruime zin des woords, met als doel het kweken van meer begrip ten opzichte van elkaar en niet met de bedoeling om ziertjes te winnen. Voor dit laatste is gelegenheid genoeg in het gezin, op catechisatie en in de kerk, en het zou beslist niet thuis horen op een openbare school.

Daar ik zelf op een christelijke school ben geweest, kan ik zeggen, dat het christelijk onderwijs daar m.i. faalt in het doel dat zij zich stelt; het positieve is echter, dat de leerlingen, of zij het wél of niet eens zijn met het bepaalde godsdienstonderwijs, over deze belangrijke zaak gaan nadenken. Bij de huidige stand van zaken faalt de Openbare school in erger mate door het onderwerp in het geheel niet aan te snijden.

Eens ben ik het met de heer Van Dijk als hij zegt, dat het schoolgeld weder ingevoerd dient te worden. Zeker dient geen compensatie ge-

vonden te worden door een verhoogde kinderbijslag, maar óók niet door een loonronde. Dit komt ten eerste niet overeen met het streven naar vrijere loonvorming, maar bovendien zou het schoolgeld dan twee maal worden betaald, nl. aan de Staat, die het op het ogenblik uit de belastingen betaalt, en nóg eens door de particulieren aan de school. Dus: wederinvoering van het schoolgeld en dan... belastingverlaging!

EBBO RUITER

14 Uitroeptekens!

Ik tel 14 uitroeptekens in een ingezonden brief over onderwijspolitiek, waarin men:

- 1e. de wederinvoering van een belasting voorstelt, nl. het schoolgeld;
- 2e. een eventuele loonronde ter compensatie van sub 1 voorstelt;
- 3e. een „vrijgezellenvoorziening” bepleit als tegenhanger van de Weduwen- en Wezenwet;
- 4e. gelijdelijke afschaffing van de kinderbijslag aanbeveelt;
- 5e. het studiebeurzen en -voorschottensysteem uitgebreid wenst te zien;
- 6e. de leuze „Voor de openbare school” aanheft en in de plaats stelt van „Tegen het socialisme”.

Enig commentaar vanuit een **fiscaal-economische** hoek lijkt mij niet ongewenst, daarbij het onderwijsterrein gaarne aan anderen overlatend.

Sub 1. De wederinvoering van de schoolgeldheffing is onzin. Een dergelijke belasting brengt te weinig op, zodat de perceptie-(innings)kosten niet gerechtvaardigd worden. Wil men van de belastingplichtigen met kinderen meer belasting innen, dan kan men beter de inkomstenbelastingtabellen voor gehuwden met een en meer kinderen wijzigen.

Sub 2. Wil men sub 1 met een loonronde compenseren, dan worden zwaardere lasten op het bedrijfsleven gelegd, dat hogere lonen moet gaan betalen. De motivering hiervan mis ik in het stuk van de heer Van Dijk. Voorts schiet hij **volkomen** zijn doel voorbij: Met sub 2 wordt de door hem bepleite maatregel van sub 1 in principe ongedaan gemaakt.

Sub 3. „Vrijgezellenvoorziening”, betekent deze suggestie een nieuwe sociale wet? Ook hier kan dan een ambtenaren apparaat bespaard worden door een verlichting van de tabel voor ongehuwden der inkomstenbelasting. Ik verwijs naar het Tweede Kamerdebat over de W. en W.

Sub 4. Ik kan ook niet juichen over de kinderbijslaguitkering. Er is nl. geen garantie, dat het geld voor het kind besteed wordt (goede voeding en kleding, of een autopod op luchtbanden), maar in plaats daarvan voor een afbetaling op bromfiets of televisietoestel. Een uitkering in natura of in goederenbonnen zou echter weer een enorm ambtenarenapparaat vereisen.

Sub 5. Uitbreiding van het studiebeurzen en -voorschottenstelsel, zoals wél bepleit door de heer Van Dijk, getuigt van zijn uiterst inconsequente kijk. Ook dit is nl. een soort kinderbijslag, ook hier is overheidssteun nodig om kinderen op te voeden resp. te onderwijzen; iets wat hij zozeer verfoeit. Overi-

gens: hier betreft het wel een uitkering in natura, nl. geld, dat maar voor één doel mag worden aangewend; en dan nog wel een extra-uitkering, welke toekenning en contróle op goede besteding weer de nodige bureaucratie in het leven heeft geroepen.

Ik hamer hier op, omdat het steeds weer liberale politici zijn, die terecht fulmineren tegen het te grote overheidsapparaat.

Met deze studiebeurzen kan nog iets aardigs aangetoond worden, nl. waarom wel overheidsgeld voor **begaafde** jongeren, en waarom niet voor anderen, die al in betrekking zijn gegaan? Zou het niet **rechtvaardiger** zijn deze beurzen etc. volledig af te schaffen en voor elke jongere boven de leerplichtige leeftijd belastingaftrek toe te staan danwel de kinderbijslag te **verhogen**? M.i. is de kinderbijslag toch wel bij uitstek geschikt om deze studiekosten te dekken.

Onderwijs en Opvoeding verschillende begrippen

Naar aanleiding van het artikel van onze Baarnse „onderwijsdeskundige” zou ik het volgende willen zeggen:

Het is ongetwijfeld nuttig geweest, dat de redactie het artikel van G. B. van Dijk heeft opgenomen, ondanks het feit dat het, zoals de redactie terecht opmerkte, bestond uit het afblazen van stoom; het was ook niet meer dan dat. Het nut zie ik hierin, dat het artikel aantoonde hoe onvruchtbaar het is om te proberen verouderde begrippen weer nieuw leven in te blazen.

Daar is allereerst het pleiten voor wederinvoering van schoolgeld. Als schrijver later in zijn artikel zegt, dat iedereen gelijke kansen moet hebben (waar ik van harte mee instem), dan spreekt hij zichzelf tegen. Immers hoe kunnen deze gelijke kansen zich beter voordoen dan door kosteloos onderwijs tot op zekere leeftijd? Op latere leeftijd worde dan het stelsel van beurzen en renteloze voorschotten ruim toegepast, al kan niet genoeg gewaarschuwd worden tegen een soort 'studieloon', welk stelsel in de P.v.d.A. de laatste tijd opgang maakt.

Met de slagzin „Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders” kan ik het bepaald niet eens zijn. Wel neem ik als vaststaand aan, dat „Opvoeding in de eerste plaats een taak der ouders is”. Dit is echter heel iets anders. Het is wel zo, dat het recht van de ouders is te beslissen waar het kind zijn onderwijs zal genieten. Maar als de heer Van Dijk bovenstaande slagzin zo wil interpreteren, zou hij ook weer in tegenspraak komen met latere uitlatingen, waarin hij de bijzondere school totaal veroordeelt. Want dit recht van de ouders ligt niet alleen in de keuze welke richting van onderwijs het kind zal gaan volgen, maar ook in de keuze van openbare of bijzondere school. Dit immers is een wezenlijk bestanddeel van de vrijheid en van de democratie! De verdraagzaamheid eist, het goede recht te erkennen van het bestaan van bijzondere scholen. Dit sluit niet uit, dat m.i. elke liberaal voorstander behoort te zijn van de openbare school, mits deze niet ontaardt in een neutrale (= onverschillige) school, wat helaas voorkomt. Hier moet tegen gestreden worden. Het mag niet zo zijn of worden, als de — voor bijzonder onderwijs zijnde — burgemeester van mijn woonplaats (Gou-

Sub 6. De leuze „Voor de openbare school” was niet bruikbaar als verkiezingsleuze aangezien de openbare school niet op het spel stond bij de laatste verkiezingen. Bovendien is het een onderwerp, waar socialisten en liberalen het over eens zijn.

Als men aan politiek wil gaan doen lijkt het mij, zacht gezegd en zonder 14 uitroeptekens, nuttiger om de nadruk te leggen op de punten, waarin men zich onderscheidt van zijn tegenstander dan op de punten van overeenkomst.

Het begrip „haat” is hierbij voorts volkomen misplaatst.

Conclusie. Met bovenstaande, punts-gewijze, behandeling meen ik aangetoond te hebben, dat het ingezonden stuk van de heer Van Dijk op zijn zachts gezegd zeer aanvechtbaar is.

W. HARTMAN

(tijdelijk Ned. Stud. San. Laren)

da) het uitdrukte: „Het openbaar onderwijs staat positief tegen de mens, maar neutraal tegenover de hemel, en het bijzonder onderwijs staat positief tegenover de mens en positief tegenover de hemel”. Zeer terecht werden hierop in de raad aanmerkingen gemaakt. Samengevat kan ik zeggen, dat mijn bezwaren tegen het artikel van de heer Van Dijk vooral liggen in: 1e. de wederinvoering van het schoolgeld, wat niet te vergelijken is met de weduwen- en wezenvoorziening, daar het kosteloze onderwijs landsbelang is, wat zowel gehuwden als ongehuwden aangaat; en 2e. de tendens van onverdraagzaamheid t.o.v. het bijzonder onderwijs.

Zelf onderwijzer, acht ik de de — wat mijn kollega in spé noemt — „algemeenheden”, vooral die van kleinere klassen, uiterst belangrijk, en een heel wat geschikter punt om een gezonde onderwijspolitiek op te bouwen dan het weer te voorschijn halen van overwonnen standpunten. Dit zal Van Dijk ook wel ondervinden als hij zelf als leerkracht de school is binnengestapt.

De liberale onderwijspolitiek moet gebaseerd zijn op het zo goed mogelijk kunnen functioneren van het onderwijs, waarbij allerlei samenhangende factoren een rol spelen en dit zijn juist de wat mijn a.s. kollega niet specifiek liberale algemeenheden noemt. Inderdaad zijn deze niet specifiek liberaal, maar op deze „algemeenheden” komt het aan. Het kiezen van een loopbaan bij het onderwijs moet zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt worden. Dit als zegen voor ons onderwijs — dat niet mag achterblijven bij dat van andere landen — en als zegen voor ons hele land.

DICK KOK

Gebrek aan logica

Zelf zoon van een (christelijk-historische) hoofdonderwijzer en zelf leraar in spé, heb ik met enige verwondering kennis genomen van de helling, waarop de heer G. B. van Dijk, zelf zoon van een (liberale) hoofdonderwijzer en zelf leraar in spé, het onderwijs wil revideren. Van ganser harte hoop ik, dat het essentiële verschil tussen de neutraal-bijzondere school en de door de heer G. B. van Dijk zo gepropageerde openbare school, de schrij-

(zie pag. 7)

(vervolg pag. 6)

ver niet verborgen was. Anders rust het artikel uitsluitend op losse schroeven, nu rammelt het slechts hier en daar.

Het tweede gedeelte van het artikel begint met het citaat: „Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders”. Akkoord! Nu gaat de heer G. B. van Dijk echter deze stelling gebruiken tot propaganda voor de openbare school. SIC!! Zo er immers één school is, waar de ouders geen medezeggenschap hebben, is het wel deze. Dit hebben de voorstanders van de openbare school ook ingezien en zij hebben derhalve oudercommissies in het leven geroepen. Deze beperken zich echter tot de organisatie van feestelijkheden op 5 december en andere dergelijke activiteiten. Met het onderwijs zelf mogen zij zich niet bemoeien.

Het hoofd van een openbare school is niets meer dan een ambtenaar, die door de gemeente aangesteld is met de speciale opdracht tot het drijven van een school. Het hoofd van een bijzondere school wordt echter benoemd door het schoolbestuur en dat bestuur is op een openbare ledenvergadering van de schoolvereniging door de ouders zelf gekozen.

Dezer dagen las ik in de krant een typerend voorval: onderwijzer van een openbare school moet op herhalingsoefeningen, er ontstaat derhalve een korte vakature, ouders willen een niet-katholieke gehuwde onderwijzer benoemen, B. en W. benoemen een gepensioneerd hoofd, wél-katholiek en volgens het blad een kennis van de burgemeester. De

ouders kunnen maar toestemmen. Het gevolg van bovenstaande misère: een „schoolstaking”. Dit als recent voorbeeld uit de praktijk.

De konsekwentie van het artikel is dus: de openbare school voor liberale kinderen. En dan maar hopen, dat het gemeentebestuur door het onderwijzerstekort niet gedwongen is, een P.v.d.A.-leerkracht te benoemen voor een klas met 'liberale' kindertjes. Vroeger was dat mis-

schien niet zo erg, maar de politieke tegenstellingen buiten de school zijn verscherpt en dan willen ze ook wel eens naar binnen doordringen. Dat de heer G. B. van Dijk een pleidooi wil houden voor de openbare school is zijn goed recht. Maar door het citeren van „Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders” toont hij een nijpend gebrek aan logika.

BAARN G. L. S. WILLEMSE

Op bezoek bij de deutsche jungdemokraten (vervolg van pag. 2)

Verder werd een beroep op de fractie in het parlement gedaan om de nieuwe Duitse regering zoveel mogelijk te beïnvloeden een elastischer politiek op het punt van de hereniging te voeren. Hierbij werd gevraagd er naar te streven met de andere fracties een gemeenschappelijk standpunt te vinden.

Aandacht vroeg de vergadering verder voor het probleem van Zuid-Tirol. In een resolutie sprak men er zich voor uit vakantiereizen naar Italië uit te stellen tot de Italiaanse regering het zelfbeschikkingsrecht van dit gebied ten volle gerespecteerd heeft.

Regelrechte kritiek op de F.D.P. was de motie, die met slechts 3 onthoudingen werd aangenomen en die er de aandacht op vestigde, dat de onbevredigende verkiezingsuitslagen van de laatste tijd voortvloeiden uit het gebrek aan overeenstemming tussen de politiek, die de F.D.P. in de verschillende Duitse landen voert. Er werd bij het hoofdbestuur op aangedrongen te bevorderen, dat de verschillende politieke vertegen-

woordigers niet al te individualistisch optreden.

En toch zal Carthago...

Terugziende op deze dagen komt men tot de conclusie, dat de Jungdemokraten een militante groep vormen. Op vele punten zoeken zij de juiste weg in eerlijke en dikwijls harde, maar nooit onaangename discussies. De kwestie Oost-Duitsland, — of moeten wij zeggen Groot-Duitsland — staat in het brandpunt van alle discussies.

Als liberaal uit een ander land is men geneigd dit wat spijtig te vinden, doch hierbij valt te bedenken, dat vele voortreffelijke Duitse liberalen een plaats gevonden hebben in de C.D.U. en op deze wijze niet in de laatste plaats bijdroegen tot het Wirtschaftswunder. En de gedachte aan een prikkeldraadversperring en een verboden zone van 5 kilometer dwars door Utrecht en Brabant, met talloze familieleden en vrienden levend onder een dictatuur aan de andere zijde van die versperring, doet begrijpen, dat ieder

gesprek, of het nu gaat over liberalisme, modern ballet of thee onstuitbaar weer op de „Wiedervereinigung” uitloopt.

Ondanks alle voorbehoud, dat men maakt is het goed contacten te hebben, zoals ook het District Noord en de afdelingen Arnhem en Eindhoven reeds ervaren hebben. Er is een voorlopige afspraak gemaakt om in september niet ver over de oostgrens met een 15-tal jungdemokraten een gesprek te hebben over de Duitse hereniging. In het voorjaar van 1960 zullen een aantal Jungdemokraten onze gasten zijn op een weekend waar gediscussieerd zal worden over het liberalisme.

Op deze wijze kan iets worden bijgedragen tot meer begrip en als het mogelijk blijkt tot meer samenwerking.

GAB DORSMAN

Eurafrika, een grootse opdracht

Het contact dat de Jeunesses Europeennes Liberales reeds geruime tijd heeft met jonge leden van de Rassemblement Democratique Africain en dat zich voor het eerst manifesteerde in een grote bijeenkomst in Luxemburg (verslag Driemaster febr. 1958) is sindsdien uitgebreid tot een nauwe samenwerking.

Zo hebben beide organisaties gezamenlijk verschillende bijeenkomsten gehouden in Brussel, Parijs, Zürich, Luxemburg en onlangs in Bonn om de banden tussen Europa en Afrika te verstevigen en in het bijzonder de jonge liberalen voor te lichten over de politieke, economische en culturele ontwikkeling van het Zwarte Werelddeel.

BINGHAM & Co. N.V.

NIEUWE HAVEN 69 — SCHIEDAM

- Dekkledenverhuurinrichting
- Zeilmakerij
- Vlaggen en wimpels
- Tenten
- Zonneschermen
- Metalen jalouziën
- Rolluiken
- Lichtafsluitende gordijnen

TELEFOON 69095 — 64775 (meer lijnen)

VAN VLOTEN'S

HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

KEIZERSGRACHT 674 — TELEFOON 32177 — 63490 (6 lijnen)

AMSTERDAM

koopt industriële objecten

Vuurvaste stenen in alle soorten
„MOLISOL” moler isolatiestenen
Vuurvaste isolatiestenen
Zuurvaste stenen
„PRODORITE” chemisch bestendige producten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 2842* - (1820)

HBU **HBU**

HBU Bankservice

omvat de wereld

→ Onze bankservice staat ter beschikking van de nederlandse zakenmàn,

→ die prijs stelt op een vlotte en juiste behandeling van zijn belangen,

→ waar ook ter wereld.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

(vervolg van pag. 7)

Op 30 en 31 januari j.l. werd een dergelijke bijeenkomst gehouden in Bonn, waar o.a. lezingen werden gehouden door dr Youssoupha Sylla, algemeen secretaris van de Alliance Europa-Afrika, door Mamadou M. Diache, alg. secretaris van de Afrikaanse studentenvereniging in Frankrijk en door Jacques A. Zighera, bestuurslid van de JEL en Pierre Cabuy, president van de Belgische Sectie.

Deze voordrachten, die de historische ontwikkeling van Afrika, de culturele banden met Europa en de economische mogelijkheden belich-

ten, werden gevolgd door een discussie, waarin vele vragen deskundig werden beantwoord.

Vooraf na de, zowel voor de Franse gebieden als voor Frankrijk, gunstige uitslag van het Referendum is gebleken hoezeer de Europese hulp en de culturele banden met Europa op prijs worden gesteld.

De kansen, die hier liggen op velerlei gebied mogen, naar de unanieme mening van de jonge liberalen uit beide werelddelen, niet gemist worden. Het is daarom van groot belang, dat wij ons in grotere mate rekenschap gaan geven van wat er in Afrika gaande is. J.S.

toch voor een ieder uit de bovenstaande aanhaling zijn af te leiden, dat een lidmaatschap van het N.V.V. moeilijk met de liberale beginselen is te verenigen.

Wie niet overtuigd mocht zijn leze er de openingsrede van onze voorzitter op het Asser congres nog eens op na.

Een aanneming van het aansluitingsvoorstel zou dan ook zeker leiden tot het uittreden van vele onderwijzers, hetgeen ten eerste te betreuren zou zijn. De onderwijswereld is ook op vakverenigingsgebied al verdeeld genoeg.

HARRY NIJLAND

DWINGELO

Muntinga deed het alleen

Op zaterdag 25 april j.l. hield de J.O.V.D. afd. Dwingelo en omstreken haar maandelijkse bijeenkomst. Behalve de huishoudelijke punten, die werden besproken hield de heer J. K. Muntinga uit Noordbroek een inleiding over „Het Liberalisme”. Op de agenda stond vermeld, dat ook mej. J. de Jonge zou komen spreken, maar deze liet op het laatste moment verstek gaan. De heer Muntinga zag zich dus genoodzaakt alleen de avond te vullen, wat hem bijzonder goed gelukt is.

Uit het aandachtig gehoor kan worden opgemaakt, dat een en ander in de volle belangstelling der leden staat.

Verder deed de voorzitter nog mee, dat het in de bedoeling ligt bij voldoende deelname een dagreisje naar Duitsland te organiseren.

EINDHOVEN

Een beetje gespannen

Begin februari heeft het PJC Eindhoven een bijeenkomst belegd, waarvoor behalve de ARJOS, JOKVP en JOVD, ook enkele socialistische jongeren uitgenodigd werden.

Het thema van de avond was eenvoudig gehouden, nl. uit iedere groep een kleine voordracht over organisatie, doel en verwezenlijking daarvan, waarna vragenstellen over principiële punten. Om dit jonge contact niet in het allereerste begin te smoren, zouden propagandaverhalen voor de komende verkiezingen taboe zijn.

Jammer genoeg, was de eenvoudige taakstelling voor deze avond kennelijk te moeilijk voor de socialistische jeugd, die van buiten een jonge beroepspropagandist hadden gerequireerd. Niettegenstaande de gespannen sfeer, die de nogal moeilijke houding van deze jongeman opriep, waren velen van mening dat het de moeite loont, deze PJC activiteiten voort te zetten.

LEIDEN

De gemeente onder de loep

A. R. I. Aris, de nieuwe voorzitter van de afdeling Leiden, stelde zich bij de aanvaarding van zijn functie al voor ogen om alvorens zich met zijn afdeling te gaan bezinnen op speciale politieke problemen, eerst de leden een programma voor te schotelen van een reeks sprekers, die achtereenvolgens zullen spreken over gemeente, provincie en rijk.

In dit kader sprak G. Dorsman hier dan ook over „De Gemeente”.

Groot was de dank van de voorzitter aan Dorsman voor diens woorden en na nog wat gezellig nabomen kon de vergadering een ervaring rijker, namelijk die van een echte J.O.V.D.-avond, huiswaarts keren.

Openbaar onderwijs en het N.V.V.

Een oude strijd laait weer op

Het N.O.V. is de vakvereniging, waarbij het merendeel van de bij het openbaar onderwijs werkzame leerkrachten is aangesloten. In deze vereniging is een sterke stroming, die pleit voor aansluiting bij het N.V.V.. Een desbetreffend voorstel werd enige jaren geleden verworpen, doch op het aan het eind van dit jaar te Den Haag te houden congres zal dit voorstel wederom in stemming worden gebracht.

Ter inleiding en als leidraad bij de discussies in de plaatselijke afdelingen worden in het orgaan van het N.O.V. „Het Schoolblad” reeds geruime tijd min of meer regelmatig artikelen over deze kwestie geplaatst.

Daarin hebben met gezag beklede figuren hun licht laten schijnen over de geschiedenis van het vakverenigingswezen, over de nadelen en vooral de voordelen van de aansluiting, enz. Slechts in één artikel werd het nadeel duidelijk naar voren gebracht, maar het vreemde was, dat de schrijver dit bezwaar zo ongeveer in dezelfde zin weg-wuifde als zijnde van ondergeschikt belang.

Samengevat luidt dit bezwaar, dat door het uitgesproken socialistische karakter van het N.V.V. bij aansluiting aan de tegenstanders van het openbaar onderwijs een sterk wapen in handen zou worden gegeven. Immers door de aperte binding van het N.O.V. en de openbare school zou deze laatste een socialistische inslag kunnen worden verweten. Dit argument wordt kracht bijgezet als men leest, dat zelfs de anders zo voorzichtige NRC — zij het in de derde persoon — in een artikel over de benoeming van een inspecteur bij het lager onderwijs te Rotterdam als terloops opmerkt, dat de openbare school — terecht — een lichtelijk rose kleur wordt toegedicht. En daaraan zullen zelfs de heren Toxopeus en Zegering Haddes als hoofdbestuurders van Volksonderwijs weinig kunnen

veranderen. De afdeling Deventer schrijft in haar huisorgaan „de tijd van het innemen van slaappoeders is voorbij. We zullen meer dan ooit, moeten vechten voor onze openbare school.”

Men kan opmerken, dat de opvattingen over de wijze waarop een dergelijke strijd dient te worden gevoerd dan toch wel sterk uiteenlopen. Ook zonder dat het voorstel tot aansluiting wordt aangenomen, doet men reeds door de discussies de zaak van de openbare school geen goed.

Slechts door een duidelijke afwijzing van het voorstel zal een gedeelte van de schade kunnen worden goedge maakt. Hiervoor zal het echter nodig zijn, dat de vele leden van de J.O.V.D. en geestverwanten, die lid zijn van het N.O.V., de vergaderingen van de plaatselijke N.O.V.-afdelingen bijwonen teneinde een liberaal geluid te laten horen.

De onderwijswereld kwam in de jaren tussen de beide wereldoorlogen misschien nog meer dan anderen in aanraking met de slechte sociale omstandigheden. Mede hierdoor zijn uit de kringen van het onderwijs van die tijd vele militante socialistenvoortgekomen.

Ik kan me niet aan de indruk onttrekken, dat juist de mensen uit die zo sociaal bewogen periode het heft in handen hebben in het N.O.V. en dat wordt in de hand gewerkt door de slechte opkomst van de jongere generatie op de vergaderingen. Daardoor kan bij de voorstanders van aansluiting — geheel ten onrechte — de gedachte postvatten, dat de meeste onderwijzers het met het voorstel eens zijn. Immers, juist de jongeren en daarmee ook de jongeren onder de onderwijzers distantiëren zich steeds meer van het socialisme.

In de congresresolutie van de J.O.V.D. betreffende de vakbeweging kunnen we o.a. lezen:

— dat, een liberale voorkeur dient uit te gaan naar een werknemersorganisatie, die de ondernemingswijze productie aanvaardt;

— dat, absoluut moet worden voorkomen, dat een werknemersorganisatie wordt gebruikt voor het verwezenlijken van politieke doeleinden.

Ook zonder de behartenswaardige opmerkingen, die verder nog in de resolutie zijn verwerkt, moet het

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempher.

Leden van redactie:

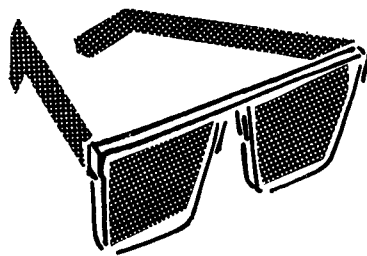
Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren.
F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Prinsengracht nr. 1079, Amsterdam, Telefoon 35343

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentiegelden uitsluitend aan G. Stempher Amsterdam, Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438.

*Wie gekleurde brillen haat,
ziet de realiteit... in*

ALGEMEEN HANDELSBLAD

T. P. DE GEUS
AANNEMERSBEDRIJF
GROND EN WEGENBOUW

Kantoor: Schubertlaan 6 - Leidschendam - Tel. K 1761-1618

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek
„DE KLOP”

Industrieweg 4 Sliedrecht

Installatie- en constructiebedrijf **„Incoro”**

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

GEBR. BODEGRAVEN
NIEUWKOOP

- ✱ **Fabriek van Metaalwaren**
- ✱ **IJzerhandel**

Telef. 01725 nr. 104 en 289

Ingenieursbureau **DE REUS**

KRIMPEN a/d IJSSEL
Telefoon K 1895-844 (m.l.)

Kranen - Liften - Grippers - Takels

N.V. A. PRINS TH.ZOONS
Aanneming Maatschappij

SLIEDRECHT
INDUSTRIEWEG 24
TELEFOON 8

Aannemers
van
Bagger-
Opspuitings-
en Havenwerken

Aannemersbedrijf

Fa. W. VAN HATTUM
& Zonen

↓
**Bagger-,
Grond-,
Rijs- en
Glooiing
werken**

ZALTBOMMEL
TELEFOON 594

J. van de Geest & Zoon

Behangerij, Stoffeerderij, Matrassenmakerij en Scheepsstoffeerderij

Weteringstraat 20 b-c - Telefoon 123835 - Rotterdam

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

Houthandel W. L. J. HOUDTZAGERS

In- en verkoop van NIEUW HOUT en STUWHOUT

Levering van alle materialen voor het stuwen van schepen, wagons enz

Opslagterrein: HUDSONSTRAAT 49 - ROTTERDAM
Telefoon 36621-70684

NA 17 UUR: KLEIDIJK 86 - RHOON - TELEFOON 595

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam
Telefoon 77610 (3lijnen)
Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en buitenland. als U op een goed ochtendblad geabonneerd bent. Terwijl U slaapt, stroomt nieuws binnen uit het gehele land en uit alle delen der wereld. Het Algemeen Dagblad wordt 's nachts gedrukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten (o.a. New York)
- belangwekkende advertentiepagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- tekenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S
SCHEEPSWERVEN N.V.
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

DE VRIES ROBBÉ & CO
GORINCHEM

**staalconstructies
metalen ramen en deuren**

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek **DE METEOR**

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Voor prima vlees en fijne vleeswaren

Fa. GEBR. DINGERINK

Vleeswaren- en Conservenfabriek
MEPPEL - Telefoon 2514

voor

Baggermaterieel
Zeesleephboten
Alg. Scheepsbouw

*Serien in
elk serin!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.
BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

EVERY

ZELFKLEVENDE ETIKETTEN

zijn aan de achterzijde voorzien van een krachtige kleeflaag, welke wordt beschermd door een stevig rugpapier.

Na verwijdering van dit rugpapier hechten zij reeds bij de geringste druk.

VRG-Papier

Postbus 725 - Tel. 020-57001
AMSTERDAM

Bakker n.v.

Machinefabriek
en
Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN „PIET HEIN”

voorheen
FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

•
**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774

*Laat Uw schepen varen met Ferwerda's
vlees, vleesconserven en vleeswaren.*

IMPORT
EXPORT

H. FERWERDA
SCHEEPSLEVERANCIER
GRASWINCKELSTR. 79 Tel. 83357, ROTTERDAM

F. ONNES & ZONEN
WUNHANDEL - GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn

VERPLEGING en ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT, WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

Steunt het werk dezer stichting, die financiële hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ N.V.

„LASSEX“

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

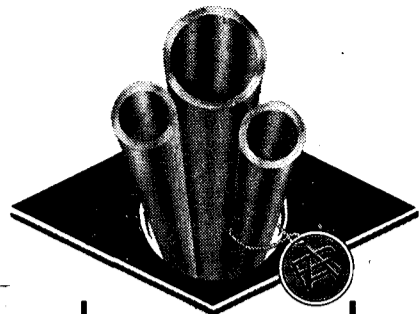
11e Jaargang No. 6

juni 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

OPDAT WIJ VRIJ KUNNEN BLIJVEN

Onlangs werd in Londen een Atlantisch congres gehouden. Prominenten uit de NAVO-landen kwamen hier getuigen van het grote belang van de Atlantische gemeenschap.

Omstreeks dezelfde tijd, dat dit congres in Londen werd gehouden kwam het tot een conflict tussen de opperbevelhebber van de NAVO, generaal Norstadt en de Franse regering. Generaal De Gaulle weigert atoomwapens op zijn grondgebied toe te laten, zolang de Amerikanen weigeren de Fransen deelachtig te laten worden met de Amerikaanse atoomgeheimen.

Generaal De Gaulle wil volledig als grote mogendheid erkend worden en begrijpt, dat hier alleen kans op bestaat als hij in het bezit is van eigen atoomwapens.

Op het eerste gezicht zou men ook zeggen: Frankrijk is bondgenoot van de V.S., evenals Engeland, dat wel atoomgeheimen uitwisselt met de Amerikanen, dus heeft het ook recht op alle westelijke kennis over atoomwapens.

Doch een dergelijke redenering zou men ook voor de Benelux kunnen opzetten. En Amerika denkt: hoe meer landen over eigen atoomwapens beschikken, hoe meer gevaar er bestaat, dat ze in een eventuele (kleine) oorlog zullen worden gebruikt.

Generaal De Gaulle neemt het echter hoog op en gaat de V.S. nu onder druk zetten door geen Amerikaanse jachtbommenwerpers op Frans grondgebied toe te laten met atoomwapens.

In Londen sprak men voor de zoveelste keer over het belang van samenwerking... op een congres. In Parijs bedreef men voor de zoveelste keer brute machtpolitiek... in de praktijk.

* * *

Als Montgomery in zijn memoires de landingen van de geallieerden in Normandië beschrijft, gewaagt hij van de rivaliteit tussen de Amerikanen en de Engelsen. Als er een beslissende doorbraak door de Duitse linies plaats vindt, zeggen de Amerikanen, dat het hun werk is. Montgomery schrijft, dat de doorbraak alleen tot stand kon komen, doordat de Engelsen de beste fronttechniek hadden gevolgd. Over een congres en de praktijk gesproken...

* * *

Toch is het goed, dat men regelmatig met elkaar spreekt. En we mogen dankbaar zijn, dat er een NAVO is. Alleen door samenbundeling van kracht zullen we de Russen van ons af kunnen houden. Die samenbundeling is soms niet gemakkelijk. De secretaris-generaal van de NAVO, Paul

Henri Spaak, zei eens: „Tegenover de volkomen eenheid van denken en handelen, die ogenschijnlijk de voornaamste karaktereigenschap is van het Oosterse blok, vertonen wij een bonte mengeling, een verscheidenheid van opvattingen, die uit technisch-diplomatiek oogpunt grote moeilijkheden oplevert.” Wat voor moeilijkheden? Onlangs hadden wij een gesprek met de voorzitter van de NAVO-parlementariërs, de Nederlander Fens. Hij vertelde, dat de Russen gedurende twee jaar reeds een felle economische oorlog tegen het westen aan het voeren zijn.

Wat de NAVO hier tegen deed? Zij stelde een commissie in, die moest onderzoeken op welke wijze de NAVO-landen het tegen deze economische oorlog konden opnemen.

Pas kon men vernemen, dat de commissie nog niet erg was opgeschoten: zij was nog aan het overwegen...

Spaak heeft wel gelijk: „een verscheidenheid van opvattingen.”

* * *

Toch zijn er op het Atlantisch congres wel belangrijke voorstellen gedaan.

- 1e. Op militair gebied moet eindelijk eens gezorgd worden voor het overeengekomen minimum aantal troepen, daar anders het gevaar bestaat, dat het westen beperkte conflicten verliest in een periode, dat een grote oorlog met kernwapens niet anders is dan wederzijdse zelfmoord.
- 2e. De Organisatie voor Europese Economische Samenwerking zou een Atlantische organisatie moeten worden met tevens Amerika en Canada als leden, ter bevordering van de handel en slachting van tolmuren.
- 3e. Gecoördineerde steun aan de achtergebleven gebieden, via een nieuw op te richten orgaan, hetzij direct, hetzij via de V.N.
- 4e. Intensivering van het onderlinge politieke overleg. De leden zouden geen ingrijpende besluiten mogen nemen zonder hun bondgenoten te raadplegen.
- 5e. Een studiecentrum van de Atlantische gemeenschap om nieuwe ideeën uit te werken.
- 6e. Verdere integratie op wetenschappelijk gebied.
- 7e. Een gecoördineerde propaganda om de wereld van de morele waarden van de Atlantische gemeenschap te overtuigen.

* * *

Wat komt hier van terecht, vroegen wij aan de voorzitter van het Atlantisch congres, de heer Fens. „Behalve politici waren er ook vertegenwoordigers van zakenwereld, arbeiders, religieuze groeperingen,

enz. Eén derde van de 700 afgevaardigden waren slechts politici.

De parlementariërs moeten in de nationale parlementen gehoor voor de Londense voorstellen zien te vinden. De andere vertegenwoordigers zullen in hun eigen kring de voorstellen moeten verduidelijken en propagieren. De voorstellen moeten niet in het luchtledige blijven hangen, doch moeten de kans krijgen wortel te schieten.”

* * *

Wij hopen van harte, dat dit zal gebeuren. Het is er op of er onder. Tegenover de Russische dreiging van ruim honderd parate divisies staan in West-Europa op papier 28 parate divisies, in werkelijkheid zijn er maar 18 paraat...

In de ideologische oorlog met de Russen gebruiken wij te ouderwetse propagandamiddelen, zodat ondanks dat wij hoge waarden te verdedigen en uit te dragen hebben, wij vele keren in de ideologische oorlogvoering het onderspit moeten delven.

De situatie om Berlijn blijft duister en gevaarlijk. Genève...

* * *

Velen genieten of zullen gaan genieten van een welverdiende vakantie. We bezoeken elkaars landen. We liggen op stranden in Nice, Knocke of Scheveningen, klimmen in de bergen van het weer geheel vrije Oostenrijk of staan te liften langs de Route Napoléon in Frankrijk.

We zijn vrij. Zeker als we met vakantie zijn denken we niet aan congressen, brute machtpolitiek of memoires van Montgomery.

Toch, terwijl wij onbezorgd door West-Europa of eigen land trekken, reizen politici koortsachtig heen en weer om te zorgen, dat wij vrij blijven. Opdat wij niet als slaven behoeven te leven, zoals mensen 500 kilometer van ons vandaan.

Wij hopen dan ook ook oprecht, dat een ieder, die er maar enige invloed op kan uitoefenen, zal meehelpen om de voorstellen, die op het Atlantische congres zijn gedaan, te verwezenlijken.

F. A. HOOGENDIJK.

APOLLO PAVILJOEN

APOLLOLAAN 2 - AMSTERDAM - TELEF. 712410

Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal” voor partijen uniek
Terras: een dorado aan het water

Interessante weekend-discussie te Grolloo over religie en politiek

Weinig voorstanders voor het oprichten van z.g. bezinningscentra

Op de zaterdagavond van het weekend in de Berenkuil te Grolloo (13—14 juni) trad de commissie „Religie en Politiek” op als forum onder voorzitterschap van Evert Hoven.

De voorzitter van de commissie, Bote de Boer Lzn, gaf in zijn inleiding een kort overzicht van datgene wat er vanaf de Unie van Utrecht in de verschillende grondwetten was opgenomen betreffende de beginselen vrijheid van godsdienst en scheiding van Kerk en Staat.

Vervolgens memoreerde hij het artikel van Frits Wagenmaker (zie Driemaster van mei '58) en de replieken hierop, welke het H.B. aanleiding gaven een commissie in te stellen om de verhouding tussen religie en politiek te bestuderen.

Hoewel in onze kringen (tegenwoordig) algemeen een binding wordt erkend tussen religieus en politiek denken, bestaat bij verschillende groeperingen van belijdende christenen een gevoel van wantrouwen tegen het Liberalisme.

Dit gevoel wordt van confessioneel-politieke zijde aangewakkerd door beweringen als zouden de liberalen in een kleurloze neutraliteit leven en de invloeden van het christendom op de westeuropese beschaving bagatelliseren.

De vraag kan inderdaad gesteld worden hoe in een liberale organisatie de sfeer moet zijn opdat christenen van verschillende geloofsovertuiging en humanisten op vruchtbare wijze met elkaar kunnen samenwerken. Spreker was van mening, dat ons beginsel van verdraagzaamheid de mogelijkheid biedt van een symbiose. Bote zette hierna het standpunt van de commissie uiteen over bepaalde onderwerpen, zoals de verhouding tussen openbaar en bijzonder onderwijs en de crematiewet.

Vragen aan het forum

Nadat Evert Hoven de leden van het forum had voorgesteld werd gelegenheid gegeven tot het stellen van vragen.

Naar aanleiding van de grote stemmenwinst van de V.V.D. bij de laatste verkiezingen, werd de vraag gesteld of het mogelijk zou zijn de nieuwe liberale aanhang, welke blijkbaar voor een groot gedeelte afkomstig is uit confessionele kringen, te integreren in liberale organisaties.

Men was in het algemeen van mening, dat op dit gebied voor de liberalen nog heel wat te doen valt omdat gebleken is, dat katholieken en orthodoxe protestanten nogal wat

bezwaren moeten overwinnen om zich aan te sluiten bij de V.V.D. of de J.O.V.D.

Daarom zullen de mogelijkheden onderzocht moeten worden om de misvattingen omtrent het moderne liberalisme uit de wereld te helpen. Daarnaast zou men in eigen kring eens kunnen nagaan of de sfeer, waarin problemen uit het raakvlak van godsdienst en politiek worden benaderd, moet worden veranderd.

Er is immers wel eens opgemerkt, dat er soms onder liberalen uit onnadenkendheid dingen gezegd worden, welke voor bepaalde groepen belijdende christenen kwetsend kunnen zijn.

Vanzelfsprekend kwam het gesprek terecht of het al dan niet wenselijk zou zijn bezinningscentra in het leven te roepen.

Frits Wagenmaker verklaarde, dat hij hiermee niet de bedoeling had partijen binnen de partij te formeren. Zijn idee was de entree van liberaal denkende christenen in een liberale organisatie te vergemakkelijken door liberalen van een zelfde godsdienstige overtuiging gelegenheid te geven zich gezamenlijk vanuit hun levensbeschouwing te bezinnen op de problemen van maatschappelijke aard.

Van diverse zijden werden de bestaansgronden voor deze bezinningscentra ontkend en de instelling ervan om tactische redenen ontraden. Voor een bezinning op de vraagstukken, welke Frits Wagenmaker noemde, achtten velen de Kerk de aangewezen instantie.

Verder werd gesteld, dat in een liberale organisatie de liberale geestesinstelling het uitgangspunt is van waar een gesprek mogelijk is. Men dient te erkennen, dat een liberale politieke keuze mogelijk is op grond van verschillende godsdienstige overtuigingen.

Voor die overtuiging van de ander moet men respect hebben. Voor het overige zal men in vrijheid en verdraagzaamheid met elkaar moeten samenwerken.

Het fenomeen „school”

Toen na de pauze gevraagd werd, hoe de commissie het fenomeen „school” zag. Kreeg Bote de Boer de gelegenheid het standpunt van de commissie in deze te verduidelijken. Primair wordt gesteld de verantwoordelijkheid van de ouders voor de opvoeding van hun kinderen. Daarnaast moest de overheid, toen

zij de leerplicht instelde, ook gelegenheid geven tot het volgen van onderwijs. Zij moet dus zorgen voor scholen. Dat de overheid dit doet in de vorm van openbaar onderwijs, werd juist geacht. Het openbaar onderwijs ziet de commissie als regel, het bijzonder onderwijs als uitzondering.

Het recht van de ouders moet worden erkend om hun kinderen dat onderwijs te laten geven, wat zij op grond van hun levensovertuiging wenselijk vinden. De overheid dient dit recht niet alleen formeel te erkennen, maar moet ook materieel de mogelijkheid geven dit te realiseren.

Verder werden er vragen gesteld over de mening van de commissie, dat het wenselijk ware het onderwijs op de openbare scholen meer geestelijke diepgang te geven door het accentueren van de invloed van het christendom op de westeuropese beschaving.

Sommigen vroegen zich af, hoe de humanisten hier tegenover zouden staan. Anderen vonden het allemaal nogal idealistisch gezien en moeilijk te realiseren.

De aanwezige J.O.V.D.-ers waren het volkomen eens met het standpunt van de commissie, dat er zo min er bij het onderwijs sprake is van discriminatie t.o.v. een bepaalde bevolkingsgroep dit het geval mocht zijn t.a.v. voorstanders van crematie.

Aan het slot van de bijeenkomst gaf Gab Dorsman nog een samenvatting van zijn ervaringen bij de behandeling van voorstellen omtrent subsidieverlening voor kerkbouw en de overwegingen welke hierbij een rol kunnen spelen.

Deze uiteenzetting vormde voor Huus Huysman een aanleiding om een warm pleidooi te houden voor subsidiëring van de kerkbouw gezien de voortschrijdende ontkerkelijking en de benarde financiële toestand van de kerkgenootschappen.

Tot besluit van de bijeenkomst dankte Evert Hoven de aanwezigen voor hun bijdrage aan de discussie en sprak de hoop uit, dat de resultaten van de commissie voor de leden persoonlijk zowel als voor de gehele J.O.V.D. waardevol zouden blijken te zijn.

A.V.

Ontstaan en ontwikkeling van het Landbouwschap

Tijdens het weekend te Grolloo werd eveneens het woord gevoerd door de heer H. D. Louwes, voorzitter van het Landbouwschap en lid van de Eerste Kamer.

De heer Louwes onderwierp het Landbouwschap aan een nadere analyse.

Het landbouwschap, aldus spr., is niet gemaakt door de in zichzelf doende letter van de wet, maar het is uit de organisatorische ervaring, traditie en wil van onze georganiseerde agrarische bedrijfsgenoten in een lange ontwikkeling voortgekomen en men kan juister zeggen, dat daardoor de wet is ontstaan.

Het Landbouwschap is volgens de wet op de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie een openbaar lichaam en daardoor ligt de p.b.o. gedachte feitelijk buiten de actuele politiek. Alle bonafide partijen zijn er voorstander van en daarom is het noch liberaal, socialistisch of christelijk. Er ligt wat verschil in tempo van doorvoering tussen georganiseerde arbeiders en de georganiseerde patroons, waarvan de eersten vaak een vlugger tempo willen volgen dan de laatsten.

Ons standpunt als V.V.D. is dat de p.b.o. onder bepaalde omstandigheden en in bepaalde bedrijfstakken

een nuttig instrument kan zijn om de bedrijfsgenoten een eigen verantwoordelijkheid te kunnen geven en de taak om de overheid te ontlasten of te voorkomen, dat zij te omvangrijk wordt.

Over het ontstaan van het Landbouwschap zei spreker, dat kort voor de oorlog in landbouwkringen de gedachte begon te rijpen om gebruik te maken van de grondwetswijziging van 1922, welke de mogelijkheid opende publiekrechtelijke organen in te stellen.

Op 2 juli 1945 werd toen de Stichting van de Landbouw opgericht, een privaatrechtelijke instelling, door de drie boeren- en de drie landarbeidersorganisaties.

Deze Stichting had tot doel de algemene landbouwbelangen te behartigen en het Landbouwschap voor te bereiden. Het heeft toen acht jaar geduurd voor het Landbouwschap een feit was geworden.

Door het gunstig advies van de inmiddels opgerichte Sociaal Economische Raad is de regering er toen toe overgegaan. In 1954 kon het Landbouwschap toen officieel beginnen te werken.

R.L.

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempfer.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren.
F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Prinsengracht nr. 1079, Amsterdam, Telefoon 35343

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-gelden uitsluitend aan G. Stempfer Amsterdam, Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438.

N.V. ROTTERDAMSCH KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER
GUSTOWEG 43 - ROTTERDAM

TELEFOON Nos.: 66038 - 66490

TELEFOON NA 6 UUR 74863

STALEN
KANTOORMEBELEN
GISOLAMPEN

MARGINALIA

Volkerenmoord in Tibet

Het internationaal juristencomité heeft een rapport gepubliceerd over het uitmoorden van 65.000 Tibetanen door communistisch China. De conclusie is, dat de moorden, sedert 1956 gepleegd, ten doel hebben de Tibetanen als nationale, ethnische en religieuze groep uit te roeien. Derhalve constateert het comité, dat is gevormd door 35.000 juristen uit 53 landen, dat in Tibet genocide, dat wil zeggen volkerenmoord, wordt begaan.

Dit ontstellende bericht heeft het Amerikaanse persbureau United Press International deze maand over de wereld verspreid. In het bericht werd er voorts melding van gemaakt, dat het rapport in opdracht van de commissie is samengesteld door Shri Purshotam Trikandas, rechter in het opperste gerechtshof van India, een rechtskundige, die vroeger secretaris is geweest van Mahatma Gandhi. De geloofwaardigheid van het bericht is daarmee belangrijk verhoogd: aan de rechtschapenheid van een figuur, die Gandhi heeft gediend, zal niet gauw iemand twijfelen.

Men mag nu dus wel aannemen, voor zover daar nog twijfel aan bestond, dat ook het communistische regiem in China zich heeft geschaard in de rij van machten, die niet tegen de meest gruwzame methoden opzien, wanneer het er om gaat om hun zienswijze te doen zegevieren.

En voor degenen, die menen dat het goed zou zijn als het westen tegenover het communisme wat toegevoender zou worden, houdt een dergelijk bericht opnieuw een waarschuwing in. Het communisme is een beweging, die leeft bij de gratie van de onderdrukking, de deportatie en de massamoord. In een nog niet zo ver verleden hebben wij aan den lijve ondervonden, dat leven onder een dergelijk regiem geen waarlijk leven meer mag worden genoemd.

Daarom ook bestaat er tussen de weg van het westen — wij geven het toe, er zitten nog wel wat kuilen in — en die van het communisme geen tussenweg, geen Derde Weg.

Zolang het communisme bestaat zal het westen er tegen moeten vechten. Dat gevecht zal met veel strategie moeten worden gevoerd, want men zal ten koste van alles een oorlog moeten trachten te voorkomen. Maar laten we wel begrijpen: verzoening tussen communisme en democratie behoort tot de volstrekte onmogelijkheden.

Niet naar Wenen

Vandaar ook, dat wij grote sympathie koesteren voor onze Oostenrijkse vrienden, die nog maar zo kort in een vrije samenleving verkeren en nu al weer in een hevig gevecht met het communisme gewikkeld zijn. Het gaat daarbij tegen het inter-

nationale jeugdfestival, dat deze zomer in Wenen zal worden gehouden. Het is begrijpelijk, dat de jonge Oostenrijkers zich met alle macht verzetten tegen deze manifestatie, die ondanks de pogingen tot camouflage van de ware bedoelingen een duidelijk communistisch karakter draagt. Het is voor het eerst, dat dit festival aan deze zijde van het IJzeren Gordijn wordt gehouden.

Het is een harde strijd, want het is wel zeker, dat het jeugdfestival doorgang zal vinden. Maar de Oostenrijkse jeugd, die eensgezind optreedt, onder meer door de uitgave van een blad, waaraan alle niet-communistische jongeren- en studentenorganisaties medewerken, zal al meer dan tevreden zijn, als zij met haar actie bereikt, dat geen enkele niet-communistische jongere aan het festival deelneemt.

Een oproep in deze zin geven wij graag door: laat u niet misleiden door de ogenschijnlijk sympathieke opzet van dit jeugdfestival en laat u niet verlokken door de gunstige voorwaarden voor deelneming. Ga niet naar Wenen voor het jeugdfestival.

De geschiedenis van het communistische jeugdfestival, zo schrijft *Stimme der Jugend*, het blad waarop wij zoëven doelden, begint steeds meer te lijken op een interessante criminele zaak. Want er voert een lange weg van het idee om met de wens naar vrede als lokaas de kooi een onschuldig kleurtje te geven naar de uitvoering van het idee. Daarom is op het ogenblik een legertje mannen bezig om alle sporen uit te wissen, die erop zouden kunnen duiden, dat het communisme bij het festival aan de touwtjes trekt.

Stimme der Jugend voert een grote reeks feiten ten tonele om dit aan te tonen. Wij willen er slechts één aanhalen: voor het kleinere voorbereidende werk — het bespreken van hotelkamers, zalen en dergelijke — zijn een aantal onschuldig aandoende ondernemingen opgericht, onder andere *Metro's Handels- und Vertriebsgesellschaft m.b.H.* De oprichters zijn communisten. Daarom nogmaals: ga niet naar Wenen, tenminste niet voor het jeugdfestival.

Konijnen en bruiloften

Montgomery Home News, een Amerikaans weekblad, heeft de samenleving aan zich verplicht, door te wijzen op een van de meest brutale pogingen om de Amerikaanse jeugd te vergiftigen met verderfelijke ideeën. Het heeft ontdekt, dat in een kinderboek, dat in alle boekwinkels te koop was, propaganda werd gemaakt voor de rassenintegratie.

Het boek heet: *Bruilof bij de konijnen*. Daarin trouwen witte konijntjes zo maar met zwarte. Het is toch wel diep treurig, vindt u niet, dat men op die manier

tracht de onschuldige Amerikaanse kindertjes het geloof in de bestaande orde te ontnemen en ze rijp te maken voor de gedachte, dat negers gelijkwaardig zijn aan blanken.

Montgomery Home News, dat boven zijn verhaal de kop plaatst: *Wat goed genoeg is voor de konijnen*, zou het ook voor de mensen moeten zijn, heeft met die actie wel succes gehad.

In de openbare bibliotheken van de staat Alabama moet het boek op een aparte plaats bewaard worden; men kan het alleen krijgen op speciaal verzoek. En reken maar, dat de staatsveiligheidsdienst u terdege in de gaten houdt, als u het boek aanvraagt.

De auteur van het boek, een zekere Williams, heeft zijn uitgever een verklaring laten publiceren, waarin wordt gezegd, dat hij bij het gebruik van witte en zwarte kleuren geen enkele bijbedoeling heeft gehad en dat het boekje niet bestemd is voor volwassenen, die het niet begrijpen. Die opmerking heeft een golf van verontwaardiging door de zuidelijke staten van Amerika doen gaan.

Even in alle ernst: het is toch wel bedroevend, dat er bijna geen week voorbij gaat, zonder dat ons uit Amerika het een of ander bericht over het rassenvraagstuk bereikt. Is het geen ontvoering van en moord op een neger, die in de gevangenis op zijn berechtiging zit te wachten, omdat hij een blanke vrouw heeft aangerand, dan is het wel een onschuldig kinderverhaaltje, dat ziekelijke breinen als propaganda voor een hun niet welgevallig standpunt uitleggen. Dat laatste is nog daaraan toe, maar als men er dan al toe over gaat om in bibliotheken speciale maatregelen te treffen dan is het stadium van de belachelijkheid toch wel bereikt.

Wij kunnen niet anders doen dan het gebeurde hekelen en het volgende bericht afwachten, in de hoop, dat het weer op iets belachelijks betrekking zal hebben.

Dat is altijd nog beter te verwerken dan een Lynchpartij.

Mensenrechten en verdraagzaamheid

Onze Delftse vriend Frits Wagenmaker is sterk geprikkeld door de Marginalia van maart, waarin de opvatting, dat het met de mensenrechten fout gaat, wanneer men een ander houvast zoekt, dan dat er is in Christus, zeer afkeurenswaardig en ontstellend hoogmoedig werd genoemd. In een ingezonden stuk in de Driemaster van mei verklaart hij zich aanhanger van het in de Marginalia gekritiseerde standpunt. Hoewel het niet de bedoeling is om in deze rubriek discussies te voeren, willen wij aan zijn opmerkingen toch niet voorbijgaan.

Men is pas verdraagzaam, zo zegt Wagenmaker, wanneer men de ander volledig accepteert in zijn eigen manier van zijn en niet de ander veroordeelt, omdat hij anders is. Dat is een uitspraak, die

ook wij graag voor onze rekening zouden nemen.

Het is juist dit element van verdraagzaamheid, dat naar onze mening ontbreekt in het gekritiseerde stuk in het maandblad *Mens en Bedrijf* van de Christelijke Bedrijfsgroepen Centrale in Nederland.

Immers, wanneer men stelt, dat de mensenrechten alleen veilig zijn, indien men zijn houvast in Christus zoekt, dan kan dat niet anders betekenen dan dat men die mensenrechten niet veilig acht bij hen, die de christelijke godsdienst niet belijden. Dat houdt — misschien onbedoeld — inderdaad een veroordeling in van de niet-Christen, omdat hij anders is. Dat achten wij afkeurenswaardig en hoogmoedig.

Wij weten, dat er ook vele liberalen zijn, die door hun geloof de pretentie hebben, dat Christus „de Weg, de Waarheid en het Leven” is en dat geen andere weg, geen andere waarheid en geen ander leven mogelijk is in absolute zin. Wij vinden dat volstrekt geen hoogmoedigheid, zoals Wagenmaker vreest. Wij zullen hen dan ook geen strobreed in de weg leggen. Dat wordt pas anders, wanneer men iemand, die een andere opvatting huldigt, deklasseert, zoals in de uitspraak van *Mens en Bedrijf*.

Dan is er geen sprake meer van verdraagzaamheid en ligt de weg naar de discriminatie open. Men kan zich daartegen gevoelig uit naam van het liberalisme verzetten.

E. T. H.

De landelijke
penningmeester van de

J.O.V.D.

Klaas Weide

is

verhuisd

naar

Valeriusstraat

23 b

te Leeuwarden

◊

Voor wie het aangaat

zij vermeld, het

zijn gironummer is

953500

Staalconstructies voor alle doeleinden Speciaalbedrijf voor zwaar plaatwerk Constructiewerkplaatsen

W. Huizer n.v. Capelle a/d IJssel - telefoon 0-1804-2657

Kampt de J.O.V.D. met woningnood?

(Ingezonden)

In de aard der dingen, die een gezond bestaan leiden ligt besloten, dat na een schromend begin een gestage groei inzet.

Het huisje dat voorheen ruimte genoeg bood, wordt te klein en we moeten uitzien naar een nieuwe woning.

Dat de J.O.V.D. een gezond bestaan leidt staat buiten kijf, daarvan getuigt het aantal jongeren, dat zich de laatste jaren bij haar organisatie aangesloten heeft. Deze groei is gedeeltelijk te danken aan het toenemend ledental van reeds lang bestaande afdelingen, doch meer aan de oprichting van een nieuwe afdelingen overal in den lande.

Voor de verbreiding van onze denkbeelden is dit laatste verschijnsel verheugend. Wij zullen meer bereiken met tweeduizend leden, verspreid over honderd plaatsen, dan met hetzelfde aantal, dat in slechts enkele grote steden woonachtig is. Het moge waar zijn, dat een grote afdeling groter mogelijkheden heeft dan een kleine, zij heeft haar schaduwzijde wanneer haar grootheid voortkomt uit talrijke kleine afdelingen.

Immers in een bepaalde gemeente wordt het maximum aantal mensen op de been gebracht door een plaatselijke vereniging; de contacten zijn er nauwer, de bestuursleden kent men veelal persoonlijk. Zullen een aantal van deze afdelingen tot samengaan besluiten, dan dreigt de band veel losser te worden en de activiteit in de diverse plaatsen te verslappen.

Maar, zullen de concentratievoorstanders antwoorden, wat wilt ge gaan doen met een afdeling van tien of vijftien leden? Ik geef het toe, haar mogelijkheden zijn beperkt.

Daarom moet hier een lichaam komen om de krachten van enkele afdelingen streeksgewijze te bundelen, zonder de zelfstandigheid van die afdelingen noemenswaardig aan te tasten.

Het district in haar huidige vorm is voor deze taak niet geschikt; de afstand, die tussen haar en de afdelingen bestaat is dikwijls een onoverkomelijke hindernis. Het district omvat een veel te groot gebied en is een log gevaarte geworden.

Zo men deze districten wil handhaven, dan verdient het toch aanbeveling per kleiner gebied een nauwere samenwerking van bovenaf te stimuleren. Men mag dan beweren, dat dit initiatief van de afdelingen uit moet gaan, naar mijn mening is het de taak van het hoofdbestuur, die organisatievorm te vinden en voor te staan waarbij een maximum aan krachten gemobiliseerd kan worden.

Deze streekbesturen, die samengesteld zullen zijn uit enkele bestuursleden van afdelingen, die geografisch gezien bij elkaar behoren, moeten nu die activiteiten ter hand nemen, die de kracht van de afdelingen afzonderlijk te boven gaan. Het nadeel van de concentratie, dat wij eerder bespraken, wordt hierdoor vermeden. Dan nog zou het mogelijk zijn de districten te handhaven als schakel tussen streekbesturen en hoofdbestuur.

T. v. d. GRAAF

(Wij hebben onze vriend de Graaf plaatsruimte niet willen onthouden. Doch wat hij te zeggen heeft lijkt ons meer geschikt voor onze jaarlijkse algemene vergadering. Red.)

Wist U dit?

Wist u, dat de Provinciale Staten, uitgaande van de veronderstelling, dat onbekend onbemind maakt, opdracht hebben gegeven tot het drukken van een beknopt boekje getiteld

„WIST U DIT”?

Dit boekje geeft een duidelijk antwoord op de vragen: „Wat is het Provinciaal Bestuur?” en „Wat doet de Provincie?”.

Vragen, waarop helaas maar al te veel Nederlandse staatsburgers het antwoord schuldig zouden blijven en die ongetwijfeld velen van hen zullen interesseren.

In dit boekje is er zorgvuldig gewaakt tegen verwording tot een dode opsomming van cijfermateriaal. Het 24 pagina's tellende boekje is nog verlicht met foto's van projecten, die door de Provincie Zuid-Holland ter hand genomen en voltooid zijn.

In het slotwoord onder het hoofd „Provincie en Burger” zegt de samensteller onder andere:

Ook zonder dat men in staatsrechtelijke en praktische bijzonderheden afdaalt, kan kennisneming van de inhoud van dit boekje duidelijk maken, dat „de Provincie” een belangrijk onderdeel is van het staatsbestel. Zij vormt een onmisbare schakel tussen landsoverheid en lagere organen en heeft, naast haar andere bemoeienissen, een niet te verwaarlozen coördinerende en stimulerende taak. Daardoor is zij, op de achtergrond, een factor die meetelt, ook in het leven van de burger.

Dienovereenkomstig verdient zij dan ook zijn belangstelling.

De kosten van het boekje zullen ongeveer f 0,50 gaan bedragen!

Het is uitgegeven bij Albani, Den Haag.

Spinners en Twijners
van
Weef- en Tricotgarens

HBU

HBU

Bezitsvorming

Een persoonlijk contact met onze ervaren deskundigen waarborgt een verantwoord advies.

**Ook voor beleggingen:
de HBU**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE n.v.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Oud-minister Suurhoff sprak op de weekend-conferentie van het district Noord-Holland

Vruchtbare gedachtenwisseling over het begrip sociale zekerheid

Opmerkelijk was het relatief grote aantal bezoekers, niet uit het eigen district afkomstig op bovengenoemde bijeenkomst, georganiseerd door het districtsbestuur in samenwerking met de afdeling Amsterdam.

Na een gezamenlijk gebruikte avondmaaltijd werd om kwart over acht de conferentie ingezet met een inleiding van de oud-minister van sociale zaken, de heer J. G. Suurhoff over het onderwerp „De P.v.d.A. en de sociale zekerheid”. In zijn ongemeen boeiend betoog formuleerde de heer Suurhoff het antwoord op een drietal door het bestuur gestelde vragen t.w.:

1. Wat wordt in socialistische kringen onder sociale zekerheid verstaan?
2. In welke richting moet de sociale politiek zich ontwikkelen om tot volledige verwerkelijking van de sociale zekerheid te komen?
3. Welke verschillen bestaan er tussen de socialistische en de liberale sociale politiek?

Na een overzicht van de wordingsgeschiedenis van de sociale wetgeving in Nederland te hebben gegeven, waarin de verschillen tussen het streven van de oude S.D.A.P. naar de mogelijkheid van het leiden van een persoonlijk leven voor de arbeider en het streven naar de sociale zekerheid van het moderne socialisme belicht werden, gaf spreker een schets van het socialistische standpunt inzake de sociale zekerheid.

De sociale verzekering kan nagenoeg compleet worden geacht, aldus de heer Suurhoff, alleen ten aanzien van de verplegingstermijn, gedurende welke de onkosten vergoed worden, zoals geregeld bij het Ziekenfondsbesluit, zijn nog verbeteringen wenselijk, daar bij geval van langdurige ziekte de onaangename toestand kan ontstaan, dat het gehele gezinsbudget wordt ontwricht en men aangewezen is op armenzorg en sociale zaken.

Men mag de sociale zekerheid nog geen afgerond stelsel noemen.

De werkloosheidsuitkering is 80% van het laatst verdiende loon en na een bepaalde periode daalt dit percentage nog. De sociale zekerheid is alleen bereikbaar, indien belasting-, begrotings- en economische politiek allemaal in dezelfde richting werken.

De politiek van de sociale zekerheid moet dienstbaar gemaakt worden aan:

1. Volledige werkgelegenheid;
2. De mobilisatie van potentieel intellect.

Een beperkte sociale zekerheid geeft de werkloze een stimulans te trachten weer aan de slag te komen.

De heer Suurhoff verklaarde geen voorstander te zijn van een uitkering van het gehele loon ad calendas graecas in geval van werkloosheid. De inleiding van de heer Suurhoff gaf aanleiding tot een levendige discussie over de A.O.W. en de Werkloosheidswet en de invloed daarvan op het verantwoordelijkheidsbesef van de arbeider.

De inleider merkte hierover nog op, dat de vroeger bestaande sociale onzekerheid beslist ook niet tot een vergroot verantwoordelijkheidsgevoel heeft geleid, terwijl nadat de sociale zekerheid aanmerkelijk was toegenomen, het drankmisbruik terugliep.

Eerst na het middernachtelijk uur werd Krasnapolsky als plaats van handeling verwisseld met „donker” Amsterdam, al waar de vergadering zich tot diep in de nacht aan de uitvloeisels der sociale zekerheid heeft vergaapt.

Hardop dromen

Zondagochtend was om 11 uur een slaperig gezelschap wederom in Krasnapolsky verzameld, om, bij ontstentenis van voorzitter De Goeij door een hardop dromende secretaris

te worden aangevoerd in de huiselijke vergadering van het District.

De komst van de voorzitter gaf de stoot tot een geanimeerde discussie over de districtsaangelegenheden, welke een waardevolle bijdrage leverde tot de bepaling van het standpunt van het District Noord-Holland t.a.v. de oprichting van het District Centrum.

Een andere groep bezichtigde tezelfdertijd historisch Amsterdam onder leiding van de heer Filet de Kok van de B.B.T.B.B.A.

Na een gezamenlijk gebruikte (voor-

Ook het district Noord sprak over religie en politiek

Het district Noord van de J.O.V.D. organiseerde in Groningen een bijeenkomst met als onderwerp „Religie en Politiek”.

De heerd K. J. de Jong, voorzitter van de A.R.-fractie van de gemeenteraad van Leeuwarden en de heer mr dr W. K. J. J. van Ommen Kloeke, lid van de gemeenteraad van 's-Gravenhage voor de V.V.D., waren aanwezig als sprekers.

Aan de hand van enige stellingen gaf de heer Van Ommen Kloeke zijn visie over de houding van de V.V.D. ten aanzien van de religie. Hij noemde de V.V.D. staatkundig gezien vrijzinnig-politiek, maar op religieus terrein volkomen neutraal. Ook volgens het beginselprogramma van de V.V.D. leeft in deze kringen de erkenning van het Christendom als grondslag voor de huidige beschaving.

Spreker herinnerde aan de felle aanval van prof. Romme op prof. Oud na diens verkiezingsrede. Stemmen op de V.V.D. zou verraad betekenen aan het Christendom en aan Chris-

treffelijke) lunch in Krasnapolsky werd een middagbijeenkomst gewijd aan de behandeling van een concept-resolutie sociale zekerheid van de sub-commissie Amsterdam-Haarlem van de Landelijke Resolutiecommissie.

Na een inleiding van de heer Van der Dussen, lid van de sub-commissie, over de Ambtenaren Pensioenregeling, werd het debat over de conceptresolutie geopend, dat leidde tot een aantal voorstellen tot wijziging van de tekst en tevens tot uitgebreide beginselverklaringen van enkele aanwezigen.

Zij, die de Amsterdamse prominenten kennen, zullen verheugd zijn te vernemen, dat heer Nypels ditmaal niet teleurgesteld, doch zelfs enthousiast bleek te zijn.

Precies vijf uur sloot de voorzitter — voor deze middag de heer Randoe — het vruchtdragend debat; en sprak de heer De Goeij zijn afscheidswoord uit en gingen de deelnemenden uiteen.

Zij kunnen terugzien op een welbestede weekeinde.

geen aanslag op de volkseenheid; er is één richting, één doel, namelijk: de levende gemeenschap.

Na de broodmaaltijd werd o.a. de vraag gesteld wat men dacht van werkgemeenschappen binnen een politieke partij. Volgens de heer Van Ommen Kloeke is er in een politieke partij geen plaats voor het bestuderen van geloofsgemeenschapszaken. C. Vlas, voorzitter van het district Noord dankte aan het einde van de dag de sprekers, die veel hadden bijgedragen tot de oriëntering op dit gebied.

Geslaagd weekend van district Centrum

Op zaterdag 23 mei werd in Utrecht de eerste vergadering gehouden door het district Centrum van de J.O.V.D. De voorzitter wees er in zijn openingswoord onder meer op, dat ongeveer twee jaar geleden in het centrum van het land slechts één afdeling bestond n.l. de afdeling Amersfoort.

Binnen een jaar is dit district langzamerhand uitgegroeit tot vijf bloeiende afdelingen met in totaal bijna 120 leden. In het district hopen deze nieuwe afdelingen tot een nauwere samenwerking te kunnen komen.

Met nadruk wees de voorzitter voorts op het belang voor Nederland van de buitenlandse politiek en haar internationale betrekkingen met de rest van de wereld. In de J.O.V.D. wordt dit facet wel eens te veel als een stiefkind beschouwd.

Vervolgens werd het definitieve districtsbestuur, waar alle vijf afdelingen zitting in hebben, met algemene stemmen gekozen.

Na dit huishoudelijk deel van de vergadering sprak mevrouw mr Stoffels-Van Haaten, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, over het onderwerp „De positie van Nederland in de Verenigde Naties”. Spreekster wees er o.m. op, dat Nederland voornamelijk voor wat betreft de achtergebleven gebieden en koloniale problemen een belangrijke rol speelt in de Verenigde Naties.

Met grote nadruk betoogde mevrouw Stoffels, dat de V.N. vooral op cultureel, sociaal en economisch terrein enorm veel en belangrijk werk doen. Over het algemeen kijkt men te veel naar de politieke successen van de V.N. en deze zijn inderdaad vaak te-
(Zie pag. 6)

Politiek en Economie

Om een redelijke gedachtengang te kunnen ontwikkelen en tot goed gemotiveerde conclusies te komen, moet men over voldoende elementaire kennis van zaken kunnen beschikken. Politieke verhoudingen en gebeurtenissen in het buitenland beïnvloeden vaak omstandigheden op politiek en economisch terrein in eigen land. Daarom is het nuttig de toestand in verschillende landen voortdurend en nauwlettend gade te slaan. De goed geschoolde buitenlandse correspondenten van de NRC zijn uitstekende Nederlandse waarnemers ten dienste

van de lezers. Elk geeft vanuit het land waar hij woont, een duidelijk beeld van hetgeen er leeft in het hart van de natie, hoe de omstandigheden zijn en in welke richting zich deze ontwikkelen. Dat geeft U gelegenheid tot het vormen van een critische eigen mening, evenals U dit kunt doen aan de hand van de hoofdartikelen van de NRC, de parlementaire verslagen en overzichten, de onopgesmukte berichtgeving van de NRC en haar degelijke beschouwingen.

★
Vraagt U de NRC eens
14 dagen op proef.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

leurstellend. Tot slot liet spreekster nog enkele minder bekende aspecten zien, van achter de schermen der V.N.

Na de gemeenschappelijke Chinese maaltijd, die gezellig en smakelijk was, toog men weer naar de vergaderzaal.

Dr G. H. Klamer, adjunct-directeur van de afdeling Weerdienst en Luchtmeteorologie van het K.N.M.I. te De Bilt, hield vervolgens een zeer interessante causerie over al het werk, dat achter de schermen verricht wordt om ons 's avonds een weersverwachting of weerpraatje voor radio of televisie te kunnen brengen.

Na afloop bleven velen nog even bijeen om een kopje koffie te drinken en nieuwe contacten te leggen.

Jammer was het, dat zovelen het „beslist" mooie weer hadden verkozen, boven deze buitengewoon interessante Districtsdag in Utrecht.

AFDELINGSNIEUWS

PAPENDRECHT

Leerzame lezing

De afdeling Papendrecht heeft op woensdag 27 mei haar eerste seizoen besloten met een avond voor haar leden. Na het afhandelen van een korte agenda werd door T. v. d. Graaf een lezing gehouden over de toestand van de arbeider in de vorige eeuw. Voor het ontstaan van de vakbeweging is enige kennis hiervan niet te ontberen.

Ruime aandacht werd besteed aan de sociale standenstructuur in die tijd, de verhouding tussen ondernemer en arbeider, het loonpeil, de arbeidsvoorwaarden, de levensomstandigheden, de kinderarbeid en de armenzorg.

De veronderstelling, dat de bedroevende omstandigheden, waarin de arbeider met zijn gezin leefde, veroorzaakt waren door de opkomende industrie werd bestreden. Wetenschappelijke onderzoekers hebben aangetoond, dat de werktijden in de huisindustrie zeker even lang waren, de beloning even laag en de ruimten waarin men werkte zeker ongezonder dan de latere fabriek.

Wel is de nood van 1820—1850 niet weinig toegenomen. Immers, in die periode steeg het loon met 10%, terwijl de kosten van levensonderhoud met nota bene 50% toenamen. Pas na 1870, als de industrialisatie doortzette, de productiviteit stijgt, de opvattingen van leidende politieke kringen veranderd zijn en de vakbeweging haar stem gaat verheffen zal een periode van verbetering aanvangen, ingeleid door het initiatiefvoorstel op de kinderarbeid van Van Houten.

Tenslotte citeerde sprekere nog enkele gedeelten uit het verslag van de Staatscommissie, die omstreeks 1886 de werking van het 'Kinderwetje' onderzocht. De verklaringen, die daarin door werknemers, werkgevers, artsen en anderen worden afgelegd tonen duidelijk aan dat de verbeteringen slechts langzaam doorgevoerd werden en dat de toestanden voor de arbeider nog ontstellend waren.

Na een korte discussie werd de avond met een gezellig dansje besloten.

LEIDEN

Provinciale problemen

In Leiden sprak de heer F. L. van der Leeuw, V.V.D., lid van de Provinciale Staten en van de gemeenteraad te Den Haag, over de provincie. Hij stelde duidelijk de territoriale verdeling tegenover de functionele, zoals Nederland die nog maar kort kent in de P.B.O.

De Provinciale Staten hebben in vorm veel overeenkomst met de gemeenteraad aldus spreker. Hij vergeleek dan ook het college van Gedeputeerde Staten met het college van B. en W. en de Commissaris van de Koningin ten opzichte van de Provinciale Staten met de Burgemeester ten opzichte de gemeenteraad.

Ook de rechtstreekse verkiezingen vormden in deze vergelijking een punt van overeenkomst evenals de taakverdeling onder de commissies, die in de gemeenten commissies van bijstand heten en in de Provinciale Staten advies-commissies.

Als een zeer belangrijke functie haalde Van der Leeuw de tweejaarlijkse verkiezingen van de helft der Eerste Kamer aan die door de leden geschiedt.

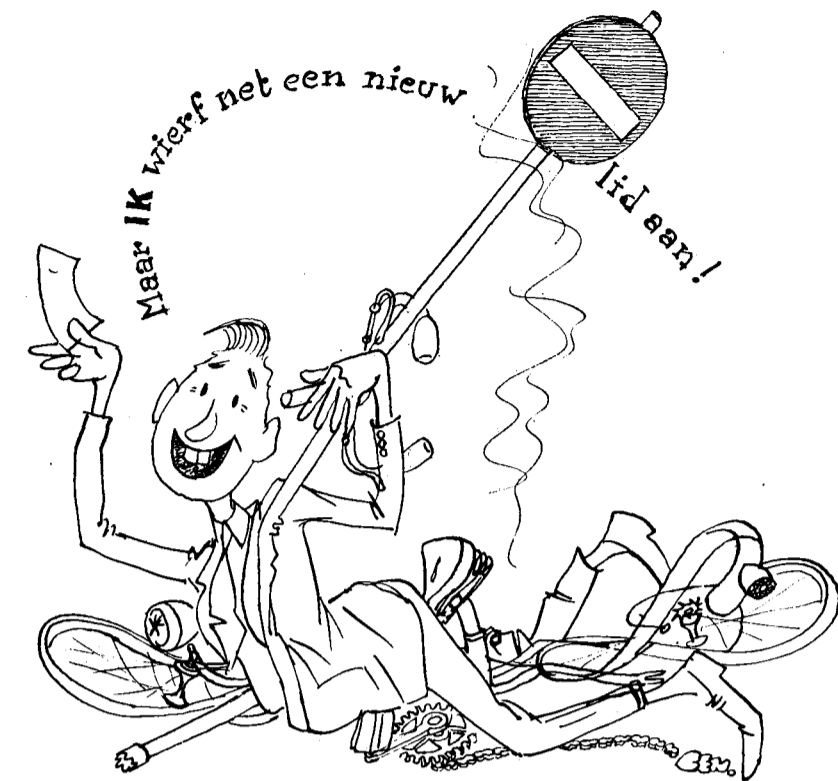
Veranderingen in het leven van de Amerikaanse student

Uit een onlangs ingesteld onderzoek bij de zeven grootste colleges voor meisjes blijkt, dat zich de laatste jaren ingrijpende veranderingen hebben voltrokken bij de Amerikaanse college-studenten.

Deze colleges — Barnard, Bryn Mawr, Mount Holyoke, Radcliff, Smith, Vassar en Wellesley — werden lange tijd algemeen beschouwd als onderwijsinstellingen voor de dochters van de meer gegoede Amerikaanse burgers. Het blijkt echter, dat zij thans een ander kenmerk gemeen hebben en wel het feit, dat de studenten tot een veel bredere bevolkingsgroep behoren, velen waarvan genoodzaakt zijn een deel van hun studiekosten en andere uitgaven zelf te verdienen.

Deze waarneming — op zich zelf reeds interessant met het oog op de bijzondere omstandigheden, die met deze instellingen verband houden — bevestigt de bevindingen, welke door andere waarnemers zijn vermeld, namelijk, dat de college-studenten de laatste jaren uit vrijwel alle lagen van de bevolking afkomstig zijn.

De toename in aantal van de studenten, die uit de arbeidersklasse afkomstig is, is zeer opvallend, want meer dan de helft van alle Amerikaanse college-studenten komen uit de groepen van de lagere inkomens en die van de lagere middelbare. Dientengevolge ontbreekt het vaak aan financiële steun van de ouders of dekt deze slechts ten

Zo hoeft het niet, maar wief in elk geval nieuwe leden voor onze J.O.V.D.

dele de uitgaven, die aan de studie verbonden zijn. Dit houdt natuurlijk in, dat door de student andere middelen moeten worden gevonden om de studie-uitgaven te dekken. De meest voor de hand liggende weg is de studie te combineren met betaalde arbeid.

Naar schatting verdienen een half miljoen van de drie en een half miljoen studenten in het lopende academische jaar hun volledige studiekosten en zijn ongeveer twee miljoen anderen gedurende een deel van de dag werkzaam op kantoren, in ziekenhuizen, winkels, fabrieken, enz. Globaal driekwart van de mannelijke en de helft van de vrouwelijke studenten moeten hun studiekosten gedeeltelijk zelf verdienen.

Een derde krijgt een studietoelage

Het is een veelbetekenend feit, dat werkstudenten nu ook worden aangetroffen op scholen, die eens als het uitsluitend domein van de welgestelden werden beschouwd. Zo verdienen nu ongeveer 40 procent van de jongemannen, die de Harvard en Yale Universiteiten bezoeken de helft of meer van hun studiekosten.

Ten aanzien van de colleges voor meisjes is gebleken, dat tussen de helft en driekwart van de studenten aan de bovengenoemde zeven „grote" colleges, hetzij in de zomervakantie, hetzij gedurende het ge-

hele schooljaar betaalde arbeid verrichten.

Belangwekkend is welk soort arbeid door de meisjes verricht wordt. De meesten verrichten kantoorwerk, verzorgen kinderen of stellen zich beschikbaar als leiders van zogenaamd jeugdwerk of als kleuteronderwijzeres.

Anderen werken als analist, medisch assistent, wiskundige of arbeidstherapeut. Een aantal van hen wordt dienstverrichter in vakantie-oorden en beschouwen dat als 'n baantje dat aardig wat opbrengt.

Een groot deel van de studenten — een kwart tot een derde van het totaal — worden financieel gesteund door het toekennen van een studietoelage. Maar zelfs deze meisjes werken nog een deel van de dag in een betaalde betrekking, aangezien de meeste scholen van de studenten verlangen, dat zij door eigen inspanning tot haar opvoeding bijdragen.

Hetzelfde is van toepassing op vrijwel alle instellingen voor hoger onderwijs, aangezien de beheerders van de fondsen niet graag toelagen aan studenten verstrekken, die niet voldoende belangstelling in hun opleiding tonen om niet zelf een deel van de financiële lasten op zich te nemen.

Doordat de laatste jaren het aantal beschikbare studietoelagen zeer is toegenomen is het thans voor de minder draagkrachtige groepen

(vervolg op pag. 7)

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

TANDWIEL- EN GIETWERK-SPECIALISTEN

Fabricagerechten voor de BENELUX-gebieden van STOECKICHT planetaire-overbrengingen

METAALBEDRIJF

RADEMAKERS N.V.

ROTTERDAM

KLAZIENAVEEN

Vakantiepraat van een schoolmeester

Tussen het verstandelijk inzien en het werkelijk beleven ligt vaak een dal der verschrikkingen

De lucht is blauw en vervuld van motorgeronk. In het middaguur is het nu eenmaal druk op Schiphol en met deze wind denderen de machines vlak over mijn kamer.

Ze overstemmen dan het geratel van mijn tikmachine, waar ik achter ben gekropen na een lange luie ochtend in pijama — met thee, het zaterdagochtendblad en de nieuwe Driemaster. Ah, dan is het leven goed. Ja, op zo'n dag als vandaag, als de grote vakantie nog betrekkelijk gaaf voor je ligt, vraag je je af, waarom niet iedereen schoolmeester wordt. Mensenkinderen, het is zo'n fijn vak. Vooral in de vakantie.

Mijn langste vakantie heeft drie en een half jaar geduurd. Die tijd bracht ik door in jappen-kampen, die in zoverre vakantiecampen waren, dat je er niet hoefde te leren en dat je corveediensten had. (Vrijtijdsbesteding). Als je in de sjouwploeg zat, kende je geen zwaarder en minder gewaardeerd werk dan sjouwen. Maar als je in de vaste keukenploeg zat, dan was je er rotsvast van overtuigd, dat niemand het zwaarder had dan de lui, die zich haast vertilden aan de gamellen, rook hapten of zich de haren van de schenen schroeyden voor de laaiende houtvuren. Ik hoor nog de debatten tussen houthakkers, vuilnisjongens, verhuizers, sjouwers, keukenjongens en magazijnknechtjes!

Achtereenvolgens heb ik in verscheidene vaste corveeploegen gewerkt en terwijl onze leeftijdsgenoten in het verre Holland algebralen leerden, schwere Wörter en onregelmatige werkwoorden inpompten, leerde ik als jongen al beseffen, hoe je standpunt bepaald wordt door de plaats die je in het geheel inneemt. Natuurlijk was houtsjouwen, of rijstkoken of wat je ook voor werk deed héél gewichtig. Zeker voor je eigen gevoel. Maar ik kon er niet meer over bekvechten wie van ons het moeilijkste baantje had. Bovendien was het in een kleine gemeenschap wel duidelijk, dat iedere corveedienst voor het geheel nuttig en bij de bestaande toestand tamelijk onmisbaar was. De arbeidsverdeling was te overzien. Wat wij als jongens in die kampjaren met ons harrewarren over de verdienste van onze speciale bijdrage trachten te bereiken, was niet anders dan begrip te kweken voor onze functie in het geheel. Jongensachtig, kinderachtig, maar precies als volwassenen in de normale samenleving.

Een lui leven

Dankzij die ervaring uit mijn jongensjaren mis ik nu alle aanvechting de lasten van het onderwijzersambt breed uit te meten. Ik geef altijd glunder toe dat we toch maar een lui leven hebben, dat we lekker om vier uur klaar zijn op die ene dag van het jaar dat we werken. Dat ik ervan overtuigd ben, dat het onderwijs in onze moderne maatschappij een steeds gewichtiger rol gaat spelen, kan ik nu wel met ar-

gumenten gaan staven, maar had dr Lely nog argumenten nodig toen in 1916 de Zuiderzeedijken braken? Gesteld dat iemand op 30 januari 1953 een Delta-wet aan de Tweede Kamer had voorgelegd, had hij met 24 uur argumenteren de wet er dan doorgekregen? Wat voor lesje moesten we krijgen van 'n zekere Adolf eer wij bereid waren ernst te maken met onze landsverdediging! Tussen verstandelijk inzien, dat iets noodzakelijk is en het ook werkelijk beleven van zo'n noodzakelijkheid ligt dikwijls een dal der verschrikking.

Enkelingen gaan ten onder, men lijdt persoonlijke verliezen, maar het geheel, het volk is er na al dat individuele leed nog steeds. Na de offers herstelt men zich, tracht men lering te trekken uit de bittere ervaring. Maar dat zal ons niet behoeven voor nieuwe bittere ervaringen.

Want hoe is de mens? Als zijn bestaan bedreigd wordt, als de honger knaagt, dan richt hij al zijn aandacht op het veilig stellen van dat bestaan nu, dan zorgt hij allereerst ook voor een gevulde maag. Tja, en je kunt nu eenmaal niet op alles tegelijk even goed letten en achteraf, als de ergste nood voorbij is, dan bemerkt men, dat inmiddels andere, toch ook wel gewichtige zaken wat in de lap zijn blijven hangen. Na de economische wederopbouw van ons uitgeschudde en leeggeplunderde land horen we nu luider en luider roepen, dat die verdere opbouw op allerlei manieren in gevaar dreigt te komen doordat wij ons onderwijs verwaarloosd hebben.

Dom? Onvergeeflijk? Maar wat wil je? Toen ik nog geen honderd pond woog terwijl ik één meter negentig lang geworden was, heb ik óók gedacht: „Beter domme Zwaanswijk dan doodgehongerde Zwaanswijk”, en deed ik twaalf uur per dag corvee in de buurt van de keuken, en verdiende ik met de andere jongens een extra schep. Wij peinsden niet over achterstand in onze schoolkennis, wij maalden er niet om, dat we jaren achterop raakten bij onze leeftijdsgenoten. Het was véél belangrijker er voor te zorgen, dat die leeftijdsgenoten ons ten minste nog zouden aantreffen als de pret weer voorbij was.

Prikkels der maatschappij

Zou de maatschappij niet zelf de prikkels opleveren, die maken, dat de enkeling telkens opnieuw z'n leven zó gaat inrichten, dat hij de strijd om het bestaan met goed gevolg kan blijven volhouden?

Wat wij met een mooie term „opvoeding en onderwijs” noemen is simpelweg niets anders dan een manier om mensen geschikt te maken voor het samenleven met soortgenoten. In de eenvoudige samenlevingen, die eens in de zoveel honderd jaar met een nieuwtje als het vuur of het wiel of het weefgetouw in aanraking kwamen, kon je dat opvoedingsproces beschouwen als het instampen van één enkele rol voor een toneelstuk dat avond aan avond gedurende het hele leven van de speler opgevoerd werd. Als iemand eens op een andere manier dan Oom en Pa en Overgrootvader het altijd gedaan hadden aan de kost wilde komen, dan kreeg hij ruzie. Als Pa de geitjes in het vrije veld met een kei of knuppel in de vuist placht op te zoeken, dan moest zoonlief niet zo eigenwijs zijn die beestjes aan een touwtje op de bleek voor het rotshol te laten lopen. Want, heel terecht vreesde iedereen, dat de oude rol afgeleerd zou moeten worden en alle leden van het toneelgezelschap een nieuw stuk er in moesten zien te krijgen. Zo'n geitje eet de bleek kaal en veel geitjes eten de hele omtrek kaal en dan kun je óf de geitjes laten lopen terwijl je zelf in je rotshol blijft wonen, óf je leert kamperen en wordt nomade die met z'n lieve geitebeesten de wijde wereld in

trekt. Is dat een verandering of niet?

Maar vandaag is het zo gesteld, dat je nog maar net de rol van het lopende stuk zo'n beetje beheerst of ze komen met nieuwigheden aan en als iedereen opnieuw zich heeft ingespeeld, kegelen een paar flauwerikken wéér alles door elkaar. Heb je je diploma rijwielhersteller in je zak, denk je: „Nou kan me niets meer overkomen!” of komt er een vent op een bromfiets, die denkt dat fietsmakers ook wel bromfietsmakers zullen zijn. Zeg je dan anno 1948: „Man, kras op, ik heb geen zin ook dat nog te leren!”, of zoek je een boekje en pruts je en en knoei je tot diep in de nacht om mee te kunnen blijven doen? Wat heeft Moe aan haar kooklessen van de huishoudschool als Vader op haar verjaardag met een pressure cooker aan komt dragen? Als je in 1946 wist hoe een radio in elkaar zat en je hebt nooit meer wat van nieuwe modellen gezien of er bij geleerd, dan hoef je nu echt niet neer te kijken op een radiomonteurtje dat pas van z'n vakschool komt.

„Volleerd”

Er was dus een tijd, dat je „Volleerd” kon wezen. Mocht je je Meester Timmerman of Meester Smid noemen. Je kon enkel handiger worden, vlugger leren werken, maar iets nieuws leren? Foei, dat was zelfs bij „keur” verboden. En nu leven we in een tijd, dat zelfs Opa van zeventig nog leert bromfietsen of Italiaanse les gaat nemen met behulp van een grammofoon en een grappig plaatjesboekje. Nu liggen onze lagere scholen nog altijd een beetje in de sfeer van het gildewezen. Hoewel de maatschappij al véél en véél verder is, blijft de goegemeente zich nog te veel blind staren op die hoeveelheid verworven schoolkennis. In de gildetijd kon men nog menen, dat je in je vak „volleerd” kon wezen en men heeft wat de school betreft nog te veel het absurde idee, dat er ook maar één school denkbaar is, die iemand alle theorie kan bijbrengen, die hij ooit in z'n leven nodig zal hebben.

Vandaag gaat de theoretische scholing zowel als de praktische scholing nagenoeg tot onze laatste snik door. (Zie pag. 8)

Nieuws

uit onze J.O.V.D.-familie

Op vrijdag 3 juli a.s. hopen in het huwelijk te treden

ROELIEN SNOEIENBOS
en
KLAAS WEIDE

Meppel, Burgem. Mackaystraat 16
Leeuwarden, Vred. de Vriesstraat 60

Receptie: 's-avonds van 8-9.30 uur in
hotel Kwint, Kerkplein 5 te Meppel.

Toekomstig adres: Valeriusstraat 23 b
Leeuwarden

(vervolg van pag.6)

mogelijk geworden hoger onderwijs te volgen, dat nog slechts een tiental jaren geleden vrijwel geheel buiten hun bereik lag.

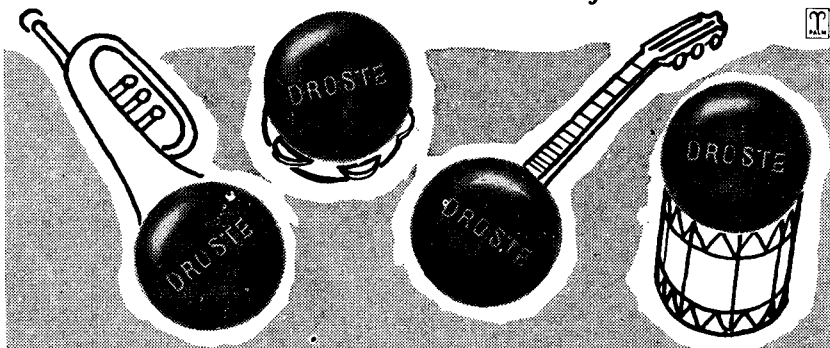
In augustus van het vorige jaar werd door het Congres een wet aangenomen, waardoor het mogelijk is aan studenten leningen te verstrekken tegen een lage rente.

Bovendien hebben een aantal volksvertegenwoordigers het voornemen te kennen gegeven tijdens de huidige zitting van het Congres het voorstel in behandeling te nemen tot verruiming van het nationale programma tot het verstrekken van studietoelagen, een voorstel dat verleden jaar door de Regering werd ingediend.

'n Symfonie in chocolade

Droste pastilles zijn gecomponeerd als een kwartet van vijf verfijnde smaken... Dessert, melk, mokka, bitter-zoet, koffiemelk. Deze meesterwerkjes vindt u in ronde dozen en handige kokertjes!

Droste PASTILLES Altijd welkom!

SIPKEMA's WONINGINRICHTING N.V.

DE KRIM (Ov.) - TEL. 05247-341-342

Woninginrichting met meubelen uit eigen fabriek, en van gerenommeerde fabrieken uit binnen- en buitenland en volgens speciaal ontwerp uit eigen fabriek

INTERIEUR- en KLEURADVIEZEN

Levering franko door geheel Nederland

(Vervolg van pag. 7)

In het geheel van het maatschappelijk gebeuren nemen „onderwijs en opvoeding” niet meer uitsluitend de eerste levensperiode van de mens in beslag, maar alle leeftijdsgroepen staan bij voortduring bloot aan „opvoeding” en toch ook aan „onderwijs”.

Maar men staart zich altijd blind op het onderwijs dat gebonden is aan de leeftijdsgroep van vier tot vierentwintig, dus dat gegeven wordt door alle instellingen van kleuterschool tot universiteit.

En hier is meteen aangetoond, dat de maatschappij in ontwikkeling werkelijk de tijd niet afwacht dat de traditionele instellingen in nieuw gerezen behoeften gaan voorzien. Toen de „school” niet meer voor een geheel mensenleven het nodige kon meegeven, schoten de „cursussen” als paddestoelen uit de grond. Ja, het zou wat moois wezen als de industrie en het bedrijfsleven zouden gaan zitten wachten tot met het geld van de belastingbetaler bekostigde opleidingen in het leven geroepen zouden worden. —

Nou, ja, als de N.V. betaalt

Nou ja, als een N.V. een bedrijfs-cursus betaalt, derft de Staat net zoveel belasting als de N.V. aan uitkeerbare winst. — Als de technische ontwikkeling het nodig maakt, zal een bedrijf of een bedrijfstak vaak zelf een verdere opleiding organiseren en de werknemers met de worst van de hogere beloning of de bonus naar de cursus lokken dan wel ze er naar toe drijven met de zweep van het „afvloeien wegens onvoldoende geschooldheid”. Verder hebben talloze handige lieden, die de maatschappelijke ontwikkeling goed beoordeelden, op hun eigen houtje opleidingen gesticht. Het instituut van de schriftelijke cursus levert de ondernemers van zo'n cursus winst op, de staat krijgt er nog z'n belastingcentjes van en over subsidie hoeft helemaal niet gesproken te worden. De fiscus heeft zeker hier aan gedacht, toen hij goed vond, dat men kosten van een cursus die tot doel had de eigen positie — van de belastingplichtige — te verbeteren, voortaan als „afrekpost” mochten worden beschouwd. Ook zit in deze belastingmaatregel een erkenning van de overheid, dat deze ontwikkeling van het onderwijs na de gewone schooltijd waardevol is en zelfs aangemoedigd dient te worden. Dat bijhouden van vakkenis nodig was, erkende de fiscus al lang. Vaktijdschriften mocht je over één

kam scheren met je vakbond, de kosten voor deze zaken kon je in mindering brengen van je belastbaar inkomen.

Wie z'n ogen de kost geeft, kan overal de maatschappij reeds aan het werk zien op het gebied van de scholing buiten de normale schooltijd. Dan ziet men populair-wetenschappelijke tijdschriften, technische bladen, kostbare studieboeken en fleurige plasticbandjes met „Ik kan gouden tientjes maken” of „Hoe wordt ik minister-president?” er op gedrukt en dan al die „magazines” en damesbladen met hun voorlichtende artikelen en rubrieken. En voor al deze zaken geeft de burger zonder morren, ja haast met liefde zijn goeie geld. **Waarom?** Omdat hij er kennelijk behoefte aan heeft. Maar waarom heeft hij er wel behoefte aan en zal een Bedouïnenvrouw of een Amazone-Indiaan aan dergelijke lectuur in de landstaal voorlopig geen behoefte hebben?

Bij iedere maatschappij hoort een systeem, dat de enkelingen, die samen deze maatschappij vormen, geschikt maakt voor het meendoen aan dit maatschappelijk gebeuren. Geschikt maakt en geschikt houdt — in een dynamische maatschappij — mag wel worden toegevoegd.

Het lijkt me helemaal niet tegen de verwachting in als de komende tijd te zien zal geven, dat onder druk van de eisen die de snel veranderende maatschappij stelt, ook dit geschikt maken doelmatiger en beter zal gebeuren. Dus dat de vooropleiding die bijna ieder normaal kind moet ondergaan, de gewone lagere school, zal worden aangepast aan de tegenwoordige maatschappij en liefst reeds aangepast aan de maatschappij die de leerling zes tot acht jaar ná de zesde klas pas zal aantreffen. Uit dit laatste blijkt meteen hoe onrechtvaardig het eigenlijk is van de school te eisen dat die alles bijsluft. De wereld verandert vlugger dan de leerboekjes van de persen kunnen komen.

Redelijke eis

Een redelijke eis is, dat de school de „achterstand” op de voortsnelende maatschappij zo klein mogelijk houdt. Op het ogenblik mankeert daar nog wel het een en ander aan. Het moet evenwel nog niet zo de spuigaten uitlopen, want buiten de schoolmuren heeft men nog niet veel aandacht voor het onderwijs. Het raakt de mensen nog niet genoeg. En omdat men nu meestal in

urgentieprogramma's van politieke partijen dat afdrukt, waar men van aanneemt, dat het de vurige belangstelling van de kiezers zal hebben, werd er door de V.V.D. niet zo heel veel over gezegd. Was het maar zo, dat iets onder de kiezers ging leven als een partij er boekdelen over publiceerde, zouden heel wat moede schrijvers van brochures kunnen verzuchten.

Het onderwijs en de opvoeding zijn in onze maatschappij zó belangrijk, dat die maatschappij er mee staat en valt. Gooi alle leerboekjes op de brandstapel, stuur de meesters en juffen naar de uraniummijnen, stel de doodstraf op lesgeven aan minderjarigen en je kunt de jaren gaan tellen die je moderne maatschappij nog voor de boeg heeft. Het was geen geringschatting van het onderwijs die de jappen er toe bracht het lesgeven aan Europese kinderen te verbieden en onmogelijk te maken, maar juist een geslepen inzicht in de fundamentele waarde van het onderwijs voor de Westerse maatschappij.

Ik geloof niet, dat wij hier in Nederland op het ogenblik minder

goed beseffen hoe belangrijk dit onderwijs voor onze toekomst is dan de zonen van Dai Nippon beseffen, toen ze tienduizenden Hollandse kinderen drie jaar vakantie gaven. Tja, en als wij toevallig toch stommer zijn dan die Japannertjes indertijd, dan komt de klap straks heel wat harder aan dan zo'n heerlijke Japanse optater, die meermalen is uitgedeeld aan een domme Hollandse onderwijzeres, die de kindertjes de vakantie niet gunde en ze toch iets probeerde te leren. Achteraf bezien waren hogere dijken urgent op 31 januari 1953, maar bijna niemand vóelde ook dat het zo was. En al mijn geroep, al het geschrijf en geprotesteer van mijn collega's, zal minder uitrichten dan de onafwendbare ontmoeting met de werkelijkheid. Hopenlijk zal dit ontmoeten geleidelijk en zonder al te ruwe schokken gaan. Ja, laten we dat maar hopen. Dan geniet ik nog wat van de blauwe lucht en van de middag die me rest. Tegen de tijd, dat dit allemaal in de Driemaster zal staan, is de vakantie alweer bijna aangebroken. Wát een leven!

T. ZWAANSWIJK

8ste Europese oecumenische jeugdcongres „Europa in de steigers” van 23 juli tot 3 augustus

Op het programma staat o.a.:

1. **Wat zijn we aan het doen in Europa?** Een economische en politieke plattgrond van Europa in de huidige tijd.
  2. **De fundamenten, waarop we bouwen.** Een overzicht in vogelvlucht van de culturele ontwikkelingen van Europa.
  3. **Het visioen van de architect.** Oecumenische kerkdienst.
  4. **De teameest van de bouwlieden.** Bijbelstudie over de voorafgaande thema's.
  5. **Het oude huis in een nieuwe wereld.** De internationale onderlinge afhankelijkheid en de situatie van verdeeldheid en slapheid na 1945.
  6. **Een kijkje in de voortuin van het nieuwe Europa.** Excursie naar Rotterdam, Europoortproject etc.
  7. **Het schetsplan voor de verbouwing.** Uiteenzetting over O.E.E. C., Vrijhandelszone, Raad van Europa, Gemeenschap voor Kolen en Staal, E.E.G., Nato, etc. waarbij speciale aandacht voor de oost-europese landen.
  8. **Wolkenkrabbers of kathedralen?** De vernieuwende functie van de Oecumene voor Europa.
  9. **Wij richten het nieuwe Europa in.** In groepsarbeid bespreking hoe de jeugdbeweging, school en jonge lidmaten kunnen bijdragen tot nieuwe zienswijzen en verhoudingen in elk volk en tussen de volken.
  10. **Europa niet voor Europa maar voor Gods wereld.** Oecumenische slotdienst.
- Naast de inleidingen:
Wij in ons land —
 close-ups door de deelnemers.

Europa in de steigers —
 sociodramatische revue.
 Excursies, sport en spel.

Dit congres is bestemd voor jonge mensen (18—35 jaar) uit alle Europese landen, die persoonlijk of uit hoofde van hun beroep zich hierbij betrokken weten.

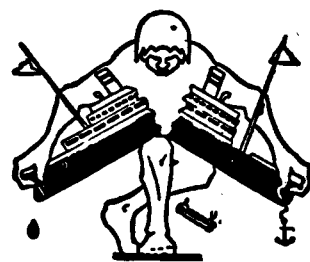
Deelnemersprijs: f 60.— per persoon (incl. volledig pension).

De directie van kasteel Oud-Poelgeest te Oegstgeest zal gaarne alle gewenste inlichtingen verschaffen.

★

Frank Rijdsijk's Industriële Ondernemingen n.v.

Hendrik-Ido-Ambacht
 Tel. H.-I.-Ambacht 245
 Rotterdam 117615

SCHEEPSSLOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

Mooi Schrijverij
 leest u niet in

ALGEMEEN HANDELSBLAD

N.V. BETONDAK

Fabrieken Arkel - kantoor Gorinchem

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Delft”

TWEE TORENS
Telefoon 25242 - Delft

C.V. OLIEFABRIEKEN
„DE TOEKOMST”
WORMERVEER

Veevoeders,
Technische oliën
„Smaragd” Slaolie

Maak het thuis
gezellig!

Wij Hollanders kunnen niet buiten huiselijke gezelligheid.
Wij zijn daar ware meesters in.
'n Prettige kring... 'n sfeer van hartelijkheid
... iets lekkers te eten en te drinken...
dus vooral op z'n tijd: een dampende kop ver-
rukkelijke, geurige Wessanen-cacao!
'n Tractatie, die niemand afstaat.

Schenk WESSANEN-CACAO... altijd even heerlijk!

Maak 't gezellig: Maak vaak 'n kop

Wessanen-Cacao

FRIESCH-GRONINGSCHЕ HYPOTHEEKBANK N.V.

EN AANGESLOTEN BANKEN

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

Gelden beschikbaar

De Directie:

Mr. M. J. BOS
Mr. F. C. KLEYN

Mr. J. WILKENS
Mr. J. DE WILDE

REDERS - CARGADOORS
EXPEDITEURS
AGENTEN VAN GEREDELDE LIJNEN
P. A. van ES & Co. N.V.

ROTTERDAM — AMSTERDAM
GRONINGEN — HAMBURG

Fa. W. VAN 'T HART & ZONEN

TELEFOON 39416-33267-50699-32280

- Classificeren en volledig onderhoud van schepen.
- Reinigen van alle typen stoomketels
- Vervanging dek- en machinekamerpersoneel
- Onderhoudswerkzaamheden van constructiebouw.
- Zandstralen van alle voorkomende werkzaamheden.
- Mastiekwerkzaamheden.

DRIJVENDE LUCHT-, LICHT- EN ZANDSTRAAL-INSTALLATIES
HUDSONSTRAAT 37-39 — ROTTERDAM - W.

N.V.

W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam

COMPRESSORS voor alle gassen en iedere druk.
INSTALLATIES voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

TRIPLEX & BOARDHANDEL

D. BRAND

„Picus”-Betontriplex — Meubelplaten — Deuren

SpangeseKade 115 — ROTTERDAM

Tel. 010 30231-51995

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

Installatie- en constructiebedrijf „Incoro”

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

De fineerimport

K. MAC-LEAN Jr.

Jacob Catsstraat 113-115, Rotterdam, Tel. 0.10-40735-88508

TEAK - FINEER

TELEVISIE - RADIO

WILLEM DE JONG

voorheen PASSAGE

Specialisten sinds 1906
GRAMO
TAPE-RECORDERS

Korte Hoogstraat 16
ROTTERDAM
Telefoon 117640 (3 lijnen)
Tussen Gerzon en V. & D.

N.V. Scheepsbouw- en Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

't Lijkt wel toveren!

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek DE METEOR

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Voor prima vlees en fijne vleeswaren

Fa. GEBR. DINGERINK

Vleeswaren- en Conservenfabriek

MEPPEL - Telefoon 2514

Captain A. de Jonge

Gecontroleerde Particuliere
Dag- en Nacht-Bewakingsdienst

Bewaking van Schepen,
Kaden, Loodsen, Wagons
en opgeslagen goederen
Vakkundig en Technisch
personeel voor verhalen
van schepen, openen en
schoonmaken van ruimen,
binnen- en buitenboord
verven, ketel en tank
reinigen, aflos donkey-
man, matrozen, koks, enz.

8 b van Vollenhovenstraat,
Rotterdam

Tel. dag en nacht 123578, 126173
en 116539

Werf

„DE HOOP”

Schiekade 36, Schiedam
Tel. 0 10-46180

*Reparatie helling
voor schepen
tot 55 meter*

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S
SCHEEPSWERVEN N.V.
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

*Serien in
elk serin!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTED

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ N.V.

VERPLEGING èn ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT,
WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN
SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het
Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten
Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C). Telef. 64488.

*Steunt het werk dezer stichting, die financiële
hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!*

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN „PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT

Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

11e Jaargang No. 7

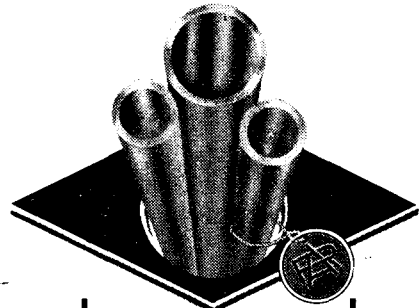
juli 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

Politieke plaatsbepaling

Ongeveer drie maanden geleden viel er een straaljager neer vlak bij het vliegveld Soesterberg. De dagbladen brachten dit bericht met wat grotere opmaak, dan gewoonlijk, want... dit vliegtuig was gevallen in de tuin van de vice-voorzitter van de vereniging ter bestrijding van straaljagervluchten.

Was dat even toevallig? Het bestuur en de leden van deze vereniging zal men waarschijnlijk alleen maar in de omgeving van vliegvelden vinden. In Amsterdam, Haarlem, Hoorn of Gouda zal men wel geen leden aantreffen.

De mensen die het meeste gevaar lopen, die er het meest bij betrokken zijn, zullen alleen wel lid zijn van deze vereniging. En is dit zo vreemd? Kijken we allemaal niet min of meer in de eerste plaats naar onze eigen belangen? Is dit de praktijk niet?

—O—

Onlangs had de Volkshogeschool te Bergen een studieweekend belegd, waar vier sprekers hun mening gaven over het onderwerp: „Passen de Nederlandse politieke verhoudingen in het huidige wereldbeeld?” Drie Kamerleden spraken respectievelijk voor de KVP, PvdA en AR. Wij hadden de eer een liberaal standpunt te mogen verkondigen.

De PvdA woordvoerder was van mening, dat de Nederlandse politieke verhoudingen niet meer pasten in de huidige wereldproblematiek. „Want”, zo betoogde hij, „de wereld heeft twee hoofdproblemen: het communisme en de minder-ontwikkelde gebieden. Hier moeten de Nederlandse politieke partijen op worden toegespitst”.

—O—

Een Engels conservatief Lagerhuislid vertelde onlangs: „Tijdens de spanning in het Midden-Oosten verleden jaar juli brachten de Engelse kranten hoofd-artikelen onder de kop: Is de oorlog onvermijdelijk? Toen 's middags de Engelsen kranten kochten en de zware kop op de frontpagina zagen, draaiden zij meestal gelijk de krant om, om op de achterpagina de sportuitslagen te lezen”.

—O—

Er zijn 2 overheersende problemen in de wereld, communisme en minder-ontwikkelde gebieden. Twee vraagstukken, die slechts door samenwerking en grote krachtsinspanning van de vrije wereld zullen kunnen worden opgelost. De man in de straat weet ook dat deze problemen er zijn, doch wanneer hij naar de stembus gaat laat hij zich door andere

motieven leiden, bij de bepaling van zijn stem, dan door de zojuist genoemde. Sinds de verkiezingen van 1948 speelt het communisme bij de verkiezingsstrijd in Nederland geen rol meer. Alle grote Nederlandse partijen denken wat dit betreft gelijk.

De Nederlandse kiezer kiest een partij, omdat hij dirigistisch geregeerd wil worden, omdat hij meer vrijheid wil, omdat hij vrijere loonvorming wil, omdat... zijn vader en moeder altijd al op die partij gestemd hebben!

Laten we elkaar vooral niets wijs maken. Je kiest een bepaalde partij, omdat je denkt dat die partij het land kan besturen zoals je denkt dat dat het beste is. Of je kiest een partij, omdat je denkt dat die partij maatregelen voorstaat, waar je zelf het beste mee vaart. Beide redenen kunnen natuurlijk samenvallen.

Is het ook niet gezond om zo je stem te bepalen? De politiek staat in het algemeen ver van de mensen af.

De loonpolitiek, dat interesseert de mensen de huurpolitiek, dat interesseert hen, de ouderdomsrente, dat... Ja, dat!

Niet wat ver af is. Communisme en minder-ontwikkelde gebieden zijn te ver voor de gemiddelde kiezer. Daarom zou het ook ongezond zijn, als hij zich door deze motieven zou laten leiden.

De Nederlandse politici hebben de plicht de kiezers voor te lichten over deze problemen, hun mening te vragen en zelf tot een duidelijke plaatsbepaling ten aanzien van deze problemen te komen. Zij moeten echter niet de Nederlandse politieke partijen er op toe gaan spitsen. Dat zou onnatuurlijk zijn.

—O—

In 1956 deed er een conservatieve lijst mee aan de Nederlandse verkiezingen. Toen men de lijst ging onderzoeken stonden er alleen Utrechtenaren op. Toen men nog verder ging onderzoeken stonden er alleen maar mensen op, die in een bepaald flatgebouw woonden.

Toen men de zaak nog dieper naging bleek, dat er een flatbewoner was, die geweldig populair was bij de andere bewoners.. Hij verrichtte alle mogelijke karweitjes voor hen. Toen deze figuur dan ook een partij oprichtte wilden ze hem niet teleurstellen: ze gaven hem allemaal hun stem, enkelen lieten zich zelfs op de lijst zetten. Om het verhaal af te maken: de man is niet gekozen: het flatgebouw was te klein!

Passen de Nederlandse politieke verhoudingen in het huidige wereldbeeld?

Wij geloven van wel. Politieke verhoudingen spiegelen af hoe een volk denkt. Zijn er veel partijen, dan denkt het volk verdeeld. Hoe vreemd het op een gegeven ogenblik ook kan zijn in een klein land als Nederland acht partijen te hebben, die zich voor alle mogelijke „kleine” zaken druk maken, dan moet men bedenken, dat het de praktijk is. Wij leven nu eenmaal in Nederland. De Nederlandse problemen liggen ons nu eenmaal het naaste aan het hart. En misschien is dit ook wel goed.

En behalve de Nederlandse problemen zijn onze eigen problemen nog belangrijker. Zo denkt de vice-voorzitter van de vereniging ter bestrijding van straaljagervluchten.

Wanneer men de grote massa van een volk wil interesseren in de politiek, kom dan niet met hoogdravende — hoe belangrijk ook — zaken aan. De meeste mensen zijn geen bouwers, zij willen stil leven zonder soesa. De staatslieden moeten het huis bouwen, waarin hun volkeren willen leven. De Nederlanders willen een ingewikkeld huis met veel kamers. Dit is hun goed recht.

Voor Nederland passen dan ook de Nederlandse politieke verhoudingen best tegen de achtergrond van de wereldproblemen. Deze wereldproblemen gaan steeds meer invloed uitoefenen op onze gehele maatschappij en dit zal ook zijn weerslag vinden in de Nederlandse politieke partijen. Dit zal echter geleidelijk moeten gebeuren. Mocht er onverhoopt zich iets voordoen waardoor ons aller bestaan op het spel komt — bijvoorbeeld een verder oprukken van de communistische invloed — dan twijfelen wij niet of het gehele Nederlandse volk zal één lijn trekken, alle verschillen van inzicht over straaljagervluchten, huur- en loonpolitiek, ten spijt.

F. A. HOOGENDIJK

APOLLO PAVILJOEN
APOLLOLAAN 2 - AMSTERDAM - TELEF. 712410

Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal” voor partijen uniek
Terras: een dorado aan het water

Het liberalisme en het Jeugdfestival te Wenen

Duitse liberale studenten doen het anders

(Ingezonden)

„Communication and negotiation, however, have moral as well as semantic presuppositions. They assume in society a factor of free intelligence, not bound either to race or to social position, that can take cognizance of social forces and within limits can direct them.

They assume in addition a factor of good-will, not unrelated to intelligence and also not bound to race or social position, that intends in the direction of social forces to adjust them to one another with a minimum of friction and coercion. In this last assumption resides, perhaps, the political meaning of the traditional democratic virtues — the belief which has never since Aristotle been absent from liberal thought that on the political level human beings have to meet as free men and equals.”

George H. Sabine, „A history of political theory”, blz. 753-754.

Het hierboven weergegeven citaat, dat niet afkomstig is uit een politiek propagandageschrift, maar uit één van de meest gezaghebbende werken over politieke theorie, geeft naar mijn mening precies de kern van het liberalisme. Het is deze geesteshouding, die het liberalisme maakt tot een politieke beweging, die niet gebonden is aan een bepaald tijdperk of een bepaalde maatschappelijke groepering en zich steeds weer zal kunnen aanpassen aan de omstandigheden.

Vrije en gelijkwaardige mensen

Als liberalen zullen wij steeds bereid moeten zijn, als vrije en gelijkwaardige mensen onze medemensen op het politieke vlak te ontmoeten. Wij zullen zoveel vertrouwen in onze eigen politieke overtuiging moeten hebben, dat wij haar voortdurend aan aanvallen van andersdenkenden bloot durven stellen. Daarbij zullen we altijd oprecht moeten proberen onze medemensen te begrijpen, maar ook hun politieke mening met redelijke argumenten trachten te weerleggen. Juist door deze voortdurende confrontatie zal het eigen standpunt aan sterkte winnen en zal tevens het respect voor iedere andere eerlijke gedachte kunnen groeien of althans gehandhaafd blijven.

Nu heb ik van deze liberaal-democratische instelling niets terug kunnen vinden in de Marginalia in De Driemaster van juni 1959, waarin werd betoogd dat men niet naar Wenen moet gaan. De schrijver komt tot deze conclusie, na te hebben ge-

steld dat verzoening tussen communisme en democratie tot de volstrekte onmogelijkheden behoort. Maar men kan toch ook zijn politieke tegenstanders als vrije en gelijkwaardige mensen ontmoeten, zonder zich met hen te verzoenen?

En vooral omdat we allen weten, dat in Wenen vele jonge mensen zullen komen, die niet het voorrecht hebben gehad, in een democratische samenleving zelfstandig hun eigen mening te vormen, zouden we m.i. geen enkele gelegenheid voorbij moeten laten gaan, hen in een vertrouwelijk gesprek eens serieus met andere overtuigingen te confronteren. Juist omdat zij niet gewend zijn aan een derg. vrije meningsuiting, en wij als liberalen geacht mogen worden, ons standpunt voortdurend aan zelfkritiek te onderwerpen, staan wij in een dergelijke ontmoeting met jongeren die onder een totalitair regiem zijn opgegroeid, onmiskenbaar in een gunstiger positie.

Gevecht met strategie

„Zolang het communisme bestaat, zal het westen er tegen moeten vechten. Dat gevecht zal met veel strategie moeten worden gevoerd, want men zal ten koste van alles een oorlog moeten trachten te voorkomen”. De Marginalia-schrijver wijst hier dus zeer terecht oorlog af, ter bestrijding van het communisme.

Maar men vraagt zich af, hoe hij dan wil vechten tegen het communisme, als hij een gevecht met geestelijke wapenen zo beslist afwijst. Zijn gevecht kan alleen defensief zijn, en biedt geen enkele mogelijkheid, de invloed van het communisme terug te dringen. Men zou zelfs kunnen beweren, dat hij de democratie ondermijnen wil, daar hij er een in isolement opgegroeide kasplant van wil maken, die nooit immuun wordt voor communistische propaganda. In een uitvoerige „Kritische commentaar” over dit onderwerp, in de N.R.C. van 21 mei 1959, heeft dit blad weer een zeer positief geluid laten horen t.a.v. westerse deelneming. Het betoogde o.m.:

„Is het zelfvertrouwen van het Westen zo klein, dat het alleen maar met boycot of, op z'n best talloze waarschuwingen kan antwoorden?”

Gelukkig denken velen in het Westen er anders over. Gelukkig, want als zij uit Wenen wegbleven, zou het Westen uitsluitend vertegenwoordigd zijn door communisten, die natuurlijk hard hun best zouden doen om de marxistische gruwelsprookjes over de toestanden bij ons te bevestigen. De organisatoren zouden dan vrij spel hebben. In hun

opzet de „kapitalisten” en „imperialisten” zwart te maken zouden zij op geen tegenwerking stuiten. Alle kansen om het tegengif van onze democratie te verspreiden, om het zaad van de twijfel aan de overleefde dogma's te zaaien zouden ongebruikt blijven. Deelneming in welke vorm dan ook — officieel of onofficieel — aan demonstraties als het jeugdfestival is een van de weinige middelen die het Westen ten dienste staan om actief afbreuk te doen aan eenvormigheid en druk van de communistische heerschappij in Oost-Europa. Verre van „verraad aan de jeugd van Hongarije” te zijn, is dit juist één van de weinige manieren waarop wij haar, zij het zeer indirect en zonder snel, spectaculair resultaat, van dienst kunnen zijn”. Het valt dan ook zeer te betreuren, dat er in Nederland zo weinig mensen blijken te zijn, wier zelfvertrouwen en democratische gezindheid sterker zijn dan hun anti-communistische sentimenten.

De Liberale Studentenbund Deutschlands organiseert vier dagen voor het Festival in Traunstein, voor de grens van Beieren en Oostenrijk, een voorbereidingsseminarium voor liberale deelnemers aan het Festival. Een dergelijk initiatief geeft blijk van goede wil en een gezond evenwicht tussen realisme en idealisme. In dit opzicht kunnen de Nederlanders nog wel iets van de Duitsers leren!

RINDERT STRAATSMA

Onderschrift redactie

Helaas was het ons niet mogelijk onze Marginalia-redacteur tijdig van het bovenstaande in kennis te stellen. Wellicht wenst hij in het eerstvolgende nummer van De Driemaster op het betoog van inzender terug te komen. Afgezien van het eventuele wederwoord van onze Marginalia-medewerker, willen wij thans de beschouwing van de heer Straatsma niet zonder commentaar opnemen. Idealistisch en hooggestemd gaat hij van het standpunt uit in Wenen mensen te zullen ontmoeten, gelijk hijzelf, met een open en eerlijk begrip voor elkaars standpunt. Maar zo ligt de zaak niet. Allereerst is naoorlogse Russische communistische politiek al geen waarborg voor een open gesprek. De afspraken op de conferenties te Yalta en Potsdam met de rode machtshebbers uit Moskou werden door Moskou als vodjes papier verscheurd.

Geheel tegen afspraken en beloften in werden de oostelijke democratische landen onder de voet gelopen en werd de vrijheid aldaar vermoord. Dat was het gevolg van een open gesprek en van het sluiten van plechtig ondertekende verdragen. Had het westen de handen niet in een geslagen door het oprichten van de N.A.T.O. dan zou de communistische agressie verder vrij spel hebben gehad.

En nu Wenen. Denkt inzender daar zo maar enige onbevengene Russische jongeren te zullen aantreffen? Als hij de strijd

van de Oostenrijkse democratische jongeren op de voet heeft gevolgd dan zou het hem duidelijk zijn geworden, dat het „internationale jeugdfestival” werd voorbereid door rode beroepspolitici die wat de ontmoeting met andersdenkenden betreft niets aan het toeval overlaten. Een „open gesprek” is aldus onmogelijk en een westelijke deelneming betekent alleen maar het zich laten spannen voor een communistisch propaganda-karretje, dat na afloop symbolisch en mooi opgetuigd door de Sovjet-Unie zal rijden om te bewijzen hoezeer de jeugd uit het „kapitalistische” Westen onder de „bekoring” kwam van de communistische ideologie.

In dit verband doet het ons daarom veel deugd, dat de felle actie van onze Oostenrijkse broeders een eclatant succes is geworden, getuige de uit Rusland komende klaagliederen, die onverhopen op een mislukking van het festival in Wenen wijzen, omdat is gebleken, dat de jeugd uit het Westen niet bereid is in het communistische valletje te lopen. De belangstelling uit het vrije Westen is n.l. praktisch nihil. Blijft het vraagstuk — wij geven 't de heer Straatsma gaarne toe — hoe overtuigen we de Russische jongeren. Eerlijk gezegd, zien we hier geen oplossing.

omdat ons de middelen worden ontnomen op een eerlijke en liberale wijze een gesprek te voeren. Wat ons te doen staat is ons niet blind te staren op niet uitvoerbare wensdromen. Wij zullen allereerst moeten zorgen in het vrije Europa de jongeren te doordringen van het communistische gevaar.

Daarbij zal tevens een versterking van de Westerse defensie voorop moeten staan. De geschiedenis heeft helaas op een wel zeer realistische wijze bewezen, dat het communisme macht en recht vereenzelvigd. Daarom zullen we op eigen terrein paraat moeten zijn en blijven om het communisme een halt toe te roepen. De Berlijnse crisis is daarvan een sprekend voorbeeld.

Elke democratische invloedssfeer, die ons door het communisme wordt ontnomen betekent een onherstelbaar verlies, dat door een „open gesprek” achteraf niet meer kan worden teruggenomen.

(Red.)

N.V. ROTTERDAMSCH KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER

GUSTOWEG 43 - ROTTERDAM

TELEFOON Nos.: 66038 - 66490

TELEFOON NA 6 UUR 74863

STALEN

KANTOORMEUBELN

GISOLAMPEN

MARGINALIA

Regering en Vakbeweging

De zo lang verbeide krachtmeting tussen de regering-De Quay en de Tweede Kamer heeft dan in 't midden van deze maand plaatsgevonden. Het is een krachtmeting geworden van bijzondere allure. Want wat sedert jaren in ons land niet was vertoond hebben we nu meegeemaakt: er is een regering opgetreden, die welbewust 'n standpunt heeft bepaald met betrekking tot de economische politiek, zoals die naar haar oordeel zou moeten worden gevoerd en die niet heeft geschroomd in een nota een beleid uit te stippelen, waarvan het bij voorbaat duidelijk was, dat er hevig verzet tegen zou ontstaan.

In deze kolommen is bij herhaling het optreden van het vorige kabinet gehekel, dat er niet tegen opzag om de meest armzalige compromissen te sluiten om maar met ieder goede vrienden te blijven.

Daarom doet het deugd, te kunnen constateren, dat de ploeg, die onder aanvoering van prof. De Quay in het strijdperk is getreden, in dit opzicht een goede entree heeft gemaakt. Dat behoeft natuurlijk geen waardeering voor het uitgestippelde beleid in te houden. Het is zeer wel begrijpelijk, dat velen op grond van gedegen bestudering van het voorgenomen beleid tot de conclusie komen, dat er aan de plannen het een en ander hapert. Een goede regering is dan wel zo verstandig om met opbouwende kritiek ernstig rekening te houden.

Maar zelfs indien men van mening mocht zijn, dat de kritiek de vinger op een aantal wonde plekken heeft gelegd, die de regering zouden nopen een nadere nuancering in haar plannen aan te brengen, dan nog blijft de bewondering bestaan voor de moed, die dit kabinet heeft getoond, een politiek te voeren, die niet populair zal zijn, maar die zij eenvoudig nodig acht. Want zo zien wij in wezen de taak van de regering, die de verantwoordelijkheid draagt voor een goede behartiging van 's lands belangen.

Adviezen van alle mogelijke belangengroepen in de samenleving kunnen bij het uitstippen van het beleid van het grootste belang zijn. Maar wanneer men, zoals dat in de kringen van de vakbeweging het geval is, meent, dat een regering zich ook aan die adviezen moet houden dan gaat, dat naar onze mening toch wel wat ver.

Te veel geestelijke souplesse gevraagd

Drs. D. Roemers, tweede voorzitter van het N.V.V. en lid van de Tweede Kamer — wij noemen deze functies opzet-

telijk in deze volgorde — heeft het bij de debatten wel heel duidelijk gezegd: De regering is het blijkbaar met prof. Witteveen eens, dat het opvolgen van het SER-advies tot inflatie moet leiden. Maar het afwijzen door het kabinet van het SER-advies ondermijnt de positie van de PBO en van de SER in het bijzonder. De regering, aldus drs. Roemers, moest ook zelfs de schijn vermijden, als zou zij de adviezen van het georganiseerde bedrijfsleven niet ernstig nemen.

Wat kan drs. Roemers met deze opmerking hebben bedoeld?

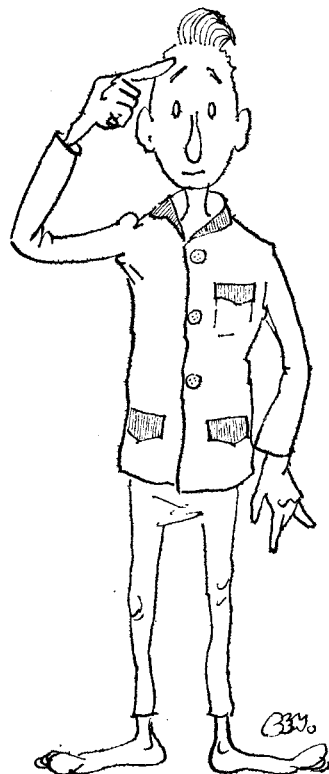
Toch niet anders dan dat de regering de opvattingen van de SER tot de hare moet maken, ook als zij van mening is, dat de uit deze opvattingen voortvloeiende politiek tot een onaanvaardbare situatie — in dit geval inflatie — zou leiden. Of om het wat anders te zeggen: drs. Roemers ziet kennelijk in een regering als het gaat om de bepaling van het economisch beleid niet veel meer dan een zetbaas van de SER; de SER zal het beleid wel bepalen en de regering moet dat beleid dan maar uitvoeren.

Trouwens niet alleen van de zijde van het NVV heeft men blijk gegeven er een vreemde opvatting over de taak van de regering op na te houden. Ook de Kath. Arbeidersbeweging die zich wel wat rustiger moet houden, omdat zij niet tot de oppositie behoort, heeft een verklaring afgelegd, die er niet om liegt. De KAB, zo is ons duidelijk gemaakt, kan voor het economisch beleid, dat de regering De Quay wenst te voeren, geen verantwoordelijkheid aanvaarden.

Uit deze uitlating blijkt naar ons gevoel wel heel duidelijk, hoe diep de brede-basis gedachte bij vele verantwoordelijke figuren is ingekankerd. Het is in ons land al zo ver gekomen, dat lieden, die verantwoordelijkheid dragen op het niveau van de vakbeweging, daaruit zonder meer afleiden, dat ze ook verantwoordelijkheid dragen op regeringsniveau.

Bestudering van de grondwet zou voor hen misschien geen kwaad kunnen. Daarin staat nog steeds, dat de ministers verantwoordelijk zijn. Een goede minister zal het op prijs stellen als hij zich zo veelzijdig mogelijk kan oriënteren. Maar de verantwoordelijkheid zal hij alleen moeten en willen dragen. Na een jarenlange periode van brede bases zullen wij toch langzamerhand weer naar die situatie moeten toegroeien. Van vele vakbewegingsmensen eist dat voorlopig naar het schijnt te veel geestelijke souplesse.

Oja, morgen een nieuw lid werven!

Lijn in Roermond

Er is na de verkiezingen van de Tweede Kamer wel gezegd, dat het liberale succes maar van korte duur zou blijken te zijn geweest. Vooral in socialistische kring verkondigde men die mening maar al te graag. Het lag dan ook voor de hand, dat in het bijzonder de socialisten in de tussentijdse verkiezingen, die in Roermond op 1 juli werden gehouden in verband met het feit, dat de gemeente Maasniel met Roermond was samengevoegd, een middel zagen om te beoordelen, of de houding van het Nederlandse volk sedert de Kamerverkiezingen zou zijn gewijzigd.

Nu is het op zichzelf al erg moeilijk om aan de hand van de uitslagen van gemeenteraadsverkiezingen iets te concluderen met betrekking tot de opvattingen van het Nederlandse volk over de landspolitiek. Gemeenteraadsverkiezingen dragen nu eenmaal een uitgesproken plaatselijk karakter. Bij de verkiezingen in Roermond was dat in zeer sterke mate het geval. Immers, in Maasniel heerste een zeer groot verzet tegen de samenvoegingsplannen en het was duidelijk, dat daarvan een grote invloed op de uitslag van de verkiezingen zou uitgaan.

Niettemin is de uitslag voor de liberalen zeer verheugend geweest. Bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1959 behaalde de VVD in Roermond en Maasniel 952 stemmen, hetgeen een percentage van 5,8 betekende. De raadsverkiezingen leverden de VVD 815 stemmen of 5,5 procent op. Dat betekende, dat de VVD in de gemeenteraad van Roermond een zetel had veroverd. Het woord veroverd is hier inderdaad van toepassing: tot nu toe had de VVD in Limburg nog niet aan de raadsverkiezingen meegedaan.

En nu de PvdA, die de verkiezingen in Roermond zo graag als een tussentijdse test wilde beschouwen. Zij heeft haar twee zetels in de Roermondse gemeenteraad behouden. De PvdA verkreeg 1368 stemmen of 8,6 procent. Maar als wij ook hier een vergelijking trekken met de Tweede-Kamerverkiezingen van dit jaar dan zien we, dat de PvdA toen 2720 stemmen of 16,6 procent behaalde. Wat Roermond betreft kunnen we dus niet anders concluderen dan dat de socialistische aanhang daar in enkele maanden wel zeer sterk is achteruitgegaan.

Zoals gezegd, het is moeilijk om uit deze plaatselijke cijfers een algemene indruk over het politieke inzicht van ons volk op dit moment te verkrijgen. Maar het lijkt toch niet te boud om te stellen, dat het liberalisme er goed is afgekomen. Van de socialisten kan dat niet gezegd worden. Misschien, dat men in de uitslag van de Roermondse verkiezingen op deze manier toch nog een lijn mag zien.

Europese integratie eist waakzaamheid

Het Europese integratiestreven is deze maand in een nieuw stadium getreden nu Noorwegen, Zweden en Denemarken te kennen hebben gegeven, veel te voelen voor toetreding tot de „kleine vrijhandelszone”, zoals Engeland die heeft voorgesteld. Te verwachten valt ook, dat Finland zal besluiten toe te treden. De kleine vrijhandelszone zal wellicht al tegen oktober een feit kunnen zijn en in die maand in werking kunnen treden.

Denemarken heeft bij de voorbereidende besprekingen getoond een juist inzicht te hebben in de wijze, waarop het zijn belangen moest behartigen. Net als Nederland in de Europese Economische Gemeenschap een moeilijke positie inneemt, omdat het in sterke mate is aangewezen op agrarische uitvoer, had ook Denemarken de vrees, dat de totstandkoming van de kleine vrijhandelszone de land-

Werf

„DE HOOP”

Schiekade 36, Schiedam
Tel. 0 10-46180

Reparatie helling
voor schepen
tot 55 meter

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

(vervolg van pag. 3)

bouw van het land een ernstige klap zou kunnen toebrengen.

Maar Denemarken heeft het anders gedaan dan Nederland.

Denemarken heeft zijn toetreden afhankelijk gemaakt van de voorwaarde, dat speciale concessies zouden worden gedaan ten gunste van de invoer in de andere landen van de kleine vrijhandelszone van zijn agrarische produkten.

Wat voor Denemarken zo be-

langrijk is: de Britse regering is ontvankelijk gebleken voor de Deense eis. Denemarken zal inderdaad concessies krijgen voor de agrarische uitvoer naar Engeland. Dat dit voor ons land consequenties heeft is duidelijk, want ook onze landbouw heeft in Engeland altijd een goede klant gehad.

Nederland heeft destijds het spel niet zo goed gespeeld. Men hoeft maar te luisteren naar wat de voorzitter voor het produkt-schap voor zuivel onlangs heeft

gezegd: wij zijn teleurgesteld door de uitwerking van 't EEG-verdrag wat betreft de houding van West-Duitsland en België. Deze landen stellen nog steeds geen contingenten voor de Nederlandse agrarische uitvoer open, omdat er naar hun mening eerst een gemeenschappelijke landbouwpolitiek moet komen.

Het Europese integratiestreven is in een nieuw stadium getreden. Maar als men de ontwikkeling zowel in de EEG als in

de te vormen kleine vrijhandelszone enigszins volgt dan kan men het niet anders dan twijfelachtig noemen, of dat nieuwe stadium nu wel zo erg gunstig is. Het gaat er op lijken, dat vooral ons land in agrarisch opzicht in een zeer moeilijke positie komt te verkeren. Gezien de grote betekenis van de landbouw in onze samenleving is het zaak deze ontwikkeling niet uit het oog te verliezen en waakzaam te blijven.

E.T.H.

Theorie en praktijk van de ontmoeting tussen Oost en West

Studieconferentie van de Wereldfederatie in Berlijn

De Wereldfederatie van Liberale Jongeren heeft van 17 tot 22 juni een studieconferentie over het thema „Oost-West” gehouden. Dat als plaats voor deze conferentie Berlijn werd gekozen had meer dan symbolische betekenis. In een thema zo vol van „wishful thinking” en van emotioneel geladen argumenten is het nuttig zelf eens in Oost Berlijn rond te kijken, communistische kranten en literatuur te lezen, maar ook te praten met vluchtelingen en de opstand van 17 juni 1953 in zijn herinnering te laten herleven.

Het eerste deel van de conferentie was gericht op algemene orientatie. Een voordracht op één van de ministeries, vertoning van films, een bezoek aan een vluchtelingenkamp, bezichtiging van Oost en West Berlijn en het bijwonen van een massabijskomst ter herdenking van de opstand van 17 juni. Op de laatste bijeenkomst spraken o.a. burgemeester Willy Brandt, het CDU bondsdaglid Kiesinger en de Bondspresident prof. Theodor Heuss.

Na deze algemene orientatie werden op de eerste plenaire vergadering vijf commissies gevormd, welke de door de Zweedse organisatie aangeboden rapporten zouden bespreken. Na de discussies in deze commissies bleek t.a.v. de onderwerpen Jeugd-uitwisseling tussen Oost en West (comm. 1), Communisme in Afrika en Azië (5) en Communisme in West-Europa (4) weinig verschil van mening.

De algemene tendens van de conclusies was, dat een individueel goed gefundeerde liberale denkwijze en een consequente politieke doorvoering daarvan de angstige defensieve handelwijze t.a.v. het communisme zou kunnen vervangen door een open confrontatie en een ideologisch offensief.

Een 1e taak ligt, volgens de conclusies, in de opvoeding van grote groepen in democratische geest en het doorvoeren van een rechtlijnige liberale politiek in binnen- en buitenland. Veel te veel wordt in ontmoetingen tussen Oost en West gebruik en misbruik gemaakt van onnodige gebreken en tekortkomingen van democratische regeringen. Vooral het effect op de onderontwikkelde gebieden valt hierbij niet te onderschatten. Uitgaande van dit thema werden richtlijnen aangegeven, welke liberale jongerenorganisaties kunnen volgen ter verwezenlijking van deze doeleinden.

Minder eenstemmigheid heerste t.a.v. het onderwerp van de derde commissie: de handel tussen Oost en West met name tussen centraal geleide en „kapitalistische” landen.

Enerzijds bleek een groep onder leiding van de voorzitter van de commissie, de Engelsman John Landell Mills, overtuigd van de noodzaak ook op dit terrein een volledige vrijheid van handel via private ondernemingen en op basis van kostprijs door te voeren. Anderzijds meende een groep deelnemers, dat de door de staat geleide handel in de communistische landen slechts een instrument is in de algemene politiek en dat de door de eerste groep aangevoerde economische argumenten daardoor volkomen illusoir gemaakt werden. Besloten werd beide standpunten en de argumenten daarvoor nader uit te werken en voor te leggen aan de organisaties ter discussie.

Nog meer meningsverschillen

Nog groter waren de meningsverschillen over de militaire politiek in Europa. De opinies liepen uiteen van grote lof voor de grootst mogelijke bewapening tot een pleidooi voor volledige ontwapening in Europa. De commissie ter bestudering van dit onderwerp, waarvan ondergetekende de eer had voorzitter te zijn, meende een ander geluid te moeten laten horen dan het Zweedse basisrapport. Werd in het laatste stelling genomen tegen elke reële vorm van ontwapening, de commissie meende daarentegen, dat plannen als van Eden, Rapacki, Pflleiderer en Mendes-France een eerste stap zouden kunnen betekenen tot een ontspanning in Europa en tot een groter

economisch en cultureel contact met de volken achter het ijzeren gordijn. Ook over dit onderwerp bleek geen overeenstemming te vinden, zodat ook hier besloten werd beide rapporten met supplementaire memoranda aan de organisaties te zenden ter verdere discussie.

Na het commissiewerk gaven vertegenwoordigers van de elf aanwe-

zige landen een overzicht van de politieke situatie in hun land, met name t.a.v. de positie van de liberale groeperingen.

Tenslotte werd een discussie gehouden over de controverse tussen de verschillende groepen landen betreffende de economische samenwerking in Europa.

JOOP SCHUYFF

Congres Venstres Ungdom

De grootste en waarschijnlijk best georganiseerde liberale jongerenorganisatie van Europa, de Deense Venstres Ungdom, heeft op 13 en 14 juni in Slagelse haar 51e Nationale Congres gehouden.

Op uitnodiging van het Hoofdbestuur van de V.U. heb ik dat congres als gast kunnen bijwonen en daarmee niet alleen een grote hoeveelheid waardevolle ervaringen opgedaan, maar vooral de reeds bestaande vriendschappelijke betrekkingen kunnen verstevigen.

De omstandigheid, dat we behalve

met vele leidende jonge liberalen van gedachte hebben kunnen wisselen met oud-ministers — zoals oud-premier Erikson — parlementsleden en andere politici over actuele internationale vraagstukken, maakte dit congres tot één van de hoogtepunten in de internationale jong-liberale contacten.

Wij danken onze Deense vrienden voor hun onovertroffen gastvrijheid, hun vriendschap en belangstelling en hopen, dat de band tussen JOVD en VU nog meer verstevigd zal kunnen worden.

JOOP SCHUYFF

DROSTE
ook voor
repen

Altijd
welkom!

20 ct in 7 smaken

25 ct in 6 smaken

40 ct in 7 smaken

Een reep van formaat „letter-dik”

Debat over liberale onderwijspolitiek voortgezet

Repliek van G. B. van Dijk

Wie wil beweren, dat schoolgeld in strijd zou zijn met het algemeen belang? De heer Magendans beweert dit althans indirect, wanneer hij schrijft: „De afschaffing van het schoolgeld kan in het bijzonder voor de bevolkingsgroepen met de lagere inkomens een stimulans zijn hun kinderen voortgezet onderwijs te laten volgen zonder aantasting van hun verantwoordelijkheid in deze.

Slechts twee opmerkingen. Bij het huidige beurzen- en voorschottenstelsel zijn de percentages voor middelbare scholieren en voor studenten uit arbeidersmilieus resp. 7 en 2%. Enkele jaren geleden - zonder beurzen en renteloze voorschotten — lagen deze percentages slechts weinig lager. Nog bij de laatste behandeling van de begroting voor O.K.W. in de Tweede Kamer werd door minister en kamerleden op genoemde percentages de aandacht gevestigd. Het is dan ook inderdaad een betreurenswaardige toestand; een toestand echter, die alleen door sociologen verbeterd kan en moet worden!

Natuurlijk dit geldt slechts het VHMO en HO en de begrippen „bevolkingsgroepen met lagere inkomens” en „arbeiders” overlappen elkaar niet geheel. Maar ik maak mij sterk, dat LO, noch VGLO, noch MULO nadelige gevolgen zouden ondervinden van de (wedcr) invoering van een zo laag mogelijk gehouden minimum-schoolgeld. Dit nagenoeg symbolische, schoolgeld

1) komt de verantwoordelijkheid der ouders ten goede,
2) is niet in strijd met het algemeen belang,
3) maakt een loonronde overbodig,
4) verlicht de lasten voor de schatkist.

Wat punt 3 betreft, met betrekking tot de loonrondegedachte geef ik mijn geachte opponent gaarne gelijk, ook inzake de kinderarme- en kinderloze ouders en de ongetrouwden, al moet het mij van het hart, dat de argumentatie van Ir. Bussemaker mij sterker voorkomt, dan die van de heer Magendans.

Vertoonden dus onze meningen op het gebied van de wederinvoering van het schoolgeld enige toenadering, met betrekking tot de openbare school ligt dit gans anders.

Geen nieuwe schoolstrijd

De heer Magendans schrijft o.m. dat ik blijkbaar de schoolstrijd weer in de politiek arena terug wil voeren. Niets is minder waar. De KVP is voor verhoging van de kinderbijslag en durft daar voor uit te komen in haar verkiezingsprogram. Is daarom de kinderbijslag een onderwerp van politieke strijd? Evenmin hoeft de openbare school een onderwerp van politieke strijd te worden, als de VVD zich getrouw aan haar principes zou tonen en de openbare school in haar verkiezingsprogram zou opnemen, zoals de AR voor de laatste verkiezingen zich, trouw aan haar principes, uitsprak voor de bijzondere school.

De heer Magendans mag de liberalen van de vorige eeuw dan van kortzichtigheid betichten, ik heb er een ander woord voor: beginselvastheid.

Tenslotte wat de verdeling en verzuiling betreft, dit waren bestaande verschijnselen, die door de koehandel van 1917 tot hoge bloei zijn gekomen!

De heer Bussemaker gaat van het positieve standpunt uit, dat het onderwijs van primair nationaal belang is tegenover de communistische dreiging. Hij merkt terecht op, dat ook de bijdrage van het bijzonder onderwijs in deze nationale inspanning op zijn plaats en waardevol is, maar gaat gelukkig niet zover te

beweren, dat het bijzonder onderwijs in deze onmisbaar is.

De grote waarde echter van Bussemaker's artikel ligt in de erkenning van twee essentialia t.w. het vaak ontbreken van verantwoordelijkheidsbesef bij de ouders en voorts de plicht van de overheid zorg te dragen voor de financiële basis van het onderwijs. De lezer zal het reeds begrepen hebben: het zijn de twee argumenten voor wederinvoering van het schoolgeld. Immers, in dat geval blijft de overheid voor de financiële basis zorgen, terwijl de verantwoordelijke ouders de, weliswaar kleine, rest betalen.

Aan het einde van zijn betoog doet hij de originele suggestie het openbaar onderwijs met de daaraan vastzittende problemen, zoals daar zijn autonomie, invloed van de ouders, enz., in eigen kring tot onderwerp van gedachtenwisseling en studie te maken. Een suggestie, waar ik mij van harte bij aansluit.

Pijnlijk getroffen

Zeer pijnlijk ben ik getroffen door het eenzijdige betoog van de heer De Mey tegen de openbare school. Wat de heer De Mey over Thorbecke schrijft is waar, maar dat het bijz. onderw. bij het openb. ten achter zou zijn gesteld louter en alleen uit angst voor het katholicisme is bepaald onwaar en valt dan ook niet te bewijzen. Of denkt de heer De Mey dat de vele liberale katholieken uit die dagen dit genomen zouden hebben?

De sneer tegen de liberalen vind ik dan ook ronduit ondoordacht. Ondoordacht en onlogisch is ook de opmerking, als zou in 1848 niet de Kamer, maar alleen de Koning zijn omgegaan. Alsof deze laatste het in het 19e eeuwse Nederland alleen voor het zeggen had en alsof de Kamer doof bleef voor en onberoerd bleef door de revolutieberichten uit Parijs, Berlijn en Wenen en de agitatie van het Algemeen Handelsblad, de Nieuwe Rotterdamse Courant en de Arnhemse Courant (de Telegraaf bestond nog niet!) Ik herhaal dus: „Algemeen kiesrecht was er (gelukkig) toch wel gekomen; slechts minderheden liberalen en clericalen weigerden nog, die onder invloed van de Russische (1917) en Duitse Revolutie (1918) beslist wel waren omgegaan (vgl. 1848).”

Over de „oplossing” van 1917 is schrijver dezelfde mening toegedaan als prof. Oud, uit wiens befaamd geworden boek „Honderd Jaren” hij dan ook enkele zinnen citeert, waarmee ik het waag niet eens te zijn. De vraag is: Wat vindt men belang-

rijker — politieke opklaring of rechtvaardigheid, en in dit geval vrijheid van onderwijs en subsidiëring van openbaar onderwijs, en beginselvastheid!

Prof. Oud en de heer De Mey kiezen het eerste, ik prefereer het laatste.

Aangaande de betichting van misleidende voorstelling, slechts het volgende. Ik schreef: „Ze (de openbare school), werd verkocht; tegen welke prijs? Verdeling, verzuiling, vermindering der volkskracht, verslapping van het nationaal gevoel.” De heer De Mey repliceerde: „Ons volk is verzuild, inderdaad. Van Dijk wijt dit aan de bijzondere (Christelijke) scholen”, en verder „Immers, de religieuze tegenstellingen, waarop deze verzuiling berust, kunnen door het onderwijs openbaar niet weggenomen worden. Of moet er misschien een staatsgodsdienst komen, net zoals een staatschool?” Tot zover de heer De Mey.

Hierbij plaatsen wij de repliek van de heer G. B. van Dijk te Baarn in verband met zijn nogal omstreden beschouwing over het openbaar onderwijs, opgenomen in De Driemaster van april j.l. Het spijt ons, dat schrijver niet eerder in staat was ons zijn reactie te doen toekomen, hetgeen de actualiteit van het debat ongetwijfeld schaadt.

Wij zijn voorts zo vrij geweest zijn wel wat al te uitvoerig opgesteld verweer hier en daar te bekorten, zonder echter de kern van zijn betoog geweld aan te doen. Red.

Daar hebben we allereerst de misleidende voorstelling, als zou ik de verzuiling aan de bijzondere (Christ. en R.K.) scholen wijten. Waar is, dat ik de verzuiling, die, zoals schrijver treffend opmerkt, op religieuze tegenstellingen berust, mede — let wel niet alleen — aan de bijzondere (Christ. en R.K.) scholen wijt. Voorwaar, een klein verschil.

Kon deze vergissing, als zijnde menselijk, nog vergeven worden, onvergeeflijk is het, wat de heer De Mey over verzuiling en openbaar onderwijs poneert. Zeker, wegnemen kan het openbaar onderwijs de religieuze tegenstellingen niet, verzachten en tot wederzijdse verdraagzaamheid omvormen kan ze wel degelijk, zonder daarbij het Christendom en de Christelijke beschaving in het algemeen en de onderscheidene godsdiensten en geestelijke stromingen in het bijzonder te krenken of te verwaarlozen.

Dat zulks mogelijk is, bewijzen de talrijke openbare en neutrale lycea, gymnasia en HBS-en met protestants-christelijke en roomse leerlingen en de uitgesproken confessionele Rijksuniversiteit van Utrecht. Een staatsgodsdienst is hier niet voor nodig, evenmin een staatschool. Beide moet men oostelijker zoeken. Voorts zegt de schrijver: „Dat de bijzondere school vermindering der volkskracht, verslapping van het nationale gevoel heeft veroorzaakt, is niet te bewijzen. Het is niet meer dan een veronderstelling. Het omgekeerde zou misschien met meer recht geponeerd kunnen worden”. Inderdaad: misschien; maar dan toch

wel een zeer onwaarschijnlijk mischien, want al stelt schrijver terecht, dat het niet te bewijzen is, een kind kan begrijpen, dat het voor de volkskracht en het nationaal gevoel bepaald niet bevorderlijk is, als de ene bevolkingsgroep op politiek, maatschappelijk en cultureel gebied de andere bevolkingsgroep mijdt en verafschuwt!

Wat betreft de vraag, of ik weet, dat er ook bijzondere neutrale scholen zijn en of deze bijzondere scholen ook moeten verdwijnen, wil ik slechts opmerken, dat ik van het bestaan ervan op de hoogte ben en dat deze evenmin als de christelijke bijzondere scholen dienen te verdwijnen.

„Is het niet in strijd met de politieke realiteit om de anti-these-gedachten op te rakelen op het moment, dat de VVD en de christelijke partijen elkaar juist gevonden hebben?” Een opleving van de schoolstrijd zou Nederland onregeerbaar maken en dit zou het onderwijs zeker niet ten goede komen”, aldus besluit schrijver zijn kritiek. Mag ik op mijn beurt besluiten met als mijn mening uit te spreken, dat (1e) zolang er confessionele partijen zullen bestaan er een anti-these zal bestaan, dat het (2e) voorbarig is uit de deelname van liberale ministers aan een kabinet met roomse en protestants-christelijke ministers een „gevonden hebben” van VVD en confessionele partijen te concluderen, dat (3e) een opleving van de schoolstrijd praktisch tot de onmogelijkheden behoort, dat (4e) deze onmogelijkheid een gelukkige is, niet, omdat (5e) schoolstrijd en onregeerbaarheid identiek waren en zijn, maar, omdat (6e) een schoolstrijd het onderwijs niet ten goede komt.

Over het artikel van de heer Van Leeuwen kan ik kort zijn. De heer Van Leeuwen merkt schamper op, dat ik zo geweldig tekeer ben gegaan tegen het afschuiven van verantwoordelijkheid van ouders op Vadertje Staat. Ik kan hem alleen maar raden eens te informeren naar de vier beginselen van het liberalisme. Dit eens te meer, daar hij van mening is dat de verantwoordelijkheid met betrekking tot het onderwijs niet bij de ouders, maar bij de overheid ligt.

Interessante reactie

De reactie van de heer Straatsma is interessant, omdat deze zich van alle andere critieken onderscheidt, als het gaat om de liberale voorkeur voor openbaar onderwijs. Schrijver stelt, dat men als liberaal noch het bijzonder, noch het openbaar onderwijs primair moet achten, maar de vrije keus van de ouders als liberaal beginsel vooropstellen. Kennelijk ziet schrijver een tegenstelling tussen primair achten — d.i. zich uitspreken voor — en vrije keuze. Mij ontgaat deze tegenstelling te enen male. Schrijvers opmerking: „De opvatting van de heer Van Dijk is geschikt voor een totalitaire staat”, raakt dan ook kant noch wal. Ebbo Ruiters beschouwing is niet meer, dan een irreel kabbelend stroompje, vergeleken bij Straatsma's bruisende vloed van critiek. Irreel is de veronderstelling, ook al wordt hij niet alleen door de heer Ruiters geuit, als zou ik, als liberaal, tegen vrijheid van onderwijs gekant zijn. Irreel is ook het voorstel tot subsidieverlaging voor het bijzonder onderwijs, aangezien dit

(zie pag. 6)

(vervolg van pag. 5)

zonder enige twijfel een nieuwe schoolstrijd tengevolge zou hebben. De heer Ruiter heeft gelijk d.w.z. wat de salariering betreft. Goede salariering en daardoor beter onderwijs zijn inderdaad belangrijker, dan „kost wat het kost” streven naar de openbare school. Alleen, het zijn geen specifiek liberale problemen. Buiten dat, de heer Ruiter zal inmiddels wel begrepen hebben, dat het met dat „kost wat het kost” nogal meevalt. Wat de lerarensalarissen betreft, deze zijn niet zo laag als men over het algemeen denkt. Zo verdient volgens mijn gegevens van 1 maart 1958 in een 2e klas gemeente een leraar zonder doct. get. f 517 tot f 1090, een leraar met doct. get. f 633 tot f 1090 en een leraar met doctorstitel f 744 tot f 1136, waarbij men de bijlessen en de lange vakanties niet moet uitvlakken, al moet volmondig toegegeven, dat het bedrijfsleven vaak beter betaalt.

Aangaande het voorstel van ons Zeister lid, op de openbare scholen verplicht onderwijs in de religies te geven, wil ik opmerken, dat in Baarn de openbare scholen **verplicht** zijn onder schooltijd facultatief godsdienstonderwijs te doceren. De lezer zal begrijpen, hoe verheugd ik was

bij de ervaring niet alleen te staan in de „strijd” voor wederinvoering van het schoolgeld, maar mij in deze behalve door mijn vriend De Mey ook door de heer Ruiter gesteund te weten!

Bijzonder dankbaar was ik voor het met mathematische precisie opgestelde fiscaal-economische commentaar van mijn geestverwante collega-student. Dat neemt niet weg, dat ik op enkele punten met hem van mening verschil. Zo b.v. aangaande sub. 1. Hierin stelt schrijver, dat de opbrengst der schoolgelden de perceptiekosten niet rechtvaardigen. Een vraag: „Waarom zijn de schoolgelden voor LO **niet eerder** en die voor VHMO **nog niet afgeschafft**”? De suggestie tot wijziging der inkomstenbelastingtabellen voor gehuwden met één en meer kinderen heeft het bezwaar, dat zulk een wijziging slechts efficiënt werkt, als het gaat om ouders met leerplichtige kinderen.

Sub 3. Hier doet zich het enigszins komische geval voor, dat mijn geachte opponent een cynisch-verontwaardige uitlating voor een serieuze suggestie heeft gehouden.

Sub 4. Ondanks de overtuigende argumentatie van de heer Hartman, blijf ik het instituut „kinderbijslag”

verwerpen, als zijnde in strijd met het liberale beginsel der verantwoordelijkheid.

Sub 5. Dit neemt niet weg, dat mede uit oogpunt van nationaal belang, de overheid, indien nodig, met beurzen en voorschotten dient bij te springen. Waar deze noodzaak en dit nationaal belang bij niet-studenten, die geheel of gedeeltelijk in hun eigen onderhoud voorzien, ontbreken, is belastingaftrek of kinderbijslag overbodig. Dit is noch inconsequent, noch onrechtvaardig dit is reeel!

Sub 6. Inderdaad, de leuze „Voor de openbare school” was niet bruikbaar als verkiezingsleuze, aangezien de openbare school niet op het spel stond bij de laatste verkiezingen, zoals de heer Hartman opmerkt. Het is dan ook daarom, dat ik „Voor de openbare school” niet als zodanig gebruikt heb. Overigens zijn liberalen en socialisten het niet eens over de openbare school! Als men aan politiek wil gaan doen, lijkt het mij ronduit gezegd en met meer dan 14 uitroeptekens, nuttiger zich te bepalen tot de dingen, waarvan men zeker is!

Ook Dick Kok heeft het niet op mij begrepen. Nu is dat begrijpelijk, waar het wederinvoering van het school-

geld betreft. Gelukkig wordt deze bittere pil enigszins verzacht, door schrijvers onomwonden uitspraak voor de positief openbare school. Daarentegen is de uitspraak van Gouda's burgervader tekenend voor de zelfverzekerde houding der recht-

Last but not least

Last but not least de beschouwing van mijn plaatsgenoot en toekomstig collega Willemse.

Schreef ik: „Onderwijs is in de eerste plaats een taak der ouders. Hoe waar en hoe misbruikt! Misbruikt door de rechtsen!” Mijn opponent concludeerde daaruit: „Nu gaat de heer Van Dijk echter deze stelling gebruiken tot propaganda voor de openbare school. SIC!!”

Waar, is het verband tussen beide uitlatingen? De lezer overtuige zich zelf, maar hij zoek niet te lang, want het verband is er niet. Overigens ben ik het met mijn geachte opponent eens, dat de medezeggenschap der ouders op de openbare school te wensen overlaat, waarvan het, door de heer Willemse geciteerde voorval een schrijnend voorbeeld is. Ligt hier niet een prachtige taak voor ons, liberalen?

G. B. VAN DIJK

Pre-advies inzake concept-resolutie sociale zekerheid

J.O.V.D.-commissie kwam met haar werk gereed

Op 21 februari 1959 kwam de commissie Sociale Zekerheid, ingesteld door het Hoofdbestuur van de J.O.V.D. en bestaande uit mej. M. Takens en de heren J. W. van der Dussen, A. T. Vos en ondergetekende, voor de eerste maal in haar definitieve samenstelling bijeen. Met de instelling van deze commissie kwam het Hoofdbestuur tegemoet aan de wens, die algemeen in onze organisatie bestond, andermaal op landelijk niveau aandacht te schenken aan de sociale zekerheid, een onderwerp, dat de gemoederen binnen de J.O.V.D. gedurende het jaar 1957 en nog korte tijd daarna sterk heeft bezig gehouden, doch dat toen, om welke redenen dan ook, zonder dat een bevredigend resultaat was bereikt, in de ijskast is verdwenen.

De commissie was niet gebonden aan een nauwkeurig omschreven taakstelling. In overleg met de Centrale Kaderleiding werd besloten in eerste instantie enige van haar gedachten in het Centraal Kader ter discussie te stellen.

Op de bijeenkomst van het Centraal Kader op 19 april te Oisterwijk werd door de commissie een kort rapport uitgebracht. De positieve ontvangst, die dit rapport ten deel viel, alsmede de verheugende overeenstemming binnen de commissie zelve hebben er aanleiding toe gegeven, dat de commissie heeft gemeend haar werkzaamheden te kunnen concretiseren in een concept-resolutie, die zij gaarne onderwerpt aan het oordeel van de leden.

De commissie heeft in genen dele de pretentie, dat dit concept meer zou zijn dan de weergave van een aantal niet geheel samenhangende desiderata van een viertal politiek geïnteresseerde leden. Uit het enkele feit van deze publicatie in „De Driemaster” kan men al evenmin concluderen, dat de in de resolutie neergelegde opvattingen de mening van de J.O.V.D., of van een meerderheid harer leden weergeeft.

Hoewel de commissie gemeend heeft, de concept-resolutie van haar voorganger, de in december 1956 ingestelde commissie Sociale Zekerheid,

niet als uitgangspunt te moeten kiezen, is zij er zich ten volle van bewust, dat door deze commissie baanbrekend werk is verricht.

Het verantwoordelijkheidsbesef van de individuele mens kan slechts een wezenlijke inhoud krijgen, wanneer hij zich deel weet van een gemeenschap die hem, wanneer zorgen hem kwelen, niet aan zijn lot overlaat. Dit schept evenwel voor het individu ook plichten jegens de gemeenschap. De verbreiding van dit inzicht kan als een belangrijke taak worden gezien voor allen, die op enigerlei wijze met de opvoeding en opinievorming te maken hebben.

Het gevoel voor verantwoordelijkheid ontwikkelt zich het beste, indien de mens de gelegenheid heeft zich binnen de gemeenschap naar eigen aard, inzichten en capaciteiten te ontwikkelen. Een goed functionerende maatschappelijke en sociale orde zal 'n stimulans betekenen voor een dergelijke ontplooiing. Voor een zodanige orde is sociale zekerheid in engere zin, zoals in de concept-resolutie gedefinieerd, een eerste voorwaarde.

De commissie ziet op korte termijn weinig mogelijkheden tot een zodanige toename van inzicht en draagkracht dat, zonder gevaar voor het optreden van sociaal ongewenste toestanden op grote schaal, het ver-

Wij drukken hierbij een concept-resolutie af, zoals deze door de JOVD-commissie Liberale Sociale Zekerheid werd opgesteld. Over dit zo belangrijke onderwerp werd in de JOVD reeds herhaaldelijk van gedachten gewisseld, o.m. dit jaar op het drukbezochte landelijke weekend in Oisterwijk. Met opzet vindt de publicatie van deze concept-resolutie 'n drietal maanden vóór het congres plaats, opdat alle leden zeer ruimschoots de gelegenheid hebben dit onderwerp te bestuderen en individueel of via de hieraan te wijden afdelingsvergaderingen hun gedachten kenbaar te maken. Op 27 september zal in Amersfoort een landelijke vergadering worden gehouden, waarop de definitieve tekst wordt vastgesteld.

Met de meeste nadruk willen

wij er op wijzen, dat het sterk ontraden moet worden eventuele amendementen eerst op het congres naar voren te brengen. Amending op een dermate laat tijdstip zou dan immers betekenen dat weer opnieuw vele ingewikkelde zaken in een relatief kort tijdsbestek door de vergadering behandeld zouden moeten worden, waaronder de duidelijkheid van het geheel lijdt.

Het is dus zaak de resolutie **tijdig in de afdelingen te bespreken** en de resultaten hiervan op de landelijke vergadering in Amersfoort naar voren te brengen.

Hier kan een bespreking in alle rust geschieden en een ieder kan zijn standpunt bepalen.

Alsdan kan de definitieve tekst worden opgesteld en aan het congres worden aangeboden.

HET HOOFDBESTUUR

plichte karakter aan de meeste sociale voorzieningen kan worden ontgenomen. Wanneer in de overwegingen wordt gesproken over draagkracht, dan dient men in de eerste plaats te zien naar het inkomen. Het is niet de bedoeling dat, alvorens men op de sociale zekerheid kan terugvallen, het eventueel aanwezige eigen bezit zou moeten zijn opgesoupeerd.

Als belangrijkste desiderato, die in de concept-resolutie zijn neergelegd ziet de commissie:

1e: De creatie van een verzorgingsregeling.

De groep mensen, die in het geheel niet, of voor een langere periode niet in het arbeidsproces kan worden ingeschakeld op grond van een geestelijke of lichamelijke handicap neemt een zeer moeilijke en een met geen enkele andere categorie vergelijkbare positie in. Op grond hiervan is een speciale regeling juist voor deze groep op zijn plaats.

Bijzondere aandacht zal moeten worden besteed aan een zo goed moge-

(zie pag. 7)

(vervolg pag. 6)

lijke aanpassing, verpleging en, indien mogelijk revalidatie. Het is de taak van de gemeenschap de vaak zeer zware last, die op de schouders van familie en ouders van gehandicapten rust, te verlichten.

2e: Het incorporeren van een gedeeltelijk eigen risico in het ziekenfondssysteem.

In brede kringen leeft de opvatting, dat de normale medische hulp, waaraan ieder gezin van tijd tot tijd behoefte heeft, zelfstandig bekostigd behoort te worden. Iets anders wordt het, wanneer in bijzondere gevallen bedragen van grote omvang moeten worden opgebracht. Bepaalde groepen verplicht verzekerden zouden de

kosten van de medische verzorging tot een zekere limiet zelfstandig kunnen en ook willen dragen. De limiet zou in de orde van grootte van enkele honderden guldens per jaar kunnen liggen.

3e: De gedachte neergelegd in punt 10.

Men zal er vooral van liberale zijde nauwlettend op moeten toezien, dat slechts zij die bescherming nodig hebben deze ook krijgen. Het tegen wil en dank onderbrengen van bevolkingsgroepen, die daaraan geen behoefte hebben bij de verplichte verzekering zou tot een maatschappelijk kwaad kunnen uitgroeien.

Amsterdam, juli 1959.

A. J. M. DE GOEIJ

Inhoud der conceptresolutie

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, enz., enz.,

overwegende:

dat sociale zekerheid geacht kan worden aanwezig te zijn indien de leden van de gemeenschap, zowel financieel als anderszins gevrijwaard zijn tegen de nadelige gevolgen — voorzover deze hun draagkracht te boven gaan — van omstandigheden, die buiten hun betugelingsmacht liggen.

dat de rechtvaardigheid en de verbondenheid van de mens met zijn medemensen aan een stelsel van sociale zekerheid ten grondslag dienen te liggen,

dat vooreop dient te staan, dat het individu zelf zoveel mogelijk die maatregelen neemt, welke sociale zekerheid scheppen, doch dat enerzijds een gebrek aan inzicht, anderzijds de onvoldoende draagkracht bij een gedeelte van de bevolking nopen tot een stelsel, waarin de overheid in laatste instantie de verantwoordelijkheid draagt,

spreekt als haar mening uit:

1. dat ten behoeve van personen, die ten gevolge van psychische of fysieke afwijkingen gedurende langere tijd niet in staat zijn om op normale wijze hun weg in de

maatschappij te vinden, een verzorgingsregeling zal dienen te worden gecreëerd, die er in de eerste plaats op gericht zal dienen te zijn een zo goed mogelijke inpassing in de maatschappij te verwezenlijken en die daarnaast een aanvaardbaar levensniveau garandeert,

2. dat bovenbedoelde verzorgingsregeling van toepassing zal moeten zijn, ongeacht de omstandigheid of de betrokkene al dan niet in het arbeidsproces was ingeschakeld,

3. dat de kosten van deze verzorgingsregeling, voorzover zij gemaakt worden ten behoeve van diegenen, die als gevolg van hun werkzaamheid in het bedrijfsleven in aanmerking komen voor een toepassing van de regeling, bestreden zullen moeten worden door middel van een premieheffing van het bedrijfsleven; in alle andere gevallen is een bestrijding van de kosten uit de algemene middelen op zijn plaats;

4. dat met de invoering van een verzorgingsregeling als boven bedoeld, de thans vigerende Invaliditeitswet zou kunnen vervallen,

5. dat bij de opstelling van een nieuwe Arbeidsongeschiktheidswet gestreefd zal moeten worden naar het elimineren van de verschillen in hoogte en duur van de uitkeringen op grond van de arbeidsongeschiktheid,

6. dat het huidige Ziekenfondsbesluit spoedig door een op normale wijze tot stand gekomen Wet dient te worden vervangen,

7. dat het gewenst is, dat in een zodanige Wet op behoedzame wijze een zeker eigen risico wordt geïncorporeerd,

8. dat de Algemene Ouderdomswet, de Weduwen- en Wezenwet alsmede de Wachtgeld- en Werkloosheidswet in grote trekken haar instemming hebben,

9. dat een extra uitkering voor werknemers, wier echtgenoten ten gevolge van psychische of fysieke afwijkingen, gedurende langere tijd niet in staat zijn haar taak in de huishouding te vervullen, gewenst is,

10. dat zij het gewenst acht, dat een stijging van de welvaart er toe leidt, dat het gedeelte van de bevolking, dat onder alle sociale voorzieningen moet vallen, kleiner wordt,

11. dat de kinderbijslag, met de stijging van de welvaart, geleidelijk dient te verdwijnen,

12. dat de gevolgen van calamiteiten, welke de gehele gemeenschap of een gedeelte daarvan treffen, zoals natuurrampen, epidemieën, e.d. doch ook de gevolgen van economische crises door de gemeenschap in haar geheel moeten worden gedragen, en gaat over tot de orde van de dag.

BINGHAM & Co. N.V.

NIEUWE HAVEN 69 — SCHIEDAM

- Dekkledenverhuurinrichting
- Zeilmakerij
- Vlaggen en wimpels
- Tenten
- Zonneschermen
- Metalen jalouziën
- Rolluiken
- Lichtafsluitende gordijnen

TELEFOON 69095 — 64775 (meer lijnen)

W. H. KRÖGER

IJZER EN STAAL

PLATEN 3-200 mm

BALKEN alle profielen

HOEK- en T-IJZER

NIEUWERKERK a/d IJSEL, Kortenoord, 61 b Tel. K 1803-444 (3 lijnen)

Telex: 21611

HBU

HBU

Bezitsvorming

Een persoonlijk contact met onze ervaren deskundigen waarborgt een verantwoord advies.

**Ook voor beleggingen:
de HBU**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Vuurvaste stenen in alle soorten
„MOLISOL” moler isolatiestenen

Vuurvaste isolatiestenen

Zuurvaste stenen

„PRODORITE” chemisch bestendige produkten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 2842* - (1820)

SIPKEMA's WONINGINRICHTING N.V.

DE KRIM (Ov.) - TEL. 05247-341-342

Woninginrichting met meubelen uit eigen fabriek en van gerenommeerde fabrieken uit binnen- en buitenland en volgens speciaal ontwerp uit eigen fabriek

INTERIEUR- en KLEURADVIEZEN

Levering franko door geheel Nederland

Het woningvraagstuk en het rapport van de Prof. Teldersstichting

Het S.E.R.-rapport beveelt een huurverhoging van 25% aan. Alle partijen, dus ook het socialistische NNV, hebben zich met dit gedeelte van het rapport verenigd. Dit is het gevolg van de erkenning van de afhankelijkheid van de bouwkosten van de huurprijzen. De socialisten verkondigen de brede massa van het volk, dat de toekomstige huurverhoging het idee van de „confessioneel-liberale” regering is. Deze lieden verwijzen daarbij naar het „liberale” geschrift: „Het woningvraagstuk in de beslissende fase” van de prof. dr B. M. Teldersstichting, uitgegeven bij Martinus Nijhoff in Den Haag.

Dit geschrift licht de lezer voor over de achtergronden van het huurbeleid. Het huurprijspeil bleef in de afgelopen jaren belangrijk achter bij de stijging der overige prijzen. De huren, de kosten van levensonderhoud en de bouwkosten, dit zijn lonen en kosten voor materiaal, stegen in vergelijking met de prijzen van 1939 tot resp. 186%, 312% en 541%.

Wat is het gevolg van deze verstoring van de prijsverhoudingen?

1e. Een kunstmatige vergroting van de vraag naar woningen door de te lage huren.

2e. De overheid moet bijzondere maatregelen nemen om een remming van de normale bouwnijverheid te voorkomen.

Cijfers laten zien, dat de vraag naar woningen kunstmatig wordt vergroot; er zijn in ons land voor 2.701.000 gezinnen 2.774.000 woningen beschikbaar. Dit houdt in, dat het overschot aan woningen in verschillende delen van ons land groter is dan het tekort aan woningen.

Door de lage huren van de vooroorlogse woningen, daalt de vraag naar nieuwe woningen en stagneert daardoor de woningbouw. Dit gevaar

is alleen met een „lap”-middel, zoals overheidssubsidiëring te ondervangen.

De gevolgen hiervan zijn, dat de overheidsuitgaven voor de woningbouw stijgen, — in 1959 tot f 375 miljoen, — en dat de woningbouw bevoorreed wordt boven de particuliere bouw.

De uitzonderlijke stijging van de bouwkosten is het gevolg van de overspanning van de bouwmarkt door het te sterk doorvoeren van de woningbouw.

De rentestijging op de kapitaalmarkt vindt ook hierin een oorzaak. Deze rente is belangrijk, omdat zij de helft van de exploitatiekosten van een woning vormt, een rentestijging vergroot het verschil tussen de huur van nieuwe en oude woningen. Er worden twee methoden „aangeprezen” om uit de malaise in deze sector te komen.

Het eerste middel is de verlaging van de bouwkosten. Dit middel is echter niet bruikbaar, omdat de bouwkosten afhankelijk zijn van de huurprijzen.

Het tweede middel en, zoals uit het bovenstaande blijkt, het enige juiste middel is huurverhoging.

In een eerder verschenen rapport van de Prof. Dr B. M. Teldersstichting over de looncompensatie, wordt het „politiek onfatsoenlijke fabeltje” van prijsverhoging zonder compensatie uit de wereld geholpen.

Een huurverhoging van ongeveer 50% kost f 500 miljoen. Bij zo'n huurverhoging bespaart de overheid ongeveer f 270 miljoen door verhoogde belastingopbrengst en verminderde subsidieelast.

De compensatie vindt men nu door

K.V.P. reorganiseert haar jongerenorganisatie

De Jongerenorganisatie van de Katholieke Volkspartij zal grondig worden gereorganiseerd. Aldus lezen wij in De Volkskrant.

Het partijbestuur zal hierover binnenkort voorstellen doen aan de bestuursraad.

Het is de bedoeling veel organisatorische ballast over boord te zetten. De nieuwe opzet zal er vooral op gericht zijn de jongeren in eigen jongerengroepen het gespreksmilieu te verschaffen, dat voor de politieke meningsvorming nodig is.

De plannen zijn er verder op gericht de jongeren nog meer bij de partij te betrekken en om de mogelijkheid te vergroten, dat zij daarin hun eigen geluid kunnen laten horen. Bij de nieuwe opzet zal het advies van de Jongeren-organisatie worden opgevolgd.

een belastingverlaging, die het gehele volk ten goede komt en door een stijging van het reële loon door verhoogde produktiviteit. Het gaat hier om een huurverhoging van maximaal 50%, in twee fasen van elk 25%. Dit zal geen uniforme huurverhoging zijn.

Men moet rekening houden met de toestand van de woningen. Wat zal het resultaat zijn van deze huurverhoging? Zie hier: 1e een intensievere bewoning van de oude huizen, zonder overheidsdwang; 2e een geleidelijke ontspanning van de bouwmarkt met als gevolg een daling van de bouwkosten; men denkt aan een daling van 90.000 tot 75.000 huizen per jaar. Bij een geleidelijke ontspanning kan men de overbodige arbeid gemakkelijker aanwenden, dan bij een grote werkloosheid ten gevolge van een abrupt einde van de hausse op de bouwmarkt; 3e ontspanning van de kapitaalmarkt met als gevolg een daling van de rente. Dit laatste geeft enorme voordelen voor de rest van het bedrijfsleven.

Dit rapport van de Prof. Dr B. M. Teldersstichting is onder leiding van het curatorium dezer stichting, met medewerking van de heren Mr. J. de Wilde, Mr. J. Wilkens en Mr. J. van Zwet tot stand gekomen.

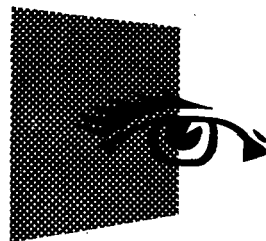
LUIGI VAN LEEUWEN

Giro 1021

Hebt U al Uw bijdrage gestort op postrekening 1021, t.n.v. de heren R. Mees en Zoonen te Vlaardingen ten gunste van het JOVD-propagandafonds?

Nog niet? Wel doet U het dan nog vandaag, morgen bent U het misschien weer vergeten.

♦ ♦ ♦

Hoewel de paarden uitsterven,
schijnen OOGKLEPPEN
te blijven bestaan,

maar niet bij de lezers van

ALGEMEEN HANDELSBLAD

J.O.V.D. zet groei voort

De maanden juli en augustus zijn voor bijna alle organisaties de „slappe” maanden. Men rust uit van de opgedane vermoeienis en doet nieuwe krachten op.

Het loopt overigens bij ons prima. De zomermaanden zijn geen rem voor onze afdelingen. Zo heeft de afdeling Z.O. Drente maar liefst 23 nieuwe leden geboekt, de afdeling Meppel, die ons reeds verheugd had met 13 nieuwelingen komt binnenkort weer met een aantal aanmeldingen.

De jonge afdeling Het Gooi heeft haar voorsprong nog weten te vergroten en heeft thans reeds 36 nieuwe leden kunnen inschrijven. Als wij evenwel goed zijn ingelicht dan wachten ons nog meerdere verrassingen. Welnu, wij wachten met spanning af.

Verder kunnen wij ook weer enkele nieuwe afdelingen in ons midden verwelkomen. Het zijn de afdeling Ede-Wageningen, die start met 19 leden. Secr. mej. J. I. P. de Haan, Rouwenhofstraat 13 te Wageningen en de afdeling Sliedrecht, die maar direct met 35 leden begint, secr. mej. C. Leeuwstein, Stadionsweg 182 te Sliedrecht.

Gelooft U nu nog in die bakerpraatjes, die suggereren dat de jeugd geen belangstelling meer heeft voor de politiek? Wij hebben het vermoeden als wij de leegloop in enkele andere organisaties zien, dat het liberalisme een steeds groter wordende aantrekkingskracht heeft op de nederlandse jongeren.

H. M. J. DUBBELDAM

500

Dat is wel het minimale aantal leden, dat wij verwachten op ons 2e lustrum-congres. Op 24 en 25 oktober a.s. gaan wij ons tweede lustrum op grootse wijze vieren in Krasnapolsky te Amsterdam.

Sprekers: Prof. mr. P. J. Oud en merv. A. Fortanier-de Wit.

Noteer nu reeds de data, wij verwachten dat U komt!

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempfer.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, Drs J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren, F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Prinsengracht nr. 1079, Amsterdam, Telefoon 35343

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-gelden uitsluitend aan G. Stempfer Amsterdam, Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438.

T. P. DE GEUS
AANNEMERSBEDRIJF
GROND EN WEGENBOUW

Kantoor: Schubertlaan 6 - Leidschendam - Tel. K 1761-1618

Installatie- en constructiebedrijf „**Incoro**”

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

N.V. Scheepsbouwwerf - Machiniefabriek
„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

GEBR. BODEGRAVEN
NIEUWKOOP

★ **Fabriek van Metaalwaren**

★ **IJzerhandel**

Telef. 01725 nr. 104 en 289

Ingenieursbureau **DE REUS**

KRIMPEN a/d IJSSEL
Telefoon K 1895-844 (m.l.)

Kranen - Liften - Grippers - Takels

N.V. A. PRINS TH.ZOONS

Aanneming Maatschappij

SLIEDRECHT

INDUSTRIEWEG 24

TELEFOON 8

Aannemers

van

Bagger-

Opsputtings-

en Havenwerken

Aannemersbedrijf

Fa. W. VAN HATTUM
& Zonen

↓
**Bagger-,
Grond-,
Rijs- en
Glooiing
werken**

↓
ZALTBOMMEL
TELEFOON 594

J. van de Geest & Zoon

Behangerij, Stoffeerderij, Matrassenmakerij en Scheepsstoffeerderij

Weteringstraat 20 b-c - Telefoon 123835 - Rotterdam

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

Machiniefabriek en Constructiewerkplaats

Fa. J. BRANDWIJK Pzn.

Brielschelaan 58-60 - ROTTERDAM-Z. - Tel. 71197-75137

Lichte staalconstructies en alle soorten draaiwerk.

Roestvrij stalen bouten, koppelingen en andere onderdelen.

Houthandel W. L. J. HOUDTZAGERS

In- en verkoop van NIEUW HOUT en STUWHOUT

Levering van alle materialen voor het stuwen van schepen, wagons enz

Opslagterrein: HUDSONSTRAAT 49

ROTTERDAM

Telefoon 36621-70684

NA 17 UUR: KLEIDIJK 86 - RHOON - TELEFOON 595

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machiniefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en buitenland, als U op een goed ochtendblad geabonneerd bent. Terwijl U slaapt, stroomt nieuws binnen uit het gehele land en uit alle delen der wereld. Het Algemeen Dagblad wordt 's nachts gedrukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten (o.a. New York)
- belangwekkende advertentiepagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- tekenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S

SCHEEPSWERVEN N.V.

KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

DE VRIES ROBBÉ & CO

GORINCHEM

staalconstructies

metalen ramen en deuren

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek **DE METEOR**

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Voor prima vlees en fijne vleeswaren

Fa. GEBR. DINGERINK

Vleeswaren- en Conservenfabriek
MEPPEL - Telefoon 2514

voor

Baggermaterieel
Zeesleefboten
Alg. Scheepsbouw

HONIG'S
ARTIKELN

*Serien in
elk serin!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 22-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

AVERY

ZELFKLEVENDE ETIKETTEN

bezitten een

enorme kleefkracht

welke 2 jaar wordt gegarandeerd

VRG-Papier

Postbus 725 - Tel. 020-57001
AMSTERDAM

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

•
**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774

FRIESCH-GRONINGSCHЕ HYPOTHEEKBANK N.V.

EN AANGESLOTEN BANKEN

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

Gelden beschikbaar

De Directie:

Mr. J. WILKENS

Mr. F. C. KLEYN

Mr. J. DE WILDE

F. ONNES & ZOON

WIJNHANDEL - GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn

VERPLEGING èn ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT, WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

Steunt het werk dezer stichting, die financiële hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

DE ROTTERDAMSCHЕ DROOGDOK MIJ N.V.

„LASSEX“

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

11e Jaargang No. 8

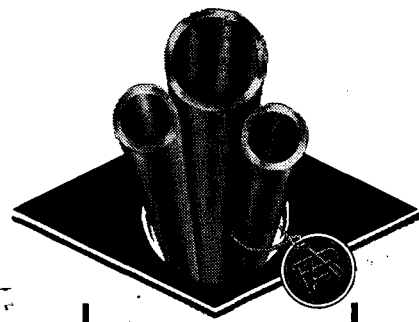
augustus 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

HET KOMT ER NU OP AAN!

Op een dag komt men tot de niet verrassende, maar beslist noodzakelijke conclusie, dat de vakantie voorbij is. Ergens staat een bureau te wachten met daarop een wat somber uitzijnde telefoon. Er liggen brieven, notities en overzichten, die op zijn minst gelezen moeten worden. Er zijn brieven, notities en overzichten die ter wereld moeten komen. Ongetwijfeld zal bijna 100 % van deze scheppingen het nageslacht volkomen onberoerd laten. Maar talloze mensjes dienen ieder op het eigen terreintje iets te doen, anders staat op een gegeven dag het raderwerk eenvoudigweg stil. Zo is het in het maatschappelijk spel. Zo is het ook in het kleine maar dikwijls bepalende facet daarvan, de politiek.

Aan de oppervlakte is het in liberale kring in deze vakantietijd, zoals overal, rustig geweest. Nu allerlei bureaus weer bemand worden, scribenten met iets meer scherpere aan het formuleren slaan en allerlei werk weer op gang komt, nu maakt men onwillekeurig een tussentijds overzicht van wat gebeuren moet.

Voor ons is dit niet weinig. Wij hebben als liberalen dit jaar de ernstige handicap te overwinnen gehad, dat wij de wind op uniek fraaie wijze in de zeilen kregen. In het overwinnen van deze handicap zijn wij maar zeer ten dele geslaagd, want wat gebeuren moest was onnoemelijk veel en de aanpak was matig.

Na de oorlog was volgens velen het liberalisme voor goed een verouderd standpunt en het heeft heel wat verwondering teweeg gebracht, dat bij de eerst gehouden verkiezing de liberale aanhang nog zo groot bleek. Er kwam een periode van onophoudelijke vooruitgang en nu is de liberale stroming in ons land de derde in grootte. Een mooi resultaat, maar een verlamdend resultaat. Zo gemakkelijk lijkt het of succes vanzelf komt...

Ten dele is dit laatste waar. De mens, die in de oorlog moet vechten om het naakte bestaan en steeds er op gericht is niet in de chaos ten onder te gaan heeft op den duur alleen nog maar de behoefte aan rust en zekerheid. Weliswaar maakt strijd een mens hard en staat niet voor niets in het wapen van de stad Rotterdam de trotse spreuk „Sterker door Strijd“. Dit is ook de grote kracht van Israël.

Daarnaast wil men echter het risico van ondergang uitschakelen en haakt het hart naar bescherming. Het is geen wonder, dat in een maatschappij waar zware stormen gewoed hebben zorg en regeling van bovenaf onmatig aanspreken. Dit te meer als de door vernietiging veroorzaakte chaos om planning en straffe regeling vraagt.

Zo was ook in het Nederland van na de oorlog de socialistische denksfeer — zowel puur als in de narcotiserende mengvorm — een gewild artikel. Na de oorlog had de toenemende kracht van een goedwillende en koesterende staatsinvloed voor zeer velen niets afschrikwekkends meer en was men dankbaar om gedekt in de rug de wederopbouw te kunnen beginnen.

Met het normaler functioneren van allerlei activiteiten week ook de doem van de oorlog. Bij iedere verkiezing bleek weer hoe de geest van vrije ontplooiing en persoonlijke verantwoordelijkheid, waardoor het liberalisme gekenmerkt wordt, meerderen en meerderen aan ging spreken.

In Nederland bracht de V.V.D. het tot de derde plaats in de wedloop van de politieke partijen en van oppositiepartij tot tweede partner in een regeringscoalitie.

In Engeland viel de Labourparty terug in de oppositie en kwamen de Tory's aan het bewind. In de Belgische regering vervingen de liberalen de socialisten. In Duitsland groeide de kracht van de C.D.U. en werd de socialistische partij steeds meer een partij, die nog slechts van zich doet spreken door reacties op daden van anderen. De dooiwind waait, het ijs is nu zeer dun geworden, schreef Nietzsche eens over Europa. Men zou dit woord van toepassing kunnen brengen op de geest van ordening en zorg!

Hoe verleidelijk het ook is de hoofdlijn van de geschetste ontwikkeling verder uit te werken en te verdiepen, de beperking van deze pagina vraagt een aansluiting met de dag van vandaag.

In Vrijheid en Democratie van 8 augustus voerde mr. W. H. Fockema Andreae, een pleidooi voor bewuste meningsvorming, beweging, verdieping der liberale overtuiging. Hij doelde daarbij op de positie van Nederland in de wereld. De geest van zijn artikel is echter voortreffelijk van toepassing op de manier waarop politiek, studie van politiek en al het werk in de liberale organisaties op ieder punt dienen te worden aangepakt.

Te veel leven wij in de gedachte, dat het waarachtig wel zal gaan en vergeten we, dat dit thans van eigen handelen afhankelijk is. De wind in de zeilen zou wel eens minder duidelijk voelbaar kunnen worden en dan hangt het van kennis, activiteit en stuurmanskunst af of de vooruitgang voort blijft duren. Hierbij kan niemand gemist worden. Ook niet in de J.O.V.D.

Uiteraard klinkt dit als een slogan, het is er zelfs een. Deze slogan komt ons echter

als een waarheid voor. Keer op keer ziet men, dat een fraaie prestatie terug te voeren is tot enkelen. Enkelingen blijken in staat te zijn om gesteund door de bewondering van medestanders bijna letterlijk bergen te verzetten. Hoe verheugend dit ook is, voldoende is het niet. Ook in de politiek dient men te streven naar het optimaal bereikbare en dit punt ligt daar, waar allen door een gemeenschappelijke inspanning gezamenlijk gekomen zijn. Wanneer de bewonderende medestanders ook tot daden overgaan betekent dit een beter en groter succes. Iedereen die aan de kant staat is buitenspel en verzwakt het team.

Voor propaganda is veel geld nodig, dat moet ook van U komen. Er komen vele nieuwe afdelingen in de J.O.V.D. De activiteit in deze afdelingen en in feite niet minder de activiteit in de reeds lang bestaande afdelingen, wordt door U bepaald. Wij liberalen zijn van huis uit bepaald niet verzot op collectieve inspanning en feilloze organisatie bij het uitvoeren van plannen. Maar wil de J.O.V.D. steeds meer een sterke organisatie worden, dan zullen we dit gezamenlijk dienen te verwerken. Eerder dan men denkt zou het liberale schip wel eens averij of tegenstromingen kunnen krijgen. Veel is bereikt. De afschuif waarmee de socialistische pers regelmatig signaleert hoe duidelijk het liberale stempel gedrukt staat op regering en politiek klimaat is in hoge mate bemoeidigend. Ieder kan op zijn terrein meewerken om deze liberale invloed te versterken.

Belangrijker dan verdere uiterlijke successen is in eerste instantie een voortgaande verdieping van kennis en overtuiging, ook in onze kring van jongeren. Door afdelingsavonden, studiegroepen, kaderdagen en congressen kan veel, heel veel bereikt worden. De vakanties zijn goeddeels voorbij, het werk komt op gang. Welnu, laten we dit werk ook goed aanpakken. Want het heden vraagt om een militant liberalisme.

G. DORSMAN

* * *

APOLLO PAVILJOEN

APOLLOLAAN 2 - AMSTERDAM - TELEF. 712410

Restaurant: iets aparts
„Franse Zaal“ voor partijen uniek
Terras: een dorado aan het water

Kroesjtsjew - Eisenhower: een gevaarlijke ontmoeting

Op de tv- en filmjournalen hebben wij het debat kunnen volgen tussen Kroesjtsjew en Nixon op de tentoonstelling in Moskou. Men behoefde niet goed te kijken om op te merken dat de Russische dictator amper naar de argumenten van Nixon luisterde.

Kroesjtsjew viel de Amerikaan herhaaldelijk in de rede en was slechts uit op grove intimidatie. Nixon weerde zich kranig: kreeg zelfs gedaan, dat alles wat hij zei in de Sovjet-Unie zou worden gepubliceerd.

Met een „veekoopman-handslag” werd deze belofte bezegeld. Nixon schudde de hand, die Boedapest wurgde. Eisenhower zal het binnenkort kunnen doen.

Kroesjtsjew gaat naar Amerika. Juichkreten in de Engelse pers. Macmillan gaat nu zeker de verkiezingen winnen. Hij gebruikt de buitenlandse politiek voor binnenlandse successen, hetgeen niet nieuw is. Bonn en Parijs waren wat minder gunstig gestemd. Luns zag er voordeel in. Over het algemeen juicht men het Russische bezoek in de vrije wereld van harte toe. Waarom? Vermindering van spanning, zeggen velen. De spanning kan echter alleen maar minder worden als er werkelijk zaken gedaan kunnen worden. Kroesjtsjew wil dat graag doen. Eisenhower nog niet.

Op een topconferentie, waar mijn bondgenoten aanwezig zijn, doe ik graag zaken, zo zegt Eisenhower. Doch de slimme Russische leider heeft altijd al op een tweemansgesprek aangestuurd. Er zijn twee grote wereldmachten: de V.S. en Rusland. Dan moeten deze ook de problemen oplossen, zegt Kroesjtsjew. Ike ziet het gelukkig anders. Zo gauw de Amerikanen wat dit punt betreft van gedachten veranderen is Europa het slachtoffer.

Kroesjtsjew heeft het laatste jaar herhaaldelijk getracht een topconferentie te forceren. Hij stelde het Berlijnse ultimatum. De conferentie van Genève was het gevolg. De westelijken maakten daar de Rus duidelijk: eerst consessies: dan pas topconferentie.

De Rus deed geen enkele consessie en kreeg nog meer dan zijn zin. Want behalve de topconferentie — die hij ongetwijfeld bewerkstelligt door zijn bezoek aan de V.S. — krijgt hij ook nog het tweemansgesprek, waar hij altijd op gehoopt heeft. Kroesjtsjew kreeg zijn zin. . . .

Koersval

Op maandag 11 augustus jl. was er

een zware koersval op de effectenbeurs te New York. De „warbabies” kregen de grootste klap. De beurzen zijn net neurotische massa's, hetgeen nog niet zo verwonderlijk is, als men weet, dat de massa zich altijd het snelste in paniek laat brengen of zich iets op de mouw laat spelden.

Kroesjtsjew naar Amerika: dus vrede. Bezoeken staatslieden elkaar, dan wordt er nog niet geschoten, zo redeneert men. Inderdaad, maar niet veel later kan er des te harder geschoten worden. Chamberlain bracht eens een bezoek aan een Duitse dictator. . . .

In werkelijkheid

Het enige winstpunt van Kroesjtsjew's bezoek aan Amerika is, dat de Rus nu voor het eerst in zijn leven zijn grote tegenstander in werkelijkheid kan zien. Het „decadente kapitalisme” zal hij nu met zijn eigen ogen kunnen aanschouwen. Eisenhower heeft de laatste weken twee sterke troeven in handen gekregen: de lancering van de molenwiel-satelliet en de uitvinding van het radarsysteem, waarmee men over de horizon kan kijken.

Alleen kracht zijn goede troeven tegenover de Rus. Zo gauw men met hem gaat onderhandelen verliest het westen iets.

De Rus dwingt bijvoorbeeld de vrije wereld te onderhandelen met hem over Berlijn. Deze stad is echter geen onderhandelingsobject. Het westen is daar en moet er blijven: toch is het een onderwerp van gemarchandeerd geworden.

Zal daartegenover Eisenhower aan Kroesjtsjew vragen of hij consessies wil doen. Gaan de Russen uit Oost-Berlijn weg? Verlaten de Russen de satellietlanden? Stelt Eisenhower deze eis? Welnee, er zal niets van dit alles besproken worden. Het westen tracht vrede te kopen door te zwijgen over de miljoenen, die als slaven achter het ijzeren gordijn leven. Als het westen verstandig is zal het de Rus duidelijk moeten maken, dat er slechts van consessies van haar kant gewag kan worden gemaakt, als de Rus de vrijmaking van de Hongaren, de Tsjechen, de Polen en de andere ongelukkigen ter discussie stelt.

Zolang dit nog niet het geval is, zal alleen een militair overwicht de spits van onze diplomatie moeten zijn. Laten wij ons niet de tweede of de derde keer aan illusies overgeven. De geschiedenis heeft ons wat dit betreft reeds genoeg geleerd. Wij leven slechts op een afstand van 10 minuten vliegen met een straalvliegtuig van het ijzeren gordijn. . . . Wij leven hier alleen nog vrij, omdat er in West-Europa een tactische Amerikaanse luchtmacht klaar staat om het tegen de Russen, zo gauw zij iets tegen ons in de zin hebben, op te nemen.

De honderdduizend kiezers van de P.S.P. vergeten dit. Gelukkig voor hen stemmen de andere Nederlan-

ders (behalve dan de communisten) op partijen, die het realistischer zien. Wij zijn in Europa een derderangs wereldmacht geworden. Kroesjtsjew en Eisenhower kunnen over onze toekomst beslissen. Wij leven vrij bij de gratie van Amerika. De Gaulle begrijpt van dit alles heel weinig. Hij droomt nog altijd van de grandeur van Frankrijk. Hij permiteert zich de V.S. dwars te zitten, zodat de tactische Amerikaanse luchtmacht, die in zijn land gestationeerd was, naar Duitsland moest worden overgebracht, tot schade van de westelijke defensie.

Ook hij vergeet, dat hij alleen door die tactische Amerikaanse luchtmacht de 14e juli in staat was de grootse parade op de Champs Elysees af te nemen. . . .

Velen zien in de ontmoeting tussen Kroesjtsjew en Eisenhower de oplossing van alle moeilijkheden. Zij denken, dat er met de Rus te onderhandelen valt zonder zelf de rekening te behoeven te betalen. Dulles wist, dat er met de Russen niet te praten valt, zonder verlies te lijden. Dulles is dood. Andere diplomaten namen zijn rol over, doch houden er andere denkbeelden op na.

Toen Macmillan het nieuws van de ontmoeting tussen Kroesjtsjew en Eisenhower hoorde riep hij uit: „Ik ben verrukt”. En nu maar hopen, dat we ons in Europa binnenkort allemaal verrukt kunnen voelen, en we hopen tevens dat we van die „u” geen „e” behoeven te maken. . . .

F. A. HOOGENDIJK

Agenda en voorlopige beschrijvingsbrief van ons tweede lustrumcongres te Amsterdam op 24 en 25 oktober a.s.

Hieronder laten we vast de agenda en de voorlopige beschrijvingsbrief volgen van ons lustrumcongres op 24 en 25 oktober a.s. te Amsterdam.

zaterdag:

- 15.00 uur: Aankomst congressisten in Krasnapolsky.
- 15.30 uur: Receptie van het Dagelijks Bestuur i.v.m. het tien-jarig bestaan van onze organisatie.
- 17.00 uur: Openingsrede door de Algemeen Voorzitter, de heer H. H. Jacobse.
- 17.30-17.45 uur: Kransieging bij Nationaal Monument op de Dam door mej. H. Schouwink en de heer H. H. Jacobse.
- 17.45-19.00 uur: Huishoudelijke vergadering.
- 19.00-20.30 uur: Kennismaking en borreluurtje.
- 20.30-23.00 uur: Diner.
- 23.00- 3.00 uur: JOVD-bal.

zondag:

- 10.30-12.30 uur: Huishoudelijke vergadering.
- 12.30-14.30 uur: Lunch aan boord van de beroemde Amsterdamse rondvaartboten.
- 14.30-15.30 uur: Congresrede door het oud-lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Mevr. A. Fortanier-de Wit.
- 15.30-17.30 uur: Huishoudelijke vergadering.
- 17.30 uur: Sluiting.

VOORLOPIGE BESCHRIJVINGSBRIEF

AGENDA:

1. Opening door de voorzitter, de heer H. H. Jacobse.
2. Notulen algemene vergadering 25 en 26 oktober 1958 te Assen.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Jaarverslag algemeen secretarissen.
5. Jaarverslag algemeen penningmeester.
6. Verslag kascommissie.
7. Begroting 1959-1960.
8. Vaststelling afdelingsafdracht aan het HB voor 1959-1960.
9. Beleid hoofdbestuur.
10. Beleid redactie „De Driemaster”
11. Verkiezing leden hoofdbestuur 1959-1960.
12. Verkiezing leden kascommissie 1959-1960.
13. Verkiezing leden notulencommissie 1959-1960.
14. Aanwijzing plaats en datum algemene vergadering 1960.
15. Bespreking resolutie Sociale Zekerheid.
16. Bestuursverdracht.
17. Wat verder ter tafel komt.
18. Rondvraag.
19. Sluiting.

De definitieve beschrijvingsbrief zal, overeenkomstig artikel 39, 4e lid, der statuten, in september aan de afdelingsbesturen worden toegezonden.

Vlaardingen, 15 augustus 1959.

HANS M. J. DUBBELDAM) algemeen
KITTY VAN RIJN) secretarissen.

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempfer.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, Drs J. Schuijff, J. Verswijveren F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Gooiergracht 163, Laren (N.H.)
Telefoon 02953-3563.

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-gelden uitsluitend aan G. Stempfer Laren (N.H.), Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434-438, Amsterdam.

MARGINALIA

Post voor Nieuw-Guinea

Er is in ons land de laatste jaren nogal eens geprutteld over de gang van zaken in Nieuw-Guinea, waar, als men de geruchten, die in zo'n kleine gemeenschap natuurlijk in grote getale voorkomen, mag geloven, de bureaucratie in zijn meest onprettige vorm de boventoon voert in de tussenmenselijke verhoudingen. Als men spreekt met mensen, die een wat langere tijd in dit land hebben gewoond en gewerkt, en vraagt naar hun ervaringen, dan duikt vaak het woord „rotzooi” op ter kenschetsing van de toestanden aldaar. Voor de buitenstaander is het moeilijk om te beoordelen, in hoeverre deze kritiek op de samenleving in Nieuw-Guinea objectief juist is.

Maar dat in de Nieuwguinese contreien toch niet alles koek en ei is, hebben wij in Nederland zo langzamerhand wel begrepen, nu het gerucht makende schandaal van de „postcensuur” — een mooi woord voor een misdrijf: schending van het briefgeheim — aan de orde is gesteld. Al enige jaren waren er klachten, dat brieven werden opengestoomd en nadat de inhoud was overgenomen weer onzichtbaar dichtgeplakt. Maar de officiële reactie was altijd: er is geen bewijs voor de grondigheid van de klachten.

Eindelijk ging de advocaat-generaal mr. W. C. van Beek zich met de zaak bemoeien. Nauwelijks had hij echter de kat de bel aangeboden, of gouverneur Plateel stuurde hem met ongevraagd verlof. Daarmee was de maat vol. De openbare mening in ons land ging zich grondig met de zaak bemoeien. Dr. Plateel werd naar Nederland geroepen, maar voor hij vertrok stelde hij nog gauw even een onderzoek in en toen bleek hem, dat er inderdaad „postcensuur” was voorgekomen. Zo schijnt dat met gouverneurs te gaan.

In ieder geval heeft minister Korthals nu een commissie ingesteld, die de zaak ter plaatse zal gaan onderzoeken. Het is verheugend, dat voor deze commissie een aantal integere figuren, die geheel vrij staan tegenover de samenleving in Nederlands Nieuw-Guinea, kon worden gevonden. De commissie gaat een belangrijk stuk werk verrichten. Mocht de commissie in Nieuw-Guinea een Augiasstal aantreffen, dan wensen wij minister Korthals graag de kracht van een Hercules toe om de zaak definitief tot een goed einde te brengen.

Europese werkers in de overbrugging

Vergist u zich overigens niet: het is helemaal niet nodig om naar Nieuw-Guinea te gaan, als u wilt kennismaken met merkwaardige toestanden. Bij de

verschillende organen van de zes landen van het „Kleine Europa” zijn er af en toe ook leuke gevalletjes te ontdekken.

Neem nu bij voorbeeld eens de magnifieke „overbruggingstoelagereregeling” voor oudleden van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Oudleden van de Hoge Autoriteit hebben recht op een overbruggingstoelage, die vijftig procent bedraagt van het jaarinkomen en die drie jaar lang wordt uitbetaald, ook als de oud-HAers al weer een andere functie hebben gevonden.

Nu willen wij wel vooropstellen, dat wij deze regeling aardig vinden en tot op zekere hoogte ook juist. De functie van lid van de Hoge Autoriteit is een belangrijke functie. Het is voor de Europese zaak van de grootste betekenis, dat daarvoor zeer capabele figuren kunnen worden aangetrokken. Dat houdt dus ook in, dat het lidmaatschap zeer ruime materiële perspectieven moet bieden. Daarin past een ruime overbruggingsregeling.

Maar het is niet direct nodig om dit allemaal te overdrijven. Men zou de uitbetaling rustig kunnen staken, wanneer een oudlid van de Hoge Autoriteit eenmaal een nieuwe functie heeft gevonden. De belastingbetaler moet immers al zoveel opbrengen, dat het beslist geen overdreven eis is, wanneer men op wat meer matigheid aandringt.

Gelukkig denkt de regering er ook zo over. In antwoord op vragen van een aantal kamerleden van verschillende fracties heeft de regering verklaard, dat zij bezwaar zal maken tegen voorzieningen op grond waarvan oudleden van de Europese commissie aanspraak kunnen maken op een aanzienlijke overbruggingsuitkering, indien zij reeds weer een bezoldigde werkkring hebben gevonden.

Hopelijk verkrijgt zij daarbij de instemming de overige betrokken regeringen.

Wereldjeugdfestival: knokken uit vredeswil

Het wereldjeugdfestival, dat de communisten deze zomer in Wenen hebben georganiseerd, is ten einde. Blijkens de verslagen in de dagbladen is dat festival geen onverdeelde succes geworden. Koppen als „slecht eten, ruzies en klachten” en „Grof geweld regert rood jeugdfestijn” spreken voor zichzelf. Toch zal men met de beoordeling van deze berichten een beetje voorzichtig moeten zijn: vele westerse journalisten zijn door de communisten niet al te gastvrij ontvangen en dat komt een objectieve berichtgeving niet ten goede.

Maar zelfs als de berichten wat gekleurd zijn geweest, zelfs als

verschillende onderdelen van het festival wel succesvol zijn geweest, dan nog blijft de indruk van het geheel ver beneden de verwachtingen, die de communisten in hun optimisme hadden gekoesterd. Zodat men mag verwachten, dat in de eerste jaren de wereldjeugdfestivals wel achter het IJzeren Gordijn zullen worden gehouden. Daar heeft men de zaak wat beter in de hand.

Als manifestatie van de vredeswil, die onder de jongeren leeft, is dit festival immers een grandioze mislukking geworden. De vredeswil heeft niet kunnen voorkomen, dat Israelische en Arabische deelnemers aan het verbroederingsfestijn slaags raakten en elkaar met bierflessen en messen bewerkten. De Oostenrijkse politie heeft het er druk mee gehad. Grote onenigheid heerste voorts ook in verschillende delegaties: de communisten werden door de organisatie voorgetrokken en de niet-communisten namen dat niet. En tenslotte zag de festivalleiding zich genoodzaakt om meer dan dertig concerten en lezingen af te gelasten wegens gebrek aan belangstelling. Dat zegt wel wat.

De Oostenrijkse jeugdorganisaties, die zich zo moedig tegen dit festival hebben teweergesteld, kunnen gerust zijn. Zij hebben bij voortduring gewaarschuwd tegen het communistische karakter van het festival. Nu het achter de rug is, kan men niet alleen vaststellen, voorzover dat nog nodig was, dat het inderdaad om een communistische manifestatie ging. Het is een mislukte manifestatie geworden. Dat zal velen deugd hebben gedaan.

Een zware dobber voor Eisenhower

Deugd zal het velen ook gedaan hebben, dat president Eisenhower in het begin van deze maand zich duidelijk heeft uitgesproken over de onhoudbare toestanden, die in het Amerikaanse vakbondswezen heersen. Corruptie schijnt daar schering en inslag te zijn.

Eisenhower heeft de totstandkoming van een wet bepleit, die het volk van de Verenigde Staten beschermt tegen misdadigers, afpersers en corruptieve elementen, die de vakbeweging zijn binnengedrongen. Hervorming van de wetgeving op dit punt is voor de Verenigde Staten inderdaad een zaak van het grootste belang.

Het is echter de vraag of Eisenhower veel succes met zijn actie zal hebben. Er zijn al eens eerder pogingen gedaan om een wet ter bestrijding van de corruptie door het Congres aangenomen te krijgen, maar die pogingen zijn steeds mislukt. Want de krachten, die zich tegen een dergelijke regeling verzetten, zijn niet gering. Dat zijn dan wel in de eerste plaats de vakbonden zelf.

De voorzitter van het machtige Amerikaanse vakverbond AFL-CIO, Meany, heeft zich in duidelijke woorden tegen het ontwerp, dat Eisenhower voor ogen staat, uitgesproken. Volgens Meany zijn er krachten aan het werk, die maar een doel hebben: afbreuk doen aan een vernietiging van de doelmatigheid van de vakverenigingen. Degenen, die hierop uit zijn, grijpen de misbruiken in een kleine minderheid van de bonden aan om de gehele vakbeweging te kunnen beteugelen.

We weten niet, of wij uit deze woorden mogen lezen, dat naar het inzicht van de heer Meany de doelmatigheid van de vakverenigingen door de corruptie wordt gediend. Zo zal hij het wel niet hebben bedoeld. Maar voor een forse aanpak van het corruptievraagstuk voelt hij kennelijk niet veel. En dat is natuurlijk zeer belangrijk, omdat zeer veel Congresleden op het ogenblik, dat zij een standpunt zullen moeten bepalen, ernstig rekening zullen houden met de opvattingen, die in vakbondskringen bestaan.

Voor Eisenhower zal het wel een zware dobber worden. In verschillende vakbonden treft men toestanden aan, die sterk aan de stal van Augias herinneren. Er is een Hercules voor nodig om dit zaakje eens een beste beurt te geven. Ook Eisenhower zij herculische kracht toegewenst.

E.T.H.

Ons ledental blijft stijgen!

Ondanks de vakantietijd blijven onze afdelingen toch doorgaan met de ledenwerfactie. Nu is het weer de afdeling Voorne en Putten, die bericht 15 nieuwe leden te hebben gewonnen. Deze afdeling, die ruim een jaar geleden met 24 leden werd opgericht telt thans reeds 72 leden.

De activiteiten van het afdelingsbestuur van Voorne en Putten stellen wij graag tot voorbeeld van die afdelingen, die een winst van slechts enkele leden wisten te boeken. Als deze afdelingen nu ook tot actie overgaan dan kunnen nog vele gunstige resultaten geboekt worden. Maar dan zal er ook werkelijk gewerkt moeten worden!

Natuurlijk is er ook weer de oprichting van een nieuwe afdeling te berichten. In het van ouds bekende rode bolwerk de Zaanstreek is een afdeling van onze organisatie opgericht. Ook in dit voor onze organisatie achtergebleven gebied hebben wij dus thans vaste grond onder de liberale voet gekregen.

Wij wensen deze nieuwe afdeling onder leiding van haar enthousiaste bestuurders een goede vaart. Secretaris is de heer M. A. Fransman, Provincialeweg 316, Zaandam.

H. M. J. D.

Staalconstructies voor alle doeleinden
 Speciaalbedrijf voor zwaar plaatwerk
 Constructiewerkplaatsen

W. Huizer n.v. Capelle a/d IJssel - telefoon 0-1804-2657

Afdeling Amsterdam is gereed

U te ontvangen op het Lustrum-Congres van 24 en 25 oktober 1959.

Zij verwacht, dat tenminste 500 leden dit congres zullen bezoeken.

Zorg, dat dit congres wordt tot een ongekende manifestatie van de Nederlandse liberale jeugd!

Meldt U nu reeds aan als congresdeelnemer(ster), dan helpt U mede aan een vlotte organisatie!

Deelname-formulieren te zenden aan het Congressecretariaat: de Heer H. Gruyters, Lange Leidsedwarstraat 66 te Amsterdam.

Ondergetekende,

Naam:

Straat;

Woonplaats:

geeft zich op als deelnemer/deelneemster aan het Congres 1959, dat op 24 en 25 oktober a.s. te Amsterdam wordt gehouden.

Hij (zij) zorgt zelf voor logies/wenst logies door congrescommissie
 wenst na afloop wel/geen gebruik te maken van de bus
 (kosten nader te bepalen).

Handtekening,

Spinners en Twijners
 van
Weef- en Tricotgarens

HBU

HBU

Bezitsvorming

Een persoonlijk contact met onze ervaren deskundigen waarborgt een verantwoord advies.

**Ook voor beleggingen:
de HBU**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
 AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Liberales voorkeur voor openbaar onderwijs?

Een belangrijk onderwerp dat een nadere verdieping waard is

Ik ben blij, dat G. B. van Dijk mijn „bruisende vloed van critiek” interessant heeft gevonden, „omdat deze zich van alle andere critieken onderscheidt, als het gaat om de liberale voorkeur voor openbaar onderwijs.” Dit was mij ook direct opgevallen, vandaar dat ik juist op dit punt gaarne wat dieper in wil gaan. Hoewel ik het welhaast op geen enkel punt van zijn repliek met hem eens ben, wil ik toch op al die punten niet ingaan, te meer daar deze standpunten van Van Dijk ook reeds door anderen zijn bestreden. Daar mijn reactie, wat die „liberale voorkeur voor openbaar onderwijs” betreft, van al de overige reacties afweek, zal ik me juist hiertoe beperken.

„Evenmin hoeft de openbare school een onderwerp van politieke strijd te worden, als de VVD zich getrouw aan haar principes zou tonen en de openbare school in haar verkiezingsprogram zou opnemen, zoals de AR voor de laatste verkiezingen zich, trouw aan haar principes, uitsprak voor de bijzondere school”, aldus schrijft Van Dijk.

Hier worden de ARP en de VVD zomaar op één lijn gesteld: de ARP is volgens haar principes voorstandster van de bijzondere school (accorde) en — zo meent Van Dijk — de VVD is eveneens volgens haar principes (welke principes?) voorstandster van openbaar onderwijs. Met dit laatste ben ik het zeer beslist niet eens. De ARP is een gans andere partij dan de VVD. De ARP brengt een directe binding tot stand tussen geloofsovertuiging en politieke levenshouding. De ARP heeft in haar concept-beginselprogram dan ook een geloofsverklaring als uitgangspunt voor haar staatkundig streven opgesteld, luidende:

„De Anti-revolutionaire of Christelijk-historische richting, belijvende, dat Jezus Christus is gegeven alle macht in de hemel en op de aarde en dat Overheid en volk zijn groepen, in erkenning van en onderwerping aan die macht, Gods geboden voor het leven in de staat te betrachten, haar staatkundig streven richtende op de vervulling door Overheid en volk van die roeping, aanvaardt dienvolgens als Program van beginselen:

Wanneer deze geloofsverklaring als uitgangspunt wordt genomen en we denken hier tevens aan het anti-revolutionaire beginsel van de volgestrekte soevereiniteit Gods over alle levensgebieden (uitgangspunt van Abraham Kuyper), dan komen we terecht tot de conclusie, dat de ARP op principiële gronden voorstandster is van bijzonder onderwijs. De huidige redactie van artikel XIII van haar beginselprogram begint aldus:

„Zij wil, dat de Staat (voor zover ontstentenis van veerkracht bij de burgerij hiertoe niet noodzaakt) het beginsel laten varen, alsof de Overheid geroepen zou zijn, om van harentwege onderwijs te doen geven...” Hier zal een wijziging in worden aangebracht, waardoor het me heel wat sympathieker in de oren klinkt, hoewel er principiële niets verandert.

Nu de VVD, die geen geloofsverklaring als uitgangspunt kan aanvaarden, daar zij staatkundige beginselen als uitgangspunt neemt en die o.a. in artikel 1 van haar beginselprogram stelt:

„Zij plaatst daarbij voorop de erkenning, dat er voor de individuele mens een nauw verband bestaat tussen levensbeschouwing en staatkundig beginsel, doch meent tevens, dat gelijk inzicht aangaande staatkundig beginsel bestaanbaar is, ondanks verschil van mening omtrent de diepste levensgrond.”

Hier hebben we nu het grote verschil met de ARP. De AR neemt een bepaalde geloofsovertuiging als uit-

gangspunt, waardoor het allen, die zich op grond van theologische motieven niet met deze overtuiging kunnen verenigen, onmogelijk wordt gemaakt zich politiek bij zo'n groepering aan te sluiten. De VVD is 'n echte politieke partij, daar ze van staatkundige beginselen uitgaat en zal mentaal in staat moeten zijn, mensen van allerlei geloofsovertuigingen op te kunnen vangen! Geestelijke vrijheid is het fundament van het liberalisme. De VVD staat open voor alle Nederlanders, ongeacht hun levensbeschouwing. De VVD kan dan ook niet voorstandster zijn van bijzonder of openbaar onderwijs, maar zij dient deze keuze aan iedere liberaal zelfstandig over te laten daar zij bevest dat voorkeur voor openbaar of bijzonder onderwijs juist uit de verschillende levensbeschouwingen voortspruit. Van een liberale voorkeur voor openbaar onderwijs mag dan ook niet gesproken worden.

Beginselprogramma van de VVD

Wat zegt het beginselprogram van de VVD over deze keuze?

„Zij erkent het beginsel van de vrijheid der ouders bij het kiezen van de school, waaraan zij de opvoeding hunner kinderen willen toevertrouwen.

Zij verlangt volgestrekte handhaving der grondwettelijke financiële gelijkstelling van openbare en bijzondere lagere school.” (art. 11).

In dit artikel spreekt de VVD zich terecht **niet** uit voor openbaar onderwijs. Helaas moet ik hierbij wel opmerken dat haar sympathie voor het openbaar onderwijs in art. 11 wel enigszins doorklinkt. Zo ware bet bv. wenselijk in „De Partij acht de grote betekenis der openbare school, dat deze de strekking heeft te zijn de school van alle kinderen van het volk zonder onderscheid van richting”, het woordje grote te vervangen door speciale (liever nog dan bijzonder), afgezien van het feit, dat het nog veel beter is deze zin helemaal te schrappen. Daarom zou ik willen pleiten voor zodanige wijzigingen van art. 11, dat ook de sympathiegevoelens voor het openbaar onderwijs verdwijnen. Duidelijk dient daarin opgenomen te worden, dat een voorkeur voor bijzonder of openbaar onderwijs niet uit liberale beginselen voortvloeit, zodat elk misverstand uit de weg zal zijn geruimd. Iedere liberaal kieze zelf.

Volkspartij

De VVD is een volkspartij. Ze spreekt zich uit voor geen enkele confessie en behoort dat ook niet te doen. Ze erkent alleen, dat het

Christendom het fundament van onze beschaving is en verder mag zij als volkspartij ook niet gaan. Onder volkspartij versta ik niet alleen een partij die openstaat voor alle bevolkingsgroepen, maar ook voor alle mogelijke godsdienstige groeperingen.

Bij de KVP heeft het begrip volkspartij in beginsel dezelfde inhoud. In het Algemeen Staatkundig Program van de Katholieke Volkspartij staat in art. 1: „De Katholieke Volkspartij is een vereniging, welke open staat voor alle Nederlanders en ten doel heeft het algemeen welzijn in het Koninkrijk der Nederlanden door deelneming aan het staatkundig leven te bevorderen.” Maar hetzelfde artikel besluit: „Zij staat op de grondslag van de beginselen van de natuurlijke zedewet en de Goddelijke Openbaring, waarbij zij de uitspraken van het Kerkelijk Leergezag aanvaardt.” Door deze toevoeging is het voor niet-katholieken praktisch onmogelijk lid te worden van de KVP. In de praktijk komt het er dan ook op neer, dat ze alleen openstaat voor alle **katholieke** Nederlanders. Daarom heeft die eerste verklaring iets onwaarachtigs. Ze kan zich dit echter gerust veroorloven, wanneer ze er geen bezwaar tegen heeft **in beginsel een doorbraakpartij** te zijn. Ook kan de KVP zich op grond van haar beginselen uitspreken voor bijzonder onderwijs.

Zoals Van Dijk wil, zal de VVD hetzelfde doen als de KVP. Eerst beweren, dat ze voor iedereen openstaat, maar even later bewust een grote groep weren (en waarom?). Het verschil is alleen, dat de KVP, evenals de ARP, een bepaalde geloofsovertuiging tot uitgangspunt neemt, terwijl de VVD zich in dat geval uit zou spreken voor iets, dat uit bepaalde levensovertuigingen voortvloeit (of voort kan vloeien).

Geestelijke vrijheid

Een partij, die werkelijk volkspartij wil zijn en de geestelijke vrijheid voorstaat, dient zich niet uit te spreken over vragen van levensbeschouwelijke aard, zoals openbaar of bijzonder onderwijs, begrafenissen of crematies. Het gevolg van geestelijke vrijheid moet zijn, dat je elke stroming gelijke rechten geeft en dat deze rechten wederzijds worden geëerbiedigd. Geestelijke vrijheid zonder tolerantie en rechtvaardigheid is niet veel meer dan een holle leuze. Een partij, die voor geestelijke vrijheid is, zal moeten strijden voor elke groep, die op een of andere wijze in de verdrukking dreigt te komen, waardoor voor deze groepering de geestelijke vrijheid niet in al zijn consequenties bestaat. In dit licht moeten we het crematiedebat van 1955 zien. Toen toonde de VVD wat geestelijke vrijheid voor de overheid betekent: volko-

men gelijke rechten voor voorstanders van crematie en van begraven. Dit was een eerlijk geluid en de VVD kon dit gemakkelijk voorstaan, daar ze deze **keuze**, die in nauw verband staat met iemands levensbeschouwing, **aan iedere burger zelfstandig over wil laten. De VVD heeft niet de minste behoefte om begraven of cremeren tot partijstandpunt te verheffen. Waarom dit dan wel te doen t.a.v. openbaar of bijzonder onderwijs?**

De geestelijke vrijheid, zoals Van Dijk die wil, betekent niet veel meer dan een slag in de lucht. Heeft het verleden dat eigenlijk niet bewezen? De meeste liberalen van de vorige eeuw waren ook voor geestelijke vrijheid (t.a.v. de schoolkwestie) in de geest van Van Dijk, maar dit betekende dan toch maar, dat de voorstanders van bijzonder onderwijs tegen die liberalen een felle strijd moesten voeren om haar gelijke rechten (financiële gelijkstelling) te verkrijgen. Nu dat dan toch eenmaal gebeurd is, vraagt Van Dijk het ook nog om de gelijkstelling te betreuren. Leve de geestelijke vrijheid!

We mogen gerust aannemen, dat er ook in ons land goede liberalen zijn — ook in geestelijk opzicht — die voorstander zijn van de bijzondere school en deze mensen hebben er recht op voor vol te worden aangezien! De stelling, dat het liberalisme als stroming voor openbaar onderwijs dient te zijn is dan ook ongehoord en niet tot enig liberaal beginsel te herleiden.

Verklaring

Hoe komt het dan dat b.v. bij Van Dijk zeer duidelijk sprake is van een liberale — dus niet alleen persoonlijke! — voorkeur voor openbaar onderwijs?

Die verklaring lijkt mij uiterst simpel. Het is algemeen bekend, dat de VVD haar aanhang hoofdzakelijk recroteert uit kerkelijk vrijzinnigen, humanisten, enz. Deze levensbeschouwelijke stroming — vrijzinnigen in de ruimste zin — is voorstander van openbaar onderwijs.

Nu hebben velen die persoonlijke voorkeur met hun liberale beginselen verward, waardoor de indruk werd gewekt alsof het voorstaan van openbaar onderwijs uit liberale beginselen voortvloeit.

Mentale instelling

Mentaal is de VVD nog lang niet in staat om de verschillende godsdiensten op te vangen. Daar is trouwens ook heel wat voor nodig! De PvdA heeft werkgemeenschappen. Hier kunnen we heel goedkoop wat mee spotten en ik zal ook niet beweren, dat dit tot navolging strekt, maar het bewijst toch, dat de PvdA zich bezig heeft gehouden met deze moeilijke kwestie. De VVD, die werkgemeenschappen afwijst en

(Zie pag. 6)

JONGERE LIBERALEN LEZEN

omdat zij als kritisch denker, de mensen zelf een oordeel willen vormen. Daarom hebben zij allermint behoefte aan een dagblad, dat door middel van schreeuwende opmaak bepaald nieuws opdringt, evenmin aan een krant met eenzijdige beschouwingen. Zelf denkende jongeren zijn in staat de belangrijkheid van het nieuws te onderscheiden en daarvan de waarde te schatten. Onopgesmukte en betrouwbare berichtgeving is daarvoor het meest doelmatig. Zij is kenmerkend voor de NRC, die zich bovendien in haar commentaren en hoofdartikelen onderscheidt door een wetenschappelijke nauwkeurigheid, beiden ter bevordering van een zelfstandige oordeelsvorming. U kunt de NRC 14 dagen op proef krijgen.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

SIPKEMA's WONINGINRICHTING N.V.

DE KRIM (Ov.) - TEL. 05247-341-342

Woninginrichting met meubelen uit eigen fabriek en van gerenommeerde fabrieken uit binnen- en buitenland en volgens speciaal ontwerp uit eigen fabriek

INTERIEUR- en KLEURADVIEZEN

Levering franko door geheel Nederland

vervolg van pag. 5

echt wenst dat alle partijleden binnen één verband samenwerken, staat mentaal voor een veel moeilijker opdracht. Wanneer de mentaliteit Van Dijk de heersende in de liberale gelederen zou zijn, zie ik het er ook nog niet van komen, dat er iets ten gunste zal veranderen. Ik kan me tenminste niet voorstellen, dat calvinisten, katholieken enz. zich in een dergelijke partij thuis kunnen voelen. De sfeer, het psychologisch klimaat zijn factoren, die beslist niet veronachtzaamd moeten worden.

Discussie in de afdeling Leeuwarden

In de afd. Leeuwarden heb ik dit vraagstuk ook eens aan de orde gesteld. De inleider, ds Huisman uit Ruinerwold, die over „Religie en Politiek” had gesproken, toonde zich toen wat uit het veld geslagen. Hij sprak zich duidelijk enkele malen tegen.

Dit was weer eens een bevestiging van mijn veronderstelling, dat vele liberalen als **vanzelfsprekend** aannemen, dat het liberalisme voor openbaar onderwijs moet zijn, zonder zich af te vragen waarom dit liberaal is, zodat ze zich tegen aanvallen dan ook niet kunnen verdedigen. Maar enkele aanwezigen begrepen toen wel waar ik heen wilde: **we moeten een scheiding maken tussen onze persoonlijke mening en datgene, wat we uit liberale beginselen afleiden.** Alleen bij het laatste kunnen we spreken van liberale standpunten. Helaas heeft niemand kunnen aantonen, op grond van welke beginselen men toch tot de conclusie komt, dat het liberalisme voor openbaar onderwijs moet zijn. Ik zou het op prijs stellen, dat een of meer JOVD'ers dit eens voor me uit de doeken kunnen doen. Wie neemt de uitdaging aan?

Hijum

REINDER M. STRAATSMA.

Op naar Bergen en Alkmaar

Een interessante districtsdag

In samenwerking met het district Noord-Holland van de J.O.V.D. organiseert de afd. Alkmaar op zaterdag 26 sept. a.s. een districtsmiddag en propagandavond.

Wij nodigen U allen uit, deze dag, waarvan wij het programma zo aantrekkelijk mogelijk hebben gemaakt, bij te wonen.

PROGRAMMA:

15.00 uur: Opening in „De Rustende Jager” te Bergen.

Onder het genot van een kopje thee gaan we luisteren naar een spreker. Het onderwerp is voorlopig nog een verrassing, maar in elk geval interessant.

18.00 uur: Borreluurtje in hotel „Victory” te Alkmaar.

19.00 uur: Koffiemaaltijd.

20.15 uur: Propaganda-avond.

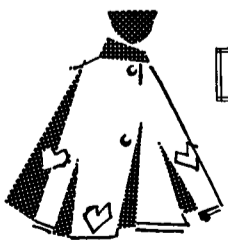
Voor de pauze zal het woord worden gevraagd door de heer H. H. Jacobse, land. voorz. der J.O.V.D., terwijl na de pauze mevr. mr. J. M. Stoffels-van Haften, lid van de Tweede Kamer tot U zal spreken.

22.30 uur: Gezellig bal.

De kosten bedragen f 4.50 p.p., waarbij de thee en de koffiemaaltijd zijn inbegrepen.

Wij rekenen op een groot aantal deelnemers!

Opgaven gaarne vóór 19 september aan mej. Y. Olthof, Iepenlaan 18, Alkmaar, met vermelding of men onderdak voor de zaterdagnacht wenst. Betaling gaarne op postrekening no. 578923 t.n.v. E. Olthof te Alkmaar.

„mantels der liefde”

die de waarheid bedekken

worden NIET verstrekt door

ALGEMEEN HANDELSBLAD

Bezoekt ons Iustrum-congres

op 24 en 25 oktober a.s.
in Krasnapolsky te Amsterdam

Sprekers:

Prof. Mr. P. J. Oud
Mevr. A. Fortanier-de Wit

Steunt het J.O.V.D. Propagandafonds

Hebben wij van U nog steeds geen bijdrage ontvangen voor ons Propagandafonds? Dan wordt het nu toch wel de hoogste tijd, dat U Uw bijdrage overmaakt 'op postrekening 1021 t.n.v. de heren R. Mees en Zoonen te Vlaardingen ten gunste van het JOVD-Propagandafonds. Onttrekt U zich nu eens niet aan Uw plicht, maar bedenkt Uw organisatie met een jubileumbijdrage. Laat het dus niet aan anderen over, maar wees zelf eens actief.

In het volgende nummer worden de tot dan ontvangen giften verantwoord.

Centraal kader komt 27 september a.s. bijeen

Noteert U het even. Op zondag 27 september a.s. vergadert het Centraal Kader te Amersfoort in Cafe-Restaurant „Het oude Tramhuys” (naast station). Aanvang 11.00 uur precies.

Dit zal dan de laatste maal zijn, dat U uitvoerig kunt discussiëren over de resolutie inzake liberale sociale politiek. Teneinde een juist beeld te krijgen over de in onze organisatie levende opvattingen over deze resolutie is het wel gewenst, dat iedere afdeling door minstens een lid vertegenwoordigd wordt. Wij verwachten in Amersfoort dan ook zeker een honderdtal leden aan te treffen.

Laat Uw kans dus niet voorbijgaan, U kunt nu nog eens Uw kritiek (indien aanwezig) uiten.

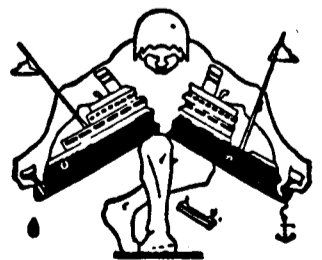
H. M. J. D.

**STALEN
KANTOORMEUBELLEN
GISOLAMPEN**

Frank Rijdsijk's
Industriele On-
dernemingen n.v.

Hendrik-Ido-Ambaht
Tel. H.-I.-Ambaht 245
Rotterdam 117615

SCHEEPSSLOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

N.V. BETONDAK

Fabrieken Arkel - kantoor Gorinchem

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Deltt”

TWEE TORENS
Telefoon 25242 - Delft

C.V. OLIEFABRIEKEN
„DE TOEKOMST”
WORMERVEER

Veevoeders,
Technische oliën
„Smaragd” Slaolie

N.V. ROTTERDAMSCH KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER
GUSTOWEG 43 - ROTTERDAM
TELEFOON Nos.: 66038 - 66490
TELEFOON NA 6 UUR 74863

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

TANDWIEL- EN GIETWERK-SPECIALISTEN

Fabricagerechten voor de BENELUX-gebieden
van STOECKICHT planetaire-overbrengingen

METAALBEDRIJF

RADEMAKERS N.V.
ROTTERDAM KLAZIENAVEEN

FRIESCH-GRONINGSCH HYPOTHEEKBANK N.V.

EN AANGESLOTEN BANKEN

Amsterdam - 's-Gravenhage - Groningen - Rotterdam

Gelden beschikbaar

De Directie:

Mr. J. WILKENS

Mr. F. C. KLEYN

Mr. J. DE WILDE

REDERS - CARGADOORS
EXPEDITEURS
AGENTEN VAN GEREGELDE LIJNEN
P. A. van ES & Co. N.V.
ROTTERDAM - AMSTERDAM
GRONINGEN - HAMBURG

Fa. W. VAN 'T HART & ZONEN

TELEFOON 39416-33267-50699-32280

- Classificeren en volledig onderhoud van schepen.
- Reinigen van alle typen stoomketels
- Vervanging dek- en machinekamer-personeel
- Onderhoudswerkzaamheden van constructiebouw.
- Zandstralen van alle voorkomende werkzaamheden.
- Mastiekwerkzaamheden.

DRIJVENDE LICHT-, LICHT- EN ZANDSTRAAL-INSTALLATIES
HUDSONSTRAAT 37-39 - ROTTERDAM - W.

TRIPLEX & BOARDHANDEL

D. BRAND

„Picus”-Betontriplex - Meubelplaten - Deuren

Spangesekade 115 - ROTTERDAM

Tel. 010 30231-51995

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam
Telefoon 77610 (3lijnen)
Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

Installatie- en constructiebedrijf „Incoro”

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie - nieuwbouw - spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

Fineerimport

K. MAC-LEAN Jr.

Jacob Catsstraat 113-115, Rotterdam, Tel. 0.10-40735-88508

RIO PALISSANDER - FINEER

TELEVISIE - RADIO

WILLEM DE JONG

voorheen PASSAGE

Specialisten sinds 1906
GRAMO
TAPE-RECORDERS

Korte Hoogstraat 16
ROTTERDAM
Telefoon 117640 (3 lijnen)
Tussen Gerzon en V. & D.

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek DE METEOR

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Voor prima vlees en fijne vleeswaren

Fa. GEBR. DINGERINK

Vleeswaren- en Conservenfabriek

MEPPEL - Telefoon 2514

Captain A. de Jonge

Gecontroleerde Particuliere
Dag- en Nacht-Bewakingsdienst
Bewaking van Schepen,
Kaden, Loodsen, Wagons
en opgeslagen goederen
Vakkundig en Technisch
personeel voor verhalen
van schepen, openen en
schoonmaken van ruimen,
binnen- en buitenboord
verven, ketel en tank
reinigen, aflos donkey-
man, matrozen, koks, enz.

8 b van Vollenhovenstraat,
Rotterdam

Tel. dag en nacht 123578, 126173
en 116539

Werf

„DE HOOP”

Schiekade 36, Schiedam
Tel. 0 10-46180

*Reparatie helling
voor schepen
tot 55 meter*

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S
SCHEEPSWERVEN N.V.
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

*Serien in
elk serin!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTED

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ N.V.

VERPLEGING en ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT,
WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN
SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het
Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten
Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

*Steunt het werk dezer stichting, die financiële
hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!*

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT

Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354 Dordrecht 3774

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

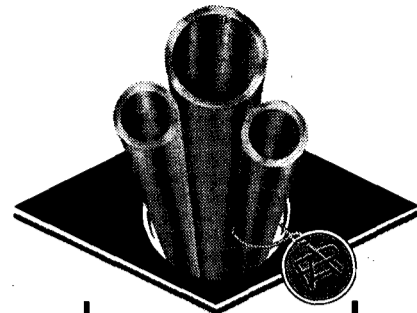
11e Jaargang No. 9

september 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

Bemoedigende klanken

*„Goedendag”, sprak de zakenman,
beleefd de hoed lichtend. „Daar ben
ik dan. Het voorbereidende werk is
gedaan; nu begint het eigenlijke
zakendoen, ouwe reus.”*

(Uit „Heer Bommel en de Windhandel)

De derde dinsdag in september wordt ieder jaar met bijzonder veel belangstelling tegemoet gezien. De normale reden hiervan is uiteraard, dat troonrede en miljoenennota de weg uitstippelen waarlangs volgens menselijke berekeningen de ontwikkeling van ons land zich in het nieuwe begrotingsjaar zal afspelen.

De laatste jaren was de troonrede een doorgaans vrij moedeloos verhaal, 'n vrucht van vele compromissen, waarin de socialistische pers plichtsgetrouw vele lichtpunten ontdekte en de niet-socialistische pers precies even plichtsgetrouw een getuigenis zag van gebrek aan visie. Wat niet wegnam, dat ieder jaar opnieuw in beide kampen zo tegen september de hoop weer levendig werd. Dit jaar werd daar als extra attractie aan toegevoegd de bekoring, die nu eenmaal uitgaat van een nieuwe bemanning op het schip van Staat. Maar de belangstelling zat dieper. Eind mei maakte het kersverse kabinet De Quay zijn intrede in de politieke arena met een pittige regeringsverklaring. Het was een fris programma, dat steunde op stevige beginselen en duidelijk een aantal waarheden stelde, waaraan te lang voorbij gelopen was.

Primair werd gesteld de zelfontplooiing in vrijheid en in grote lijnen werd duidelijk aangegeven hoe de volkshuishouding weer gezond gemaakt kon worden. Als extra verkooppuntje kreeg de nieuwe regering al met het etiket „christelijk-sociaal” een merkwaardige en ietwat dubbeldik aandoende betiteling, waarvan echter de bedoeling wel duidelijk was. Zonder een nadrukkelijk sociaal stempel had de nieuwe ploeg wel eens te veel aanstoot kunnen geven aan het onmiskenbare linkse deel van de achterban.

Tussen de regels door stelde de verklaring echter duidelijk, dat sociale voorzieningen alleen gedragen kunnen worden door een gezonde economie en niet omgekeerd; er zijn in de politiek zwakkere stellingen verdedigd.... De regeringsnota over enkele hoofdpunten van het sociaal-economisch beleid was de eerste grote geloofsbeledenis van het kabinet, alweer een krachtig stuk, dat getuigenis aflegde van een eigen visie.

Tussen de overhandiging en bespreking van deze twee visitekaartjes en in de tijd daarna is het opmerkelijk windstil geweest in het vaderlandse huis. De regering was er wel, dat was bekend, maar het ontbrak aan de toenemende stroom van voorstellen en besluiten, die de belangstellend naar Den Haag blikkende supporters zo graag gezien zouden hebben.

In het noorden werd men boos over de Lauwerszee en in de bouwwereld tastte men in het duister op het punt van de premiebouw. De niet snelle gang van zaken bij de benoeming van een Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant maakte Het Parool ballorig, het uitblijven van een nieuwe minister van defensie deed zelfs de statige N.R.C. uit zijn slof schieten en toen de laatstgenoemde bewindsman eindelijk gevonden was kwam Elsevier zo geruchtmakend uit de hoek, dat zelfs de meest fervente oppositionele artikelen uit de periode van de brede basis er tamme stukjes proza bij leken.

In het veelbesproken artikel van Elsevier

school echter een wijze moraal, waaraan de schrijver in zijn toorn voorbij zag. Ge citeerd werd een interview met minister Visser, waarin deze te kennen had gegeven als motto te hebben een gedicht van Bertus Aafjes, beginnende met de regels:

„Er zijn vele wegen
Maar de beste weg
Is de weg ertegen.”

Het ware zinvol geweest wanneer ook iets van de geest die in de laatste regels van het gedicht verscholen zit aan bod was gekomen, want die regels luiden:

„.....En dat is van de wijsheid
Nog maar het begin.”

Inderdaad staan wij nog maar aan een begin. Zo is het met de minister van defensie, zo is het met het gehele kabinet. Bijna 14 jaar heeft ons land een in belangrijke mate socialistisch getinte regering gehad en dit heeft zijn uitwerking gekregen in de bezetting van talloze posten op vele departementen. Men kan zich indenken, hoe moeizaam het proces van de toch wel vrij radicale koerswijziging vaste vorm aanneemt. Voor een niet-vakminister is het zich inwerken op een hem totaal vreemd departement waarachtig geen sinecure. Hoe begrijpelijk de ontstane critische gezindheid ook is, hoe gaarne men ook meerdere en vooral snellere besluiten zou willen zien, de achtergelaten erfenis is er naar!

***

Nu liggen voor ons de troonrede en de miljoenennota. Geconstateerd kan worden, dat de ietwat vermoeide toon uit vroeger jaren verdwenen is. Natuurlijk, het gaat ons land op het ogenblik niet slecht. De alom waar te nemen economische bloei doet het beste verwachten voor het komende begrotingsjaar en maakt het de regering mogelijk een getemperd optimistisch geluid te doen horen, iets wat overigens iedere regering onder deze omstandigheden zou gelukken. Maar het is voor alles de positieve gerichtheid, die de troonrede tot een opnieuw bemoedigend stuk maakt.

Met nadruk wordt van de vaste wil getuigd om kunstmatige elementen uit ons economisch bestel te verwijderen. Dit is wat ons land voor alles nodig heeft, want men kan niet ongestraft een loopje nemen met beproefde economische wetten. Al wordt gesproken van een verantwoorde verdeling van de vruchten van de economische vooruitgang — en het woord verdeling heeft een wat dubieuze gevoels-

(zie pag. 2.)

Attentie voor ons lustrumcongres te Amsterdam

De afdeling Amsterdam heeft in de afgelopen maand de organisatie van ons landelijk lustrumcongres met vermeerderde ijver aangepakt. Als resultaat daarvan houdt het programma reeds nu grote beloften in. De groei van het liberalisme en speciaal van de J.O.V.D. in de achter ons liggende jaren rechtvaardigt eens te meer een grootse manifestatie, nu wij gezamenlijk met het oog gericht op de toekomst in feestelijke lustrumstemming in een feestelijke stad bijeenkomen op 24 en 25 oktober a.s.

Onze geestverwanten dragen thans in de Nederlandse politiek regeringsverantwoordelijkheid: Voor ons jongeren kan dit alleen betekenen, dat op ons de plicht rust het liberale standpunt onder de Nederlandse jongeren ook in de toekomst met nog meer enthousiasme te verdedigen en uit te dragen.

In dit nummer wordt aan de komende congresdagen in Amsterdam uitgebreid aandacht besteed.

De op het congres betrekking hebbende 'politieke' stukken en de te behandelen resolutie zullen in het oktobernummer gepubliceerd worden.

***

(vervolg van pag. 2)

waarde gekregen — stellig zal niet geprobeerd worden ieder stukje „ruimte”, dat door de macro-economen wordt becijferd, met gulle hand uit te delen. Voor alles is deze begroting er op gericht een nieuwe economische overspanning te voorkomen en een harmonische ontwikkeling mogelijk te maken. Dit is welvaartsbeleid op langere termijn, een andere methode dan het welvaartsstreven, van de korte adem, waaraan we de jaarlijks voortschrijdende ontwaarding van de munt in de naoorlogse tijd te danken hebben.

Op het punt van de onrechtvaardige belastingheffing op het inkomen van ongehuwden wordt niet met loze woorden geschermd, maar een besluit genomen. Dat geen verdere belastingverlagingen zijn aangekondigd kan men met een sterk anticyclisch getint beleid tijdens een hoogconjunctuur moeilijk anders verwachten. De golfbeweging in het economisch leven is

echter onstuitbaar en het zal bijzonder interessant zijn om over korte of langere tijd te zien of de regering bij een economische recessie ook de consequenties trekt uit haar anticyclische geloofsbelijdenis.

Hoe dit zij, de uiteenzettingen en cijfers, die thans voor ons liggen geven een indruk van zelfvertrouwen, een eigenschap die in de achter ons liggende maanden wellicht wel aanwezig, doch bij tijd en wijle moeilijk waarneembaar was. Zo is het nieuwe politieke jaar op bemoedigende wijze ingeluid. Voor het liberale volksdeel is er de voldoening, dat dit jaar de praktische uitwerking zal brengen van vele wensen, die lange tijd gesteld zijn als even zovele noodzakelijkheden voor een harmonische maatschappijvorm.

***

Toch moeten wij ons realiseren, dat wij nog slechts aan het begin staan van een nieuwe ontwikkeling. De regering

zal ondanks het tentoongespreide zelfvertrouwen geneigd zijn wel eens diep na te denken over de moeilijk meetbare grootheden, die op het uitgestippelde beleid af willen dingen. De kracht van de socialistische oppositiegroep is meetbaar en ondanks het royaal afgestoken vuurwerk niet bijzonder indrukwekkend; gevaarlijker zijn de moeilijk in sterkte te taxeren presiegroepen, zowel in de vorm van links georiënteerde vleugels in de confessionele partijen als in de vorm van de vakbonden. Er is echter geopteerd voor een sanering van ons economisch bestel en al blijft politiek de kunst van het mogelijke, men zal er naar dienen te streven, dat op de hoofdlijnen van de nieuwe koers niet wordt afgedongen. Ernstige tegenvallers en felle critiek zullen het kabinet niet bespaard blijven. Als de geest, die uit de troonrede en de miljoenennota spreekt over de ministers vaardig blijft, zal het waarachtig wel gaan. **G. DORSMAN.**

Een hoofdstedelijk woord van welkom aan de congresserende landelijke J.O.V.D.

Een belangrijke manifestatie wacht ook U!

Over ongeveer vier weken zullen J.O.V.D.-ers, leden van alle afdelingen in het land, zich naar Amsterdam begeven om luister bij te zetten aan de viering van ons tweede lustrum. Hopelijk zullen dat zeer velen zijn. Laat één ding voorop staan; het zijn er nooit teveel, want natuurlijk is het ideaal van het Hoofdbestuur van onze organisatie en van de organiserende afdeling om met zo mogelijk alle Nederlandse J.O.V.D.-ers dit belangrijke moment in een manifestatie met de zeker niet ontbrekende luister te vieren.

Speciaal voor die J.O.V.D.-ers, die nog twifelen of hun aanwezigheid in de hoofdstad op 24 en 25 oktober a.s. nodig of gewenst is, mogen de onderstaande regels een aansporing zijn een voor liberaal jong-Nederland openstaande kans om persoonlijk kennis te nemen van de kracht van onze organisatie niet te verzuimen.

Een paar zelfbeschouwende aspecten van „Amsterdam Congressstad” hebben werkelijk ten doel een paar hier en daar betreffende 'Amsterdam' nog heersende misverstanden voorgoed uit de weg te ruimen.

Het valt moeilijk te loochenen: Al sedert eeuwen zijn wij opvallend liberaal en alle gramschap — die overigens met een beetje fantasie direct tot afgunst is terug te brengen — van de politieke tegenstanders belet ons niet bij voortdoring op een interessant en rijk verleden prat te gaan.

Wij? Wie wij?

Wij zijn — dit uitsluitend voor de lezertjes, die dat nog niet hebben angevoeld — doodeenvoudig wij, Amsterdammers, inheemsen en import, maar onvoorwaardelijk één zodra het er om gaat de roem van onze stad uit te dragen.

Té dankbaar weer gelegenheid te hebben onze zelfgenoegzaamheid een flinke duw opwaarts te geven zijn we in de hoofdstedelijke 'historiën' nogmaals nagegaan hoe liberaal wij met z'n allen eigenlijk al sinds jaar en dag zijn. Sterker nog; dank zij de liberale opvattingen van onze voorvaders aan het einde van de zestiende en gedurende de gehele zeventiende eeuw is ons de positie ten deel gevallen, waarop we natuurlijk toch wel recht hadden gehad, maar waarbij het toch een reuze aardig idee is, dat zij

daar vroeger al voor gezorgd hebben, zodat wij ons met verve op het uitsluitend levendig houden en bijvullen van onze status kunnen toeleghen.

Met voorbijzien van 'n aantal waarschijnlijk genetische onnauwkeurigheden kan gezegd worden, dat wij de nakomelingschap vormen van de door de liberale bries, die sedert 1588 over onze dreven ging waaien, tot grote dadendrang gekomen inwoners van die tijd. Onder een oppermachtige, maar beslist niet dictatoriale stedelijke overheid ontwikkelde Amsterdam zich in nauwelijks een eeuw tot een van de toonaangevende wereldhandelscentra, met reeds in 1630 een respectabel aantal inwoners; 130.000! De burgemeesters Bicker en Hooft stonden borg voor een flink stuk in de geschiedenisboeken. Gezegd moet worden, dat de toenmalige liberale beginselen — vooral met betrekking tot de internationale handel — meer in de praktijk werden gebracht en men er minder over sprak dan tegenwoordig. Wat dat betreft is er dus wel iets veranderd en kunnen we concluderen, dat het in het oude Amsterdam beslist niet

zo gezellig was als nu! Integendeel, er werd hard gewerkt! (Vooral voor onze Rotterdamse en Endhovense vrienden moge dit een duidelijke waarschuwing zijn!)

Nabeschouwend moet ons van het hart, dat niets ons meer 'doet' dan het als Amsterdammer 'buiten' zo dikwijls niet begrepen te worden. Naar uitgebreide onderzoeken ons hebben doen leren komt dit misverstand eensdeels voort uit bij plechtige gelegenheden gebezigde specifiek eigen taalopvattingen, (natuurlijk doelen wij op de cabaretiers, die via de Hilversumse zenders speciaal de Amsterdamse cultuur uitdragen) terwijl er ook nog mensen schijnen te zijn, die ons ronduit 'eigenwijs' vinden. Wij willen niet verhehlen, dat we door soms geniepig aandoende maniertjes proberen deze „tegenstanders” recht van spreken te ontnemen: De annexatie van randgemeenten valt hieronder, hoewel wij natuurlijk tegen de buitenwacht strak en stijf blijven volhouden — als Mr. Van Hall's most loyal opposition — dat dat gebeurt, omdat we met tegen het volle miljoen burgers wat krap in de ruimte zitten.

Anderzijds zijn we direct bereid het schrijfmachinelint voorgoed te vernielen wanneer het er om gaat met klem vast te stellen — for once and for ever — dat we het echt zo beroerd niet menen.

Sterker nog; het is bijv. gewoon niet waar, dat voor de delegaties naar de jaarlijkse congressen uit de Amsterdamse afdeling van de J.O.V.D. uitsluitend controversiële veelsprekers in aanmerking komen!

Wèl willen we er alle J.O.V.D.-ers in den lande uit eigen ervaring op wijzen, dat de leden van de afdeling Amsterdam er beslist geen been in zien om na de ernst van het verenigingsleven aan de gezelligheid na afloop bijzondere aandacht te besteden.

Wij spreken dan ook de oprechte hoop uit, dat ons door honderden leden uit alle afdelingen gelegenheid zal worden gegeven te bewijzen, dat wij — zoals gememoreerd geruggesteund door een traditie van eeuwen — het op hoge prijs stellen

samen met onze geestverwanten, en desnoods ook met de tegenstanders, het tweede lustrum van onze bloeiende organisatie in gepaste uitbundigheid te vieren!

Balve de Amsterdamse J.O.V.D. maakt de gehele liberale hoofdstad (en dat waren bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen kiesgerechtigden, die geestverwante V.V.D.-ers onder leiding van hun ook buiten Amsterdam bekende en geziene enthousiaste voorman de heer R. Th. J. le Cavelier een plaats in de gemeenteraad verschaffen) zich op om de congresdeelnemers in onze stad een welkom te bereiden. Met deze steun en met ons enthousiasme zal en moet het 2e lustrum-congres van de landelijke J.O.V.D. beslist een succesvol verloop hebben. Wij voorzien, dat het programma de deelnemers zo zal opeisen, dat voor aandacht voor nog zovele bezienswaardigheden in het goede Amsterdam helaas te weinig tijd zal overblijven. Dat dit geen reden mag zijn zich ook een volgend maal, wanneer er geen congres is of dan weer, in de hoofdstad bijzonder welkom te weten is namens liberaal Amsterdam onze oprechte wens.

Maar laten wij het voorlopig houden op een „tot 24 oktober in Krasnapolsky”.

Welkom landelijke J.O.V.D.

RICK J DE JONG.

N.V. ROTTERDAMSCH E KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER
GUSTOWEG 43 - ROTTERDAM

TELEFOON Nos.: 66038 - 66490

TELEFOON NA 6 UUR 74863

STALEN
KANTOORMEBELEN
GISOLAMPEN

MARGINALIA

Russen schieten raak; Nixon mist

Zondag dertien september 1959 is een datum, die zonder enige twijfel in de geschiedenisboekjes van de toekomst een bijzondere vermelding zal krijgen. Want sinds die datum bevinden zich op de maan wimpels met het wapen van de Sovjet-Unie.

Het schot op de maan, dat de vorige dag was gelost, had een resultaat, dat de hele wereld in beroering bracht. De Russische technici hadden bewezen tot een grootse prestatie in staat te zijn. Die prestatie is des te knapper, als men weet, dat nog pas een week tevoren het algemene oordeel op het internationale congres voor ruimtevaart in Londen was, dat een doeltreffend maanshot nog vele jaren onmogelijk zou zijn. Geen wonder dan ook, dat de Britse geleerde prof. Bernard Lovell zei, het maanshot te beschouwen als een schitterende demonstratie van de vergevorderde staat van de Russische wetenschap en technologie.

Maar het is niet minder begrijpelijk, dat in politieke kringen — vooral in de Verenigde Staten — de neiging bestaat om de waarde van de Russische prestatie enigszins in twijfel te trekken. Niemand minder dan vice-president Nixon heeft verklaard, dat de Russische maanshot niet iets was om hysterisch over te worden, ook al, omdat er in de voorafgaande week drie mislukte pogingen waren gedaan. „Op wetenschappelijk gebied zijn nu eens wij voor en dan weer de Russen, maar over het geheel zijn wij een stuk voor”, aldus Nixon.

De heer Nixon zal het waarschijnlijk nooit vernemen en wellicht zal het hem ook niet interesseren, maar wij willen toch wel op deze plaats verklaren, dat wij zijn standpunt nu niet direct van grote wijsheid getuigend achten. De Russen weten de laatste tijd keer op keer grote successen in het technische vlak te boeken. Zij hebben daarmee hun gezag versterkt en beslist niet alleen in de landen achter het IJzeren Gordijn.

De invloed van de Sowjet-Unie op het wereldgebeuren kan door de knappe technische prestaties, die keer op keer geleverd worden, slechts worden vergroot. Daarmede dient in de eerste plaats de Amerikaanse

buitenlandse politiek rekening te houden. Met het kleineren van een tegenstander — hoe onsympathiek die ook moge zijn — komt men er beslist niet.

Daarmee maakt men zich slechts belachelijk.

Positieve lijn voor Europa nodig

Het streven naar Europese integratie is de laatste maanden wel in een zeer ernstig slop geraakt. Het begint er steeds meer op te lijken, dat Europa de vorming van twee blokken, die als gesloten eenheden tegen elkaar in gaan werken, te zien zal geven. In feite is dit de consequentie van het vastlopen van de besprekingen over een Europese vrijhandelszone in november van het vorige jaar. Maar daarnaast heeft dit ook tot een ander verschijnsel geleid: er is in diverse kringen duidelijk de neiging waar te nemen om de Europese integratie minder doelbewust na te streven. Voor het grote enthousiasme, dat nog maar luttele jaren de geesten ten aanzien van de Europese eenwording bezielde, is nu een, men kan wel zeggen, doffe berusting in de plaats getreden.

Goed, er zijn nog steeds voorstanders van de integratie.

Maar de tegenwerking, die de integreerders in de praktijk van de onderhandelingen en in nog sterkere mate na het afsluiten van de verdragen ontmoeten, kan niet anders dan ontmoedigend werken. Het streven naar protectionisme, dat in vrijwel alle Westeuropese landen de buitenlandse economische politiek bepaalt, is nu eenmaal lijnrecht met het eenwordingsstreven in strijd. Vooral ook onder jongeren schijnt langzamerhand de gedachte te gaan overheersen, dat de Europese integratie een vrijwel onbereikbaar ideaal is geworden.

Dit laatste nu is in het bijzonder een reden tot grote bezorgdheid. Want wanneer de jongeren gaan twijfelen aan de effectiviteit van een bepaald streven om de toekomst voor dit werelddeel veilig te stellen dan dreigt er iets op een zeer essentieel punt mis te gaan.

Vandaar, dat wij met instemming hier een waarschuwing herhalen, die de Europese Beweging in het augustusnummer van haar maandblad „Nieuw Europa” heeft doen klinken: de Europese eenwording mag niet op de achtergrond raken.

De tegenstanders van de integratie zijn er immers tot nu toe niet in geslaagd een reëel alternatief aan te geven, dat voor Europa leefbare mogelijkheden schept.

De Europese Beweging hoopt,

dat de Nederlandse regering op het punt van de Europese integratie een even duidelijke als doelbewuste positieve lijn zal volgen. De J.O.V.D. zal zich gaarne in haar geheel achter die gedachte stellen.

Steen des aanstoets in de Benelux

Op veel kleinere schaal dan die van de Europese integratie doen zich overigens soortgelijke moeilijkheden voor.

Daarvoor hoeft men slechts te luisteren naar de waarschuwing, die het Centraal Orgaan voor de economische betrekkingen met het buitenland — een instelling, die zeer verdienstelijk werk doet voor de bevordering van de Nederlandse uitvoer — in haar laatste kwartaalverslag over de Benelux laat horen.

Het Centraal Orgaan schrijft, dat in het intra-Beneluxverkeer het agrarisch protectionisme van onze Beneluxpartners helaas een ernstige steen des aanstoets blijft vormen, die het gehele Beneluxstreven in gevaar dreigt te brengen. Dat het na zoveel jaren Benelux-samenwerking nog voorkomt, dat door middel van eenzijdig vastgestelde minimum-prijsregelingen en door gebruikmaking van het middel van een invoerstop de intra-Beneluxgrenzen plotseling voor bepaalde produkten worden gesloten, is in Benelux-verband een volledig anachronisme, aldus het Centraal Orgaan.

Het is voor ieder, die de gang van zaken met betrekking tot de totstandkoming van de Benelux met enige aandacht heeft gevolgd, zonder meer duidelijk, dat de harmonisatie juist op het gebied van de landbouw een moeilijk vraagstuk vormt. Maar dat neemt niet weg, dat het volstrekt onaanvaardbaar is, wanneer men tracht onder bestaande afspraken uit te komen. Men kan niet ongestraft enerzijds de vergaande integratie verlangen, die de Benelux thans op breed terrein reeds kent en tegelijkertijd voor een ander wereldlijk deel van de volkshuishouding als de landbouw een tempo verlangen, dat noodgedwongen bij de Europese integratie moet worden gevolgd.

Daar komt dan nog bij, dat de nog bestaande belemmeringen wel bijzonder eenzijdig de Nederlandse export naar België en Luxemburg treffen, terwijl de belemmeringen voor de export van België en Luxemburg naar ons land van minieme betekenis zijn. Dat is een situatie, waarin de Nederlandse regering niet kan blijven berusten.

Zij zal zich in tegendeel alle moeite moeten getroosten om ook de Nederlandse landbouw die plaats in de Benelux te verschaffen, waarop deze krachten haar grote betekenis voor

de volkshuishouding recht heeft.

Oplossing gevraagd voor Lauwerszee

In het noorden van het land en in het bijzonder Friesland is de laatste tijd grote ongerustheid ontstaan en wel met betrekking tot het vraagstuk van de inpoldering van de Lauwerszee. Het schijnt, dat bij de regering het voornemen bestaat om de plannen tot inpoldering van de Lauwerszee voorlopig en misschien zelfs wel voor onbepaalde tijd uit te stellen, niettegenstaande in het verleden gedane, duidelijke toezeggingen over een zo spoedig mogelijke aanpak van deze zaak.

Het is niet verwonderlijk, dat deze ongerustheid is ontstaan.

Tijdens de stormvloed van 22 december 1954 is het water op verschillende plaatsen over de veel te lage dijken van de Lauwerszee geslagen. Indien zich een dergelijke stormvloed met een iets andere windrichting zou herhalen, bestaat er een reële kans, dat tweederde van de provincie Friesland en een groot deel van de provincie Groningen onder water loopt.

De herinnering aan de watersnood in Zeeland is nog vers genoeg om de ernst van deze dreiging niet te onderschatten.

Inpoldering van de Lauwerszee zou een bedrag van ongeveer honderd miljoen gulden vergen. Daarmee zou het probleem op zeer doeltreffende wijze zijn opgelost, terwijl bovendien een niet onaanzienlijke landwinst zou kunnen worden gemaakt. Een bedrag van honderd miljoen gulden is een vrij omvangrijke investering. Maar men heeft in Friesland al uitgerekend, dat bij een voorlopig afzien van de inpolderingsplannen een bedrag van bijna zeventig miljoen gulden nodig zal zijn om de bestaande dijken te verhogen, de noodzakelijke verbeteringen aan een aantal kunstwerken aan te brengen en een aantal andere voorzieningen te treffen, die niet kunnen worden gemist als de inpoldering van de Lauwerszee geen doorgang vindt.

Natuurlijk zijn wij niet in staat om na te gaan, of deze „Friese” berekening helemaal verantwoord is. Maar de gevolgde redenering maakt toch een zo degelijke indruk, dat men er niet zonder meer aan voorbij kan gaan. Men mag dan ook op zijn minst verlangen, dat de regering in de ongerustheid, die in het noorden heerst, aanleiding zal vinden om het Lauwerszeeproject met de grootste ernst te bezien. De inpoldering van de Lauwerszee zal naar ons gevoel doorgang moeten vinden — op de kortst mogelijke termijn.

E.T.H.

De heer en mevrouw Velthuisen-Haag geven met vreugde kennis van de geboorte van hun dochter

CHRISTINA GERTRUDE
ERICA ELISABETH.

Haaksbergen, augustus 1959.
Oude Enschedese Weg 213.

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

Voortgezet debat over het onderwijs

Nogmaals de kwestie van het schoolgeld

De repliek van de heer Van Dijk op de reacties op zijn beschouwing over de liberale onderwijspolitiek, noopt mij tot tegenspraak. Schrijver begint zijn repliek met te suggereren, dat ik indirect beweerde zou hebben, dat schoolgeld in strijd zou zijn met het algemeen belang. Ik had namelijk geschreven, dat de afschaffing van het schoolgeld, in het bijzonder voor de bevolkingsgroepen met de lagere inkomens, een stimulans kan zijn hun kinderen voortgezet (in ruime zin op te vatten) onderwijs te doen volgen. Hieruit kan men m.i. wel de conclusie trekken, dat ik het schoolgeld niet in het algemeen belang acht, maar is daarmee gezegd dat het schoolgeld in strijd met het algemeen belang is?

Met betrekking tot de opmerkingen over de geringe invloed van het huidige beurzen- en voorschottenstelsel op de percentages voor middelbare scholieren en studenten uit arbeidersmilieu zou ik het volgende willen opmerken.

Deze percentages bedragen, zoals de heer Van Dijk reeds opmerkte, ongeveer 7 en 2%. Het is inderdaad een weinig rooskleurig beeld. Maar de geringe verbetering in deze toestand, zoals de heer Van Dijk stelde, kan naar mijn mening geen argument zijn voor de wederinvoering van het schoolgeld.

Men moet verschillende factoren, als milieu en erfelijkheid, die hier een belangrijke rol vervullen, niet uit het oog verliezen. Nu tonen de gemiddelden aan, dat begaafde vaders meestal kinderen hebben met een meer dan middelmatige begaafdheid. (Men let wel dat hier sprake is van gemiddelden.) De intelligentie kan echter ook tot zekere mate beïnvloed worden door milieu, en wel vooral door verbetering van het milieu in cultureel opzicht.

Nu werken in arbeidersmilieu deze beide factoren doorgaans ongunstig. Ik ben er echter van overtuigd, dat genoemde percentages zeker veel hoger kunnen worden.

Het is de taak van de gemeenschap dit intellect op te sporen en in staat te stellen het tot ontwikkeling te brengen. Hiertoe zal een complex van maatregelen, waaronder streven naar milieuverbetering, goede voorlichting enz., dienen te worden getroffen. Met de heer Van Dijk ben ik het eens, dat afschaffing van het schoolgeld hier niet alleen de oplossing vormt. Maar elke belemmering, om in genoemde toestand verbetering mogelijk te maken, dient te worden weggenomen.

Schrijver voert verder aan, dat het lage, nagenoeg symbolische schoolgeld de lasten voor de schatkist verlicht. Het voordeel van deze minieme verlichting van de schatkist is niet groot.

De heer Van Dijk voert aan, dat de

openbare school geen onderwerp van politieke strijd behoeft te worden, als de VVD zich getrouw aan haar principes zou tonen en de openbare school in haar verkiezingsprogramma zou opnemen en hij geeft daarbij het voorbeeld van de KVP, die voor verhoging van de kinderbijslag is en daar voor uit durft te komen in haar verkiezingsprogramma.

Is daarom de kinderbijslag een onderwerp van politieke strijd, zo vraagt hij zich af. De heer Van Dijk moet dan de behandeling van de algemene kinderbijslagwet maar eens afwachten! Elk onderwerp, dat een politieke partij opneemt in haar verkiezingsprogramma maakt in wezen een onderwerp van politieke strijd uit.

Waren de liberalen in de vorige eeuw zo beginselvast als de heer Van Dijk stelt? Naar mijn mening waren zij dat zeker niet. Zoals de heer Straatsma in zijn reactie terecht opmerkte, moet men de vrije keuze van de ouders als liberaal beginsel voorop stellen. Maar door de financiële gelijkstelling van de beide vormen van onderwijs te verhinderen was er geen werkelijk vrije keuze.

De voorstanders van de bijzondere school moesten hun belasting betalen o.a. voor de instandhouding van de openbare school, maar de bijzondere school moesten zij daarnaast geheel zelf bekostigen. Mocht ik de liberalen van de vorige eeuw in mijn vorige reactie van kortzichtigheid hebben willen betichten, ik zou in dit verband zelfs willen spreken van halstarrigheid.

De vraag die de heer Van Dijk stelt: wat vindt men belangrijker, politieke opklaring of rechtvaardigheid, beantwoordt hij in die zin, dat de voorstanders van de pacificatie het eerstgenoemde voorstaan, terwijl de tegenstanders de rechtvaardigheid voorop stelden. Waarlijk, een bijzonder kromme redenering!

De omstreden reactie van de heer Van Dijk heeft, zo niet door zijn inhoud, dan toch wel door de daarop gevolgde discussie zeker haar waarde gehad.

W. MAGENDANS.

PLEIDOOI VAN DE OPENBARE SCHOOL

Hieronder laat ik mijn reactie volgen op het artikel uit „De Driemaster” van augustus j.l. van Reinder Straatsma.

Het moet dan maar, de uitdaging aannemen van Reinder M. Straatsma. Ik moet dus aantonen, dat het liberalisme voor openbaar onderwijs moet zijn.

Wat is openbaar onderwijs? Dit is

onderwijs, dat openstaat voor kinderen van alle gezindten en uit alle milieus. En niet alleen dat dit onderwijs voor iedereen open staat, het moet ook zo zijn, dat ieder zich hier thuis kan voelen. Daarom moet het geen neutraal onderwijs zijn, waar alles doodgezwegen wordt, maar een onderwijs, waar alle religieuze en democratische facetten tot hun recht komen.

Hierdoor wordt het kind van jongs af aan verdraagzaamheid geleerd.

Want wat is er bij het bijzonder onderwijs aan de hand? We kunnen dit onderwijs onderscheiden in confessioneel en neutraal-bijzonder.

Het confessionele onderwijs zal — logischerwijze — altijd de eigen confessie als de ware, de enig ware, afschilderen. Ik kan me nog goed herinneren, hoe wij — jongens op een prot-chr. lagere school — na een geschiedenisles over de 80-jarige oorlog, iedere katholiek wel hadden willen aanvliegen! En zoiets zal bepaald wel geen uitzondering zijn. Moet dit nu de eendracht van ons land teweegbrengen?

Het neutraal-bijzonder onderwijs, dat misschien pretendeert voor ieder open te staan, komt in de praktijk helaas vaak neer op een school voor kinderen van beter gesitueerde ouders. Het zuiden van het land laat ik hierbij buiten beschouwing, omdat de situatie daar in sommige gemeenten anders ligt.

In liberale kring heb ik wel eens de klacht vernomen, dat het eigenlijk ongewenst is, dat een kind het ene jaar bij een liberale en een ander jaar bij een socialistische onderwijzer zit. De konsekwentie hiervan is, dat deze lieden eigenlijk maar liefst de verzuiling nog verder willen doorvoeren, en rode en blauwe scholen willen oprichten.

In de bijzonder neutrale scholen is dit vaak ook al enigszins verwezenlijkt.

Is dit echter in de praktijk nodig?

Mijns inziens niet Onderwijs en politiek dienen geheel gescheiden te zijn. Volgens mijn ervaringen is dit zeer wel mogelijk. Ik werk met veel genoege aan een school, die bevolkt wordt door kinderen van overwegend socialistische huize. Moeilijkheden dienaangaande ken ik gelukkig niet en ook mijn liberale principes behoeft ik niet te verloochenen.

Misschien dat Reinder Straatsma dit alles nog geen bewijs vindt om het liberalisme met hart en nieren voorstander te maken van openbaar onderwijs. Maar ik kan hem verzekeren, dat het verdraagzaamheidsprincipe van het liberalisme nergens beter verwezenlijkt kan worden dan op een openbare school. Dit gebeurt niet in de prot-chr., de R.K.- en de z.g. neutrale scholen. Deze zaaien helaas vaak haat en nijd.

Iedere liberaal, dus een ieder wie verdraagzaamheid lief is, kan dit niet tolereren en zal dus voorstander zijn van de openbare school.

De V.V.D. is een volkspartij, zeker, maar ook mag de V.V.D. haar principe van verdraagzaamheid niet en nooit verloochenen. Dit principe draagt er ook zorg voor, dat er wel bijzondere scholen zullen blijven zolang deze gewenst worden, en dat een schoolstrijd niet weer behoeft te ontbranden. Maar van dit onderwijs een voorstander zijn, lijkt mij een waarlijk verdraagzaam mens vreemd.

De V.V.D. staat dus mentaal wel sterk om verschillende godsdiensten op te vangen; maar een ware liberale partij heeft geen behoefte om mensen op te vangen, die het met een of meer van haar grondprincipes niet zo nauw nemen.

Ik ben er van overtuigd, dat dit een pleidooi geworden is ten gunste van de openbare school. Dit lag echter in de uitdaging van Reinder Straatsma opgesloten.

DICK KOK

*Het is overal
bon ton...*

om van Droste
pastilles te genieten.
Kies uit vijf heerlijke
smaken: dessert, melk,
mokka, bitterzoet en
koffiemelk.

Droste
PASTILLES
Altijd welkom!

Belangrijke mededelingen over ons a.s. lustrumcongres

Spoedige aanmelding dringend gewenst

Hieronder volgen mededelingen, die wij in de aandacht van alle J.O.V.D.-ers beslist aanbevelen.

Aanmelding

— Men wordt verzocht alle correspondentie betreffende het lustrumcongres te richten aan het

Congres-secretariaat J.O.V.D.
t.a.v. de heer H. Gruyters
Lange Leidsedwardsstraat 66
Amsterdam-C.

(Hierbij gaat het vriendelijk verzoek van de organiserende afdeling Amsterdam niet meer gebruik te maken van het in het augustusnummer van „De Driemaster” afgedrukte aanmeldingsformulier; een nieuw aanmeldingsformulier vindt men elders in dit nummer.)

— Met het oog op een goed organisatorisch verloop van de voorbereidingen van het congres wordt aanmelding op zo kort mogelijke termijn bijzonder op prijs gesteld. De organiserende afdeling kan de deelnemers bij tijdige aanmelding gegarandeerd meer service verlenen.

Kosten

— De kosten voor deelneming aan ons lustrumcongres bedragen f 10,— per persoon. Dit bedrag kan worden voldaan op girorekening Nr. 42650 (Holl. Bank Unie) t.n.v. J.O.V.D.-Amsterdam, Congres 1959 of op de congresdatum aan de Kascommissie.

Huisvesting

— Gebleken is, dat het op pagina 4 van het augustusnummer van „De Driemaster” gepubliceerde aanmeldingsformulier misverstand heeft opgeroepen voor wat betreft de huisvesting van de deelnemers.

De Huisvestingscommissie van de afd. Amsterdam stelt het bijzonder op prijs iedere deelnemer service te verlenen, waarvoor deze commissie zich van de medewerking van de hoofdstedelijke V.V.V. heeft kunnen verzekeren.

— Hieronder volgen in het kort de mogelijkheden van huisvesting:

1. De congres-bezoekers, die voor hun hotel-accomodatie gebruik wensen te maken van de diensten van de Huisvestingscommissie. Met medewerking van de V.V.V. zullen zij in hotels van goede kwaliteit tegen een zo laag mogelijke prijs worden ondergebracht. Als richtlijn voor de kosten moet op ongeveer f 7,50 worden gerekend, inclusief ontbijt op zondagochtend. Bijzondere wensen kunnen op het aanmeldingsformulier kenbaar gemaakt worden.
2. De Huisvestingscommissie tracht een aantal adressen te verzamelen van de J.O.V.D. gunstig gezind zijnde particulieren in Amsterdam, bij wie congresdeelnemers kunnen worden ondergebracht tijdens de nacht van 24 op 25 oktober.

Men begrijpt, dat voor een zo doeltreffend mogelijke organisatie van de huisvesting in deze rubriek tijdige aanmelding bijzonder gewenst is. Daarom zal de aanmelding onder het hoofd „wenst bij particulieren te worden ondergebracht” op 10 oktober a.s. worden gesloten. Uiteraard zal de Huisvestingscommissie haar krachten inspannen ook aan de wensen van later aangemelde deelnemers te voldoen, maar zij zal

dan misschien gedwongen zijn deze congresgangers in hotels onder te brengen.

Wat betreft hotelaccomodatie is de Huisvestingscommissie tot op de congresdatum voor de deelnemers beschikbaar.

Busvervoer

— De cryptogram-achtig gestelde mededeling in het aanmeldingsformulier in het augustusnummer wees op de mogelijkheid om na afloop van het bal in de nacht van zaterdag op zondag per speciale bus zijn tijdelijk domicili te bereiken.

De deelnemers, die bij particulieren wensen te worden ondergebracht dienen er rekening mee te houden, dat hun domicili misschien ver van het stadscentrum en ver van Krasnapolsky gelegen zal zijn. De afdeling Amsterdam mag speciaal deze congresgangers adviseren van deze busverbinding gebruik te maken. De in hotels onder te brengen congresdeelnemers zullen allen in de binnenstad, op geringe afstand van de congreszaal, worden gehuisvest. De deelnemers, die zelf hun huisvesting verzorgen kunnen het best zelf beoordelen, of zij van de speciale busverbinding gebruik kunnen maken.

Met het oog op een zo goed en zo voordelig mogelijke organisatie van het vervoer kunnen alleen diegenen op vervoer rekenen, die zich hiervoor vóór 10 oktober a.s. hebben aangemeld. Voor later binnengekomen aanmeldingen kan de gewenste afdoening niet worden gegarandeerd.

De kosten voor het busvervoer zullen f 0.75 bedragen.

Misverstand

— Het aanmeldingsformulier staat in dit nummer elders afgedrukt.

Met degenen, die reeds het in het augustusnummer afgedrukte formulier ingevuld aan het congressecretariaat in Amsterdam stuurden en voor wie de laatste regel in dat formulier niet duidelijk was, zal contact worden opgenomen.

Programma

Met verwijzing naar het in het augustusnummer afgedrukte programma van het lustrumcongres is het de afdeling Amsterdam een bijzonder genoegen nu reeds te kunnen meedelen, dat aan het diner op zaterdagavond — aanvang 20.30 uur — verschillende belangrijke persoonlijkheden zullen aanzitten. Het woord zal worden gevoerd door prof. mr. P. J. Oud, voorzitter van de V.V.D. en door de heer R. Th. J. le Cavelier, voorzitter van de liberale Amsterdamse raadsfractie.

Voor het traditionele J.O.V.D.-bal in de grote zaal van Krasnapolsky zal een bekend eerste klas dansorkest aan de feeststemming van de deelnemers de juiste achtergrond verlenen. Het dansprogramma zal worden afgewisseld met een aantal cabaretnummers, te verzorgen door artisten met nationale faam.

Het volledige programma van het J.O.V.D. lustrumcongres 1959, op 24 en 25 oktober a.s. in Krasnapolsky te Amsterdam zal in het oktobernummer van „De Driemaster” worden gepubliceerd.

Lustrum congres

J.O.V.D. 1959

Aanmeldingsformulier, te zenden aan:

Congres-secretariaat J.O.V.D.,
t.a.v. de Heer H. Gruyters,
Lange Leidsedwardsstraat 66,
AMSTERDAM-C.

Ondergetekende;

Straat: .....

Woonplaats: .....

Lid v. d. afdeling: .....

geeft zich op als deelnemer/deelneemster aan het

Lustrum-Congres 1959, dat op 24 en 25 oktober wordt gehouden in Grand Hotel Krasnapolsky te Amsterdam.

A. *) Hij/Zij zorgt zelf voor logies.
Hij/Zij wenst bemiddeling bij hotelaccomodatie.
Hij/Zij wenst gehuisvest te worden bij particulieren.

B. *) Hij/Zij wenst wel/niet gebruik te maken van de speciale busverbindingen na afloop van het bal.

OPMERKINGEN:

*) Doorhalen wat niet wordt gewenst.

Beschrijvingsbrief van ons lustrumcongres

Agenda.

1. Opening door de voorzitter, de heer H. H. Jacobse
2. Notulen van de algemene vergadering van 25 en 26 oktober 1958 te Assen
3. ingekomen stukken en mededelingen
4. jaarverslag algemeen secretarissen
5. jaarverslag algemeen penningmeester
6. verslag kaskommissie
7. begroting 1959—1960
8. vaststelling afdelingsafdracht aan het Hoofdbestuur voor het jaar 1959—1960
9. beleid hoofdbestuur
10. beleid redactie Driemaster
11. verkiezing leden hoofdbestuur 1959—1960
12. verkiezing leden kascommissie 1959—1960
13. verkiezing leden notulencommissie 1959—1960
14. verkiezing lid van de Raad van Beroep
15. aanwijzing plaats en datum algemene vergadering 1960
16. bespreking resolutie Sociale Zekerheid
17. bestuursoverdracht
18. wat verder ter tafel komt
19. rondvraag
20. sluiting.

Tijdens de middagvergadering op zondag 25 oktober 1959 zal mevrouw A. Fortanier-de Wit de congres rede uitspreken.

Toelichting.

- ad 4. Wordt gepubliceerd in Driemaster van oktober
- ad 5. Wordt aan de afdelingsbesturen ter vertrouwelijke kennisneming toegezonden
- ad 7. als ad 5
- ad 8. Voorgesteld wordt de afdracht te verhogen tot f 4,— per lid per jaar
- ad 11. Ingevolge artikel 40, lid a, van het Huishoudelijk Reglement stelt het hoofdbestuur de navolgende kandidaten:
- voorzitter: E. T. Hoven, te Rotterdam
 vice-voorzitter: G. Dorsman te Vlaardingen
 secretarissen: H. M. J. Dubbeldam te Vlaardingen
 mej. C. M. van Rijn te 's-Gravenhage
 penningmeester: K. Weide, te Leeuwarden, tevens candidaat gesteld door Noord. District
 leden: de heer ir. O. Bussemaker, te 's-Gravenhage
 de heer M. de Bruyne, te Amersfoort
 de heer A. de Goey, te Amsterdam
 de heer B. van der Horst, te Eindhoven
 de heer J. Lammerts, te Assen, tevens candidaat gesteld door Noord. District
 de heer J. Robaard, te Meppel, tevens candidaat gesteld door Noord. District

mej. H. Schouwink, te Amsterdam
 mej. M. Takens, te Groningen, tevens candidate gesteld door Noord. District

de heer J. Verhagen, te Oud Beyerland

Het Noordelijk District stelt de volgende kandidaten:

mej. H. Pley, te Groningen

de heer G. Tetzler, te Groningen

De namen van tegencandidaten kunnen tot 12 oktober bij het algemeen secretariaat worden ingediend, vergezeld van een bereidverklaring

ad 14. Aan de beurt van affreden is de heer mr. J. de Wilde, te Amsterdam (herkiesbaar)

ad 16. Prae-advies is gepubliceerd in de Driemaster van juli 1959.

Vlaardingen, 14 september 1959

H. M. J. DUBBELDAM,
 Mej. C. M. VAN RIJN.
 algemeen secretarissen.

Congresprogramma

ZATERDAG:

- 15.00 uur: Aankomst congressisten in Krasnapolsky.
- 15.30 uur: Receptie van het Dagelijks Bestuur i.v.m. het tien-jarig bestaan van onze organisatie.
- 17.00 uur: Openingsrede door de Algemeen Voorzitter, de heer H. H. Jacobse.
- 17.30-17.45 uur: Kranslegging bij Nationaal Monument op de Dam door mej. H. Schouwink en de heer H. H. Jacobse.
- 17.45-19.00 uur: Huishoudelijke vergadering.
- 19.00-20.30 uur: Kennismaking en borreluurtje.
- 20.30-23.00 uur: Diner.
- 23.00- 3.00 uur: JOVD-bal.

ZONDAG:

- 10.30-12.30 uur: Huishoudelijke vergadering.
- 12.30-14.30 uur: Lunch aan boord van de beroemde Amsterdamse rondvaartboten.
- 14.30-15.30 uur: Congresrede door het oud-lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal Mevr. A. Fortanier-deWit.
- 15.30-17.30 uur: Huishoudelijke vergadering.
- 17.30 uur: Sluiting.

Drastisch maar reëel

Een kanttekening bij het voorstel tot verhoging van de afdrachten

Een hoofdbestuur kan zich wel eens genoodzaakt zien aan de Algemene Vergadering voorstellen te doen, die beslist geen algemeen gejuich tengevolge zullen hebben... Zoiets is jammer, in sommige gevallen zelfs uiterst betreurenswaardig, doch het mag geen aanleiding zijn om dergelijke voorstellen in de ijskast te houden. Vandaar dat op het a.s. congres in Amsterdam het punt „afdrachtsverhoging” aan de orde komt!

De huidige afdracht van de afdelingen bedraagt f 2,04 per lid per jaar en voorgesteld zal worden dit te verhogen tot f 4,— per jaar ofwel een gulden per kwartaal. Uit onze prille J.O.V.D.-jaren herinneren wij ons, dat een soortgelijk voorstel aanleiding werd tot verhitte betogen en uitputtende discussies. Wij herinneren ons uit die (prille) jaren ook, dat we toen op simpele wijze de (schaarse) penningen van een (kleine) afdeling beheerden en de afdrachtsverhoging beschouwden als een Alva-achtige tiende penning, opgelegd door een soort anonieme bloedraad van het meest bedenkelijke allooi. Dit nu, was niet juist.

Ook vandaag zou de hierboven kort weergegeven gedachtegang niet juist zijn. De financiële basis van de J.O.V.D. is door en door ongezond.

Men vraagt om brochures, men vraagt om propaganda, doch dit kost geld, geld en nog eens geld. Helaas is dat er niet. De landelijk secretaris herbergt zijn kaartsystemen in een oude schoenendoos, stencilwerk gebeurt te laat of in het geheel niet, omdat steeds teruggevallen moet worden op privé-apparatuur. Noodzakelijke contacten worden niet of niet voldoende onderhouden, daar contactpersonen of afgevaardigden genoodzaakt zijn zelf de reiskosten te financieren. Tot op zekere hoogte kan men wel zelf betalen, maar ergens is een grens, men kan een machine nu eenmaal wel een poosje met te weinig olie laten lopen, maar vrceg of laat zit men gegarandeerd met de brokken.

De J.O.V.D. heeft met haar uitzonderlijk snelle groei de andere politieke jongerenorganisaties in de schaduw gesteld, dat weet ge nu langzamerhand wel. Ondanks dit is de J.O.V.D. de enige jongerenorganisatie die het moet stellen zonder vast secretariaat en zonder een of meer vaste krachten. Zelfs de meest enthousiaste actievelingen hebben echter nog wel de zorg voor hun dagelijks brood en behoefte aan een redelijke dosis nachtrust.

Wij dienen ons te realiseren, dat

de J.O.V.D. geen clubje van liefhebberende amateurs meer is, maar een organisatie met veel afdelingen, veel leden en veel verplichtingen. Aan een vast secretariaat en een eventueel van buiten aan te trekken gehonoreerde kracht is in de toekomst niet te ontkomen wil het apparaat verder groeien en gezond blijven functioneren.

Wij zullen allen iets bij moeten dragen tot een sterke organisatie. In vele afdelingen zal een contributieverhoging nodig zijn. Het is echter dienstig te overwegen, dat er ook meerdere afdelingen zijn, die serieus aandacht hebben besteed aan het winnen van donateurs en daardoor met een geringe contributie van de leden kunnen volstaan. Voor leden die zich door studie, militaire dienst of wat voor reden ook een zelfs relatief kleine extra-uitgave beslist niet kunnen veroorloven, kan in overleg met de afdelingspenningmeesters altijd een speciale regeling getroffen worden, hetgeen uiteraard doorwerkt in de afdracht.

Het punt waar het echter om gaat is de bereidheid van de leden om persoonlijk iets bij te dragen tot een krachtige en strijdbare J.O.V.D. Voor de J.O.V.D. van vandaag en die van morgen. Een afdrachtsverhoging van twee gulden ofwel de

tegenwaarde van twee pakjes cigaretten komt het Hoofdbestuur voor als een dragelijk offer. Vandaar het voorstel.

G. D.

Meppel favoriet van deze maand

De afdeling Meppel is een zeer actieve afdeling. Het aantal nieuwe leden van deze afdeling is thans gestegen tot 25. Een geweldige prestatie! Hopelijk inspireert deze activiteit ook de bestuureldrs van de „rustige” afdelingen.

De topscorers in onze ledenwerfcampagne zijn tot op heden:

Het Gooi met 36 nieuwe leden, Meppel met 25, Z.O. Drenthe met 23 en Voorne-Putten met 13.

Uit dit lijstje blijkt wel overduidelijk, dat talloze jongeren open staan voor onze beginnelen. Het is aan ons de taak om hen in onze organisatie te brengen.

Van de H.B. tafel

Vormingswerk verdient meer aandacht

Niet alleen aan de gebruikte gezichten maar ook aan de bijzonder levendige discussies was het te merken, dat de vakantieperiode voor de H.B. leden heilzaam was geweest. Zo bleek op de H.B. vergadering, 6 september te Amersfoort gehouden.

Verheugende berichten waren er uit Amsterdam, waar de congrescommissie al maanden in de weer is om de viering van ons tweede lustrum voor te bereiden. Uit de vorige Driemaster en dit nummer kunt U vernemen wat er 24 en 25 oktober in de hoofdstad gaat gebeuren. Ik kan hier maar één ding aan toevoegen: dit mag U niet missen, dus zorg er bij te zijn!

In het H.B. is de noodzaak besproken, dat er in de afdelingen voldoende tijd wordt besteed aan het vormingswerk. Het komt voor, dat een afdeling drijft op de vindingrijkheid en het doorzettingsvermogen van een of twee figuren. Verdwijnen dergelijke „trekpaarden” om een of andere reden uit de circulatie, dan is het vaak moeilijk om de geschikte mensen te vinden, die capabel en bereid zijn hun werk over te nemen.

Niet alleen is het jammer om een bloeiende afdeling binnen een jaar

te zien aftakelen, maar het is niet nodig als er maar tijdig naar bewame opvolgers wordt uitgezien of dezen worden gevormd door de leden te trainen in vergaderstechniek en leiding-geven aan de afdelingsbijeenkomsten.

Het H.B. zal het op het congres in functie komende nieuwe Hoofdbestuur suggereren de aanpak hiervan op landelijk niveau te overwegen. Andere onderwerpen kunnen hieraan worden toegevoegd, zoals o.a. het geven van nieuwe vormen aan afdelingsbijeenkomsten.

Reeds meerdere malen versomberen de anders zo optimistische en enthousiaste gelaatsuitdrukkingen van de H.B. leden als Klaas Weide een tussentijds overzicht gaf van de financiële toestand van onze J.O.V.D.

U weet het: we maken een periode van aanzienlijke groei mee. Nieuwe afdelingen worden opgericht, andere breiden zich uit, commissievergaderingen vinden er nagenoeg elk weekend plaats, conferenties worden door steeds meer leden bezocht, enz.

U begrijpt ook, dat deze groeiende activiteiten verhoging van de kosten voor onze organisatie met zich

brengen b.v. aan propaganda, folders en declaraties.

Er zijn reeds veel suggesties gedaan om de zorgen van de landelijk penningmeester te verlichten en één, die regelmatig terugkeert is: verhoging van de afdrachten.

Ik meen er dan ook goed aan te doen U er op voor te bereiden, dat er op het congres een voorstel in deze richting te verwachten is.

Diepgaand is er gefilosofeerd over de kandidaatstelling voor het nieuwe Hoofdbestuur, zaak is, dat er een homogene ploeg uit de bus komt, die tot samenwerking in staat is.

De samenstelling zal een redelijk beeld dienen te geven van de regionale spreiding in onze organisatie. Verder zullen de H.B. leden leiding moeten geven aan de diverse commissies en zowel in contacten naar binnen als naar buiten representatief moeten zijn voor de liberale jongeren.

A. V.

STEUNT ONS PROPAGANDAFONDS

HET PROPAGANDAFONDS vraagt ook Uw medewerking, stort nog heden Uw bijdrage op postrekening 1021 van de heren R. Mees en Zonen te Vlaardingen, onder vermelding „Propagandafonds J.O.V.D.”. Wentel Uw verantwoordelijk-

heid niet op anderen af, maar kom zelf eens tot actie.

Alleen met aller hulp krijgen wij een sterke organisatie.

(De verantwoordings van de binnengekomen giften komt in het congresnummer.)

500

Een magisch getal

Hebt U zich al opgegeven voor deelname aan het congres. Nog niet? Wilt U dan vandaag het inschrijfformulier invullen en naar het congressecretariaat zenden. U vergemakkelijkt hiermede aanzienlijk de voorbereidende werkzaamheden.

Denken de afdelingsbestuurders er wel om, dat zij een belangrijk aandeel kunnen leveren in het weslagen van ons grote lustrumcongres. Zij zullen hun leden tot bezoek moeten aansporen.

Wij zullen op 24 en 25 oktober a.s. de Nederlandse jongeren moeten tonen, dat onze organisatie bruist van levenskracht.

Dus thans aan het werk!

BINGHAM & Co. N.V.

NIEUWE HAVEN 69 — SCHIEDAM

- Dekkledenverhuurinrichting
- Zeilmakerij
- Vlaggen en wimpels
- Tenten
- Zonneschermen
- Metalen jalouziën
- Rolluiken
- Lichtafsluitende gordijnen

TELEFOON 69095 — 64775 (meer lijnen)

Vuurvaste stenen in alle soorten
„MOLISOL” moler isolatiestenen
Vuurvaste isolatiestenen
Zuurvaste stenen
„PRODORITE” chemisch bestendige produkten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 2842* - (1820)

W. H. KRÖGER

IJZER EN STAAL

PLATEN 3-200 mm

BALKEN alle profielen

HOEK- en T-IJZER

NIEUWERKERK a/d IJSEL, Kortenoord, 61b Tel. K 1803-444 (3 lijnen)

Telex: 21611

HBU

HBU

Bezitsvorming

Een persoonlijk contact met onze ervaren deskundigen waarborgt een verantwoord advies.

**Ook voor beleggingen:
de HBU**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

SIPKEMA's WONINGINRICHTING N.V.**DE KRIM (Ov.) - TEL. 05247-341-342****Woninginrichting met meubelen uit eigen fabriek en van gerenommeerde fabrieken uit binnen- en buitenland en volgens speciaal ontwerp uit eigen fabriek****INTERIEUR- en KLEURADVIEZEN****Levering franko door geheel Nederland***Kanttekeningen bij miljoenennota en troonrede***Versterking van het individuele in de samenleving zal ernstig worden nagestreefd**

Met de plechtige opening van de Staten-Generaal door Koningin Juliana is dinsdag 15 september, Prinsjesdag, het parlementaire jaar weer gestart. Het zal een jaar worden, waarin het kabinet De Quay, van zo gans andere structuur dan de laatste regering Drees, zal kunnen en moeten bewijzen, dat het haar mogelijk is ons land via meer vrijheid vooral op economisch terrein te leiden naar grotere welvaart voor allen en naar normalere verhoudingen. De omstandigheden waaronder de nieuwe regering is gestart zijn alleszins gunstig: de economische depressie heeft plaats gemaakt voor een opleving, de werkgelegenheid is op een hoog peil aangeland, de zuivelsituatie is verbeterd en de betalingsbalans mag er zijn, al moet men er voorzichtig mee omspringen.

Beter kon de regering het dan ook nauwelijks treffen toen zij in de bekende nota haar plannen ter tafel bracht. Met de daarin aangekondigde vrijere, of beter gedifferentieerde loonvorming haalde het kabinet echter reeds dadelijk de moeilijkheid in huis. Immers, de door haar voorgenomen compensatie in verband met de — onder dwang van de Tweede Kamer naar 1 april 1960 verschoven — huurverhoging en de afschaffing van de consumentensubsidie op melk, neemt een zeer groot deel der „ruimte” voor de vrijere loonvorming per bedrijfstak en binnen de grens van de produktiviteitsverhoging weg.

Bij de inmiddels op gang gekomen onderhandelingen over de (gedifferentieerde) lonen hoort men percentages, die als zij algemeen zullen gaan gelden stellig de totale produktiviteitsstijging te boven zullen gaan. In aanmerking genomen de algemeen geldende compensatie van 2,5 pct. Wij voorzien — en dat is dan de enige voorspelling, die wij willen doen — dat inclusief de compensatie de lonen gemiddeld met 5 à 5,5 pct. zullen stijgen, waarbij dus bepaalde bedrijfstakken uiteraard een lager percentage zullen vertonen en andere een hoger.

En dan zal men niet of maar matig tevreden zijn. Men zal minder krijgen dan bij een vrijere loonvorming

werd verwacht. Zou er op dit moment een socialistische regering zijn, die van de gustige economische positie gebruik makend ook de huren zou verhogen (wij nemen maar even aan, dat zo'n regering dat zou willen) en de melksubsidie zou afschaffen en dan mede ter verdeling van de ruimte met een algemene loonronde van 3,5 à 4 pct. zou komen, dan was men wel tevreden.

De kwestie van de loonvorming ligt nl. dermate in het psychologisch vlak en is daar door de huidige oppositie ook stelselmatig in gebracht, dat het moeilijk zal zijn de werknemers, en hen niet alleen, duidelijk te maken dat loonvorming op de door de regering aangegeven wijze zeker op lange termijn de enig welvaart brengende en sociaal rechtvaardige, want inflatievermijdende is.

Deze economische waarheid moet de regering De Quay in het parlementaire jaar nu politiek „verkopen”.

Slaagt zij er niet in de gedifferentieerde loonvorming werkelijk ingang te doen vinden, dan valt de basis voor haar beleid weg. Het komende jaar is daarom van enorm groot belang. Faalt de regering hierin, dan is de ons inziens terecht centraal gestelde gedifferentieerde loonvorming voor jaren van de kaart en zal ieder pogen om tot economisch normale verhoudingen te

komen voor evenveel jaren niet volledig kunnen slagen.

Ten aanzien van de gedifferentieerde loonvorming dreigt ook een ander gevaar, dat van een meer verdelende dan de koek groot is. M.a.w., de regering mag de zaak niet uit de hand laten lopen, zij moet zorgen, dat onder druk van de vakbonden binnen de bedrijfstakken de loonsverhoging, of verbetering van de andere arbeidsvoorwaarden (kortere werkweek!), niet verder gaat dan verantwoord is. In deze wacht haar een harde dobber, de ervaringen van de laatste maanden leren dat reeds. Het is in dit inleidend artikel op een reeks die wij dit jaar over „Het Binnenhof” (en zo nu en dan misschien ook daarbuiten) hopen te presenteren onmogelijk in te gaan op alle facetten van Troonrede en Miljoenennota. Wij zullen met een enkel woord moeten volstaan. Beide stukken maken een goede indruk. De lijn van de verklaring waarmee het kabinet De Quay zich aan de Kamer heeft voorgesteld en die ook uit de genoemde nota sprak, is er consequent in doortrokken. Verheugend was het te vernemen dat de versterking van het individuele in de samenleving ernstig zal worden nagestreefd.

Van de Miljoenennota kan men zeggen, dat zij meer een financieel-technisch, dan een politiek karakter draagt. Hieruit spreekt het verschil in temperament tussen de heren Zijlstra en Hofstra.

Het politieke temperament van de laatste heeft men inmiddels via de radio kunnen beluisteren. Hopelijk is de socialistische bijdrage aan de begrotingsdebatten van wat beter gehalte dan de beschouwing, die oud-bewindsman Hofstra via de Vara ten beste gaf. Meer dan demagogische propaganda was het niet.

Minister Zijlstra wijst in de slotbeschouwing van zijn Miljoenennota terecht op het gevaar voor een nieuwe overbesteding. In dit verband acht hij verlaging van de ook door hem te zwaar bevonden belastingdruk niet mogelijk. Hierbij willen wij toch opmerken, dat het juist in het kader van de vrijere loonvorming toch niet ongewenst zou zijn geweest, dat de progressie in de loon- en inkomstenbelasting afgezwakt wordt.

Men gaat straks meer verdienen, dat brengt voor de schatkist meer in het laatje (hetgeen nog niet in de Miljoenennota is verwerkt). Bij de thans geldende progressie betekent dit dat de staat ook naar het oordeel van minister Zijlstra wel 'n onevenredig deel van de hogere inkomsten van de werknemers in handen krijgt. Dit betekent ook, dat bij een minder sterke progressie zou kunnen worden volstaan met een geringere loonsverhoging (er ging dan minder af).

Dit zou dan ook voor de bedrijven (want die moeten het loon uitkeren) een geringere uitgave betekenen, wat weer de mogelijkheid van meer investeren (en dus niet meer consumptie) met zich zou brengen. En dat is, de minister zegt het zelf in zijn slotbeschouwing, voor onze toekomst van levensbelang. M.a.w. de hogere progressie betekent voor de bedrijven indirect een onnodig hogere fiscale last in een tijd, dat investeren een eerste vereiste is.

De vrijgezellen zullen wel juichen met hun belastingverlaging. Wij (schrijver dezes is gehuwd) zijn niet geheel tevreden. Dat zijn wij pas wanneer ongehuwden fiscaal gelijk gesteld zijn aan gehuwden zonder kinderen.

Maar het begin is er. dBo.

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempfer.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, Drs J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Gooiergracht 163, Laren (N.H.)
Telefoon 02953-3563.

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-
gelden uitsluitend aan G. Stempfer Laren (N.H.), Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434-438, Amsterdam.

De afdeling **Het Gooi** houdt op vrijdag 9 oktober a.s. een

Propaganda-avond

Op deze bijeenkomst zal het woord worden gevoerd door het lid van de Tweede Kamer

Mevrouw H. v. Someren-Downer

Plaats van samenkomst Hotel Hamdorff te Laren.

Aanvang 8 uur.

Minister Korthals komt naar Baarn

Op zaterdag 26 sept. organiseert de afdeling **Baarn** in samenwerking met het district Centrum een grote

Propaganda-avond

Het woord zal worden gevoerd door

Minister Korthals

De bijeenkomst vindt plaats in de grote zaal van hotel de la Promenade, Amaliaaan 1 te Baarn (vijf minuten lopen vanaf het station)

Aanvang 8 uur

Werf „DE HOOP”

Schiekade 36, Schiedam
Tel. 0 10-46180

Reparatie helling voor schepen tot 55 meter

T. P. DE GEUS
AANNEMERSBEDRIJF
GROND EN WEGENBOUW

Kantoor: Schubertlaan 6 - Leidschendam - Tel. K 1761-1618

Installatie- en constructiebedrijf „**Incoro**”

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Stadionweg 39, Tel. 174255, na 18 uur 66600

Ingenieursbureau **DE REUS**

KRIMPEN a/d IJSSEL
Telefoon K 1895-844 (m.l.)

Kranen - Liften - Grippers - Takels

J. van de Geest & Zoon

Behangerij, Stoffeerderij, Matrassenmakerij en Scheepsstoffeerderij

Weteringstraat 20 b-c - Telefoon 123835 - Rotterdam

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

Machinefabriek en Constructiewerkplaats

Fa. J. BRANDWIJK Pzn.

Brielschelaan 58-60 - ROTTERDAM-Z. - Tel. 71197-75137

Lichte staalconstructies en alle soorten draaiwerk.

Roestvrij stalen bouten, koppelingen en andere onderdelen.

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en buitenland. als U op een goed ochtendblad geabonneerd bent. Terwijl U slaapt, stroomt nieuws binnen uit het gehele land en uit alle delen der wereld. Het Algemeen Dagblad wordt 's nachts gedrukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten (o.a. New York)
- belangwekkende advertentiepagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- tekenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek
„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

GEBR. BODEGRAVEN

NIEUWKOOP

✱ **Fabriek van Metaalwaren**

✱ **IJzerhandel**

Telef. 01725 nr. 104 en 289

N.V. A. PRINS TH.ZOONS

Aanneming Maatschappij

SLIEDRECHT

INDUSTRIEWEG 24

TELEFOON 8

Aannemers

van

Bagger-

Opspultings-

en Havenwerken

Aannemersbedrijf

Fa. W. VAN HATTUM
& Zonen

**Bagger-,
Grond-,
Rijs- en
Glooiing
werken**

ZALTBOMMEL

TELEFOON 594

Houthandel W. L. J. HOUDTZAGERS

In- en verkoop van NIEUW HOUT en STUWHOUT

Levering van alle materialen voor het stuwen van schepen, wagons enz

Opslagterrein: HUDSONSTRAAT 49

ROTTERDAM

Telefoon 36621-70684

NA 17 UUR: KLEIDIJK 86 - RHOON - TELEFOON 595

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

VAN BRINK

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

en Machinefabriek

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S

SCHEEPSWERVEN N.V.

KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

DE VRIES ROBBÉ & CO

GORINCHEM

staalconstructies

metalen ramen en deuren

N.V. BOELE'S Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES**Nieuwbouw en reparatie****N.V. Betonfabriek DE METEOR**DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344**Fabriek van kwaliteits betonartikelen****Voor prima vlees en fijne vleeswaren****Fa. GEBR. DINGERINK**Vleeswaren- en Conservenfabriek
MEPPEL - Telefoon 2514L. SMIT & ZONEN
KINDERDIJK

voor

**Baggermaterieel
Zeesleepboten
Alg. Scheepshouw****HONIG'S
ARTIKELN***Serien in
elk serin!*ANNO 1774**A. VAN HOBOKEN & Co.**BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENENCORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN**AVERY****ZELFKLEVENDE ETIKETTEN**

bezitten een

enorme kleefkracht

welke 2 jaar wordt gegarandeerd

VRG-Papier

Postbus 725 - Tel. 020-57001

AMSTERDAM**Bakker n.v.****Machinefabriek**

en

Staalgieterij**RIDDERKERK**

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774Strijdt voor Vrijheid en Democratie voor iedereen, behalve
voor Houtvernielers. Bestrijdt deze door Uw hout onder hoge
druk te laten impregneren bij:**v. d. SIJDE'S Houtbereiding N.V.**

Spui 40 - STRIJEN - Telefoon 01854-280

F. ONNES & ZOON

WUNHANDEL - GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn**VERPLEGING en ONDERWIJS**

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH) Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT,
WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN
SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het
Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten
Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.*Steunt het werk dezer stichting, die financiële
hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!***Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.****DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ N.V.**

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

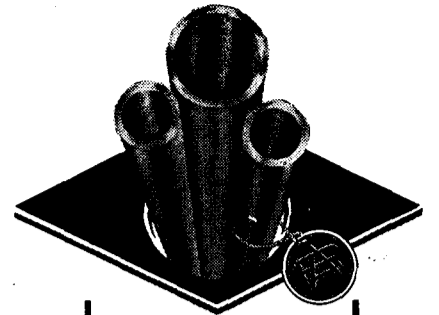
11e Jaargang No. 11

november 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

Boeiende openingsrede van Huub Jacobse bij onze tweede lustrumviering

Congres in het teken van de toekomstige liberale taak

In de grote zaal van Krasnapolsky sprak voorzitter Huub Jacobse bij de opening van het lustrumcongres van de J.O.V.D. op 24 en 25 oktober jl. in Amsterdam een openingsrede uit voor vijfhonderd jonge liberalen en talrijke gasten.

De voorzitter begon er op te wijzen, dat zijn gedachten op deze heugelijke middag het eerste uitgingen naar Pulchri Studio in Den Haag, waar tien jaar geleden een klein groepje enthousiaste liberalen de J.O.V.D. hebben opgericht. Deze mensen begonnen daar een avontuur. Zij hadden een advertentie in de kranten gezet, waarin werd bekend gemaakt, dat een ieder, die liberaal was en wilde meewerken om tot de oprichting van een liberale jongerenorganisatie te komen, in Pulchri Studio werd verwacht.

Er werd van vele zijden opgemerkt, dat een dergelijke organisatie geen levensvatbaarheid kon hebben doch de oprichters hebben het spits afgebeten. Daar, in het bolwerk van Drees en de zijnen, is de J.O.V.D. opgericht.

Ik zie nu nog gezichten van mensen in de zaal, die tien jaar geleden de stoot tot oprichting van de J.O.V.D. hebben gegeven. Aan hun moed en initiatief danken wij nu ons succes. Zij hebben bewezen, dat het liberalisme niet dood was. Dit is wel het ogenblik, nu wij als sterke J.O.V.D. ons tweede lustrum vieren, om de mensen van het eerste uur te bedanken. (applaus).

In het bijzonder zou ik de schijnwerper willen richten op onze vriend Gert Stempher. Hij was tijdens de oprichtingsvergadering zo enthousiast, dat hij de jonge organisatie een maandblad aanbood. Hij heeft ons nu reeds tien jaar De Driemaster geschonken en wij kunnen niet dankbaar genoeg zijn, dat Gert Stempher, ondanks de veel groter wordende kosten

door het steeds stijgende ledental, zijn belofte nog steeds nakomt.

Dit weekeinde zullen wij nog herhaaldelijk vaststellen, dat de J.O.V.D. een unieke positie in ons land inneemt; mede dank zij De Driemaster, die in de tien jaar, die achter ons liggen met de regelmaat van een klok is verschenen. Tien jaar lang voert Gert Stempher nu ook reeds de hoofdredactie. Dit is bepaald geen sinecure. Deze man van het eerste uur, is nu nog steeds onze man. Ik stel er prijs op, op dit jubileumcongres aan hem onze grote dank te betuigen. (luid applaus).

***

Tien jaar geleden de J.O.V.D. werd opgericht moest het karakter nog gevormd worden. Reeds stond vast, dat het een onafhankelijke organisatie zou zijn, maar hoe zouden de verhoudingen precies komen te liggen, bijvoorbeeld tussen studie en amusement? Wat de karaktervorming betreft zijn we nog niet in een eindstadium. Niettemin kunnen we ons na tien jaar wel het gezicht van onze organisatie voorstellen.

Prof. Oud heeft de J.O.V.D. eens de strijdbare voorhoede van het Nederlandse liberalisme genoemd. De strijdbaarheid loopt inderdaad als een blauwe draad door onze organisatie; het is een typische J.O.V.D.-mentaliteit om de moeilijkheden niet te ontwijken. Dit moge o.a. blijken uit de resoluties, die we in de afgelopen jaren op onze congressen hebben aangenomen.

Als men ze kritisch bekijkt, dan zijn sommige misschien hun tijd wel een beetje vooruit geweest. Ik denk bijvoorbeeld aan de resolutie over het Nederlandse radio-bestel. In de resolutie hebben wij ons drastisch uitgesproken voor een nationale omroep. Wij huldigden en huldigen niet het standpunt

van: Hilversum krijg je toch nooit omver, dus doe er maar niets aan. Onlangs is gebleken, dat die onwankelbare veste door de commerciële televisie is genomen. Commerciële televisie eerst niet, nu ineens wel bij de N.T.S. Een merkwaardige gedachtensprong; er blijkt in Hilversum wel degelijk iets te kunnen veranderen.

***

Een tweede voorbeeld van een resolutie waarmee we geen slecht figuur hebben geslagen is die over de invloed van de vakbeweging (vorig jaar in Assen). Dat we die invloed inderdaad niet moeten onderschatten blijkt wel uit het feit, dat de nieuwe regering direct bij haar optreden al een offensief van de vakbeweging moest ondergaan, zowel binnen als buiten het parlement. Willen er geen scheve verhoudingen in ons staatsbestel gaan ontstaan, dan zal de invloed van de vakbeweging nauwkeurig

moeten worden gadeslagen en zo nodig zal er iets aan gedaan moeten worden.

Het is hoog tijd, dat onze activiteiten in deze worden geactiveerd. Het adres van de 53 hoogleraren had dezelfde toon als onze resolutie. In het bijzonder de V.V.D. zal zich ernstig met dit vraagstuk moeten bezig houden en liefst zo snel mogelijk.

***

Vervolgens ging Huub Jacobse in op de opmerking van prof. Romme, die onlangs heeft gezegd: „Pas op de V.V.D., denk om de doorbraak in die partij”. Maar maatschappelijke ontwikkelingen zijn soms niet te stuiten en dat moet prof. Romme beslist niet vergeten, aldus de voorzitter.

Er zijn vele katholieken, die bij de V.V.D. een politiek dak hebben gezocht. Zij kunnen zich op het politieke vlak best met anderen verstaan. Hier zit naar onze mening niets ongezonns in. Dat de katholieke leiders

(vervolg pag. 2)

Minister Korthals, die als altijd, ook nu weer zijn gehoor tijdens het feestdiner wist te inspireren

zich hierover zorgen maken, mag ons er niet van weerhouden onze poorten voor iedereen wagenwijd open te zetten.

Wij behoeven geen werkge-meenschappen, waar men mensen van gelijk geloof in kan „opvangen”. Wij hebben geen behoefte aan een federatieve opbouw in onze J.O.V.D. ook. Ik geloof, dat wij als liberalen in de doorbraakstructuur verder gevorderd zijn dan de Partij van de Arbeid.

Onze organisatie heeft leden, die uit alle groeperingen van het Nederlandse volk voortkomen. Opmerkelijk is, dat we veel jongeren uit socialistische kring tot onze leden mogen rekenen. Ik ben van mening, dat de J.O.V.D. reeds vooruitloopt op wat over enige jaren zichtbaar zal worden in onze gehele bevolkingsstructuur. Een steeds stijgen van de liberale aanhang.

De zelfstandigheid van onze organisatie wordt niet altijd door een ieder begrepen.

Velen denken, dat we een onderafdeling van de V.V.D. zijn. We mogen dat de mensen niet kwalijk nemen als zelfs de N.R.C. dit denkt...!, doch zij zijn allen op een dwaalspoor.

De J.O.V.D. is een onafhankelijke jongerenorganisatie en ik geloof, dat we er goed aan hebben gedaan onafhankelijk te zijn.

Dit moet niet als een versnippering van het Nederlandse liberalisme worden gezien, doch als een voorbeeld van zelfstandige volkskracht. Want de V.V.D. heeft zich onafhankelijk van de J.O.V.D. weten te houden... (gelach); er zijn liberale studentenorganisaties en er is een „liberaal Reveil”. Al deze organisaties gedijen bijzonder

goed. Ik geloof, dat het een ongelukkige tendentie zou wezen als er een centralisatie in de liberale gelederen zou optreden.

De verhoudingen tussen de verschillende liberale organisaties zijn bijzonder goed. In het bijzonder is de verstandhouding tussen de V.V.D. en J.O.V.D. zeer goed. Dat prominenten van de V.V.D. hier vanmiddag aanwezig zijn, getuigt hier wel van. Het heeft ons zeer verheugd, dat het de V.V.D. zo goed gaat bij de verkiezingen. Wij wensen de V.V.D. met ons gehele hart geluk met wat zij als representatieve volkspartij heeft weten te bereiken.

* * *

De J.O.V.D. heeft geopereerd als een strijdbare voorhoede. De organisatie is tevens een kweekplaats voor liberaal

talent. Wij kunnen de betekenis hiervan niet hoog genoeg schatten.

Bij de opening van dit congres moeten we niet alleen terugzien, maar ook de toekomst in de gaten houden. We hebben veel bereikt, we zijn enorm gegroeid, doch dat heeft ook problemen opgeroepen. Problemen, die wij met zijn allen zullen moeten oplossen. Hiervan zullen we allen overtuigd moeten zijn.

Dit congres zal in het teken moeten staan van de grote dingen, die het liberalisme, in het bijzonder de J.O.V.D., in de toekomst nog zullen moeten doen. Hierna verklaarde de voorzitter het congres voor geopend. Een langdurig applaus onderstreepte zijn rede, die de voorzitter voor de vuist weg had uitgesproken.

F. A. H.

Vruchtbaar huishoudelijk gedeelte

Contributieverhoging met grote meerderheid aangenomen

Dat men niet alleen voor het feestelijke gedeelte van het congres naar Amsterdam is gekomen, bleek wel uit de ongekend grote schare J.O.V.D'ers, die bij het huishoudelijke gedeelte aanwezig waren. Bijna alle afdelingen hebben afgevaardigden naar de Algemene Vergadering gestuurd om mee te beslissen over een aantal belangrijke punten, onder welke de verhoging van de afdracht wel het meest de gemoederen in beweging bracht.

Niet minder dan 15 afgevaardigden haastten zich naar het spreekgestoelte om zeer beknopt, beknopt, uitvoerig of zeer uitvoerig, een lagere verhoging of een gedifferentieerde afdracht te bepleiten. In het bijzonder de kleinere afdelingen vreesden moeilijkheden.

Aan de hand van uitvoerige bescheiden toonden de penningmeester en voorzitter aan, dat verhoging tot f 4.— per lid per jaar een gebiedende eis was, indien onze organisatie op verantwoorde wijze wil blijven voortbouwen. Bij de stemming verklaarden zich 64 afgevaardigden vóór en 24 tegen de afdrachtsverhoging.

Begroting aanvaard

Als gevolg van een ter vergadering zich wijzigende financiële omstandigheid, welke gevolgd werd door een langdurig applaus, werd de door de heer E. Nypels (Amsterdam) geamendeerde begroting aanvaard. Het punt Driemaster is al vele ja-

ren achtereen een aanleiding geweest tot vele op- en aanmerkingen.

Bij dit congres is het anders gegaan; woorden van lof werden gesproken en terecht werd hulde gebracht aan de hoofdredacteur, Gert Stempher.

Het zal wel aan de lustrumviering gelegen hebben, want ook over het beleid Hoofdbestuur vielen er geen harde woorden. Slechts oefende de afdeling Rijswijk kritiek uit op het „JOVD-radio-beleid”.

De verkiezing van de leden voor het Hoofdbestuur heeft het bekende beeld te zien gegeven van afgevaardigden, die trachten de aanwezigen te overtuigen van de vele verdiensten, die hun kandidaten bezaten, verdienen, die in het Hoofdbestuur dan zeker tot grote zouden uitgroeien. Het resultaat was, dat het Hoofdbestuur er nu als volgt is komen uit te zien:

Nieuw H.B.

Evert Hoven, voorzitter; Gab Dorsman, vice-voorzitter; Klaas Weide, penningmeester; Hans Dubbeldam en Kitty van Rijn, algemeen secretarissen; en als leden: Matty de Bruyne, Otto Bussemaker, Arend de Goey, Bonno van der Horst, Johan Lammerts, Jan Robaard, Hanneke Schouwink, Mineke Takens, Ties Tepper en Jaap Verhagen.

Het voorstel van het Hoofdbestuur om het volgende congres in Leeuwarden te houden vond instemming,

zodat de JOVD in 1960 de gelegenheid zal krijgen om enerzijds de JOVD met Friesland bekend te maken, anderzijds Friesland kennis te laten nemen van de JOVD. Dit is van veel belang, omdat de Friese liberale jongeren nog lang niet allemaal JOVD'ers zijn.

Nadat de bespreking van de ontwerp-resolutie tot een goed einde was gekomen, ging het oude HB heen. De voorzitter, Huub Jacobse, alleen achter de tafel, kon zijn plan om zijn opvolger te installeren niet tot uitvoering brengen. De zaal bellette hem dit door een enorm applaus. Een ovatie voor de man, die drie jaren lang als voorzitter van de JOVD aan de organisatie heeft gebouwd, in de hoogte, in de diepte, naar alle kanten.

Het werd een huldebetoon aan Huub, voor wie nooit iets te veel was, als het ging om de JOVD vooruit te helpen. Het heeft de leden van het Hoofdbestuur, die veel met hem samen hebben gewerkt en wisten van het vele werk dat hij verzette, goed gedaan, dat de vergadering dit ook heeft begrepen en gewaardeerd.

Dat zijn vrouw er ook bij werd betrokken, was geen afgezaagde formaliteit, doch een spontaan gemeend: ook jij bedankt voor alles.

De afscheidsspeech van Huub heeft ons, zoals hij dat de afgelopen jaren zo dikwijls heeft gedaan, weer een hart onder de riem gestoken.

Evert Hoven zagen we terugkeren in het Hoofdbestuur, maar deze keer als voorzitter. Zijn maidenspeech was van dien aard, dat wij met vertrouwen het nieuwe verenigingsjaar onder zijn leiding zijn ingegaan.

Bij „wat verder ter tafel komt” werd de uitslag van de ledenwerfactie bekend gemaakt. Helaas is het geen nek-aan-nek-race tussen de afdelingen geworden, want Meppel kwam als enige grote overwinnaar uit de bus, met maar liefst 49 nieuwe leden! 28 november gaat de afdeling Meppel deze overwinning vieren met een grote propaganda-feest-

avond, om nog meer leden voor de JOVD te werven!

J.O.V.D. vlag naar het Gooi

De afdeling het Gooi, zal in het vervolg de zaal, waar zij haar bijeenkomsten pleegt te houden, kunnen toeien met de JOVD-vlag. Ook naar deze afdeling gaan de gelukwensen voor het behaalde succes. Ook de overige afdelingen hebben hun steentje bijgedragen door de ledenwerfactie, want het ledental van de JOVD is het afgelopen jaar weer met 38,28% toegenomen. Toch waren het niet alleen afdelingen, die geschenken kregen aangeboden, ook het Hoofdbestuur is bedacht.

Bij de receptie werd door de afdeling Gouda en omstreken een metaal kastje voor de ledenadministratie aangeboden en op het eind van het congres kwamen de afdelingen Noord-Groningen en Zuidelijk Westerkwartier aandragen met een grote stapel ordners om de steeds groeiende correspondentie in op te bergen.

Nuttige geschenken, waar de secretarissen mee in hun schik zijn, want de afgelopen tien jaren zijn de JOVD-paparassen opgeborgen in papieren dozen; nu vindt alles een plaats in metaal kastjes. Het is als symbool van de hechtheid van de JOVD; na als een kaartenhuis te zijn begonnen, thans een ijzersterke organisatie. KITTY VAN RIJN

**STALEN
KANTOORMEUBELN
GISOLAMPEN**

N.V. ROTTERDAMSCH KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER
GUSTOWEG 43 - ROTTERDAM

TELEFOON Nos.: 66038 - 66490

TELEFOON NA 6 UUR 74863

MARGINALIA

Strafrechtpleging moet op de helling

In elke geordende samenleving is een of ander stelsel van strafrechtpleging noodzakelijk. Dat is een uitspraak van een zodanig algemeen en vaag karakter, dat ieder daarmee zonder meer zal kunnen instemmen.

Maar het is een veel moeilijker zaak om de eisen te formuleren, waaraan een dergelijk stelsel moet voldoen, wil het op bevredigende wijze werkzaam kunnen zijn. Aan de ene kant dient de gemeenschap te worden beschermd tegen lieden, die zich niet aan de regels van de gemeenschap wensen te houden, aan de andere kant mag men nooit vergeten, dat ook de gestraften mensen zijn, die aanspraak kunnen maken op een menswaardige behandeling. Al is het dus moeilijk om aan te geven, hoe het met de strafrechtpleging moet, het is wel duidelijk, dat het daarmee in ons land niet al te best is gesteld. Dat is gebleken uit de resultaten van een onderzoek, dat het criminologisch en strafrechtelijk instituut van de rijksuniversiteit te Utrecht in samenwerking met het ministerie van Justitie heeft ingesteld naar de ervaringen van de gedetineerden in ons land.

Uiteraard is het ondoenlijk om in dit korte bestek uitvoerig op dit onderzoek in te gaan. Daarom wordt hier slechts een van de verbijsterende conclusies aangehaald: „Een groot deel van de gedetineerden in Nederland beleeft de toepassing van het recht als onrecht. Niet doordat ze gestraft worden, want dat wordt over het algemeen geaccepteerd („daar heb ik het naar gemaakt”), maar door de manier, waarop ze door politie, justitie, gevangenispersoneel en reclassering worden behandeld. Het negatieve van de reacties van de gedetineerden heeft de zwartste verwachtingen overtroffen. Daarom is het onderzoek dan ook zeer waardevol geweest: men weet nu, dat er aan de strafrechtpleging het een en ander hapert. Er zal nu een vervolg moeten komen. Men zal zich met grote ernst moeten beraden over de vraag, hoe men de gedetineerden moet benaderen, opdat ze zich niet in hun menszijn tekort gedaan zullen voelen. Anders wordt het opnieuw beginnen in de maatschappij een illusoire zaak. Anders zullen bij oudgedetineerden negatieve gevoelens blijven overheersen.

De heer Peters en de kinderbijslag

Wij behoren niet tot de mensen, die ook nog op zondagavond de moed kunnen opbrengen om zich te verdiepen in politieke vraagstukken.

Daarom behoren wij ook niet tot de luisteraars van de heer J. M. Peters, die op zondagavond via de KRO-microfoon zijn luisteraars de vraag stelt: Bent U ook van de partij? Wij weten dus ook niet, of we daaraan iets missen. Liever gezegd, tot nu toe wisten we niet, dat we daaraan iets misten. Maar dankzij een relatie weten we nu beter: de heer Peters doet zelfs de JOVD de eer aan zijn kostbare kwartiertje aan haar te wijden.

Nu is het kennelijk niet zo, dat de heer Peters helemaal door heeft, wat er met de JOVD aan de hand is. Daarin is hij trouwens niet de enige. Er zijn er zeer velen in ons land, die niet kunnen begrijpen, dat liberale jongeren in staat zijn een onafhankelijke politieke organisatie op te bouwen en binnen het verband van de organisatie tot een volkomen zelfstandige meningsvorming te komen.

Vooraf voor een KVP'er is dat moeilijk: niet voor niets schijnt er in de JOKVP af en toe verzet te zijn tegen de bemoeizucht van de partijleiding met wat de jongeren doen.

De heer Peters dan, heeft gesproken over de resolutie inzake sociale zekerheid, die op het Amsterdamse congres is aangenomen. In het bijzonder heeft hij zich geërgerd over het feit, dat de JOVD zich daarin heeft uitgesproken voor een geleidelijke afschaffing van de kinderbijslag. De heer Peters begrijpt niet, dat „VVD-jongeren” zo iets kunnen zeggen, nu er over de kinderbijslag in het kabinet een compromis is bereikt.

De heer Peters zal moeilijk van zijn dwaalwegen terug te brengen zijn. Daarom alleen dit: de JOVD acht de kinderbijslag een onaanvaardbare zaak. Zij is van mening, dat de kinderbijslag principieel in strijd is met het vereiste van zelfverantwoordelijkheid. Zij heeft dat principiële standpunt in een resolutie neergelegd. Het is daarbij van geen belang, of liberalen, die praktische politieke verantwoordelijkheid dragen, om wat voor reden dan ook bereid zijn om ten aanzien van de kinderbijslag een compromis aan te gaan. Dat is op zichzelf interessant en onder omstandigheden ook aanvaardbaar. Maar het doet aan de afwijzing van de kinderbijslag niets af of toe. Dat zal de heer Peters wel niet kunnen begrijpen.

Bezitsvorming in opmars

In 1958, tijdens het congres in Assen, heeft de JOVD in een resolutie als haar mening uitgesproken, dat ten spoedigste een begin moest worden gemaakt met het scheppen van mogelijkheden, waardoor naast sociale zekerheden persoonlijke bezitsvorming kan worden gerealiseerd, ook in la-

gen van de bevolking, die daarvan tot dusverre waren verstoken en tevens, dat de overheid de mogelijkheden voor persoonlijke bezitsvorming belangrijk kan verwijden door het beperken van haar taken tot die, welke in een vrije maatschappij niet kunnen worden gemist.

De resolutie over de bezitsvorming was een gedegen stuk werk. Niet alleen werd de gedachte van de bezitsvorming er met grote nadruk in verdedigd, er werd in de resolutie tevens een hele reeks van mogelijke maatregelen ter bevordering van het bezit in aangegeven. En nu is dan de regering met een nota gekomen, waarin plannen met betrekking tot de bezitsvorming worden aangekondigd. Weliswaar zijn de plannen nog erg vaag; ze moeten nog nader worden uitgewerkt en het zal dus nog wel geruime tijd duren, voordat ze in het stadium van de uitvoering komen, maar de eerste grote stap op het stuk van de bezitsvorming is gezet.

Het is op 't ogenblik beslist nog te vroeg om over de inhoud van de plannen een oordeel te kunnen vellen. In de nota heeft de regering nog niet meer gedaan dan in algemene, grote trekken aangeven in welke richting de gedachten gaan. We zullen nu eerst de indiening van de definitieve voorstellen bij de Staten-Generaal moeten afwachten, alvorens een uitspraak over de merites van het voorstellen van de regering in concreto te kunnen doen.

Maar het is wel al mogelijk om waardering uit te spreken voor het streven van de regering om het bezit weer een goede kans te geven. Persoonlijk bezit is voor de vrijheid onmisbaar, omdat het de afhankelijkheid van vele wisselvalligheden vermindert. Daarom wachten wij de concrete plannen met grote belangstelling af.

Waardering voor SER-advies

De Sociaal-Economische Raad heeft een advies uitgebracht over de loongrenzen voor de sociale verzekeringswetten. In dit advies stelt de S.E.R. voor, de loongrens te binden aan een speciaal daartoe te berekenen indexcijfer, waarin de prijsindex voor het gezinsverbruik en de ontwikkeling van de lonen moeten worden verwerkt. De S.E.R. heeft daartoe een systematiek ontwikkeld, die wij hier maar liever buiten beschouwing willen laten.

Men kan voor dit nieuwe systeem ongetwijfeld waardering hebben. Het zal thans zo worden — aangenomen, dat de staatssecretaris de ideeën van de S.E.R. overneemt — dat elk jaar op 15 oktober reeds bekend is, hoe in het volgend jaar de loongrens zal zijn, terwijl deze loongrens bovendien gemakkelijk te berekenen zal zijn.

Voor de rust in het bedrijfsleven, die men in ons land zo graag handhaaft, is dat alleen maar bevorderlijk. De vaststelling van de loongrenzen heeft in het verleden maar al te vaak aanleiding tot strubbelingen gegeven.

Maar ook in ander opzicht is er reden voor waardering. In ons land kent men namelijk de tendens, dat de lonen sterker stijgen dan de kosten van levensonderhoud. Wanneer deze tendens zich ook in de toekomst voortzet — en er is alle reden om dat te verwachten — dan zal bij toepassing van de door de S.E.R. aanbevolen systematiek de loongrens minder sterk stijgen dan het loonniveau. Dat betekent dus, dat geleidelijk aan het aantal verplicht verzekerden in ons land zal afnemen. Dat betekent, dat de verwachte toeneming van de welvaart ook tot uitdrukking zal komen in een toeneming van het aantal Nederlanders, die onder eigen verantwoordelijkheid maatregelen tegen mogelijke risico's zullen moeten nemen.

De werkzaamheden van de S.E.R. hebben in het verleden ook in de Driemaster herhaaldelijk felle kritiek uitgelokt. Daarom is het verheugend, nu eens uiting te kunnen geven aan waardering voor een belangrijk initiatief. Verwezenlijking ervan zal kunnen bijdragen tot een versterking van het verantwoordelijkheidsbesef en dus van de volkskracht. Dat is vooral in liberale ogen een zaak van groot gewicht.

E. T. H.

HOEKSE WAARD

Toekomst van de vrijheid

Voor de tweede maal in het seizoen 59/60 kwamen de leden en toekomstige leden van de J.O.V.D. bijeen onder voorzitterschap van de nieuwe voorzitter Reedijk.

Na het huishoudelijke gedeelte, waarin o.a. het landelijk congres in Amsterdam onder de aandacht werd gebracht, werd aan de heer A. F. Luyendijk, redacteur binnenland van de N.R.C. de gelegenheid gegeven zijn lezing te houden over „De toekomst van de vrijheid”.

Spreker wees o.m. op de Fransman De Tocqueville en zijn boek „La Democratie en Amerique”. Deze schrijver zegt in zijn boek, dat de mens nooit volkomen vrij kan zijn, maar altijd maatschappelijk gebonden is. Deze binding hangt volgens hem nauw samen met het evenwicht, dat bestaat tussen individue en staat. Spreker verhelderde een en ander met praktische voorbeelden. Hij eindigde met de uitspraak van de genoemde schrijver: „Er is niets schooner dan de kunst om vrij te zijn, maar er is geen hardere leerschool dan die vrijheid”. Na een discussie met de aanwezigen werd het officiële gedeelte van de avond besloten met een dansje onder leiding van de Peol-band.

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

't Lijkt wel toveren!

ADURITA

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

GROTE BELANGSTELLING OP GENOEGLIJKE RECEPTIE

„Een genoeglijke receptie ging aan de opening van het congres vooraf. Onder de talrijke gasten zagen wij . . . . De heer . . . . bracht namens de . . . . de complimenten over”. Dit zijn eigenlijk de geijkte zinnestukjes waarmee in ons verslag van het tiende J.O.V.D.-congres dit onderdeel kort zou moeten worden afgedaan. Dat hoort zo. Maar nu zijn er buiten de talrijke J.O.V.D.-ers die er wel waren (en dus weten hoe het was) helaas ook nog enkele, die er niet waren en die willen nu weten of ze spijt moeten hebben of niet. Wel, ze moeten spijt hebben! Waarom, ja, dat is het nu juist, een receptie laat zich niet beschrijven, men moet het meemaken.

Wanneer wij dus (plichtsgetrouw, want zo zijn we) vertellen wie er alzo waren en wat ze deden en soms ook zeiden, dan denke men niet te kunnen oordelen. Men moet, zo men er niet geweest is, maar van ons aannemen, dat het een geslaagde receptie was, in de ongedevaleerde betekenis van het woord „geslaagd”. Wij hebben beroepshalve nog wel eens wat recepties meege maakt, maar zo . . . ., nee! Het hoogtepunt van het congres evenals de rede van mevrouw Fortanier! Dat was het.

Uiteraard was er het D.B., onder leiding van toen nog voorzitter Jacobse. Die vond het kennelijk een bijzondere dag; we zagen hem iets drinken, dat we nimmer in zijn J.O.V.D.-carrière naar zijn lippen zagen gaan en wij zijn in alle bescheidenheid gezegd nogal getuige geweest van zijn (klein)politieke loopbaan. Natuurlijk was er ook toen nog kandidaat-voorzitter Hoven. Dat is er een die niet met verrassingen eindigt, maar er mee begint. Dat merkten we een week later, via de post (proficiat!)

„Fractievergadering” in Kras

Al ras leek het er op of de liberale Tweede Kamer-fractie in Kras een vergadering hield, daarbij deskundig voorgelicht door minister Toxopeus, senatrice mevrouw Schouwenaar-Franssen en senator Louwes. De fractie was wel niet compleet, maar dat kan na 12 maart ook niet meer. Wij zagen de dames Stoffels-van Haaften en Van Someren-Downer en de heren Van Dijk, Schuitemaker en Geertsema.

„Onze” minister Toxopeus gewaagde in een korte toespraak van de morele steun, die de liberale voor mannen in regering en parlement vinden in de wetenschap, dat er jongeren (in groter wordend aantal) achter hun staan. De heer Van Dijk herinnerde er aan dat indertijd een V.V.D.-commissie de deftige opdracht kreeg een jongerenorganisatie voor te bereiden, hetgeen ze dapper deden, compleet met statuten. Het grootste plezier dat de commissie er van beleefde was, dat de jongeren zeiden: „Maak U daar de kachel maar mee aan. Bedankt, maar dat doen we liever zelf”.

Voorzitter Huub kreeg nog meer toespraken te beantwoorden, die van

de praeses van de L.S.V.A., van de vertegenwoordigers van A.R.J.O.S. en F.C.H.J.G.N. (de christelijk-historische jongeren voor wie het niet wist). En, om de eerste het laatst te noemen, die van mr. Van Someren, afgevaardigde van de Amsterdamse V.V.D.

De afdeling Gouda zocht het niet in woorden, maar in daden. Zij bracht een prachtig stalen bakje mee voor het ledenregister. Een weemoedig moment. Afscheid na tien jaar van een schoenendoos.

Nog meer gasten, natuurlijk, V.V.D.-secretaris Dettmeijer, de heer Joh. Eerin, voorzitter van de Nederlandse Vakcentrale en mr. A. W. Quint, adviseur van de N.V.C. En dan de J.O.V.D.-ers, tien jaar geleden konden we die nog allemaal opnoemen, maar dat gaat niet meer.

* * *

Voor het diner legden mej. J. Schouwink en de heer H. H. Jacobse een krans bij het nationale monument op de Dam. Een plechtig gebeuren, dat door alle aanwezige J.O.V.D.-ers werd bijgewoond.

Hierna zetten zij zich allen aan het diner waaraan de heer H. A. Kort-hals, minister van Verkeer en Waterstaat en erelid van de J.O.V.D., het woord voerde in plaats van prof. mr. P. J. Oud, die door een lichte ziekte verhinderd was.

De minister duidde op de scherpe kritiek, die dit kabinet te verduren kreeg. Hij verklaarde dit door te zeggen, dat ook dit kabinet een aanlooptijd aan het doormaken was. Zijn vertrouwen in de toekomst werd door deze kritiek echter niet geschaad, omdat hij er van overtuigd is, dat later de gelegenheid zou komen om de vruchten van het werk van dit kabinet te plukken. Dan zal de oppositie geen aanknopingspunten meer vinden voor gegronde kritiek. Zijne Excellentie wenste de J.O.V.D. geluk met de bereikte resultaten en bracht een dronk uit op haar toekomst.

Vervolgens sprak de heer Le Cavelier over de groei van de liberale fractie in de gemeenteraad van Amsterdam. Hij duidde nog op de sterke oppositie die hier sinds de oorlog door de liberalen was gevoerd en haalde enige voorbeelden aan. Hij besloot zijn woorden met het uitspreken van zijn vertrouwen in de toekomst van de J.O.V.D.

Minister Toxopeus aan het woord tijdens de drukbezochte receptie in Krasnapolsky te Amsterdam

GEEN RECLAME

(Ingezonden)

De radio-uitzending van vrijdag 16 oktober j.l., waarin door de V.V.D. aan de J.O.V.D. zendtijd ter beschikking werd gesteld ter gelegenheid van het Lustrumcongres te Amsterdam, was teleurstellend. Zeker, ieder lid weet, dat de werkzaamheden van het bestuur zeer uitgebreid zijn.

Toch moet men zich naar aanleiding van deze uitzending afvragen of er van het bestuur zo langzamerhand niet teveel wordt geëist, nu de J.O.V.D. zo'n snel groeiproces moet doormaken.

Als men van een bestuur naast het organiseren en leiding geven ook nog gaat verwachten, dat het propaganda gaat plegen voor de radio (en straks misschien ook nog voor televisie), dan wordt het program overladen en kunnen fouten niet uitblijven.

Nu mag geen J.O.V.D.-lid verwachten, dat de leden van het bestuur feilloos hun werk doen. Overal worden fouten gemaakt. Nu moet men voor een reclame-medium als de radio echter oppassen. Dit heeft onlangs nog een Westduitse quizmaster moeten ervaren, toen hij het in één van zijn programma's had over „De luisteraars in de D.D.R.”, een republiek, welke door West-Duitsland niet wordt erkend en „bezette zône” genoemd wordt.

Nu haperde er aan de J.O.V.D. uitzending voor de radio ook iets. Er werden wel geen ernstige fouten gezegd, maar datgene, waar het nu bij de radio opaan-komt was volkomen zoek, n.l. de uitvoering, of liever gezegd, de afwerking klopte niet.

Als de J.O.V.D. zich nu gaat begeven op het terrein van voorlichting door de ether, zou het dan niet raadzamer zijn uit de leden van de vereniging een propaganda-team samen te stellen, dat met de opstelling en uitvoering van propaganda belast zou worden?

Zonder twijfel zullen er J.O.V.D.-leden zijn, welke op dit terrein enige ervaring hebben. Als dan een dergelijk team terzijde wordt gestaan door een aantal leden, die met tact en vaardigheid de J.O.V.D.-gedachte door de microfoon kunnen uitdragen, dan zal de zendtijd, die door de V.V.D. aan de J.O.V.D. wordt afgestaan, doelmatig en met succes kunnen worden benut.

L. DE HORN

ZUIDELIJK-WESTERKWARTIER

Naar Berlijn

Op onze eerste gehouden vergadering van dit seizoen vertelde mej. Jo de Jonge uit Veendam van haar reis naar Berlijn.

Om in Berlijn te komen moet men eerst het ijzeren gordijn passeren. Mej. de Jonge maakte alles duidelijk met behulp van een landkaart van Duitsland. Er is een strenge grensbewaking.

West- en Oost-Berlijn hebben contact met elkaar door treintjes, een bovengrondse en een ondergrondse. In Oost-Berlijn is alles erg armoezig, er ligt veel plat, maar er wordt bijna niets opgebouwd.

Als de Oost-Berlijner naar West-Berlijn wil vluchten en hij wordt gepakt, krijgt hij gevangenisstraf. Er vluchten per dag ongeveer 200 tot 300 personen van Oost- naar West-Berlijn.

Imponerende congresrede van mevrouw A. Fortanier-De Wit

Generaal Marshall aan de liberale jongeren ten voorbeeld gesteld

Op zondag 25 oktober jl. hield mevrouw A. Fortanier-de Wit, oud Tweede Kamerlid voor de V.V.D., een even briljante als inspirerende rede op het Iustrumcongres van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie. Deze rede, die voor vijfhonderd jonge liberalen werd uitgesproken, was zo belangrijk, dat wij van de saillante punten eruit uitvoerig verslag zullen doen. Mevr. Fortanier-de Wit begon met op te merken, dat het optreden van de J.O.V.D. in de afgelopen tien jaar haar met trots en bewondering had vervuld. De J.O.V.D. heeft zich in de afgelopen jaren tot één van de sterkste politieke jongerenorganisaties weten te ontplooiën.

De groeiende belangstelling van de jeugd voor de liberale beginselen betekent, dat de aanhang, die de V.V.D. nu heeft weten te verwerven, binnenkort nog groter zal worden.

De hele tendens op het ogenblik is: liberalen winnen, socialisten verliezen. Duidelijk is dit onlangs bij de Engelse verkiezingen nog eens onderstreept. Hierbij is tevens duidelijk naar voren gekomen, dat het door sommigen nog steeds geroemde districtenstelsel bijzonder onplezierig kan werken. Hoewel de liberalen in Engeland een stemmenwinst van ruim 100 procent behaalden, bleven zij in zeteltal gelijk. Ik geloof dat dit wel de beste anti-propaganda voor het districtenstelsel is geweest.

De socialistische nederlagen van de laatste tijd in de Europese landen roepen verschillende vragen op, maar één punt springt in het bijzonder naar voren: tegen een bepaalde stroom valt niet op te roeien. De aandacht is vele jaren op de sociale wetgeving geconcentreerd geweest, maar de aandacht van de kiezers gaat zich op andere zaken richten.

Kiezers zijn in politieke zin nu eenmaal ondankbaar, en het is maar goed ook, want nu worden de politieke partijen ook gedwongen zich met die zaken bezig te houden, die de kiezers interesseren.

In de steek gelaten

Eén van de opmerkelijkste opmerkingen bij de socialistische verliezers in Engeland en Nederland was, dat zowel de heer Gaitskell als de heer Vermeer na de nederlaag kwamen vertellen, dat de jeugd hen in de steek had gelaten.

Als men het zo stelt, zou dat betekenen, dat de jeugd schuldgevoelens zou moeten hebben tegenover de socialistische partijen. Zij vinden blijkbaar, dat de jeugd verplicht is op hen te stemmen.

Maar hoe constateren zij, dat de jeugd niet meer in zo grote getale op hen stemt? Op het stembiljet staat geen leeftijd. Zij ondervinden echter bij hun propaganda, dat hun ideeën bij de jeugd niet meer aanslaan. De belangstelling richt zich van de socialistische partijen op de liberalen. Zowel jongeren als ouderen hebben genoeg van de centraliserende tendens in het staatsbestuur. Was dit na de oorlog onvermijdelijk, nu is het een sta in de weg. Daarom kiest men voor meer vrijheid.

In het bijzonder in ons land is het liberalisme volop in opgang. Het verheugt mij buitengewoon, dat wij als liberalen naast een vice-premier ook een vice-presidente in de Tweede Kamer hebben. Wij hadden qua sterkte recht op belangrijke plaatsen in de regering en op een vice-president in de Kamer. Het verheugt mij zeer in het bijzonder, dat onze kandidaat een vrouw was.

Het betekent, dat in de V.V.D. man en vrouw ook in politiek opzicht

volkomen elkaars gelijke zijn. He-las denken niet alle partijen zo. Stemden de K.V.P. loyaal met ons mee, de protestantse partijen vonden het nodig om tegen haar te stemmen, alleen... omdat zij een vrouw was! Is het geen wonder, dat de protestantse partijen steeds meer aanhang verliezen? De jongeren lusten dergelijke principes niet meer!

Liberaal stempel

Vervolgens vroeg het oud-lid van de Tweede Kamer zich af of het juist is te spreken, dat het Kabinet-de Quay een liberaal stempel draagt. Romme zei hierover: „de liberalen rijden nu mee, zoals vroeger de socialistische”. Welnu, dan behoeven we niet te klagen;...! Maar ik ben van mening, dat het een onvruchtbare strijd is om over een dergelijk stempel te discussiëren. Zowel in de regeringsnota als in de Troonrede kwamen geluiden voor, die zo in het liberale program zouden kunnen staan.

Deze regering laat gelukkig een ander geluid horen, dan de regering-Drees. Maar wij moeten wel bedenken, dat het onmogelijk is een regeringslijn direct om te kunnen buigen. Wij moeten wachten tot het kabinet zijn inwerkperiode door is. Het stoelt op gezonde beginselen. Ik ben er van overtuigd, dat het tot daden zal kunnen komen, die tot het Nederlandse volk spreken.

In het bijzonder verwacht ik veel van dit kabinet op het gebied van de bezitsvorming. Alle regeringspartijen denken hier gelukkig, dat is in het verleden wel gebleken, gelijk over.

Bij de socialistische partijen was er nog geen sprankje van gevoelens voor bezitsvorming. Wanneer men er in slaagt tot een goede bezitsvorming en spreiding te komen, dan zal dit een sociale revolutie voor ons volk betekenen. De aanhang van de P.v.d.A. zal dan zienderogen verminderen. De Nederlander is nu eenmaal van nature op onafhankelijkheid gesteld en dus op bezit.

In het bijzonder stelt hij in het eigen bezit hebben van een huis op prijs. In het plan „De weg naar Vrijheid” van de P.v.d.A. noemt men deze mensen „huisjesmelkers”. Men heeft er in socialistische kring geen goed woord voor over. Zij vergeten, dat veelal het gezinsgeluk er mee samenhangt. De socialistische partijen zijn volkomen gespeend van enig psychologisch inzicht op dit punt. Ze zeggen „huizen zijn kruizen”. Inderdaad, de socialistische partijen hebben wel gezorgd, dat de huizenbezitters het zo zijn gaan zien!

Wanneer ik de vakbeweging aanroer wil ik beginnen met op te

merken, dat ik een groot bewonderaarster ben van de bonafide vakbeweging. Zij heeft veel tot stand gebracht. Door de vakbeweging heeft men elkaar als mens leren kennen en begrip voor elkaars moeilijkheden gekregen. Mede door de samenwerking in de oorlog is de Stichting van de Arbeid tot stand gekomen tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties. Een unieke samenwerking.

Maar er zit in de Nederlandse vakbeweging een geweldige knoop. In de S.E.R. worden alleen vertegenwoordigers toegelaten van K.A.B., C.N.V. en N.V.V. De laatste vakcentrale is formeel dan wel niet socialistisch, maar in feite wel. Dit is door de voorzitter, drs Roemers, onlangs in een vraaggesprek indirect bevestigd, toen hij zei: „dat hij zich niet kon voorstellen hoe iemand het op zou kunnen brengen als niet-socialist in het bestuur van het N.V.V. zitting te nemen.”

Er is dus een afschuwelijke situatie ontstaan: sluit je je niet bij een katholieke of christelijke vakcentrale aan, dan moet je van zelf bij een socialistische. Er wordt echter wel eens vergeten, dat er ook nog andere vakcentrales zijn, maar die groeien niet, want de S.E.R. erkent ze niet.

De verhoudingen, zoals die in Nederland op het ogenblik zijn ontstaan passen niet meer in een democratisch land. Er is geen grotere aantasting van de democratie als men de rechten van vereniging en vergadering, in materiële zin, niet tot haar recht laat komen.

Niets is moeilijker hier tegen te vechten, omdat men tegen gevestigde belangengroepen vecht. Reeds in 1948 heb ik in de Kamer op de scheve verhoudingen t.a.v. de vakbeweging gewezen. Er is nog steeds niets gebeurd. Hier moet recht geschieden. Andere vakcentrales dan alleen de drie grote moeten in het gelijk worden gesteld. Hier ligt een belangrijke taak voor regering en de V.V.D. in het bijzonder.

Deze gehele problematiek is actueel geworden nu er in de Nederlandse Onderwijzers Vereniging op het moment felle discussies gaande zijn of zij zich al dan niet bij het N.V.V.

zal moeten aansluiten. Het N.O.V. heeft nu eindelijk een tehuis voor alle onderwijzers weten te bouwen, en dit tehuis wordt nu in de waagschaal gesteld door voorstellen als aansluiting bij een socialistische vakcentrale.

Waarom moet men zich aansluiten bij een politieke vakbond? („omdat het N.V.V. zo graag een half miljoen leden wil hebben en dit alleen kan bereiken met 20.000 onderwijzers”).

Onderwijzers hebben niets met het bedrijfsleven te maken. Daarvoor is het N.V.V. opgericht.

Als het N.O.V. verstandig is, dan moet het zelf een niet-politieke vakcentrale oprichten. Het N.O.V. moet niet statisch redeneren door te zeggen: we kunnen alleen maar naar het N.V.V. gaan. Het is in het belang van het openbaar onderwijs en voor de ontwikkeling van de vakbeweging, wanneer het N.O.V. haar eigen weg gaat.

Sprekende over de onderwijsvoorstellen van minister Cals, zei mevrouw Fortanier, dat deze in grote lijnen voor haar wel bevredigend waren, maar dat ze te laat kwamen.

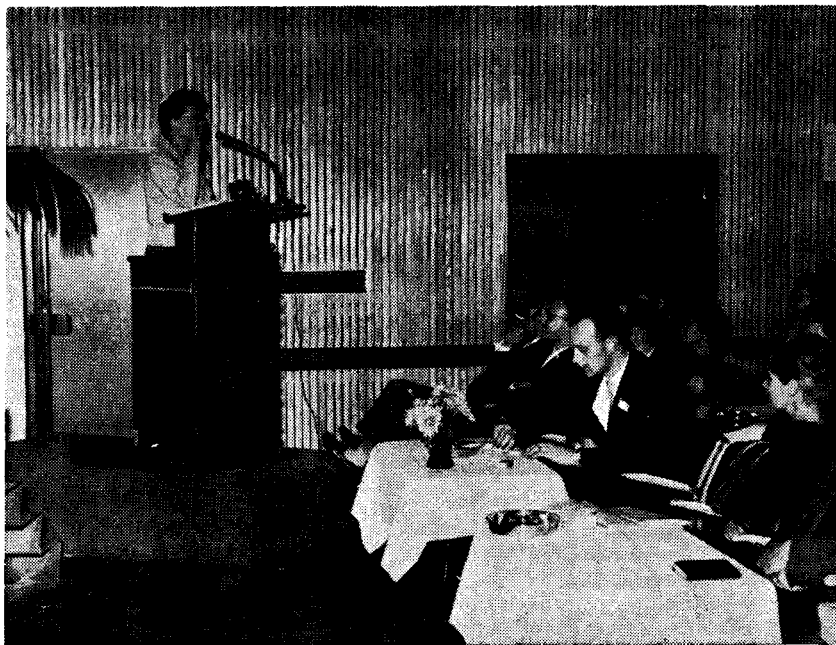
De minister had er beter aan gedaan de voorstellen van minister Rutten over te nemen en in een kaderwet in te passen. Dan was hij veel eerder klaar geweest.

Ik heb echter één heel groot bezwaar tegen de voorstellen, daar minister Cals het fundament onder het openbaar onderwijs vandaan haalt. In de huidige Lager Onderwijswet staat, dat de kinderen opgeleid worden... „tot alle christelijke en maatschappelijke deugden”.

Deze zin komt nu in de nieuwe voorstellen niet meer voor. Minister Cals maakt van openbaar onderwijs neutraal onderwijs. Maar dat is de bedoeling niet!

Ook bijzonder onderwijs aangetast

Op een dergelijke manier tast hij ook het bijzonder onderwijs aan. De minister wil daar namelijk het godsdienstonderwijs facultatief stellen. Ook hier haalt hij dan het fundament weg en de kritiek uit con- (zie pag. 6)

Mevrouw Fortanier-De Wit tijdens het uitspreken van haar bezielande congresrede

fessionele kring vind ik zeer terecht. Tot slot ging mevrouw Fortanier nog uitvoerig in op het fundament van de V.V.D. Zij zei hier onder meer over: „Wat mij het meeste aantrekt tot de liberale partij is, dat men er mensen in kan ontmoeten, die uit verschillende levensgebieden komen. En wanneer Romme zegt, dat hij bang is, omdat de liberalen geen christelijke fundering hebben, dan zou ik hem willen aanraden ons beginselprogramma eens te lezen. Daar staat duidelijk in, dat de V.V.D. de zedelijke normen van het christendom als uitgangspunt neemt. U hoeft niet zo bang te zijn, prof. Romme.

Verder zegt de katholieke leider: de V.V.D. wil een doorbraakpartij worden. Dat vind ik niet leuk: wij stonden al lang open voor alle mensen. En wij hebben geen werkgemeenschappen nodig om ze in de partij te houden. Maar ik begrijp wel waar de heer Romme zich bezorgd over

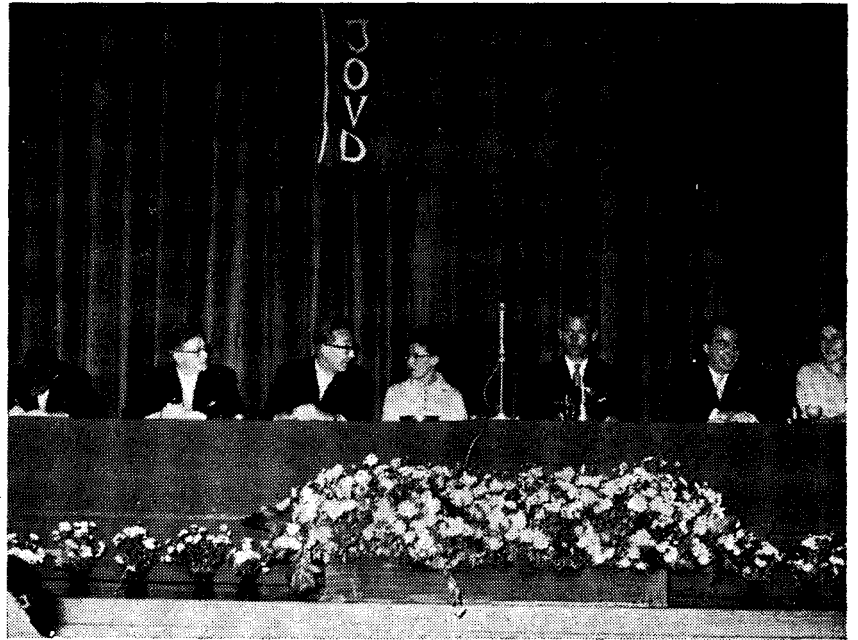
maakt: de liberale stemmenwinst bij de laatste verkiezingen in het zuiden. Ik zou aan Romme willen vragen: mogen we alstublieft.

Mevrouw Fortanier-de Wit eindigde met te zeggen, dat er onlangs een groot wereldburger is heen gegaan: generaal Marshall, een man met geniale eigenschappen. Hij kon echter mede zijn arbeid verrichten omdat hij beginselvast en onkreukbaar was en een triomferende overtuigingskracht had. Ik hoop dat ook in de toekomst deze eigenschappen de J.O.V.D. zullen mogen bezielen. Tot glorie van het liberalisme!

Staande werd mevrouw Fortanier-de Wit een minutenlange ovatie gebracht voor een rede, die zo de kern van de verschillende problemen waarvoor de liberalen staan, raakte, dat iedereen aanvoelde, dat hier een waarlijk vertegenwoordigster van het moderne liberalisme aan het woord was geweest.

F. A. HOOGENDIJK

* * *

Een deel van het „oude” H.B. werd door onze fotograaf op dit plaatje vereeuwigd. Van links naar rechts Jan van Gardingen, Klaas Weide, Gab Dorsman in gesprek met de spreker mevrouw A. Fortanier-De Wit, Huub Jacobse, Hans Dubbeldam en Kitty van Rijn.

Politiek praatje

Marxisme op congres van de P.v.d.A. afgezworen

De algemene politieke beschouwingen verliepen dit jaar zowel in de Tweede als in de Eerste Kamer nogal tam, ondanks de oppositie, die de Partij van de Arbeid thans voor het eerst sinds de bevrijding heet te voeren, maar waarvan in weerwil van de ferme aankondiging weinig kracht uitging. In de „Kamer van 75” bracht onze geestverwant mr. Van Riel wat leven in de brouwerij met zijn waarschuwing aan het adres van minister Van Rooy, maar daar bleef het dan ook bij. Reden om ons in ons maandelijks overzicht van de gebeurtenissen op het Binnenhof en daarbuiten (die de vorige maand het veld moest ruimen voor Het Congres) eens even stil te staan bij onze opposenten, de Partij van de Arbeid.

In haar jongste tweejaarlijkse en drie dagen durende congres heeft de P.v.d.A. een nieuw beginselprogramma (waarom dat lelijke woord en niet programma?) aangenomen. Dit programma was in hoofdzaak voorbereid door prof. Banning, die wij vorig jaar ook in ons maandblad hebben geschetst als de zoete vogelaar voor wat men de „nieuwe middenstand” pleegt te noemen. Prof. Banning heeft toen (op de beruchte Fakkeldragersdag) reeds gezegd, dat het Marxisme niet had gebracht wat men zich er vroeger van voorstelde.

Water in de rode wijn

De opstellers van het nieuwe beginselprogramma van de P.v.d.A. hebben daar rekening mee gehouden en het Marxisme is uit de beginselen van de Nederlandse socialistische partij verdwenen. Overigens niet alleen hier, ook in het buitenland heeft de Westduitse S.P.D. haar begedaan, tegelijkertijd met de P.v.d.A. heeft de Westduitse S.D.P. haar beginselen op de helling gehad en men is daar zelfs verder gegaan dan hier.

De P.v.d.A. eist nu niet meer als vroeger „het socialisme” de socialisatie van de produktiemiddelen, nee, het staatsocialisme wordt zelfs min of meer demonstratief verworpen. De aloude afkeer van het particulier bezit is verdwenen. Het programma toont verder begrip voor de bezwaren en gevaren verbonden aan de invloed van de overheid, al blijft het aanhanger van de planmatige economie. Met andere woorden, de P.v.d.A. heeft zijn (gif)tanden verloren.

Alom moest in haar kringen worden erkend, dat het Marxisme „door de feiten van het dagelijks leven is gelogenstraff”, om met

P.v.d.A.-voorman mr. dr. A. A. van Rhijn te spreken (in Paraat). Gemakkelijk is deze erkenning niet gegaan, wij hebben daar alle begrip voor, de oude „rode rakkers” waren met heilig vuur bezielde en hun denkbeelden omtrent de betere maatschappij waren, ongunstige uitzonderingen daargelaten, eerlijk gemeend.

Het belangrijkste van dit alles vinden wij dat met dit nieuwe beginselprogramma de „klassenstrijd” overboord is gezet. Dat achten wij een winstpunt. De klassenstrijd is naar ons oordeel de „historische fout” van de socialistische, een hoe begrijpelijke ook. Hierdoor zocht het socialisme niet naar hetgeen vereent, maar naar hetgeen scheidt. Het trachtte doelbewust een kloof theoretisch te laden en daardoor tevens te vergroten. Had het socialisme de klassenstrijd niet aangewakkerd, dan zou het eerder en beter met betrekking tot gunstiger sociale verhoudingen resultaat hebben kunnen boeken.

Wij hebben reeds eerder betoogd, dat het socialisme, dat een socialistische partij in onze tijd niets meer te bieden heeft. Het doel is (grotendeels) bereikt en de sociale en politieke noden van deze tijd vragen een andere remedie. In dit verband vragen wij ons thans af, wat zal de P.v.d.A. langs de nieuwe weg — op langere termijn — bereiken. En dan is voor ons het antwoord duidelijk: niets.

Natuurlijk door dergelijke „offers” (er zullen er misschien nog meer — moeten — volgen) kan men de partij overeind houden en zelfs weer voor enige tijd groot. Maar de P.v.d.A. zal ondervinden, dat haar tijd geweest is, dat zij zichzelf overleefd heeft.

De consequentie van dit alles is, dat zij (uiteindelijk) ten dode is op-

geschreven. Het socialisme is geen universele zaak, geen geestesrichting van alle tijden zoals het liberalisme. In de huidige politieke en sociale ontwikkeling loopt de P.v.d.A. mijlen achter en is het inderdaad een conservatieve partij. Dit schaaft niet alleen haarzelf, dat is tenslotte niet erg, een politieke partij is een middel, geen doel,

maar vooral de grote groep van het volk, die zij nog in haar ban heeft. De P.v.d.A. deed beter te erkennen, dat zij haar taak heeft volbracht. Natuurlijk zou dat in de praktijk moeilijkheden met zich brengen, welke partij zou haar ahang moeten overnemen? Wij zouden daar wel raad op weten.

dBo

Van de H.B. tafel

Frisse aanpak van nieuwe ploeg

Zondag 15 november hield het Hoofdbestuur haar eerste vergadering na het congres. In zijn openingswoord legde de nieuwe voorzitter nog eens de nadruk op de vertrouwelijkheid van de besprekingen, die hier worden gevoerd.

Voorts drukte hij de H.B.-leden op het hart, dat zij zich in deze functie niet moeten zien als afgevaardigden van een streek of afdeling, maar dat zij uitsluitend hun persoonlijke gedachten dienen te ventileren over het te voeren beleid van de landelijke J.O.V.D.

De verscheidene commissies werden samengesteld, waaronder twee studie-commissies voor cultuur-politiek en Nieuw-Guinea. Als leden van het D.B. werden gekozen mej. M. Takens en de heer J. Robaart. De heren Dubbeldam en Weide werden in de congrescommissie gekozen.

Naar aanleiding van het rapport inzake vormgeving in de J.O.V.D. werd ook een adviescommissie ingesteld. In de redactie van de Driemaster wordt de wisseling E. Hoven - F. Wagenmaker voorgesteld. Aan de afdeling Meppel wordt op 28 november a.s. de „gewonnen” feestavond aangeboden.

Voor de volgende vergadering werden o.a. de volgende punten ter behandeling aangeboden: Perskontak-

ten, buitenlandse kontakten en districten. De reorganisatie van de Driemaster-administratie nadert nu zijn voltooiing. Er werden in het totaal vier week-ends gepland. Hoewel een zeer uitgebreide agenda werd behandeld, was het niet noodzakelijk veel naar een volgende vergadering op te schuiven.

J. V.

* * *

ASSEN EN OMSTREKEN

Niet bang zijn

In de jaarvergadering bleek uit het jaarverslag, dat de bijeenkomsten, waarop een van de leden een inleiding hield, zeer in de smaak zijn gevallen. Het bestuur voor het komende jaar werd als volgt samengesteld: Joh. Lammerts, voorzitter, F. J. Dillingh, vice-voorzitter, mej. M. H. Doornbos secretaresse, K. W. T. Faber, penningmeester, mej. E. Veenhouwer en de heren R. R. Smit en J. M. Helling leden. Na de pauze sprak men over: De problemen in het noorden van ons land.

Op de vergadering daarvoor had de heer Jacobse gesproken over de politieke toestand in ons land sinds de laatste verkiezingen. Hij merkte op, dat er ongerustheid bestaat over het kabinet „De Quay”, waarin ook de liberalen zitting hebben. Als taak van de J.O.V.D. noemde spreker om nu actief te blijven en niet bang te zijn om haar ideeën naar buiten uit te dragen.

Afdelingsnieuws

Minister Korthals en Mr van Riel spraken respectievelijk in Baarn en Amsterdam

Onder voorzitterschap van de heer J. Schuijff hield de afdeling Baarn in hotel „de la Promenade” een vergadering, waar minister Korthals en de heer H. Jacobse als sprekers optraden.

De laatste vertelde, hoe de J.O.V.D. bij haar oprichting door velen gezien werd als een dood geboren kindje en hoe deze zienswijze door de geschiedenis is achterhaald. Hij sprak ook over het baanbrekende werk, dat deze jongerenorganisatie heeft verricht. De verscheidene resoluties getuigen hiervan. De grote kracht van de J.O.V.D. noemde hij haar zelfstandigheid, welke benut wordt voor een verdere ontplooiing van het liberalisme in Nederland.

Minister H. A. Korthals zei zich te willen onthouden van het houden van een politieke toespraak voor de Kamer zich had uitgesproken over Troonrede en begroting. Zijn aanwezigheid vond veeleer zijn oorsprong in zijn lidmaatschap van de J.O.V.D. en het persoonlijke contact met de heer Schuijff, die zo veel heeft gedaan voor de internationale contacten van de J.O.V.D.

De minister hield verder een beschouwing over de geschiedenis van het liberalisme sinds 1929 en kwam tot de slotsom, dat we heel gelukkig

kunnen zijn met dit verloop. Hij sprak de hoop uit, dat het beleid van meer economische vrijheid nog jarenlang zal mogen duren en vruchtdragend zal zijn.

LIBERALISME EN SOCIALISME

Maandag 16 november sprak voor de J.O.V.D. te Amsterdam, mr H. van Riel, vice-voorzitter van de V.V.D. en voorzitter van de Eerste Kamerfractie.

Spr. had tot onderwerp gekozen „Liberalisme en socialisme in Nederland”, welk thema hij in een uiterst boeiende en originele analyse hoofdzakelijk tegen een historische achtergrond plaatste.

Mr Van Riel wees o.m. op de grote verandering in de structuur van de bevolking. Ongeveer honderd jaar geleden bestond ons volk b.v. voor meer dan de helft uit boeren tegen nu circa 12%. Ook de steden hadden in hun bevolkingssamenstelling een totaal ander karakter. De maatschappelijke structuur heeft zich sedertdien in belangrijke mate gewijzigd.

Het was het liberalisme, dat zich honderd jaar geleden tegen de ge-

stabiliseerde maatschappijvorm keerde. Doch dit gebeurde uit een bijzondere hoek, omdat nog maar een beperkt deel van de bevolking kiesrecht had en ook niet iedereen lezen en schrijven kon.

En zo zien we de opkomst van het sociale gevoel, dat eigenlijk alleen bij de beste liberalen zich ontwikkelde, zoals Van Houten. Ook bij de protestants-christelijken ziet men dit gevoel opkomen en in mindere mate bij de katholieken.

Men moet de liberalen zoals Lely en Goeman Borgesius zeker hulde brengen, die in hun tijd los van het groepsbelang de sociale maatregelen opperden.

Het socialisme kreeg als import uit Duitsland eerst na 1888 in ons land een voedingsbodem en wel het eerst in Friesland. De socialistische beweging vormde in het beginstadium een filosofie, maar werd daarnaast een levensbeschouwing, die vat kreeg op de arbeiders en de boeren. Tussen 1900 en 1940 werd het socialisme voor zijn aanhangers een geloof en een volledige levensovertuiging.

Het liberalisme verloor dit karakter vooral na de invoering van het algemeen kiesrecht, dat tot eigen verderf voerde. De partij werd klein en het elan verdween.

In de crisis van 1929 kreeg het socialisme de kans een progressieve rol te spelen, omdat vooral de arbeiders toen in een moeilijke positie verkeerden. Een groei van betekenis heeft het socialisme tussen 1918 en

1940 echter niet vertoond. Bij de invoering van het algemeen kiesrecht had men zijn hoogtepunt eigenlijk al bereikt.

Na de tweede wereldoorlog kreeg men de oprichting van de Partij van de Arbeid, die een vrij wijd gespreide partij werd, al bleef de doorbraak maar zeer bescheiden.

De V.V.D. vormde in de politieke ontwikkeling een nieuw verschijnsel met een tot dusverre ongekende groei. Dit komt o.m. omdat de V.V.D. beantwoordt aan de essentiële behoeften en levensidealen van diverse groepen.

De na-oorlogse positie van de industrie-arbeiders was ook sterk gewijzigd. Zonder steun van de vakbonden kregen zij een groot deel van het maatschappelijk inkomen. De dienstverleners kwamen evenwel achter te staan en ook de boeren kregen het moeilijker, zomede de renteniers, door de waardedaling van ons geld.

Mr Van Riel schetste als doel van de V.V.D. op te komen voor de groepen, die bij de maatschappelijke ontwikkeling achterblijven. Vooral de kleine dienstverleners zullen een achterstand krijgen vergeleken bij de arbeiders door verschillen in arbeidsproductiviteit. Een herverdeling zal in de eerste plaats de achtergeblevenen moeten raken. Er zal een andere splitsing komen dan wij nu kennen.

Spr. wijdde voorts nog aandacht aan de begrippen conservatief en progressief. Het begrip conservatief

(zie pag. 8)

BINGHAM & Co. N.V.

NIEUWE HAVEN 69 — SCHIEDAM

- Dekkledenverhuurinrichting
- Zeilmakerij
- Vlaggen en wimpels
- Tenten
- Zonneschermen
- Metalen jalouziën
- Rolluiken
- Lichtafsluitende gordijnen

TELEFOON 69095 — 64775 (meer lijnen)

W. H. KRÖGER

IJZER EN STAAL

PLATEN 3-200 mm

BALKEN alle profielen

HOEK- en T-IJZER

NIEUWERKERK a/d IJSSEL, Kortenoord, 61 b Tel. K 1803-444 (3 lijnen)

Telex: 21611

HBU

HBU

Bezitsverming

Een persoonlijk contact met onze ervaren deskundigen waarborgt een verantwoord advies.

**Ook voor beleggingen:
de HBU**

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Vuurvaste stenen in alle soorten

„MOLISOL” moler isolatiestenen

Vuurvaste isolatiestenen

Zuurvaste stenen

„PRODORITE” chemisch bestendige produkten levert:

N.V. Gouda Vuurvast

Verenigde Vuurvaste-Steenfabrieken

Gouda - Telefoon 2842* - (1820)

SIPKEMA'S WONINGINRICHTING N.V.

DE KRIM (Ov.) - TEL. 05247-341-342

Woninginrichting met meubelen uit eigen fabriek en van gerenommeerde fabrieken uit binnen- en buitenland en volgens speciaal ontwerp uit eigen fabriek

INTERIEUR- en KLEURADVIEZEN

Levering franko door geheel Nederland

vervolg van ag.

moet op het ogenblik anders worden verstaan dan honderd jaar geleden. Het gaat thans niet meer om de verdediging van de rechten der aristocratie, maar om de verdediging van de positie van de industrie-arbeiders tegenover b.v. de kantoorbedienden. De strijd zal dan ook voornamelijk gaan om het achtergestelde gedeelte van de midden-groepen.

Op het met zeer grote aandacht gevolgde betoog van mr Van Riel ontstond een levendige, doch vooral leerzame gedachtenwisseling. Een welbestede avond, die vooral veel stof tot nadenken gaf.

GOUDA

Spoetniks en loeniks

Vormen de Russische maanraketten voor ons een gevaar, geven de spoetniks en de loeniks Rusland een zeker militair overwicht, vergroten ze de kans op een derde wereldoorlog? Geen sprake van, zei donderdag 8 oktober j.l. de heer F. A. Hoogendijk uit Den Haag op een bijeenkomst van de afdeling Gouda.

Natuurlijk vormen de maanraketten elke keer opnieuw technische Russische successen. Over de communistische voorsprong bestaat niet de minste twijfel en het bagatelliseren van die voorsprong — wat Nixon probeerde — is volkomen fout. Amerika zal hard moeten werken om de achterstand in te lopen. Maar direct militair gezien is er geen kwestie van evenwichtsverstoring. De maanraketten spelen hoogstens een rol in de psychologische oorlogvoering, aldus de heer Hoogendijk, die „Chroesjtsef, maanraket en de toekomst” als onderwerp gekozen had. De raketsuccessen spreken wel tot de massa, vooral de Aziaten en de Afrikanen zijn er van onder de indruk gekomen. En in geval van een conflict, waarbij de sterkste-op-het-

eerste-gezicht de meeste vriendjes krijgt, zouden ze dus wel een rol kunnen spelen. Maar zolang de Amerikaanse raketten Moskou nog evengoed kunnen bereiken als de Russische projectielen Washington, mag er van een accuut gevaar niet gesproken worden. Het gevaar schuilt veel eerder in een slappe politiek van het westen. Russisch initiatief in het politieke schaakspel kost voortdurend concessies, ieder oost-west gesprek kost het westen een cadeautje. Met John Foster Dulles schijnt ook diens politiek van kracht te zijn begraven, en dat is veel riskanter, zo zei de heer Hoogendijk.

Chroesjtsef is volkomen opgevoed in de Marxistische school. Hij gelooft nog altijd in de inéénstorting van het kapitalisme, hij ziet de wettelijke wereld nog altijd door de verkeerde bril. Onbegrijpelijk, dat inzicht? Och, dictators worden door de mensen uit hun omgeving ook meestal verkeerd voorgelicht. En vergeet niet, dat de Russische leider heel zelden in de vrije wereld is geweest. Wat de goede kijk op de verhoudingen betreft, kan het bezoek van Nikita aan de Verenigde Staten zeker z'n nut hebben gehad. Vooral z'n ontmoeting met doodgewone Amerikaanse arbeiders was van grote betekenis, aldus spr.

Chroesjtsef's verkeerde blik is voor ons wél gevaarlijk. Een foutieve interpretatie zou hem de indruk kunnen geven, dat het westen inderdaad op een gegeven moment op instorten zou staan. De gedachte zou hem tot onbezonnen daden kunnen verleiden. Daarom alleen al is een politiek van kracht, die duidelijk vertelt dat 't menens is, de aangegeven weg.

NIJMEGEN

Muisjes en Chianti

De afdeling Nijmegen is op 17 november van het vorige jaar opgericht en had de eerste tijd behalve de drie bestuursleden (voorzitter Den Hertog, secretaresse Van Dijk, penningmeester Lintsen) nog vier leden en één begunstiger!

Op de oprichtingsavond kregen we waardevolle suggesties van Kitty Van Rijn en Ad Verswijveren. Een maal in de 2 à 3 weken praatte we daarna geanimeerd over verschillende onderwerpen. Op 16 maart j.l. hielden we onze propaganda-avond, waar mevrouw Modderman-Ribbius sprak. Het was een geslaagde avond. Drie dagen later vierden we met de nieuwe leden de geboorte van onze afdeling: Daarvoor was een origineler vorm dan de bekende „boerenkool-met-worst-fuiven” met algemene stemmen aangenomen; een nieuwe traditie werd geboren: De „Beschuit-met-muisjes-en-Chiantifuif” zou voortaan op iedere 17e november worden herhaald.

Het was een bijzonder genoeglijke avond, waarop het grootste aantal aanwezigen was, ooit op onze bijeenkomsten gezien!

Met de P.J.C.R. te Nijmegen is contact opgenomen en deze zal hopelijk weer snel gaan bloeien.

Op de laatste bestuursvergadering

en op de algemene ledenvergadering van 21 september j.l. is gebleken, dat grootse plannen in het verschiet liggen: Excursies, lezingen, debatavonden en gezellige avonden. Een bezoek aan de gemeenteraad en de organisatie van een gemeenschappelijke avond met de afdeling Zuid-Veluwe zullen nader worden besproken.

Onze secretaresse gaat de stad verlaten en een nieuw bestuur werd gekozen: Voorzitter, H. den Hertog, vice-voorz., B. Manschot, secretaresse, mej. H. Segers, penningm., D. M. Lintsen.

PAPENDRECHT

Geschiedenis der vakbeweging

De JOVD-afdeling Papendrecht was op 16 oktober in het Dorpshuis bijeen om zich bezig te houden met de geschiedenis van de vakbeweging. Vooraf werd als bestuurslid gekozen de heer F. v. d. Berg. Het bestuur maakte bekend dat het prof. mr P. J. Oud bereid gevonden had het woord te voeren op de propagandabijeenkomst die 13 januari in de grote zaal van het Dorpshuis gehouden zal worden.

Vervolgens hield de heer T. v. d. Graaf een inleiding over de vakbeweging in ons land. Na enkele oorzaken genoemd te hebben voor het ontstaan van deze beweging omstreeks 1870, werd haar ontwikkeling op de voet gevolgd. Het neutrale en gematigde Algemeen Nederlands Werklieden Verbond, dat in 1872 opgericht was werd van twee kanten bedreigd: van confessionele zijde, vooral door Klaas Kater, die in 1876 Patrimonium op zou richten en van socialistische kant door de anarchistisch getinte Sociaal Democratische Bond onder de bezielende leiding van Domela Nieuwenhuis. Spreker wijdde veel aandacht aan de voor de vakbeweging zeer belangrijke jaren 1891, 1903 en 1918. Voor de socialistische vakbeweging bracht in 1891 de Tweede Internationale de instelling van de uiterst anarchistische arbeidssecretariaten. Haar staak-maar-raak en neem-en-eet-theorie zou leiden tot een breuk tussen Domela Nieuwenhuis enerzijds en Troelstra en Henri Polak anderzijds.

In hetzelfde jaar hield de protestants-christelijke vakbeweging haar eerste Christelijk-Sociaal Congres en werd aan het aarzelen der katholieken een eind gemaakt door de encycliek 'Rerum Novarum' van paus Leo de Dertiende, die de klas-

sestrijd en het liberalisme bestreed. Het jaar 1903, het jaar van de spoorwegstaking, werd beslissend voor de richting der vakbeweging. De staking tegen de dwangwetten van het kabinet Kuyper werd een fiasco; de confessioselen waren solidair met de regering en de staking, die slecht voorbereid was en waarbij Troelstra een wel zeer halfslachtige houding toonde, moest na enkele dagen opgeheven worden.

Vele socialisten scheidde zich af van het Nederlands Arbeidssecretariaat en gingen in 1906 over tot oprichting van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen, dat een veel voorzichtiger politiek zou gaan voeren. In 1909 volgde de oprichting van het Christelijk Nationaal Vakverbond, dat aanvankelijk zowel protestanten als katholieken verenigde; het uitdrukkelijk verzoek der bisschoppen deed vele katholieken het CNV verlaten.

In 1918 stonden weer de socialisten en de confessionelen tegenover elkaar. Troelstra, die in Rotterdam de revolutie gepreekt had, moest erkennen, 'dat hij zich in de machtsverhoudingen vergist had'. Weer had de confessionele vakbeweging achter de regering gestaan.

Bij de bespreking van de collectieve arbeidsovereenkomst werd ook aandacht geschonken aan de gedifferentieerde loonvorming. Spreker vond het principe, dat hieraan ten grondslag ligt juist; de uitvoering is echter buitengewoon moeilijk als men tevens de loonvorming wil hanteren als middel om de conjunctuur te beheersen.

Tijdens de discussie wees spreker nog op het feit, dat de drie grote vakcentrals NVV, CNV en KAB slechts 1/3 van de onzelfstandige beroepsbevolking vertegenwoordigen, doch alle 15 werknemerszetels in de Sociaal-Economische Raad bezetten. Hier is sprake van een monopolie-achtige positie, die de drie vakcentrals niet dan met grote tegenstand prijs zullen geven.

ROTTERDAM

Bestuursverkiezing

Het bestuur van de afdeling Rotterdam is voor het verenigingsjaar als volgt samengesteld:

de heer J. Lipjes Jr., voorzitter;
de heer K. Huig, vice-voorzitter;
mej. mr E. Th. Hack, secretaresse;
de heer Kl. Jongasma, penningm.;
mej. I. Baggerman;
de heer J. W. Verbeek en
de heer E. J. Bos.

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempfer.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, E. T. Hoven, Drs J. Schuijff, J. Verhagen en ir. A. Verswijveren F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Gooiergracht 163, Laren (N.H.)
Telefoon 02953-3563.

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie-gelden uitsluitend aan G. Stempfer Laren (N.H.), Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandse Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438, Amsterdam.

Dit nummer van De Driemaster staat uiteraard in het teken van ons Congres. Daardoor moesten enige bijdragen, waaronder ingezonden stukken, worden aangehouden tot de eerstvolgende uitgave.

Kopij voor het decembernummer dient uiterlijk 14 december in ons bezit te zijn.

Plaatsing van bijdragen die nadien in ons bezit komen kan niet worden gegarandeerd.

T. P. DE GEUS
AANNEMERSBEDRIJF
GROND EN WEGENBOUW

Kantoor: Schubertlaan 6 - Leidschendam - Tel. K 1761-1618

Installatie- en constructiebedrijf **„Incoro”**

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Piekstraat 40

Ingenieursbureau **DE REUS**

KRIMPEN a/d IJSSEL
Telefoon K 1895-844 (m.l.)

Kranen - Liften - Grippers - Takels

J. van de Geest & Zoon

Behangerij, Stoffeerderij, Matrassenmakerij en Scheepsstoffeerderij

Weteringstraat 20 b-c - Telefoon 123835 - Rotterdam

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

Machinefabriek en Constructiewerkplaats

Fa. J. BRANDWIJK Pzn.

Brielschelaan 58-60 - ROTTERDAM-Z. - Tel. 71197-75137

Lichte staalconstructies en alle soorten draaiwerk.

Roestvrij stalen bouten, koppelingen en andere onderdelen.

U wordt snel ingelicht

over gebeurtenissen in binnen- en buitenland, als U op een goed ochtendblad geabonneerd bent. Terwijl U slaapt, stroomt nieuws binnen uit het gehele land en uit alle delen der wereld. Het Algemeen Dagblad wordt 's nachts gedrukt en 's morgens vroeg bezorgd.

- onafhankelijk
- actueel
- sport
- markt- en beursberichten (o.a. New York)
- belangwekkende advertentiepagina's
- onderhoudende lectuur
- vrouwenrubriek
- tekenverhalen
- geïllustreerde feuilleton

Algemeen Dagblad

Rotterdam, Witte de Withstraat 73

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

GEBR. BODEGRAVEN

NIEUWKOOP

★ **Fabriek van Metaalwaren**

★ **IJzerhandel**

Telef. 01725 nr. 104 en 289

N.V. A. PRINS TH.ZOONS

Aanneming Maatschappij

SLIEDRECHT

INDUSTRIEWEG 24

TELEFOON 8

Aannemers

van

Bagger-

Opspuitings-

en Havenwerken

Aannemersbedrijf

Fa. W. VAN HATTUM

& Zonen

**Bagger-,
Grond-,
Rijs- en
Glooiing
werken**

ZALTBOMMEL
TELEFOON 594

Houthandel W. L. J. HOUDTZAGERS

In- en verkoop van NIEUW HOUT en STUWHOUT

Levering van alle materialen voor het stuwen van schepen, wagons enz

Opslagterrein: HUDSONSTRAAT 49

ROTTERDAM

Telefoon 36621-70684

NA 17 UUR: KLEIDIJK 86 - RHOON - TELEFOON 595

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S

SCHEEPSWERVEN N.V.

KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

DE VRIES ROBBÉ & CO

GORINCHEM

staalconstructies

metalen ramen en deuren

N.V. BOELE'S Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES**Nieuwbouw en reparatie****N.V. Betonfabriek DE METEOR**DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344**Fabriek van kwaliteits betonartikelen****Voor prima vlees en fijne vleeswaren****Fa. GEBR. DINGERINK**Vleeswaren- en Conservenfabriek
MEPPEL - Telefoon 2514

voor

Baggermaterieel
Zeesleephoten
Alg. Scheepsbouw**HONIG'S**
ARTIKELEN*Serien in
elk serin!*ANNO 1774**A. VAN HOBOKEN & Co.**BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENENCORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDEN

Werf

„DE HOOP”Schiekade 36, Schiedam
Tel. 0 10-46180*Reparatie helling
voor schepen
tot 55 meter***LIBERTAS**twee maandelijks
orgaan van de**NEDERLANDSE
LIBERALE
STUDENTEN***Vraagt
proefnummer!*Adm. Rooseveltlaan 175
Amsterdam-Z.**Bakker n.v.****Machinefabriek**

en

Staalgieterij**RIDDERKERK**

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774Strijdt voor Vrijheid en Democratie voor iedereen, behalve
voor Houtverniers. Bestrijdt deze door Uw hout onder hoge
druk te laten impregneren bij:**v. d. SIJDE'S Houtbereiding N.V.**

Spui 40 - STRIJEN - Telefoon 0 1854-280

F. ONNES & ZONEN

WUNHANDEL - GRONINGEN

een oude naam
voor goede wijn**VERPLEGING èn ONDERWIJS**

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH) Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT,
WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN
SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het
Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten
Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.*Steunt het werk dezer stichting, die financiële
hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!***Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.****DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ N.V.**

„LASSEX”

BESCHERMER
VOOR ALLE
IJZERWERKEN

Bevordert
deugdelijke las

**N.V. EERSTE
VLAARDINGSE
VERFFABRIEK**

VLAARDINGEN
Telefoon 3692

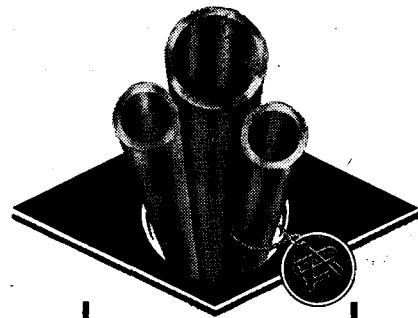
11e Jaargang No. 12

december 1959

DE DRIEMASTER

MAANDORGAAN

VAN DE JONGEREN ORGANISATIE VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NAADLOZE
STALEN
BUIZEN

N.V. Rijnstaal
v/h J. W. OONK & CO.

ARNHEM

Tel. 24941/45 Postbus 42

REACTIES OP EEN VOORBIJGAAND JAAR

OP de zaak waar wij de dagelijkse beterooms verdienen wordt sinds kort een personeelsorgaan uitgegeven. Voor 't Kerstnummer moesten nog enige bladzijden kopij verzameld worden en een van de redacteurs kwam op de gedachte de nog vrije pagina's te vullen met antwoorden op de vragen: „Wat vond U de belangrijkste gebeurtenis of ontwikkeling in ons land gedurende het afgelopen jaar en wat heeft U in ons bedrijf het meest getroffen?”.

WIJ trokken de fabriek in om aan een aantal werknemers deze vragen te stellen en de oogst was een frappante bloemlezing van reacties, „statistisch gezien” van nul en geen waarde, daar de tijd ontbrak om de representativiteit van de geënquêteerden te bepalen, maar een boeiend resultaat, omdat dit een momentopname was van zo maar een willekeurige groep werknemers. En zelfs een slechte foto is maar al te vaak veelzgender dan het meest doorwrochte essay.

WAT Nederland betreft werden genoemd het DAF-je, Europoort, de Deltawerken, antwoorden van een hartverwarmend en niet onredelijk chauvinisme, en zelfs het mooie weer van deze zomer. Frappant was echter dat rond driekwart van de antwoorden, soms zelfs uitvoerig, op het terrein van de politiek lagen. „De achteruitgang van de P.v.d.A.”, zei een portier, kort maar krachtig. Een bankwerker noemde met vele anderen de nieuwe koers in het regeringsbeleid en voegde er wijsgerig aan toe eerst eens te zullen afwachten wat het voor een brouwsel werd. Een onderbaas wees op het meer persoonlijke van het nieuwe beleid, zoals de gedifferentieerde loonvorming en de individuele bezitsvorming, een arbeider stond stil bij de afschaffing van de subsidies. Hoe verschillend alle antwoorden ook gemotiveerd waren, bijna zonder uitzondering bleek een grondig besef te bestaan voor de hoofdlijnen in de nieuwe ontwikkeling. Ietwat generaliserend samengevat klonk uit deze heterogene groep een gematigde welwillendheid en een dusdanig begrip, dat het voor minister-president De Quay als muziek in de oren geweest zou zijn....

HOE belangrijk de nieuwe ontwikkeling voor de politiek-geïnteresseerde inwoner van dit goede land ook was, Nederland is een nietige stip op de wereldbol. 1959 is vrijwel voorbij en het lijkt of ieder jaar snel-

ler voorbijtrekt. Dagelijks stormen de krantenkoppen, radio- en televisie-uitzendingen op ons aan en moeizaam proberen wij uit al die voorbijflitsende indrukken datgene te schiften wat werkelijk belangrijk is. De gemeenplaats dat de tijd zo snel gaat ligt op ieders mond bestorven. De tijd gaat echter naar wij veilig mogen stellen niet veel sneller dan in de vredige jaren van onze voorouders het geval was. Zou het niet zo kunnen zijn, dat juist de veelzijdigheid aan indrukken het moeilijk maakt te beseffen dat voor deze enorme kwantiteit aan gebeurtenissen slechts 365 dagen nodig waren? Lijkt daarom het jaar voorbijgevoegen?

EN toch is veel van wat passeerde en ons boeide, ontroerde of verontwaardigd maakte alweer met het stof van de verstreken dagen overdekt.

1959. Nixon reisde bekvechtend door Rusland. Thibet werd onder de voet gelopen en evenals wij in 1956 op het punt van Hongarije deden keken wij machteloos toe. Zij het dan verontwaardigd, dat wel. De dood van John Foster Dulles, de dood van deze enkele man, maakte het mogelijk dat de Amerikaanse politiek werd omgebogen. In Cuba vormde Fidel Castro zijn operetterepubliek. De maan werd aan de achterzijde gefotografeerd — wij zeiden dat dit heel knap was — en de foto's werden naar de aarde overgeseind, dat vonden wij ook knap. DE GAULLE gaf het verbrokkelde Frankrijk weer enig zelfvertrouwen en evenals in de tweede wereldoorlog het geval was streed deze eenzame, eigenzinnige man pour la gloire de la France. In Amerika werd de glinsterende quiz-droom van tallozen onthuld als een voze bedoening; in Afrika, ja, ook in Afrika, barstte de zin voor onafhankelijkheid uit in relletjes en bloedige gevechten.

DE pers verhaalde ons dit alles iedere morgen trouw en luidruchtig, jammer dat wij zoveel daarvan alweer vergeten zijn, het was toch zo interessant.... Wat was werkelijk belangrijk? Wat vermocht werkelijk het uiterlijk van deze wereld te veranderen en speelde een rol in ons leven? Onze reacties worden in niet onbelangrijke mate bepaald door de grootte van het lettertype in het ochtendblad. Zo hebben wij enige dagen intens meegeleefd met de baard van Wim Ibo. Wij Nederlanders weten ook wat watersnood is, doch voor Fréjus, het eens zo van blijheid tintelende stadje in Zuid-Frankrijk, hadden wij maar een schamel bedrag

over. Waarom? Het antwoord zou wel eens kunnen zijn dat de publiciteit vergat zich van Fréjus meester te maken. Wij offerden wel veel, heel veel geld voor de actie „Redt een kind”, omdat die actie zo goed in elkaar was gezet. Zij het ook dat de letteren druks die hieraan werden gewijd het nog schromelijk af moesten leggen tegen de pagina's over het sombere leven van Magere Josje. Om precies te zijn geloven wij zelfs dat Magere Josje het ruimschoots gewonnen heeft van de gevluchte Dalai Lama, of van al die tienduizenden gevluchte Hongaren, die verspreid over de wereld terugverlangen naar hun geschonden land.

WANNEER men het jaar overziet moet men onwillekeurig denken aan de metgezellen die Hendrik Willem van Loon aan het eind van zijn „The story of mankind” als juryleden ten tonele voert. Het zijn de Ironie en het Medelijden, trouwe raadgevers in deze wereld. De eerste maakt met zijn glimlach het leven goed, de tweede heiligt het door zijn tranen. Deze metgezellen vermogen wellicht voor ons uit de stortvloed van daden, misdaden en gebeurtenissen datgene te sorteren wat werkelijk belangrijk en veelzgender is.

ZOU politiek daarbij zijn? Politiek wanbegrip en politieke onverschilligheid zijn de gruwelen van hen die het politieke vak bedrijven, onverschillig of dit een levenstaak of slechts een deel van het te presteren werk is: Veel gebeurde dit jaar, in de wereld en ook in ons land. Deze notities kwamen als vanzelf uit de pen, omdat de reacties bij een aantal min of meer toevallig gevoerde gesprekken in hetzelfde vlak bleken te liggen. Het resultaat van die gesprekken was de zoveelste bevestiging van het algemeen heersende gevoel dat het met politieke apathie in ons land nog wel losloopt. Men dient van politiek geen religie te maken, er zijn vele andere en ook ingrijpender zaken in deze wereld. Het uiterlijk van deze wereld wordt echter mede bepaald, door wat wij er op ons eigen, minuscule terrein in bijdragen. Ook op het politieke terrein. Wanneer men ziet dat dit jaar een weer waarachtig levend geworden liberale geest op ons land een duidelijk stempel heeft gedrukt, geeft dit voedsel aan de gedachte, dat 1959 althans op één punt een merkwaardig jaar was. In hoeverre of de verandering blijvend is zal afhangen wat wij er verder van maken. Bijvoorbeeld in 1960.

G. DORSMAN

SIPKEMA's WONINGINRICHTING N.V.**DE KRIM (Ov.) - TEL. 05247-341-342****Woninginrichting met meubelen uit eigen fabriek en van gerenommeerde fabrieken uit binnen- en buitenland en volgens speciaal ontwerp uit eigen fabriek****INTERIEUR- en KLEURADVIEZEN****Levering franko door geheel Nederland**

Liberalen voorkeur voor openbaar onderwijs?

Enige slotopmerkingen in een langdurig debat

Naar aanleiding van mijn vorig artikel over „Liberalen voorkeur voor openbaar onderwijs?“, ontving ik enkele brieven van vooraanstaande oudere liberalen, die hun instemming met het artikel betuigden. Mijn hartelijke dank voor deze morele steun!

De reactie van Dick Kok kan moeilijk worden gezien als een gedocumenteerde bestrijding van mijn artikel.

De gedachtengang van de heer Kok komt hier op neer:

I In de openbare school wordt het kind van jongs af aan verdraagzaamheid geleerd.

II In de prot.-chr., de R.K. en de z.g. neutrale scholen gebeurt het onder I bedoelde niet. Deze zaaien helaas vaak haat en nijd.

III De VVD mag haar beginsel van verdraagzaamheid niet en nooit verloochenen en moet daarom het openbaar onderwijs voorstaan (conclusie uit I en II).

We zien, dat zijn argumentatie louter subjectief is en daarom ook niet houdbaar. We zouden het bovenstaande een drogreden kunnen noemen. Het grote verschil tussen onze beschouwingen is dan ook, dat Kok uitgaat van twee subjectieve oordelen en daaruit zijn conclusie trekt, terwijl ik uitgegaan ben van verschillende liberale beginselen en deze tot een eenheid heb vervlochten. Ook al zouden de subjectieve oordelen van de heer Kok enige geldigheid hebben, dan nog kan een oordeel door veranderde omstandigheden gewijzigd worden. Zijn betoog heeft geen vaste basis.

Kok overschat de openbare school. Hij moet niet vergeten, dat ook de samenstelling van deze scholen in de regel eenzijdig is. De leerlingen, die deze scholen bezoeken, zijn hoofdzakelijk kinderen van kerkelijk vrijzinnigen en humanisten. Deze groepen kunnen in het algemeen uitstekend met elkaar overweg. Meent Kok nu werkelijk, dat op de openbare school — als een wet blijkbaar — zo maar van jongs af aan verdraagzaamheid wordt geleerd, terwijl bijzonder onderwijs en verdraagzaamheid elkaar uitsluiten? Welk een lichtvaardig oordeel! Ik heb aan dergelijke generalisaties helemaal geen behoefte.

Men kan met dergelijke lichtvaardige oordelen op dit gevoelige terrein de ander alleen maar kwetsen, hetgeen een verdraagzaam mens eenvoudig nalaat uit respect voor de ander. Persoonlijk ben ik van mening, dat openbaar en bijzonder onderwijs beide verbetering behoeven. Zoals Kok wel zal weten, ben ik werkzaam bij het openbaar onderwijs en ben daarvan ook voorstander. Doch deze persoonlijke voorkeur doet verder niet ter zake.

Geen onderscheid

Als liberaal mogen we geen onderscheid maken.

De heer Kok lijdt in zijn artikel aan dogmatisme. Hij verabsoluteert zijn persoonlijke mening. Of heeft hij dat op de bijzondere school geleerd? Een liberaal gemeenteraadslid, die zijn kinderen om principiële-godsdienstige redenen naar „de Christelijke school“ — tegen deze formulering heb ik toch wel bezwaar — zond, schreef me: „Van harte sluit

ik me bij U aan, dat de geestelijke vrijheid meebrengt, dat het Liberalisme geen voorkeur voor één bepaalde richting of richtingloosheid uitsprekt“.

Deze laatste toevoeging is zeer terecht. Het verheffen van de openbare school tot partijstandpunt kan gemakkelijk ontaarden in een pleidooi — ongewild — voor richtingloosheid. De confessionelen wensen een levend Christendom. Wanneer de school ook moet worden gebruikt voor de beleving van dat Christendom, dienen andersdenkenden daar welwillend tegenover te staan. Liberaal is het geestelijk leven in vrijheid te laten ontplooiën. Illiberaal is een ander voor te willen schrijven waar hij verdraagzaamheid kan leren. Dit is bovendien in strijd met het tolerantiebegrip zelf. Een liberaal behoort er volkomen vrij in te zijn, hoe hij zijn kinderen verdraagzaamheid wil leren. Van deze verdraagzaamheid heeft de overheid niet het monopolie; die verdraagzaamheid moet zich ook juist in vrijheid in het maatschappelijke leven zelf kunnen ontplooiën.

Het voorstaan van bijzonder onderwijs lijkt Kok een waarlijk verdraagzaam mens vreemd en een ware liberale partij heeft er volgens hem geen behoefte aan mensen op te vangen, die het met die verdraagzaamheid niet zo nauw nemen.

Ik twijfel echter niet aan de beginselvastheid van vele „confessionele“ liberalen. Ik zou zo zeggen, dat de liberalen, die het bijzonder onderwijs voorstaan, zich zeer verdraagzaam betonen. Zij werken immers samen met overwegend vrijzinnigen en humanisten, van wie velen weinig begrip voor hen hebben. Men moet al bijzonder tolerant zijn, om dat allemaal te kunnen verdragen.

Dit schijnen ze te kunnen, ook al gingen ze naar een bijzondere school. De heer Kok moet het mij maar niet kwalijk nemen, maar ik ben van mening, dat zijn reactie helemaal geen verdraagzame geest ademt. Het is veeleer een emotionele ontlading tegen het bijzonder onderwijs.

Kok schrijft: „De VVD staat dus mentaal wel sterk om verschillende godsdiensten op te vangen“. Dit „dus“ heeft ook nog betrekking op de VVD, zoals hij die wenst. Hoe

een partij, die meent, dat de bijzondere school voor haar leden niet te tolereren is, omdat men er geen verdraagzaamheid leert, mentaal „dus“ sterk staat om verschillende godsdiensten op te vangen, is mij een raadsel.

Een van onze liberale Eerste Kamerleden schreef me: „Ik stel er prijs op U mede te delen, dat ik geheel met Uw denkbeelden kan instemen. De schoolkeuze is een zaak van de ouders, niet van een politieke partij, ook niet van de VVD“. „Het liberalisme van omstreeks 1900 zullen we moeten uitbouwen, zodat we met werkelijk begrip en oprechte eerbied de andersdenkende, ook de orthodoxe of katholieke christen, in ons midden ontvangen“. „Ons libe-

ralisme uit zich nog wel eens als een soort vrijzinnigheid, die nog bedenkelijk veel gelijkt op die van de beruchte Jan Rap van de Genestet van een 100 jaar geleden“. „Ik wilde, dat er in ons midden wat meer besef ontstond, dat ons VVD-huis nog lang niet warm genoeg is gestoffeerd om velen uit die kringen (de „christelijke partijen“) zich bij ons thuis te doen gevoelen“.

Hier is een realist aan het woord. Iemand, die de gebreken binnen de eigen partij scherp aan het licht durft te stellen.

Hopelijk zal ook Dick Kok nog eens uit zijn dogmatische sluimer ontwaken!

Hijum R. M. STRAATSMA
(Discussie gesloten - Red.)

Hoe staat het met onze offervaardigheid?

1021

Het is toch echt niet zo'n moeilijk getal. Maar er zijn toch wel zeer vele leden, die het getal moeilijk kunnen onthouden. Daarom is het beter om het maar gelijk op het girobiljet in te vullen, dan voorkomt U allerlei vergissingen. En als U dan toch met het girobiljet bezig bent houdt U dan nog rekening met het volgende.

Het gironummer 1021 staat op naam van de heren R. Mees en Zonen te Vlaardingen, vermeldt U verder nog wel „ten gunste van het J.O.V.D.-propagandafonds“.

Wij zijn benieuwd hoeveel leden hun bijdrage zullen overmaken. Wij zijn niet hooggestemd in onze verwachtingen, het is Uw taak om hieraan iets te doen. Sinds de vorige verantwoording zijn giften binnengekomen van:

dra. H.v.d.S. te U. f 5,—; A.N. te P. f 1,—; O.T. te S. f 5,—; G.v.d.Z. f 10; P.B.D. te ? f 5,—; R.H.L. te V. f 5,—; J.L.N. te De W. f 5,—; J.D. te V. f 10,—; Mevr. C.M.V.V.-B. te 'sG. f 10,—; Mevr. F.R.-K. te H. f 2,50; G.D. te D. f 4,—; Mej. Mr. J.L.M.T.P. te O. f 20,—; Mr. Th. F. R. te S. f 25,—.

Totaal thans f 644,50. Deze gevers/geefsters zijn wij bijzonder erkentelijk voor hun bijdrage.

Wij kunnen bepaald nog niet enthousiast zijn over dit resultaat. Wij doen daarom een dringend beroep op U om dit getal wat sneller te doen oplossen. Laat ons geen roepende in de woestijn blijven.

H. M. J. D.

AFDELINGSNIEUWS

LEIDEN

Nieuw bestuur.

Het bestuur van de afdeling Leiden werd in de jongste huishoudelijke vergadering als volgt samengesteld: A. R. I. Aris, voorzitter; H. Poortman, vice-voorzitter; Mej. L. Duifverman, secretaresse; A. de Kramer, penningmeester; en Mej. A. Korthals, lid.

AMSTERDAM

Tweede bijeenkomst lezingenserie

De tweede bijeenkomst in de lezingenserie „De gewijzigde plaats van liberalisme en socialisme in het moderne Europa“ zal plaatsvinden op 13 januari 1960. Als spreker zal dan de heer J. de Kadt, lid 2e Kamer der Staten-Generaal, de situatie in Nederland belichten en zijn visie geven van uit socialistisch standpunt gezien.

JONGERE LIBERALEN LEZEN

omdat zij als kritisch denkende mensen zelf een oordeel willen vormen. Daarom hebben zij allerm minst behoefte aan een dagblad, dat door middel van schreeuwende opmaak bepaald nieuws opdringt. evenmin aan een krant met eenzijdige beschouwingen. Zelf denkende jongeren zijn in staat de belangrijkheid van het nieuws te onderscheiden en daarvan de waarde te schatten. Onopgesmukt en betrouwbare berichtgeving is daarvoor het meest doelmatig. Zij is kenmerkend voor de NRC, die zich bovendien in haar commentaren en hoofdartikelen onderscheidt door een wetenschappelijke nauwkeurigheid, beiden ter bevordering van een zelfstandige oordeelsvorming. U kunt de NRC 14 dagen op proef krijgen.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

MARGINALIA

KORTZICHTIGE KORTZICHTIGHEID

ONDER het hoofdje „Kortzichtigheid” troffen wij enige tijd geleden in Het Vrije Volk een ingezonden stukje aan van de heer J. van Rijssel te Ulissingen, van de navolgende inhoud:

„Het roer moet om,” zou dan de leuze zijn van de huidige regering, die in wezen regeringsschuw is en gespeend van elke ruime toekomstvisie. Laat onze moderne beweging de regering kort en goed te verstaan geven, dat zij met een openlijke of verkapt reactionaire politiek de ongewilde vijfde colonne van het Kremlin is. Terwijl de zich democratisch noemende wereld zich een mobiele apparatuur heeft geschapen om onze nog lang niet volkomen democratie en onze nog maar schuchtere cultuur te beveiligen tegen mogelijke agressie, maakt het (denkend) deel der natie zich in een ontstellende kortzichtigheid volgens een primitief klasse-instinct op, datgene aan de tegenstander uit te leveren, waarvan het zich de hoeder bij uitstek waant.

Tot zover de ingezonden-stukken-schrijver.

Dat Het Vrije Volk dergelijk demagogisch en bepaald dom geschrijf opneemt, is nog tot daar aan toe. Dat de redactie echter heeft verzuimd het stukje van commentaar te voorzien, dat het geestelijk en politiek niveau corrigeerde, is evenwel onbegrijpelijk.

Een dergelijke „voorlichting” is gespeend van elk journalistiek en politiek fatsoen en dekt allermint het begrip „democratisch”, dat het socialistische dagblad als nevenspreuk onder zijn naam voert.

MENTALITEIT

WIJ lazen in het Algemeen Dagblad:

De kinderen van een lagere school in Apeldoorn zouden voortaan ook schoolmelk krijgen. U kent de regeling misschien: de ouders moeten enkele dubbeltjes per week betalen en dan krijgen de kinderen op school elke dag een flesje onontbeerlijke melk. De dokter geeft het zijn eigen kinderen.

Op een na alle ouders van die school gaven een briefje mee, waarin zij zeiden geen bezwaar te hebben tegen het betalen van die dubbeltjes. Eén meisje evenwel bracht een ander briefje mee:

Het speet haar moeder verschrikkelijk, maar ze zat voor zulke hoge lasten dat ze het melkgeld niet kon betalen. Haar dochtertje dan maar geen melk.

Haar dochtertje had een aardige schooljuffrouw. Die keek het kind eens aan en dacht: „Ze heeft die melk hard nodig, en bovendien: het is voor zo'n kind geen toestand als al haar vriendjes en vriendinnetjes wel melk krijgen en zij alleen niet. Wat moet zo'n kind zich dan ongelukkig voelen. Weet je wat: die paar dubbeltjes neem ik dan wel zelf voor mijn rekening. Als die mensen nu zo arm zijn...”

De juffrouw betaalde maandenlang voor haar bleekneusje. En toen kwam er weer een briefje van de ouders.

Wat stond er in?

„Juf” was zo aardig geweest steeds de melk voor hun dochter te betalen. Mochten de ouders nu als tegenprestatie „juf” 'n avondje uitnodigen, bij hen thuis naar de televisie te komen kijken? En liefst vanavond, want dan was er zo'n mooi programma...

Aldus het schone verhaal in het A.D.

Het zij verre van ons, in deze te generaliseren of het geval in het politieke vlak te trekken. Doch dit staaltje van „mentaliteit” leek ons het signaleren wel waard.

„ALGEMEEN VORMEND ONDERWIJS”

EUENEENS in het Algemeen Dagblad het navolgende:

Een moeilijk probleem houdt me bezig. Het is geconcentreerd op de vraag: Waar houdt het realisme op waarmede de mens zijn eigen tijd tegemoet behoort te treden?

Op onze nijverheidsscholen worden enige uren per week besteed aan zgn. algemeen vormend onderwijs.

Onlangs kregen de leerlingen van zulk een school in Rotterdam — jongens tussen dertien en zestien jaar — bij wijze van algemene vorming het volgende probleem voorgelegd:

„Als militair moet je een aanval met een atomisch wapen gaan uitvoeren, gericht op vijandelijk gebied.

Dit gebied is zeer dicht bevolkt. De aanval kan geschieden met vliegtuig, raket of kanon.

Je bent volkomen op de hoogte met de uitwerking van een atomische aanval op mensen en materieel, maar vooral ook met de gevolgen in de toekomst, veroorzaakt door radio-activiteit.

De vijand bezit geen atoomwapen.

(zie pag. 4)

HOUDT 16 EN 17 JANUARI VRIJ VOOR ONZE TREKPAARDENCONFERENTIE

De jaarlijkse Trekpaardenconferentie van de J.O.V.D. zal dit seizoen gehouden worden op

ZATERDAG 16 EN ZONDAG 17 JANUARI 1960 IN HET
CONFERENTIEOORD „WOUDSCHOTEN” IN ZEIST.

Het Conferentieoord „Woudschoten” ligt aan de Woudenbergseweg 78 te Zeist en is van het station Utrecht met de bussen van de firma De Haas te bereiken. Deze bussen staan voor het station te Utrecht en vertrekken iedere 10 minuten na het hele uur.

Een prachtig conferentieoord in een schitterende omgeving wacht U.

PROGRAMMA:

Z a t e r d a g:

4.00 uur: Ontvangst. Graag gelijk namen opgeven aan de organisatiecommissie, voor regeling financiën, kamerindeling, enz.

4.30 uur: Welkomstwoord door de voorzitter van de afdeling Het Gooi.

Opening door de algemeen voorzitter.

5.00 uur: Bespreking tussen H.B. en afdelingsbesturen over actuele organisatorische punten.

6.00 uur: Culinair festijn.

7.30 uur: Een zeer bekend politicus zal spreken over „De huidige politieke situatie in ons land”.

Daarna: Een programma van lichte allure.

Z o n d a g:

Er zal ruimschoots de gelegenheid tot kerkgang zijn. Mededelingen over de aanvangstijden van de kerkdiensten zult U vinden op het publicatiebord in het conferentieoord.

Om ongeveer 11.30 uur zal dan (met een onderbreking voor het diner) de vergadering van zaterdag worden voortgezet.

Praktische punten:

Kosten f 7,00 per persoon, excl. gebruik linnengoed. Het is mogelijk een stel linnengoed te huren ad. f 1,25. Er zijn 1-, 2- en 6-persoonskamers.

Wanneer U slechts een deel van het weekend mee kunt maken worden de kosten van lunch en/of diner in verhouding geregeld.

Ten aanzien van de reiskosten het volgende. Het ligt in de bedoeling

ook thans weer de reiskosten hoofdelijk om te slaan. Alle deelnemers geven hun reiskosten (uitsluitend kosten gemaakt per 2e klas N.S. komen in aanmerking) op aan de organisatiecommissie en deze telt de totale kosten bij elkaar. Een eenvoudig deelsommetje zal leren wat het gemiddelde aan reiskosten is. Wie meer betaald heeft krijgt geld terug, wie minder kosten heeft gehad stort het verschil in de reispot. Op deze manier betaalt een bezoeker uit Heerlen of Den Helder evenveel als een bezoeker uit Utrecht of Hilversum. Het is bepaald noodzakelijk, dat alle plaatselijke voorzitters, secretarissen en penningmeesters aan deze Trekpaardenconferentie deelnemen teneinde vele praktische zaken onderling en met het Hoofdbestuur te bespreken.

Uit ervaring blijkt echter, dat ook de leden zonder speciale functie veel tot het succes van de Trekpaardenconferentie bijdragen. Enerzijds door het betere contact, anderzijds door de vele suggesties, aan alle kanten omdat een landelijke organisatie als de onze het juist van landelijke bijeenkomsten moet hebben om aan initiatieven een goede start te geven.

Wij verwachten op „Woudschoten” zeer vele leden.

Vlaarding, 10 december 1959

HANS M. J. DUBBELDAM
KITTY VAN RIJN
algemeen secretarissen

Voor 10 januari a.s. opzenden aan het secretariaat van de organiserende afdeling „Het Gooi”, p/a mej. A. Rambonet, Alexanderlaan 22 te Hilversum.

Ondergetekende: .....

Adres : .....

Lid van de afd.: .....

geeft zich op voor de Trekpaardenconferentie op 16 en 17 januari a.s. te Woudschoten en zal de zaterdag/de zondag/het gehele weekend meemaken (doorhalen wat niet van toepassing is).

Handtekening:

Staalconstructies voor alle doeleinden

Speciaalbedrijf voor zwaar plaatwerk

Constructiewerkplaatsen

W. Huizer n.v. Capelle a/d IJssel - telefoon 0-1804-2657

(vervolg van pag. 3)

De aanval zal het prestige van je land sterk verhogen en weifelende landen en regeringen zullen aan onze zijde verder strijden.

URAAG I: Indien een zeer grote beloning in het zicht wordt gesteld, zou je je dan als vrijwilliger melden?

URAAG II: Als de opdracht in de vorm van een bevel wordt gegeven, zou je dan gehoorzamen? (Het weigeren van een bevel in oorlogstijd wordt ten strengste gestraft.)

Tja, zo luidden die vragen.

Waar liggen — vraag ik nog-

maals — de grenzen van het realisme?

Het soort problemen dat hierbij deze jongelui werd voorgelegd, doet gezinshoofden 's nachts onrustig woelen in bed. Moet je ze jongens van dertien tot zestien jaar voorleggen?

Moet dat werkelijk?

Tot zover het A.D.

Wij vragen ons ook af, of zoiets nu werkelijk moet, maar stellen daarbij de vraag, of een dergelijk geval niet de aandacht van onze volksvertegenwoordiging dient te hebben.

Realisme is uitstekend, doch men kan de grenzen ervan ook overschrijden. En dat is hier toch bepaald wel gebeurd.

K.V.P. jongeren nauw verbonden aan hun partij

Het jongerenwerk in de K.V.P. krijgt een nieuwe opzet, aldus lezen wij in de Volkskrant. In plaats van de landelijke „Jongerenorganisatie” komen er binnen de gewone K.V.P.-afdelingen speciale jongerengroepen.

Tot die verandering werd zaterdag 12 december j.l. op een vergadering van de bestuursraad besloten. Enkele kringen wilden uitstel om de reorganisatie nog nader te kunnen overwegen.

Een ruime meerderheid, onder wie de woordvoerders van de jongeren zelf, verklaarde zich echter met de nieuwe opzet akkoord. De bedoeling is, om de jongeren meer direct bij het eigenlijke partijwerk te betrekken.

Vanuit de kringen Amsterdam en Leiden werd gezegd, dat de voorgestelde reorganisatie van het jongerenwerk nog niet voldoende was uitgebalanceerd.

De partijvoorzitter, mr Van Doorn, stelde daar tegenover, dat de jongerenorganisatie er het hare aan had gedaan. Ook de andere wijzigingen, zoals die door de jongeren verlangd werden, zijn door het partijbestuur overgenomen. De zaak nu nog uitstellen, zou betekenen, dat het jongerenwerk in de lucht komt te hangen.

Eef Verwoert, voorzitter van de jongerenorganisatie, onderstreepte nog eens dat de jongeren door nieuwe bepalingen, waarbij zij verzekerde plaatsen in de besturen krijgen, wel degelijk invloed kunnen uitoefenen. In de nieuwe opzet, zoals die tenslotte door de bestuursraad werd aanvaard, komt er in de top een centrale jongerengroep, die voor het contact met de jongerengroepen binnen de afdelingen zal zorgen en waarvan de 17 leden ook op voordracht van die groepen worden gekozen.

Als leden van de centrale jongerengroep werden aangewezen. Gerard Woertman, Piet van Engelen, mej.

mr Ans Balfort, Eef Verwoert, mr Ed Hosselet (deze vijf zullen ook deel gaan uitmaken van het partijbestuur) en Joh. van Sante, Piet Hilhorst, Han Meijer, Jac. Bakker, W. Westendorp, P. Smink, Hans Prinsen, Paul Teunissen, Paul Schneider, Henk Metaal, Wim Zondag en Chris Mouwen.

Studiehoofden in het noorden

De Noordelijke bibliotheek is in september '59 gestart met een vijftiental boekwerken.

In het nieuwe jaar zal tevens een abonnement op de diverse politieke maandbladen worden genomen, en het aantal boeken zal weer worden uitgebreid.

Voor de uitlening bestaat reeds grote belangstelling. De secretaresse verwacht nog veel meer reacties.

De gang van zaken voor de uitlening van de boeken van de Noordelijke J.O.V.D.-bibliotheek is als volgt:

1. De uitlening staat in principe open voor alle J.O.V.D.-leden, de leden van het District Noord genieten voorrang.
2. De uitleentermijn is gesteld op 6 weken en kan, op verzoek, verlengd worden. De kosten voor 6 weken bedragen f 0.60; voor elke week extra f 0.10.
3. Bij beschadiging van de werken wordt hiervoor een redelijke vergoeding gevraagd.
4. Aanvraag voor uitlening te richten aan: Mej. L. Compaan, Westersingel 9a, Groningen.
5. Het verschuldigde bedrag kan bij retourzending worden ingesloten in de vorm van postzegels.

Spinners en Twijners
van
Weef- en Tricotgarens

HBU **HBU**

Bezitsvorming

Een persoonlijk contact met onze ervaren deskundigen waarborgt een verantwoord advies.

Ook voor beleggingen: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Week van de Rechten van de Mens

Een nimmer eindigende strijd

De periode van 10 tot 17 december is in de Verenigde Staten officieel geproclameerd tot Week van de Rechten van de Mens en in deze week wordt de opstelling herdacht van twee documenten, die in tijd meer dan anderhalve eeuw uiteen liggen, maar dezelfde geest ademen. Het zijn de „Bill of Rights” — de eerste tien wijzigingen (aangenomen 15 december 1791) op de Amerikaanse Grondwet — en de „Universele Verklaring van de Rechten van de Mens”, door de Verenigde Naties goedgekeurd op 10 december 1948.

Beide spreken van de „gelijke en onvervreembare rechten van elk lid van het menselijk gezin” zoals President Eisenhower zegt in zijn proclamatie, waarin hij zijn volk vraagt ook de rechten van anderen te respecteren. Al is de universele en doeltreffende erkenning en inachtneming van deze rechten en vrijheden in de huidige wereld nog verre van algemeen, zo kan men toch moed putten uit het feit, dat sedert 1948 een bescheiden doch duidelijk waarneembare vooruitgang te zien is in de ontwikkeling van de internationale wetgeving en de internationale bescherming van de rechten van de mens.

Ten aanzien van de Verenigde Staten is het in zekere zin goed er aan te herinneren, dat de noodzaak om de fundamentele rechten van de mens met zoveel woorden in speciale wijzigingen op de Grondwet op te sommen destijds fel werd betwist. De problemen die zich echter op dit gebied thans voordoen geven tot veel minder onzekerheid aanleiding dan misschien het geval zou zijn geweest als deze rechten ongeschreven waren gebleven. Als onderdeel van de Grondwet geeft deze Bill of Rights een eenvoudige en duidelijke definitie van de fundamentele rechten van de mens.

De daarin verkondigde beginselen variëren van vrijheid van godsdienst, vrijheid van meningsuiting, persvrijheid, vrijheid van vergadering en vrijheid bij de regering een petitie in te dienen voor „het wegnemen van grieven” tot de waarborg, dat niemand zonder een behoorlijke rechtsprocedure van het leven, de vrijheid of eigendommen kan worden beroofd.

In deze bepalingen wordt de verzekering gegeven, dat de Regering het recht van de bevolking op bescherming van persoon en woning niet zal schenden, d.w.z. zij zijn veilig tegen ongegronde arrestatie of huiszoeking,

ongegrunde gijzeling, buitensporige boeten en „wrede en ongebruikelijke straffen”. In duidelijke taal is het beginsel vastgelegd, dat de regering bestaat ter leniging van 's mensen noden en bescherming en niet de mens ten behoeve van de regering. Maar terwijl de doelstellingen van de Bill of Rights — een kostbaar deel van het Amerikaanse erfdeel — duidelijk zijn, is men het over de toepassing niet altijd eens. Dit charter der vrijheid is zelfs van tijd tot tijd het voorwerp van heftige aanvallen geweest — soms ook in het Parlement — op grond van het feit, dat de persoonlijke vrijheid in tijden van ernstig gevaar voor

hogere waarden moet wijken, zoals b.v. de landsveiligheid. Toch hebben deze rechten, soms zelfs tegen aanzienlijke door de publieke opinie uitgeoefende druk in, weten stand te houden; in dit opzicht heeft de wetsuitleg een zeer belangrijke rol gespeeld.

Het Amerikaanse Opperste Gerechtshof heeft al vele tientallen jaren krachtens de Bill of Rights rechtgesproken ter bescherming van personen en goederen.

De laatste tijd heeft het Hof in hoofdzaak gevallen ter behandeling gekregen ter bescherming van de persoonlijke vrijheid tegen zuiver formele schendingen van de rechtspleging. Bij herhaling heeft het Opperste Gerechtshof de laatste jaren de persoonlijke vrijheden moeten afwegen tegen de gevaren der rebelle en vrijwel onveranderd heeft het de menselijke rechten beschermd, ofschoon het in de afgelopen zomer in twee ernstige gevallen een nieuw evenwicht heeft trachten te vinden

Resolutie inzake sociale zekerheid

In verband met gebrek aan plaatsruimte in ons novemnummer moesten wij de resolutie inzake sociale zekerheid laten staan. Wij drukken haar thans in haar geheel af zoals zij door het congres werd aangenomen.

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, op 25 oktober 1959 in Algemene Ledenvergadering bijeen in Krasnapolsky te Amsterdam,

overwegende:

dat sociale zekerheid geacht kan worden aanwezig te zijn indien de leden van de gemeenschap zowel finantieel als anderszins gevrijwaard zijn tegen de nadelige gevolgen — voorzover deze hun draagkracht te boven gaan — van omstandigheden, welke buiten hun betugelingsmacht liggen, dat gemeenschapszin en rechtvaardigheidsbesef aan een stelsel van sociale zekerheid ten grondslag dienen te liggen, dat voorop dient te staan, dat het individu zelf zoveel mogelijk die maatregelen neemt, welke sociale zekerheid scheppen, doch dat enerzijds gebrek aan inzicht, anderzijds de onvoldoende draagkracht bij een gedeelte van de bevolking nopen tot een stelsel, waarin de overheid in laatste instantie de verantwoordelijkheid draagt, dat een stelsel van sociale zekerheid afhankelijk dient te zijn van hetgeen sociaal-ethisch noodzakelijk, economisch verantwoord en technisch uitvoerbaar moet worden geacht,

spreekt als haar mening uit:

1. dat ten behoeve van personen, ongeacht of zij al dan niet in het arbeidsproces waren ingeschakeld, die ten gevolge van psychische of fysieke afwijkingen gedurende langere tijd niet in staat zijn om op normale wijze hun weg in de maatschappij te vinden, een verzorgingsregeling zal dienen te worden gecreëerd, welke er in de eerste plaats op gericht zal moeten zijn een zo goed mogelijke aanpassing in de maatschappij te verwezenlijken en welke daarnaast een aanvaardbaar levensniveau garandeert,
2. dat de kosten van deze verzorgingsregeling, voorzover deze gemaakt worden ten behoeve van diegenen, die als gevolg van hun werkzaamheid in het bedrijfsleven in aanmerking komen voor een toepassing van de regeling, bestreden zullen moeten worden door middel van een premieheffing van het bedrijfsleven naar rato van het risico per bedrijfstak; in alle andere gevallen is een bestrijding van de kosten uit de algemene middelen op zijn plaats,
3. dat met de invoering van een verzorgingsregeling als boven bedoeld, de thans vigerende Invaliditeitswet zou kunnen vervallen,
4. dat bij de opstelling van een nieuwe Arbeidsongeschiktheidswet gestreefd zal moeten worden naar het elimineren van de verschillen in hoogte en duur van de uitkeringen op grond van de oorzaak van de arbeidsongeschiktheid,
5. dat het huidige Ziekenfondsbesluit spoedig door een op normale wijze tot stand gekomen Wet dient te worden vervangen,
6. dat het gewenst is, dat in een zodanige Wet op behoedzame wijze een zeker eigen risico wordt geïncorporeerd,
7. dat de strekking van de Algemene Ouderdomswet, de Weduwen- en Wezenwet alsmede de Wachtgeld- en Werkloosheidswet haar instemming hebben,
8. dat zij het gewenst acht, dat een stijging van de welvaart er toe leidt, dat het gedeelte van de bevolking, dat onder alle sociale voorzieningen moet vallen, kleiner wordt,
9. dat de kinderbijslag niet thuis behoort in een stelsel van sociale zekerheid en met de stijging van de welvaart geleidelijk dient te verdwijnen,
10. dat de gevolgen van calamiteiten, zoals natuurrampen, epidemieën e.d., doch ook de gevolgen van economische crises door de gemeenschap in haar geheel zullen moeten worden gedragen,

en gaat over tot de orde van de dag.

tussen de persoonlijke rechten en wat tal van mensen als het algemeen belang beschouwden.

Het gevolg is geweest, dat in de loop der jaren, die gekenmerkt werden door ingrijpende veranderingen in de samenleving, door oorlogen en de opkomst van een politiek stelsel, dat geen waarde hecht aan de menselijke persoonlijkheid en dat voorrang van de staat boven de mens eist, de Bill of Rights ongewijzigd gebleven is.

Men kan zelfs nog verder gaan en zeggen, dat — ongeacht zijn tekortkomingen — het document het handvest is gebleven waaruit de nimmer eindigende strijd voor de ten uitvoerlegging van zijn bedoeling zelfs in moeilijke tijden kracht heeft geput.

Van de Redactietafel

Een afscheid en een welkom

In onze redactiestaf is na het jongste congres van de J.O.V.D. een kleine wijziging gekomen.

Onze vriend Evert Hoven, die de rubriek „Marginalia” schreef en af en toe ook wel eens als „spionneur” voor de Driemaster spioneerde, heeft de redactie verlaten in verband met zijn benoeming tot landelijk voorzitter van onze organisatie, waarmee wij hem vanaf deze plaats hartelijk gelukwensen.

De redactie heeft er volledig begrip voor, dat Evert naast zijn voorzitterschap, dat praktisch al zijn vrije tijd opeist, zijn redactionele werkzaamheden niet kan voortzetten.

Maar toch betekent zijn verdwijning uit onze staf bepaald een verzwakking. Het is niet een ieder gegeven maandelijks actuele zaken te commentarieren op de heldere en puntige wijze, zoals Evert dit in zijn rubriek „Marginalia” deed.

Wij zijn Evert hiervoor erkentelijk, alsmede voor zijn altijd houtsnijdende suggesties in onze redactievergaderingen.

Het stemt ons tot vreugde, dat hij als onze landelijk voorzitter met het doen en laten van de Driemaster een zeer nauw contact zal blijven onderhouden.

Een woord van welkom richten wij aan Frits Wagenmaker, die naar ons inzicht een plaats in de redactie volkomen verdient, getuige zijn reeds eerder gepubliceerde bijdragen in ons blad.

De Driemaster

Maandorgaan van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)

Hoofdredacteur: G. Stempher.

Leden van redactie:

Bote de Boer Lzn, Drs J. Schuijff, J. Verhagen, ir. A. Verswijveren en, F. Wagenmaker

F. A. Hoogendijk (secretaris)

Redactie-adres:

Paulinastraat 88, Den Haag
Adres — Administratie:
Gooiergracht 163, Laren (N.H.)
Telefoon 02953-3563.

Abonnementsprijs minimum f 3,— per jaar. (Voor leden gratis).

Abonnements- en advertentie- gelden uitsluitend aan G. Stempher Laren (N.H.), Postgiro 244397 of op bankrekening, Hollandsche Bank-Unie N.V., Herengracht 434—438, Amsterdam.

Frank Rijdsijk's Industriële Ondernemingen n.v.

Hendrik-Ido-Ambacht
Tel. H.I.-Ambacht 245
Rotterdam 117615

SCHEEPSSLOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

Liberalisme en geboortebeperving

Een mogelijke inleiding tot een gedachtenwisseling over een belangrijk vraagstuk

Overbevolking, geboortebeperving, bevolkingsoptimum, bevolkingspolitiek. Het zijn welhaast modewoorden geworden. In talloze weekbladen verschijnen beschouwingen en in de couranten worden de rubrieken „Van onze lezers” ermede gevuld.

Bijna een ieder is het er over eens, dat de bevolkingsdruk problematisch gaat worden en dat het probleem om een oplossing vraagt. Bijna een ieder, want er zijn ook voorstanders van deze ontwikkeling, die er „een verblijvend symptoom van toenemende materiële mogelijkheden en welvaart” in zien.

„Met 340 inwoners per vierkante kilometer behoort Nederland nog steeds tot de dichtst bevolkte gebieden ter wereld. Wanneer men de stad-staten — zoals Hongkong, Berlijn of Vaticaanstad — niet meerekent, is Nederland zelfs het dichtst bevolkte land”, aldus de Arnhemse Courant van 13 mei jl. n.a.v. de publicatie van het statistisch jaarboek van de V.N. 1958.

Dit wereldrecord-bevolkingsdichtheid wordt bovendien telkenjare weer door ons verbeterd. In 1909 woonden er slechts 179,7 Nederlanders op iedere vierkante kilometer. Bedenkt men, hoeveel eisen de moderne tijd stelt aan ons bodempervlak in de vorm van vliegvelden, fabrieken, autowegen, sportvelden en betere behuizing, houdt men voorts in het oog, dat verkorting van de arbeidstijd gecombineerd met gunstiger transportmogelijkheden juist een vergroting van het voor recreatie geschikte gebied zou vereisen, dan betekent deze verdubbeling van de bevolkingsdruk in 50 jaar, dat het aantal vierkante meters „groen” per hoofd van de bevolking in een veel en veel grotere mate is geslonken.

En ware er thans evenwicht bereikt tussen de geboorte- en sterftecijfers, dan zou men zich bij de feiten nog wel kunnen neerleggen, maar neen, Nederland schijnt er naar te streven het volgend jaar weer en ook het jaar daarop, wederom als no. 1 uit de internationale demografische bus te kunnen komen. En juist dat maakt onze bevolkingstoename tot zo'n benauwend probleem.

Een taak voor de overheid?

Toen aan professor mr P. J. Oud op een verkiezingsbijeenkomst te Arnhem op 23 febr. 1959 de vraag werd gesteld of de overheid op dit terrein daarom geen taak heeft, antwoordde de partijvoorzitter van de V.V.D., dat dit niet het geval is, omdat het hier een aangelegenheid voor elk ouderpaar afzonderlijk betreft. Consequent hield hij overigens hieraan vast, toen hij de kinderbijslag qualificeerde als een foutief beginsel, omdat, juist waar de volledige verantwoordelijkheid voor het ontstaan van een kind bij de ouders ligt, ook de volledige zorg voor het bestaan ervan bij diezelfde ouders behoort te berusten. Professor Oud gaf zijn antwoord namens de V.V.D. en zijn mening dient derhalve als de liberaal-politieke zienswijze op dit punt te worden beschouwd.

Ik vraag mij echter af of het werkelijk een liberaal vereiste is, dat iedereen absoluut vrij is bij het vaststellen van de grootte van zijn gezin. Wat betekent eigenlijk vrijheid? „This is the principle that anyone may do whatever he prefers to do as long as this does not affect the ability of other people to do what they want to do” (A. P. Lerner). Of met andere woorden, vrijheid is slechts een relatief begrip. Men is slechts vrij binnen bepaalde grenzen. Slechts wanneer men zijn

verantwoordelijkheid, die altijd een verantwoordelijkheid ten opzichte van de gemeenschap is, kent.

Het recht der ouders is begrensd

Wanneer ieder ouderpaar inderdaad de volledige zorg op zich kon nemen voor het onderwijs zijner kinderen, voor voldoende politieagenten, werkgelegenheid, zwembaden, musea, plantsoenen en ziekenhuizen, dan zou het bij de bepaling van de gezinsgrootte slechts aan zichzelf verantwoording schuldig zijn. Maar dat is immers niet het geval. Wat ik opsmode zijn zaken, waarvoor de gemeenschap moet zorgdragen. Met andere woorden, door iedere geboorte worden aan de gemeenschap plichten opgelegd.

Aan diegenen, die de ouderlijke rechten als absolute rechten zien, zou ik willen vragen of ieder ouderpaar nu ad infinitum met het opleggen dier plichten mag voortgaan. Ook in een toch al overbevolkt land? Naar mijn mening kan hun antwoord niet anders dan een volmondig ja zijn. Voor mij zijn deze rechten echter relatief en begrensd, omdat door de aanwezigheid van overbevolking de vrijheid op dit punt opgehouden heeft vrijheid te zijn.

En gelijk de rechten der ouders in dezen zijn gerelativeerd, zo valt aan de gemeenschap het recht toe op de gang van zaken invloed te mogen uitoefenen. Sterker nog, waar ik de bevolkingstoename zie als een nationaal probleem, geloof ik, dat voor de overheid op dit terrein zelfs verplichtingen bestaan.

Wat kan de overheid doen?

Hoever kan de overheid daar echter mee gaan? Want daarover bestaan vele controverses. In principe kan men het overheidsingrijpen verdelen in het indirecte en het directe. Hoewel het dubieus geacht moet worden of ooit een overheid met de nodige kennis en objectiviteit direct in de gezinsgrootte zal kunnen ingrijpen, zou dit voor een land als Nederland al daarom niet in aanmerking komen, omdat op het gebied van het gezinsleven inbreuk van de zijde der overheid volstrekt onduidelbaar is.

De overheidszorg kan voorts worden onderscheiden in: positief, neutraal en negatief gericht; een qualificatie, die geheel afhankelijk is van wat tot de belangen van het land behoort.

Hoe is de situatie thans? Wij hebben een emigratiepolitiek en voeren fan-

tastische Zuiderzeewerken uit, ten einde ruimte te maken voor onze nieuwe landgenoten, maar op geen enkele wijze wordt beperking van de bevolkingsaanwas gestimuleerd. Integendeel! Kinderbijslag wordt verstrekt als premie voor een ongeremde gezinsuitbreiding en niet, zoals professor dr J. Tinbergen het voorstelt, als hulp, die werknemers, „die de lasten van een groot gezin op zich nemen, in deze situatie ontvangen”. De normale, economische verkoop van praeservatieven is nog steeds een strafbaar feit. En voorts wordt op weinig indrukwekkende wijze gepoogd de kennis omtrent het al dan niet verkrijgen van nakomelingen te verbreiden; in de biologieboeken worden wij nog steeds als een soort geneutraliseerde wezens voorgesteld!

Kortom, van overheidswege wordt niets ondernomen om de oorzaak van de te snelle bevolkingstoename te elimineren. Daarom zou ik, waar van overbevolking wel degelijk sprake is — en de overheid is daarvan ook overtuigd, gezien haar bemoeienissen met emigratie en landaanwinning — te dezen van een indirect-negatieve overheidszorg willen spreken.

Neutraliteit van de overheid is wat professor Oud en met hem vele liberalen zich voorstellen de taak van de overheid te zijn.

Neutraliteit: dus géén kinderbijslag, géén verschillen in belastingdruk ten gevolge van verschillen in burgerlijke staat, géén verbod van de verkoop van voorbehoedsmiddelen. Het is een standpunt, dat respect verdient, maar of het het enige is, dat zich liberaal mag noemen en of Nederland er het meeste baat bij zal vinden, betwijfel ik toch ten zeerste. De indirect-positieve overheidszorg tenslotte kan op verschillende wijze tot uiting komen. Het heeft echter geen zin daarover in dit maandblad verder uit te weiden, maar te denken valt aan propaganda voor gezinsbeperking, consultatiebureaux voor geslachtskunde, huwelijksscholen, stimulatie van de verkoop van praeservatieve middelen. Draconische middelen als toevoeging van een medicijn aan een algemeen genoten volksvoedsel, waardoor de mogelijkheid om kinderen te kunnen voortbrengen met 30-50% wordt verminderd, komen voor Nederland wel niet in aanmerking. Voor India, China en Japan zal de oplossing echter wel in die richting gezocht moeten worden.

Andere aspecten

In bovenstaand betoog moest echter het internationale aspect van het bevolkingsprobleem buiten beschouwing worden gelaten, hoewel het in mondiaal verband nog veel benauwender vormen aanneemt. In dit verband valt ook nog te wijzen op het voor velen angstaanjagende feit, dat van de wereldbevolking de gekleurde rassen veel sterker toenemen dan het blanke ras en dat in het blanke ras zelf, het Slavische deel een naar verhouding steeds voornamer plaats gaat innemen.

Ter verdediging van de cultuur van het niet-slavische, blanke ras zou het daarom juist de plicht van ieder ouderpaar zijn zoveel als in zijn vermogen ligt te dragen tot ver-

sterking van dit bevolkingsdeel. Het is een theorie, die ongetwijfeld logisch is en — maar dat vermag ik niet te beoordelen — wellicht van een grootse visie getuigt.

Eveneens kan ik niet verder ingaan op de problematiek of a-sociale elementen, zoals recidiverende zedenmisdadigers en chronische alcoholisten, de mogelijkheid gelaten moet worden kinderen te kunnen verwekken. Het is helaas een feit, dat in die kringen het kindertal juist buitensporig groot is; kinderen, die door hun slechte constitutie, geestelijk en lichamelijk, gedoemd zijn om te zijner tijd onze gevangnissen en krankzinnigengestichten te gaan bevolken.

Evenmin kon ik het probleem behandelen van het ontstellend groot aantal huwelijken in Nederland, dat gedwongen tot stand komt. Om nog maar te zwijgen van die duizenden kinderen, die tegen de wensen hunner ouders het levenslicht aanschouwen. Een absoluut recht der ouders om de grootte hunner gezinnen te mogen vaststellen, achtte ik al niet meer aanwezig. De mogelijkheid om van dat recht gebruik te kunnen maken, blijkt trouwens al dubieus te zijn. En alleen al daarom heeft de overheid mijns inziens een taak: er aan mede te werken, dat diegenen, die als nieuwe leden der Nederlandse samenleving worden geboren, zich nooit als ongewenst zullen behoeven te beschouwen.

Tenslotte moge ik nog wijzen op het gevaar van een kleiner wordende bevolking. Wanneer het stichten van een gezin en het hebben van kinderen — waarbij de blik naar de toekomst is gericht — wordt geëconomiseerd en de ouders kostprijsberekeningen en -vergelijkingen gaan maken tussen een tweede kind en een auto, dan getuigt dat van zo'n intense denaturatie en levensmoeheid, dat onze florissante bevolkingaanwas daarbij als een praeferabel alternatief verschijnt. Maar zolang van een tegenovergestelde situatie sprake is, lijkt indamming van die aanwas mij een hoogst belangrijk doel.

J. W. VERSTEEG

Onderschrift redactie

Aangezien ons maandblad een vrije publieke tribune voor jongeren vormt, hebben wij bovenstaand betoog niet willen weigeren. Plaatsing wil echter allerminst zeggen, dat het artikel de instemming van de redactie heeft. Daarvoor werd bij een uiterst moeilijk onderwerp naar onze smaak wel een beetje hoog gegrepen.

De tegenspraak t.a.v. de taak van de overheid is ons ook niet geheel duidelijk, terwijl de schrijver te vaak verzuimt zijn instellingen met deugdelijk bewijsmateriaal waar te maken.

Hoe dan ook, hij heeft ongetwijfeld een probleem aangeroerd, dat in brede lagen van ons volk en ook onder de jongeren de aandacht geniet.

Wellicht kunnen we van onze lezers in dit verband de nodige reacties verwachten, waarvoor wij ons overigens aanbevolen houden. Red.

N.V. BETONDAK

Fabrieken Arkel - kantoor Gorinchem

N.V. ROTTERDAMSCH KOPER- EN METAALGIETERIJ

H. F. A. WEIJER

GUSTOWEG 43 - ROTTERDAM

TELEFOON Nos.: 66038 - 66490

TELEFOON NA 6 UUR 74863

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Deltt”

TWEE TORENS

Telefoon 25242 - Delft

C.V. OLIEFABRIEKEN

„DE TOEKOMST”

WORMERVEER

Veevoerders,
Technische oliën
„Smaragd” Slaolie

VARIOS

elektroden - lastransformatoren

Varios-Fabrieken N.V. - Groningen - Rotterdam

TANDWIEL- EN GIETWERK-SPECIALISTEN

Fabricagerechten voor de BENELUX-gebieden
van STOECKICHT planetaire-overbrengingen

METAALBEDRIJF

RADEMAKERS N.V.

ROTTERDAM

KLAZIENAVEEN

FRIESCH-GRONINGSCH HYPOTHEEK BANK N.V.

EN AANGESLOTEN BANKEN

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

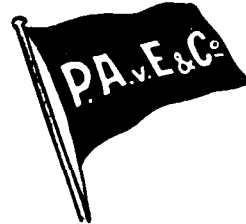
Gelden beschikbaar

De Directie:

Mr. J. WILKENS

Mr. F. C. KLEYN

Mr. J. DE WILDE

REDERS - CARGADOORS

EXPEDITEURS

AGENTEN VAN GEREDELDE LIJNEN

P. A. van ES & Co. N.V.

ROTTERDAM

AMSTERDAM

GRONINGEN — HAMBURG

Fa. W. VAN 'T HART & ZONEN

TELEFOON 39416-33267-50699-32280

- Classificeren en volledig onderhoud van schepen.
- Reinigen van alle typen stoomketels
- Vervanging dek- en machinekamer-personeel
- Onderhoudswerkzaamheden van constructiebouw.
- Zandstralen van alle voorkomende werkzaamheden.
- Mastiekwerkzaamheden

DRIJVENDE LUCHT-, LICHT- EN ZANDSTRAAL-INSTALLATIES
HUDSONSTRAAT 37-39 — ROTTERDAM - W.

TRIPLEX & BOARDHANDEL

D. BRAND

„Picus”-Betontriplex — Meubelplaten — Deuren

Spangeseкаде 115 — ROTTERDAM

Tel. 010 30231-51995

**Scheeps-
reparatie-
bedrijf**

en Machinefabriek

Waalhaven Pier 8 - Rotterdam

Telefoon 77610 (3lijnen)

Na 18 uur: 73554, 70341, 41782, 171502

Installatie- en constructiebedrijf **„Incoro”**

Specialisten op het gebied van pijpleidingen
Scheepsbouw- en landinstallaties
Reparatie — nieuwbouw — spoedreparaties

Ing J. v. d. LINDE, Rotterdam

Kantoor van Swietenlaan 36, Tel. 70292, na 18 uur 72092
Fabriek Piekstraat 40

N.V. Scheepsbouwwerf - Machinefabriek

„DE KLOP”

Industrieweg 4

Sliedrecht

TELEVISIE - RADIO

WILLEM DE JONG

voorheen PASSAGE

Specialisten sinds 1906
GRAMO
TAPE-RECORDERS

Korte Hoogstraat 16
ROTTERDAM
Telefoon 117640 (3 lijnen)
Tussen Gerzon en V. & D.

LIBERTAS

Twee-maandelijks orgaan van de

Nederlandse Liberale studenten

Vraagt Proefnummer

Administratie: Rooseveltlaan 175, Amsterdam-Z.

FABRIEK VAN COMPOSITIEVERVEN
DELFT - HOLLAND

ADURITA

't Lijkt wel toveren!

emaille- lakken

leverbaar in iedere kleur

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Betonfabriek DE METEOR

DE STEEG
Tel. Velp K 8302-3344

Fabriek van kwaliteits betonartikelen

Voor prima vlees en fijne vleeswaren

Fa. GEBR. DENGERINK

Vleeswaren- en Conservenfabriek
MEPPEL - Telefoon 2514

Captain A. de Jonge

Gecontroleerde Particuliere
Dag- en Nacht-Bewakingsdienst

Bewaking van Schepen,
Kaden, Loodsen, Wagons
en opgeslagen goederen
Vakkundig en Technisch
personeel voor verhalen
van schepen, openen en
schoonmaken van ruimen,
binnen- en buitenboord
verven, ketel en tank
reinigen, aflos donkey-
man, matrozen, koks, enz.

8 b van Vollenhovenstraat,
Rotterdam

Tel. dag en nacht 123578, 126173
en 116539

Werf

„DE HOOP”

Schiekade 36, Schiedam
Tel. 0 10-46180

*Reparatie helling
voor schepen
tot 55 meter*

C. van der GIESSEN EN ZONEN'S
SCHEEPSWERVEN N.V.
KRIMPEN AAN DEN IJSSEL

*Serien in
elk serin!*

ANNO 1774

A. VAN HOBOKEN & Co.

BANKIERS
ROTTERDAM
PARKLAAN 32-34

BIJKANTOREN:
's-GRAVENHAGE
RHENEN

CORRESPONDENTSCHAP:
WIJK BIJ DUURSTEDE

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ N.V.

VERPLEGING èn ONDERWIJS

ontvangen de patienten van

Het Nederlands Studenten Sanatorium te Laren (NH)

Leest de interessante brochure: „HET HOE, WAT,
WAAROM VAN HET NEDERLANDS STUDENTEN
SANATORIUM”, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het
Centraal Bureau van de Stichting Het Nederlands Studenten
Sanatorium, Keizersgracht 632, Amsterdam (C), Telef. 64488.

*Steunt het werk dezer stichting, die financiële
hulp van particuliere zijde nog niet ontberen kan!*

Postgiro-rekening No. 91323, A'dam.

Bakker n.v.

Machinefabriek

en

Staalgieterij

RIDDERKERK

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

voorheen

FIRMA W. SCHRAM & ZONEN

**WERVEN TE BOLNES
EN PAPENDRECHT**

Twee dwarshellingen, elk 115 mtr.
lang. Overdekt droogdok 116x30
meter, geschikt voor het zwaarste
materiaal.

Telefoonnummers Rotterdam
71354. Dordrecht 3774